

ИСТОРИЈСКИ АРХИВ ЈАГОДИНА

**ОД КАРЛА БЕЛОНИЈА
ДО ЈОСИФА ПАНЧИЋА**

1839–1847

Прилози за историју здравства у Јагодинском округу

Приредили
Дејан Танић–Добривоје Јовановић

Јагодина 2005.

Едиција:

Здравствене прилике у Јагодинском округу у 19. веку.

Свеска 2.

*Штампање ове књиге омогућило је
Министарство културе Републике Србије*

ИСТОРИЈСКИ АРХИВ ЈАГОДИНА

**ОД КАРЛА БЕЛОНИЈА
ДО ЈОСИФА ПАНЧИЋА**

1839–1847

Прилози за историју здравства у Јагодинском округу

Приредили
Дејан Танић–Добривоје Јовановић

Јагодина 2005.

ИСТОРИЈСКИ АРХИВ ЈАГОДИНА

Посебна издања:

књига

Едиција:

Здравствене прилике у Јагодинском округу у 19. веку
Свеска 2.

Д. Танић-Д. Јовановић

Од Карла Белонија до Јосифа Панчића 1839–1847

Издавач:

Историјски архив Јагодина

Главни и одговорни уредник

Зоран Марковић

Рецензент:

Проф. др. Драгољуб Р. Живојиновић

Редакциони одбор:

Зоран Марковић, Драгослав Дедић, Слађан Јевремовић, Милорад Јовановић,
Саша Здравковић, мр Добривоје Јовановић и мр Дејан Танић

Припрема за штампу:

Бобан Поповић

Штампа:

„Штампа”, Јагодина

Тираж:

250 примерака

ISBN 86-902609-4-3

Јагодина, 2005.

ПРЕДГОВОР

Натављајући едицију Здравствене прилике у Јагодинском округу у 19. веку, објављујемо другу свеску под насловом Од Карла Белонија до Јосифа Панчића 1839-1847. Ова документарна монографија представља у највећој мери садржај необјављених историјских извора из фонда Начелства округа јагодинског, али и неких других фондова Архива Србије, као што су: Кнежева канцеларија, Збирка Мите Петровића, Министарства унутрашњих дела и Совјета.

О историји здравства у Србији 19. века, као значајном сегменту друштвене историје, постоји релативно мало података, али верујемо да ће преко ове едиције та сазнања бити значајно проширена, допуњена а нека постојећа чак и промењена. Истраживањем грађе фонда Начелства окружја јагодинског огроман број докумената о развоју здравства, о којима се до сада није знало, биће познат и доступан јавности, а тиме ће се отворити могућност истраживачима да својим интересовањем, научним радом и објављивањем дају свој допринос о проширењу сазнања из области историје здравства. Са наставком ове едиције, за коју смо сигурни да ће да траје, биће расветљена многа непозната места изузетно динамичне историје Србије 19. века.

Као што је и до сада био случај, и у будуће ову едицију ће чинити појединачни научно истраживачки радови, утемељени на аутентичној архивској грађи. Сваки део едиције представљаће самосталну целину са свим одликама комплексног научно-истраживачког рада.

Циљ нам је да у наредним годинама кроз детаљну анализу и систематско објављивање архивске грађе, у потпуности и целовито представимо научној и широкој јавности све фазе развоја здравства до почетка 20. века.

Поред осталог, повод за објављивање књиге са оваквим насловом представља и значајан јубилеј-190 година од рођења Јосифа Панчића, првог председника Српске краљевске академије наука, коме је прво место службовања у Србији била Јагодина.

У првом делу књиге аутори су поред низа биографских података о лекарима дали осврт на важност и значај њиховог рада, као и све напоре да се здравство утемељи и заживи на један нови квалитетнији начин, ближи тадашњој европској пракси. Преко низа детаља и података оцртана је, такође, карактеристика менталитета, психа и етика народа са овог подручја. У другом делу књиге систематски је представљен велики број аутентичних докумената, који најверније сведоче о људима и времену у коме су настали, а у исто време отварају могућност за даља и дубља истраживања.

Аутори

ИЗВОД ИЗ РЕЦЕНЗИЈЕ

...Рукопис *Од Карла Белонија до Јосифа Панчића (1839-1847)*, састоји се од кратког *Предговора*, *Увода-Здравствених прилика у Јагодинском округу до 1839. године*, одељка *Законска уређења здравства у Србији током прве половине 19. века*, одељка *Карло Белони*, одељка *Јагодина без сталног физика* (1841-1844), одељка Рад доктора Д. Капариса и др Г. Рибакoва, *Надрилекарство*, *А. Ивановић* и одељка *Јосиф Панчић*. Највећи део рукописа садржи одељак *Извештаји јагодинских физика (1839-1847)*...

...Овом књигом аутори су наставили са истраживањима о здравственим приликама и лекарима, војним и цивилним, у том крају. Тиме су бацили обилату светлост на здравствене прилике, а посебно на делатности др Јосифа Панчића као локалног физика у округу. Извештаји појединих лекара, укључујући и оне др Панчића, показују проблеме са којима су се они суочавали у тим годинама (надрилекарство, епидемије разних болести, предрасуде народа, болести деце и одраслих, начини њиховог лечења, смртност). Они показују веома низак ниво хигијене становништва и одсуство санитарне превентиве. У округу су присутне, у различитом интензитету, стомачне болести и инфекције, дечије болести, заразне болести (колера), реуматизам, кашаљ („магарећи”), грознице, крајници и др. Било је и других болести: црвени ветар, пришт, чиреви и др. Извештаји физика показују, поред чињеница о постојању болести и начине њиховог лечења, вакцинасање, лечење зуба, делатност карантина. Извештаји такође откривају и неумешност здравственог особља да обавља своје послове, сиромаштво становништва, недостатак лекова и непознавање њихове употребе.

Краткотрајни боравак др Панчића у Јагодини сведочи о његовим успесима у лечењу тифуса, што је остало запамћено у народу и забележено у извештајима власти. Забележени су такође његови савети оболелима како да се лече, као и њихов допринос просвећивању становништва. Др Панчић је у контакту са пацијентима посебно указивао на рђаве последице дуготрајног поста, посебно на децу и слабе исхране на здравље становништва у целини.

Грађа за рукопис сачувана је у архивским фондовима Начелства округа Јагодинског, Архива Србије њихових збирки. Објављивање грађе потребу да се истражи и саопшти материјал о здравственим приликама и у другим окрузима Кнежевине и Краљевине Србије. На тај начин моћи ће се уочити и разумети здравствене прилике у читавој Србији и утврдити социјално и економско стање у којима је живело становништво. Показаће се, такође, деловање и успех цивилних и војних лекара у лечењу болести, спречавању епидемија и подизању степена хигијенских и санитарних мера у Србији...

У Београду, 22. марта 2005.

Др Драгољуб Живојиновић
Професор Универзитета

ЗДРАВСТВЕНЕ ПРИЛИКЕ У ЈАГОДИНСКОМ ОКРУГУ ДО 1839. ГОДИНЕ

Са почетком борбе за национално ослобођење, током прве половине 19. века, у Србији се све већа пажња посвећивала организацији здравства. Користила су се искуства из напреднијих земаља, како у погледу заштите здравља, тако и у примени метода лечења оболелих. Школованих лекара у Србији није било. Народ је тражио помоћ у молитвама, гатањима, врачању и разним другим празноверицама. Лечења су вршена код приватних кућа или код самоуких, тзв. *народних лекара*. За лечење тежих болести ишло се код приучених лекара-*грчких хећима и турских бербера*. Лечења су вршили и калуђери по манастирима уз помоћ *староставних књига-лекаруша*. Осим народних лекова које су справљали самоуки лекари, поједини лекови или сировине за њихово справљање, продавани су у многим трговачким и занатским радњама, и то најчешће без икакве контроле.

Извештаји о појави првих школованих лекара у Јагодини, јављају се почетком 20-их година 19. века. Јанићије Радовић, јагодински мезуланција, известио је кнеза Милоша, писмом од 29. априла 1823. године, о доласку двојице странаца у Јагодину, од којих је један био италијански лекар, Вито Ромита из Ливорна, стар 26 година, а други-његов апотекар, Петар из Трста. Из истог извештаја се види, да је др Вито Ромита био лични лекар београдског везира, са платом од 800 гроша, и да је изразио жељу да ступи у службу код кнеза Милоша. Говорио је француски и грчки.¹ Међутим, ова двојица италијанских медицинара само су прошли кроз Јагодину, без дужег задржавања, и наставили пут ка Крагујевцу, тадашњој престоници.

Први лекар који је службовао у Јагодини био је Ђорђе Новаковић, односно Леонид Ерлих, покрштени Јеврејин из Галиције. Др Ђорђе Новаковић, или-како су га Јагодинци радије звали-*Ђорђе Јеврејин*, пре доласка у Јагодину службовао је као ескадронски лекар у аустријској војсци и градски лекар у Шапцу.² Није био успешан у лечењу, али је то надокнађивао држањем и причљивошћу.³ Осим др Ђорђа Новаковића у Јагодини, у читавој Кнежевини Србији је 1829. године било још само тројица школованих лекара: др Јован Стејић код кнеза Милоша, др

1 АС, КК, XII, 251, 252/1823; АС, КК, II, 808/1823; Стојан П. Ђорђевић, *Услови и развој здравства у Србији у XIX веку*, Архив за историју здравствене културе Србије, 1989, 18,1-2, 153-165. Вито Ромито је почетком 1823. године постао лекар Београдског везира Абдурахман-паше. По доласку у Београд успоставио је пријатељске односе са кнезом Милошем, па већ следеће 1824. године прелази у његову службу, као лични кнежев лекар. Из Србије Вито Ромито одлази 1827. године, а на место личног кнежевог лекара наслеђује га његов зет Бартоломео Куниберт. Михајло Јовановић, члан примирителног суда вароши Јагодине, упутио је исте, 1823. године, молбу кнезу Милошу да му пошаље лекара у Јагодину, међутим, није познато да се то и догодило.

² Др. Влад. Станојевић, *Историја српског војног санитета*, Београд 1925, стр. 25.

³ Ото Дубислав Пирх, *Путовање по Србији 1829. године*, стр. 115.

Бартоломео Куниберт у Београду и неки Рус у Пожаревцу (сматра се да је то био Глигорије Рибакoв).⁴

Не зна се колико је дуго др Ђорђе Новаковић боравио у Јагодини, а на основу једног писма кнеза Милоша од 13. новембра 1829. године, у коме он обавештава Милосава Здравковића о слању Ђорђа Новаковића у Јагодину и належе, да му се обезбеди превоз од Пожареваца до Јагодине, са сигурношћу може да се утврди време његовог доласка.⁵

Почетак увођења организоване здравствене заштите, када је у питању наш крај, нарочито је била важна организација на спречавању преноса болести у Србију. У току 1828. и 1829. године, утврђени су планови за обнову старе или изградњу нове зграде „бурдеља” (болнице) у Ћуприји, као и изградње контумаца са 15 одаја за прихват путника у циљу спречавања заразних болести.⁶ Децембра 1829. године контумац је започео са радом, иако је било оштрих противљења Турака из Ћуприје.⁷ Ради заштите границе, на Јагодинској страни код Мијатовца, била је постављена стража од 20 војника под командом „великог буљубаше”.⁸ Због даљег противљења Турака, у току 1831. године, стража је постављена и око самог контумаца у Ћуприји.⁹

Недостатак лекара није умањио напоре у борби против разних болести. Почетком септембра 1834. године појавила се срдобоља и од ње је у току истог месеца, умрло 78 лица.¹⁰ Крајем септембра, захваљујући мерама власти, срдобоља је почела да се губи, али се појавила друга болест, која је називана *љута бољка, брага рана или далак*. Од ове болести излазиле су красте по глави, лицу и врату. Смртност од ове болести такође је била велика. Један младић, који је боилавао од ове болести, извршио је самоубиство.¹¹ Захваљујући успешним мерама, 9. октобра Милета Радојковић је известио кнеза Милоша да су болести сасвим исчезле.¹²

Наредни податак о доласку неког школованог лекара у Јагодину, налазимо у 1835. години. На молбу нахијског кнеза Димитрија Ђорђевића, ради његовог лечења, кнез Милош је послао у Јагодину др Глигорија Рибакoвa. Он је боравио у Јагодини само почетком 1835. године, до излечења Димитрија Ђорђевића, јер је кнеза известио, 28. фебруара 1835. године, о повратку др Рибакoвa у Пожаревац.¹³

Један од најзначајнијих догађаја, везаних за историју здравства у Јагодини и Средњем Поморављу, представља епидемија куге (у лето и почетком јесени 1837. године) коју су, из Египта и Мале Азије, у унутрашњост Балкана пренели

⁴ Исто.

⁵ АС, ЗМП, 4226.

⁶ АС,КК, XXXI-432,433.

⁷ АС,КК, XXXI-498.

⁸ АС,КК, XII-616.

⁹ АС,КК, XXXI-551,585.

¹⁰ АС,КК, XII-763,765.

¹¹ АС,КК, XII-768.

¹² АС,КК, XII-770.

¹³ АС, КК, XII,797/835.

турски војници (низамима).¹⁴ Епидемија је преполовила становништво Ниша и Пирота, а крајем јула 1837. године, куга је прешла границу Кнежевине Србије (Ражањ и Алексинац). Успешно заустављање поменути епидемије у Поморављу, а пре свега у Јагодини, указује на прилично брзу и ефикасну реакцију управе младе српске Кнежевине, која је успела да спречи ширење заразе ка унутрашњости Србије и већим градским насељима (Крагујевац, Пожаревац, Београд). Кључну улогу у заустављању епидемије одиграо је земунски лекар, др Карло Нађ, који је на позив кнеза Милоша дошао у Јагодину, и у периоду од августа до октобра 1837. године, обављао тежак и опасан посао на сузбијању заразе.

Иако школовани лекари почињу да се јављају неколико година по завршетку другог српског устанка, када се почело са организовањем упоредне српске власти, ипак је постављање нових лекара текло веома споро, тако да је, до 1839. године, у Србији било школованих лекара само у Београду, Крагујевцу и Пожаревцу. Осим у овим местима, постојали су и гардијски лекари у градовима где су били стационирани делови Кнежеве гарде: у Чачку, Карановцу и Ћуприји, као и у карантинима: Алексинцу, Рачи, Радујевцу и лечилишту Соко Бањи.

¹⁴ М. Протић, Б. Павловић, *Како је куга 1837. године ушла у Србију*, Архив за историју здравствене културе Србије, 2, Београд 1972, 183-184.

ЗАКОНСКА УРЕЂЕЊА ЗДРАВСТВА У СРБИЈИ ТОКОМ ПРВЕ ПОЛОВИНЕ XIX ВЕКА

Позитивније промене у здравственој политици и већа тежња у здравственом просвећивању народа долази до изражаја 30-тих година 19. века захваљујући кнезу Милошу, који је показао велику бригу за подизање медицинских установа и за здравствену заштиту народа. Истовремено, тада почиње и законско регулисање здравствених прилика у Србији. Делатност на организацији санитетске службе огледала се у: 1. Довођењу школованих лекара, 2. Оснивању болница и апотека, 3. Организацији карантина, 4. Уређењу бања и бањског лечења, 5. Законска уређење здравства.

За почетак увођења законских мера у здравству била су значајна два акта: Хатишериф из 1830. године и Сретењски устав из 1835. године. На основу њих настао је изванредан број санитетских уредби и упутстава. У овој првој фази законског регулисања здравства у Србији, посебно је био значајан **Указ о саставу државног савета и кнежевог кабинета и дужности министара**, издат на основу Устава из 1835. године. Својим 120 чланом Указ је прописивао да је у Србији неопходно: *Пазити на здравље народа, и подићи тога ради и издржавати како у земљи тако и по границама нуждна томе заведенија и болнице, да се не би куга или друге приљепчиве болести у земљу увукле... Списати заповести, каквим љекарима слободно је лечити, и забранити, да се не би они у то упуштали, који нису науке љекарства слушали...завести школе за хирурге и бабице, марвене лекаре и апотекаре.*

Пажњу заслужују још две уредбе кнеза Милоша. Једна је из новембра 1836. године и односи се на плаћање лекарских услуга. По тој уредби лекари су били дужни да сиромашне људе лече бесплатно. Друга уредба је из 1837. године, а издата је поводом злоупотребе лекова. Њом се забрањивала продаја лекова без писменог одобрења полиције, које се искључиво добијала на основу рецепта дипломираног лекара.

Кнез Милош је иначе, преко окружних и среских начелника, био упознат са здравственим приликама у народу. Преко истих органа власти упознавао је становништво са различитим упутствима из здравствене културе, било да је реч о хигијени или о одбрани од тежих заразних болести: колере, куге, великих богиња.

Нарочиту делатност кнез Милош је усмерио на повећању броја школованих лекара у Србији. Захваљујући таквом приступу, већ крајем 1836. године у Србији је било 19 лекара. Нови озбиљнији покушај ширења система медицинске заштите учињен је у пролеће 1839. године, при крају прве владавине кнеза Милоша. Тада је привремени начелник санитета др Карло Пацек предложио Совјету решења према којима је требало извршити постављења физикуса по

окрузима као и прописати њихова права и дужности. У том допису, Начелник Санитетског одељења у свом акту од 17. априла, предлаже постављање нових физикуса: *Довољно је познато Високо Славном Савјету, са су до сада сва окружја са лекарима оскудевала; исто тако познато је и то, да би за сав Народ нужно и полезно било своје лекаре имати; и по томе Попечитељство внутренних дела тога мненија, да се за свако Окружје по један искусни лекар определи.*

Но, будући да за сада није можно сва Окружја с правим и искусним лекарима снабдети, а с невештима и шарлатанима овакова попунити, ни на какву помоћ Народу не би служило, него истима на већу погубу здравља и живота било би: То Попечитељство налази да се за сада главна места, од части с Докторима, од части искусним Хирургима снабдеду.

Места која треба да се докторима снабдеду, Попечитељство ово предлаже следеће: 1. Шабац, 2. Београд, 3. Смедерево, 4. Јагодина, 5. Чачак и 6. Ужице. Места пак која би одма с Хирурги снабдети требало предлаже Попечитељство: 1. Ваљево, 2. Београд, 3. Милановац, 4. Зајечар, 5. Бања, 6. Крушевац, 7. Карановац а Крагујевац и Пожаревац, за која места Попечитељство ни доктора ни хирурга назначило није, за сада могло би се с гвардијским лекарима помоћи...¹⁵

Предлог др Карла Пацека био је прихваћен. Кнежевим указом од 7. августа 1839. године, за физикуса Окружја јагодинског постављен је др Карло Белони.¹⁶ Новопостављени окружни физикус имао је 27 година. Поседовао је три дипломе: *Доктор медицине, Магистар бабичлука и Магистар околекарије*. До премештаја у Јагодину, три године и пет месеци, радио је као војни лекар у Чачку, Карановцу, Београду, Крагујевцу и Ћуприји. Последња три месеца, пред долазак у Јагодину, радио је као војни лекар у Ћуприји и у Крагујевачкој болници, мењајући др Линдермајера. Нарочитог успеха имао при лечењу деце од уједа бесних паса.¹⁷ Говорио је, поред српског, још и латински, мађарски, немачки, словачки и француски језик.¹⁸

Попечитељство унутрашњих дела обавестило је Начелство окружја јагодинског о постављењу др Карла Белонија за окружног физикуса дописом од 17. августа 1839. године.¹⁹ На основу извештаја окружног начелства, др Карло Белони је положио заклетву 30. августа, када му је предат и декрет о постављењу чиме је и формално постао окружни физикус у Јагодини.²⁰

Са постављењем окружног физикуса, Попечитељство је почетком септембра окружном начелству доставило правила о раду физикуса под називом *Наставленија за Окружне Лекаре и Физикусе*. Наставленија су предата др Карлу Белонију 4. септембра.²¹

¹⁵ АС, МУД-с, Ф I, 180/839.

¹⁶ АС, НОЈ, Ф IV, р-61/839.

¹⁷ АС, НОЈ, Ф V, р-67/839.

¹⁸ АС, МУД - с, Ф IV, 417/840.

¹⁹ АС, НОЈ, Ф IV, р-61/839.

²⁰ АС, НОЈ, F IV, р-61/839.

²¹ Исто.

Наставленија су у 23 тачке одређивала дужности и права окружних физикуса:

1. Окружни физикуси морају бити Доктори медицине, но за сада по височаишем решениу Наместничества Достоинства под 18. Јула т. г. изданом, у једном Окружју могу бити и Магистри Хирургије, и како они морају бити дипломирани. Од свое Дипломе подносиће они Попечитрељству Внутрени Дела, кое ће исте видимирати и од њи заклетве узимати.

2. Они ће зависити непосредствено од Окружни Началничества, на коисе изванично и односити имају; но у чрезвичайним случаевима, могу се непосредствено и на Попечитрељство Внутрени Дела односити.

3. Морају знати Србски језик и то у почетку барем толико, да болестника без толмача испитати и нужно му наставление дати могу. Свое протоколле, рапорте и мненија Лекарска, до истечениа две године, од времена почетка службе, док Србски писати не научи, могу Латинским, или пак Немачким језиком водити.

4. Окружни Лекари вообште треба да су праведни, истинити, неподмитими, таине чувајући, трезвени, трудољубиви, у дужности своиои искусни, у владању смирили и у опхожденију пријатни.

5. Окружни Физикуси дужни су обитавати у местима, где се Окружно Началничество и Суд налази.

6. Од места где обитава, не сме се никуд удалити, док о томе надлежном Началничеству не јави, куда и каковим послом ићи намерава.

7. Окружног Физикуса наиглавнија е дужност, старати се о стању обшег здравља у месту где обитава, какогод и у надлежном Окружју. А да би ову дужност испунити могао, нужно му е:

8. Трудити се познати начин живлениа, обичаје, ела и пића онога Народа с коим живи; куће, положение места, промену воздуха, ношиво људи, начин поступања и суевериа око болестника, око трудни и рађајући жена, при сарањивању, при воспитаниу деце и пр. Ако се све ово постара сазнати, то ће му лакше бити све шкодљиве ствари уклонити.

9. У свакои прилики, где ову улучи, треба Физикус Народ да поучава о правилима, како му живот и здравље сачувати ваља, како треба поступати са утопљенима, за повратити им живот, с удављенима, громом ударенима, ћумуром угушенима и прочаи.

10. У месту где пребива, треба сам собом да надгледа, да се ни едно мртво тело не сарани донде, док се не увери да е совршено мртво. Ово се у селима преко други може учинити, кое ће се доцније определити. Вообште пак настати ваља Властима и Докторима, колико е могуће, лепим начином, да се обичаи заведе; да се мртваци топрв по истечениу 24 саата сарањују.

11. Све оно, што види, да е здравље човечиим шкодљиво, и што би уклонити валило, треба Физикус, да јави надлежном Началничеству, као што су: смрдљиве баре, близу кућа у Варошима и Селима наодеће се, нечисте касапнице,

близу кућа намештене, бацање ђубрета и мрцина по сокацима, сарањивање мртваца близу кућа, копање плитки гробова, продавање незрелог воћа, нездравог меса, квареног или поквареног вина, брашна, кафе и т.д. продавање отровни ствари по дућанима, лечење од баба и други невештака.

12. У месту, где има аптека, не дозвољава се Физикусу свое лекове болним издавати, но где ове нема, ту е он сам дужан о своме трошку малу апотеку држати, од кое, кад год Попечитељство заиште, дужан е инвентар издати. У таксирању лекова дужан се е држати Аустријске таксе (док се наша не установи) с добитком 20 на 100. Где аптека има, онде исте подлеже визитацији Физикуса, осим Београда, где ће се осим Окружног Физикуса, иошт неколико Лица за ту визитавију Попечитељством Внутрени Дела, одредити.

13. Остали Доктори, Апотекари и бабице, кои се у Окружје налазе, подпадају надзирану Окружног Физикуса. Кои се пак у Окружје населити желе, морају такови наипре свое Дипломе Окружном Физикусу поднети, кои ће исте по томе видимири, да слободно по Окружју могу лечење упражњавати. Бабицама овдашњим, кое су при порођаима искусне, да се незабрањуе порађајућим се женама у помоћ бити.

14. Окружном Физикусу припада такође надзирание над лековитим водама, над апсанама, у колико се то здравља тиче (т. ј. дужан е кад икад гледати апсане, есу ли чисте, отварају ли се често, да кроз њи воздух пролази и да нису препуњене).

15. Кад се где у Окружју какова епидемическа (редња) болест појави, то е Окружни Физикус, по заповести Окружног Началничества, дужан у место болести изаћи, следство исте дознати, средства противу ње назначити и употребити, и докле се год болест не утуши, дужан е на месту остати. За времетрајуће болести, дужан е сваки 8 дана рапорт Началничеству пошилити, а по свршетку болести, главни рапорт опет истоме Началничеству предавати.

16. При појавлениу марвене болести, исто е тако дужан чинити, као што у предидућем члану 15. гласи.

17. Каламљење крављи богиња, дужан е Физикус извршавати по правилима Намесништва и Совјета издана.

18. Ако би Суд, или Конзистория преко Началничества какова свидетелства, мнениа или сведочанства од Физикуса потребовала: то Физикус по заповести Началничества, дужан е безпристрастно свое свидетелство, мнение или сведочанство дати, у распрама брачним, рањеним, биеним, убијеним, отрованим, нагло умрлим, болест кријућим, или на себе лажљиво навлачећим и прочим подобним случаевима. Где е нужно, мора и секцирање тела предузети. Но сам по себи не сме Лекар овакове ствари предузимати.

19. Док доволно Лекара, кои се самом лекарском практиком занимају, не буде, дужан е Окружни Физикус у месту пребивања свога, болне надгледати и лечити и то без разлике стања и имања. Могућан дужан е за сваку визиту платити

20 кр. У сребру, а сиромаша дужан е бадава посетити, но лекове ние дужан бадава дати. У село болестницима ние дужан без знања Началничества изићи.

20. Сваки 15 дана дужан е Физикус о стању здрава Началничеству рапортирати, ако епидемие (редње) нема, а ако ове има, то е онда дужан сваки 8 дана рапортирати. Осим ови рапорта, дужан е свака три месеца едан рапорт о стању здравља Началничеству предавати, кое ће дужно бити истии Попечительству Внутрени Дела шилити. Истии оваи рапорт содржават ће болести, кое су се догађале, чрезвычайне промене времена, природе редкости, а при свршетку године дат ће такође едан главни рапорт истог содржаниа, као тримесечнии.

21. Ако у месту не би военог Лекара било, то е Окружни Физикус дужан рекруте визитирати, болестне војнике лечити, и ови лекови њему ће се Правительством исплатити.

22. Окружни Физикус код свое куће дужан е држати деловодни протокол, у кои ће по нумери уводити на њега долазеће налоге, дан годину, кратко содержание и извршение истога.

23. Окружни Лекари не имају се мешати ни у каква политическа дела, имајући довољно посла занимати се у своим лекарским дужностима.

У Београду 21. Августа 1839.

Наместници Књажеског Достоинства

Аврам Петронијевић

Јефрем Обреновић

Тома Вучић Перишић²²

Други важни акт у здравственој култури, такође је донет у току лета 1839. године. То су била *Правила за каламљење богиња*:

Између свиу опустошаеми болести, кое род човечески нападају ни една се ние већма распространила, и више жертви одвукла, као богиње. Оне су човеческом роду шкодљивије биле него и сама куга; будући су не само толико људи потрле, но осим тога безчисленни, ако болест ову и преболу, слепи, глуви, неми, сакати и нагрђени заостале свое дане проплачу. Преко 400.000 људи умирали су у Европи преко године од богиња. Наше Отечество такође редко коју годину числи, у којој не би едан или други му предел њима нападан био. Богиње нападају сваког у животу еданпут, ако живот од друге какве болести пре не клоне. Никаква старост, никакви пол, нит икакви телосостав може се од њи сачувати. Од колевке до покрова смртног, можемо им као грабеж служити. Њиово е лечење, кад се укажу, весма сумиително.

²² АС, Совјет–1384/839.

За избећи богиње предлагали су неки конечно разделение здравог од болестнога, и равно поступање са болујућим од њи, као и са самим кужнима. Но ово е не само великом трошку изложено, но при великом распрострањени богиња, скоро немогућно дјествопроизведенија. Лакше се богиње избегавају, ако се наклоност спремања њи у телу угаси. Ово бива:

I

Каламљењем човечески богиња на здоровима; узроком чега болест по неким обстојателствима, лакше пролази. Оваи се е поступање начин јошт пре 40 година у целои скоро Европи употребљавао, и сад се јошт у неким неизображеним, Лекара са свим лишавајућим се пределима употребљава. Оваи е поступања начин са следствима врло неизвестан, управ због тог опасности пун, и следователно не само да се совјетовати не може, но нужно е, да се и забрани.

На против тога имамо:

II

Од доктора Едварда Џенера године 1798. објављено хранителни или крављи богиња каламљење, као сигурно, мало нападајуће, лако извршавајуће се и од 40 година по целои изображенои Европи распрострањено од богиња предохранително средство.

И ово е, кое сада Совјет са согласијем Намесничества Књажеског Достоинства и по предварителноме испиту са Одељењем Санитета Попечительства Внутрени Дела, за благостојание Народа увести жели.

Да би се каламљење крављи богиња лако распрострањити и уредити могло, нужно е:

1.

Да каламљена дело управлениу и верховном надзирану Одделенија Санитета Попечительства Внутрени Дела подпада.

2.

Ово да се о том стара, да се увек добре каламљења материе налази, и да се таква надлежним особама за употреблени дае.

3.

Да Санитета Одељење Окружним Лекарима, Окружним Хирургима, по варошима или селима намешћеним, военим Лекарима, или кои се истим Одделенијем, за веште признаду, дозволение дае и налаже, да каламљење извршавају.

4.

Осим у 3. точки изложени особа, да несме нитко други каламљење извршавати; а нарочито да се забрани каламљење природни човечески богиња (као што е то до сада у Отечеству нашем предузимано); будући е ово, као што е горенаведено, врло неизвестно, шта више и опасно. Притом забрањује се другом, осим предисчислени под 3. Лица, с каламљене деце материју узимати, зато, што се

невештим каламљењем могу лако болести као: шуга, шкрофле (гуке), венерија (френга) и друге болести породити. Кои буде ово преступио, таи да се казни подвргне.

5.

Лекари да имају за њиов труд и побуђение к овом обшеполезном делу, за сваку с добрим успехом каламљењу особу, од варошана 1 цванцик, од сељана пол цванцика, као награду примити. Ако се богиње не приме: то да Лекар повторително каламљење безплатежно изврши. А за оне, за кое се осведочи, да не имају одкуд каламљење Лекару платити, да Финансија плати.

6.

Родитељи каламљене деце, без разлике дужни су безплатежно на захтевање Лекара, материју с деце њине да даље употребление давати.

7.

При каламљењу свагда да присуствуе и Началник Окружја, или његов Помоћник, или Началник Среза, или местни Свештеник, кои ће протокол Лекаром водими контролирати и с њим заедно подписивати га.

8.

У протокол оваи да се уводи: име и презиме оног, ком су богиње каламљене; ако су деци, а оно име и презиме родитеља и њиово стање, дан и година каламљења, старост, колико е бодова каламљено, и колико се од исти примило, могућност или немогућност плате и с ког је детета материја узета.

9.

За уверити се о успеху треба лекар у присутвију еднога од гореназначени Лица у осми дан каламљења на ново прегледи и число примљени бодова у протокол да уведе. У 8 дан каламљења, представиће Лекар феду примљени крављи богиња.

10.

Каламљења и прегледања да буду у време оно чињена, кое Лекар; а на месту, кое Старешина определио буде.

11.

Каламљење богиња да се предузима у месецу Априлу, па до конца Септемвриа да трае.

12.

Лекари да свагда буду дужни по истеченију месеца Октомврија, протоколе свое о каламљењу Одделенија Санитета представити, кои по пропису да буде уредан и од надлежни лица подписан.

13.

Свештеници да буду дужни списак некалемљени Началнику предавати, а оваи опет да га има Лекару саобшити. Осим тог, да Свештеници, ако не чешће,

барем свака три месеца у црквама Обштество свое опомињу, да не би пренебегавали децу своју пелцовати, представљајући им опасности, кое се одтуда рађају, и да ће за небреженије то и саме Богу одговарати.

14.

Кад се у месту ком богиње појаве, дужан е о том местни Старешина најближем Началнику одма јавити, а оваи рапортом своим незадржанно Попечительству Внутрени Дела до знања доставити, како би се каламљење незадржано предузети могло.

Наставлениа Лекара

15.

Као што е материја каламљења крављи богиња у почетку од краве узета, коиои животињи болест ова своиственна е, и као што е кад кад нужно, материју за каламљење чисту од краве узети: тако нам се излишно не види течение крављи богиња и на самои крави описати.

У почетку се појаве на вимену крава мали меурићи, на сиси и око ње, кои до седам дана у округле, у среди са малом рупицом снабдене, богиње нарасту. Ове су богиње плавицасте (као боја олова), бистром течностју пуне, с округлим црвеном ветру (ротлауф) подобним кругом окружене. После 7 дана сгусте се течност и претвори се напоследку у кору, која се, по 14. дану с горњом кожицом ољушти. Излазку богиња предходи највише код крава немарност к елу, преживање с празним устма, мање млека и то воденог; знаци ови са свим исчезавају, кад богиње савршено дозру.

Ово је течение праве кравље богиње, ин само такова, примљена е као хранително средство против човечески богиња.

16.

Кад се богиња особи каквои, добром и правом материјом, правилним начином накалами, роде се у човеку праве кравље богиње, који е течение слеђујуће:

Првог дана каламљења примети се, највише на месту каламљеном, сасвим мали оток и црвенило, кои другог дана изчезне тако, да се едва место бода познае. Трећег дана, или по истеченију трипут по 24 саата од часа каламљени, примети се мали црвен чворић од величине проиног зрна, мало над кожом узвишен, при додиру тврд и кадкад сврбећ. Четвртог дана увеличава се чвор и добие узвишене краеве. Петог дана прелази у проводни, црвенкаст меурић, у среди угнут у околo узвишен. Шестог и седмог дана развије се богиња више ,тако, да меурић представља, кои е округао, широк, узвишен, с провидном течношју напуњен; рупица е у среди видна, меурић сам подбеласт; око меурића е црвен, нешто надувен тврд и сврбећ котур. Осмог дана сазре исти меур, савршено, препун е бистром провидном течношју, од величине и изгледа грашка, бисерне бое; рупица е у среди мања; црвен е котур врео, тврд, надувен и нешто бољетичан.

Сад се по већој части појављује мала грозница, која се с мало променутим жилекуцањем, с мало слабости, с мало топлом главом и рукама, с нешто мало жеђи, немирним спавањем и рђавим расположением, именно у вече изјављује. Кадкад се и жлезде под пазухом надују и мало болу. Мала ова промена трае неколико саати и никад преко целог дана и ноћи.

Деветог дана бива меур пљоснатији, шири, течност мутна и гушћа, црвени се котур разпространи.

Десетог е дана течност гноју подобра, меур од величине сочива, котур е едан цол и више широк и у наоколо блеши.

Дванаестог дана начиње меур из средине се сушити, у средини модрити, где се ранка кора увати. Сад изчезне брзо котур онај с његовим знацима. Тринаестог и четрнаестог дана добија место бившег меура црномодру кору, која се тврдо држи, нит се без бола и крвотечности одкинути може, и трагу котуру нестане. После 5-8 дана одпадне кора сама од себе, и остави по себи беличасту с малом рупицом снабдевену белегу.

Ово е право течение крављи богиња на човеку, а ако у другом виду буде, то е већ знак, да ние права кравља богиња, следователно и цели несоответственна.

И зато да би Лекар каламљења управ знао разликовати праву крављу богињу од други, необходимо му е нужно мотрити:

На преднаведенно описание крављи богиња.

На изглед, боју и величину меура.

На рупицу меура, кои се петог дана указуе, а деветог изчезава.

На котур, кои се петог дана појављује, до 12. расти, по том брзо изчезава.

На 8. ил 9. дана, кадкад и пре појављену малу грозницу.

Наипосле из гореописану кору и на заосталу белегу, која увеличателним стаклом сматрана, мале рупице представља.

17.

Каламљења Лекар треба материју за даље каламљење само од оне особе да узме, код кое е течение крављи богиња под 16 точком описано, имало сиријеч 7. или 8. дана после каламљења, дакле у исти дан свршавајуће се недеље, од са свим здраве особе; но никад од онакове, која од шкрофла, венерическе болести, од шкорбута (пољачине), шуге или друге хроническе болести страда, и код кое течение кравље богиње ние правилно било. Притом се увек наипеша, наичистија, неповредна богиња избрати мора, а гди е само една богиња, та да се неупотребљава.

18.

Премда се каламљење у свако време с предострожношћу совршавати може: то е опет боље таково при јакој зими или запари оставити, ако особита опстојатељства н.п. редња богиња, или удаљение места каламити имајућег се од Лекара, неизискују. Такођер деца од 6 недеља млађа, деца, трајућем излазенију

зуба, слабе девоике и време трајућег им месечног прања, ако се одложити може, да се некаламе, кои од жлезда, шуге, конштака, венерическе болести, или од краставе главе страдају, могу се каламити, но од њи да се никад материја за каламљење не узима.

19.

Каламљења е орудие челична или сребрна с браздом снабдевена игла, или такозовома ланцета (бакарне су и тучне игле неспособне), она несме зарђана, или иначе нечиста бити, и свагда се по свршетку каламљења утире чисто. Поступање е следујуће:

Лекар прободје с иглицом зрели меур на узвишеном његовом крају (не у среди, саму рупицу) тако, да сама чиста течност, а не крв потече, и с иглицом привати едну капљу материе. Потом увати горњу част голе руке с леваком, затегне кожу, каламити имајућег се места с палцем и првим прстом до њега тако, да кожа, глатко затегнута остане; сад убоде с иглицом, с каламљења материом снабдевенном, у кожу толико, да крв не пође, окреће потом иглицу под кожом, утре мокру иглицу о накаламљено место, снабде ју изнова с новом материом за други бод и.т.д.

Неки огуле с иглом кожу на месту каламљења, док се течност појави, и каламљења материју на то метну.

Бодови треба, да су око едног цола између себе раздалеко.

На свакои су руци два бода довољни; после каламљења треба рука донде гола да заостане, док се каламљења место са свим неосуши.

Код одрастни, гди е кожа врло сува, тврда, дакле безчувствена, добро е каламљења место наипре с млаком водом опрати и натрти дати. Ако е кошуља врло дебела и рапава, могу се осушена каламљена места с мекшим ланеним крпама завити, да би се постати имајући меури од прокида сачувати могли.

20.

Каламљења вешчество (материја) може се разним начином сачувати:

Међу два стаклена парчета (од кои е едно мало издубљено, а друго равно) при чем се течност у шупљину еднога положи, другим се парчетом поклопи и у около воском залепи. При проследујућем употребленију служи овако сачувана материја као нова (свежа).

Или у стакленој цевчици, кое се едан краи залие, а други краи, по положеном средством ланцете у њу материи, добро заптие и с воском залепи. И ова се течна сачува.

Или у ланцетима од слонове кости, кое се у кание од слонове кости уклопе. При последујућем употребленију осушена материја умекша се с капљицом млаке воде, с пљувачком или паром, потом се у бод иглицом начињени метне, унутри преокреће и на накаламљеном месту утре.

Или у стаблу од пера, као чачкалица, зарезаном, кое се опет у кание од одсеченог пера стабла метне. При последујућем употребленију поступа се с њом

као с ланцетима од слонове кости, или се у кожу убодени врх пера одсече, унутри остави, и са Emplastrum anglicanum или свилом с Gummi arabicum намазаном залепи.

Напоследку сохрањава се каламљења материја средством конаца у материју умочени и у стаклене цевчице увучени.

Осушена материја не може се поспешно преко 4 месеца сачувати. Течна материја у стакленим цевчицама добро заптивеним сохрањена, може више година деиствујућу силу задржати.

Кора кравље богиње не дае добру материју, следователно и нетреба е употребљавати.

У Б е о г р а д у 8. Јулија 1839.

Наместници Достоинства Књажеског
Књажески Представник Попечитељ
Попечитељ Иностраних Дела, Кавалџер
Аврам Петронијевић
Председатељ Совјета
Генерал Мајор, Кавалџер
Јеврем Обреновић
Члан Совјета, Полковник
Тома Вучић Перишић

КАРЛО БЕЛОНИ

БИОГРАФИЈА ДР КАРЛА БЕЛОНИЈА

Карло Белони је рођен у градићу Левице, у тадашњој мађарској жупанији Барш-Вармеђа (данас у Словачкој), 16. октобра 1812. године од оца Гашпара Белонија и мајке Терезе. По националности био је Словак, римокатоличке вероисповести. Основну школу и шесторазредну гимназију Белони је завршио у свом родном месту. Потом је завршио три разреда филозофије у Пожуну и Пешти. Медицину је студирао у Пешти од 1830. до 1835. године. По дипломирању стекао је три дипломе: *доктора медицине, магистера окулистике и магистера опитетриције*.

По дипломирању пола године је *приватизирао* у Пешти. Почетком 1836. године пријавио се на конкурс за лекара у Србији, по позиву др Карла Пацека. На његову молбу кнез Милош је позитивно одговорио. Исте године, 23. марта др Карло Белони је постављен за војног лекара у Чачку при Моравско-подрињској команди са годишњом платом од 300 талира, и са обавезом да лечи и цивилно становништво.²³

Већ прве године свог службовања у Србији суочио се са великим изазовима у свом раду. У лето исте године, из Босне је у Србију ушла епидемија колере. У Чачку је до 20. јула већ умрло неколико лица. Скоро половина становништва је избегла у оближње планине. Великим залагањем др Карла Белонија, већ после два дана епидемија је сузбијена, и није било нових смртних случајева. За свој рад добио је похвале од Јована Обреновића, брата кнеза Милоша. Међутим исцрпљен од напорног рада, Белони је оболео од *врућице*, због чека је морао неколико недеља да проведе у постољи. Пошто је био једини лекар у Чачку, а безуспешно је покушавао да обучи неколико војника за болничаре, у његовом лечењу помогао му је Јован Обреновић, који је *наредио да га варошка патрола три пута преко ноћ обиђе, јер никога није могао добити за новце, да га у болести чува или да му пружи чашу воде*.²⁴

Убрзо по оздрављењу, др Карло Белони се суочио са новом епидемијом. У зиму 1836/1837. године у крагујевачком гарнизону се појавила епидемија пегавог тифуса. Пошто су, поред војника и лекари гарнизона др Пацек и др Капарис оболели, кнез Милош је позвао др Карла Белонија да сузбије епидемију. Већ почетком 1837. године епидемија је сузбијена. У лечењу је имао успеха, *зато што је употребио нарочиту методу, користећи валеријану, камфор, кастореум и еписпостик*.²⁵ Поред оболелих војника Белони је морао да лечи и негује оболеле колеге, јер није било болничара. Својим великим успехом у сузбијању епидемије стекао је опште поштовање. Када се по сузбијању епидемије, вратио у Чачак,

²³ Нинослав Станојловић, *Др Карло Белони и његов рад у Чачку*, Зборник радова Народног музеја, Чачак 2001. стр. 43.

²⁴ Исто. стр. 45.

²⁵ Владан Ђорђевић, *Историја српског војног санитета I*, Београд 1879, стр. 371.

Јован Обреновић га је дочекао речима: *Јавише ми из Крагујевца да си ти најбољи мајстор.*²⁶

Захваљујући великим успесима у сузбијању епидемија, др Карло Белони 23. маја 1837. године био је постављен за лекара у београдском гарнизону. После неколико месеци, тачније новембра исте године, јавља се епидемија великих богиња а после месец дана и епидемија тифуса. Сузбијајући ове епидемије Др Белони је поново испољио несебичност и ревност у послу. Поред војника морао је да лечи и многобројне грађане. Колико се ценило његово мишљење, казује и податак, да је по његовом савету кнез Милош наредио измештање војне болнице из гарнизона у нови зграду, испод садашњег *Зеленог венца*. Осим што је био једини војни лекар у гарнизонској болници, био је и *апотекар, комесар болнице, писар и магационер*. После два месеца тешког рада и сам је оболео. Његову пожртвованост и несебичност описује један од савременика: *Межу тим добије и једини лекар војне болнице, Др Карло Белони, жестоки тифус. Књегинја Љубица пошаље Др Куниберта, јединог београдског лекара у оно доба, да заступа Др Белонија у дужности и да га лечи, но он је одмах после прве и једине визите изјавио, да је тамо приљепчива зараза, и да он, као фамилијаран човек, не може више у ту болницу ићи. У таквој ситуацији др Карло Белони, иако болестан, сам је предузимао лечење. О начину лечења оставио је сведочанства: Колико сам дана лежао обнезнањем, не знам ни данас. Кад сам к себи дошао, овако сам лечио моје болеснике: офицер Јоца Шваба, кога бејаш болесног од тифуса примио у моју собу, и од кога сам се и ја окужио, но који се пре мене беше придигао, обиђе болеснике у болници, падође к мени и јави ми кратко шта је на коме приметио. Услед Јоциног рапорта ја ординирам онако: Болеснику Но1 да се пусти крв из жиле. Болеснику Но7 дванаест пијавица. Но 9 да добије ладне облоге. Нумери 10 две унције рицинуса итд. Коначно после неколико недеља, у помоћ др Белонију дошао је др Херман Мајнерт из Крагујевца.*²⁷

Следеће место службовања др Карла Белонија било је у Ћуприји, у гарнизону *кавалерије*, који је основан крајем 1838. године. Почетком 1839. године, у гарнизону, основао је и *малу гарнизонску болницу, у једној соби свог стана*. После реорганизације војске и укидања коњице, и др Карло Белони напушта војску.

Указом од 7. августа 1839. године *гвардијски лекар др Карло Белони* био је постављен за за физикуса Окружја јагодинског, са годишњом платом од 300 талира. Попечитељство унутрашњих дела обавестило је о постављењу Начелство окружја јагодинског 17. августа.²⁸ Према извештају окружног начелства, др Карло Белони је положио заклетву 30. августа, када му је уручен декрет о постављењу и тако званично постао физикус Окружја јагодинског.²⁹

²⁶ Исто.

²⁷ Д.Јовановић, Д. Танић, Д. Дедић, *Рад Др Карла Белонија - првог физикуса Окружја јагодинског 1839-1841*, Јагодина 1995. стр. 11.

²⁸ АС, НОЈ, ф IV, р-61/839.

²⁹ Исто.

У Јагодинском окружју др Карло Белони је службовао од 7. августа 1839. године па све до 26. маја 1841. године. У раду се често сусрео са низом тешкоћа, које су углавном произлазиле из непросвећености народа.

СЛУЖБОВАЊЕ ДР КАРЛА БЕЛОНИЈА У ЈАГОДИНИ

Уочи свог доласка у Јагодину, др Карло Белони се снабдео већом количином лекова из апотеке у Крагујевцу. Истовремено, почетком септембра добио је од Попечитељства унутрашњих дела материјал за вакцинисање богиња, заједно са 480 феда (потврда о вакцинисању). Нову количину материјала за вакцинисање др Белони је тражио преко Начелства окружја јагодинског већ 5. септембра.³⁰

На основу неколико сачуваних извештаја др Карла Белонија о стању здравља у Јагодинском округу, може се закључити, да се у првој години свог службовања, није сусретао са озбиљнијим проблемима у раду на лечењу. Према извештајима за октобар и новембар 1839. године, стање здравља људи и стоке било је добро, и није било озбиљнијих обољења.³¹ У тој години, највећи проблем са којим се сусрео, било је неисплаћивање тромесечне плате за август, септембар и октобар. Због тога се, 21. октобра 1839. године, преко Начелства окружја јагодинског, обраћа Попечитељству унутрашњих дела, молбом, да му се исплати тромесечна плата.³² Попечитељство унутрашњих дела проследило је његову молбу Попечитељству финансија, које је решило проблем тек половином 1840. године. За исплату ових заосталих плата, узета су у обзир тромесечна примања др Белонија за мај, јуни и јули 1839. године, која су износила 75 талира. Иста сума новца исплаћена је и за август, септембар и октобар, али тек јула 1840. године.³³

Поред нередовне исплате плата, лошем финансијском стању др Карла Белонија доприносио је и однос становника округа према његовом начину лечења. Зато је, извештајем од 6. марта 1840. године, тражио, да за лекове које је набавио у Крагујевцу, уочи свог доласка у Јагодину, и за нову количину коју је добио јануара 1840. године добије одлагање плаћања до августа исте године, јер тада није имао новца пошто је лекове често давао бесплатно сиромашном становништву.³⁴

³⁰ АС,НОЈ,Ф IV, р-61/839.

³¹ Исто.

³² Исто. Приход физикуса састојао се из: годишње плате, која је за др Карла Белонија износила 300 талира, накнаде за подвоз и диурне (дневнице), и наплате за калемљење: од грађана 1 цванцик, а од сељана по ½ цванцика, само за успешно калемљење. По једној потврди Суда окружја јагодинског др Карло Белони је за лечење Филипа Милојевића из Поточца, добио 57 гроша и то: *1 дукат цесарски у вредности 52 гроша; 1 черек саксона и 1 назимче.*

АС, НОЈ, Ф IV, р-232/840.

³³ АС, НОЈ, ФV, р-67/840.

³⁴ АС, НОЈ, Ф II, р-139/840.

СУЗБИЈАЊЕ НАДРИЛЕКАРСТВА

У својим првим извештајима из 1840. године, др Карло Белони наводи, да у Јагодинском окружју није било озбиљнијих болести или епидемија. У другом извештају за јануар даје један интересантан предлог, који се односио на *визитирање мртваца*, а заснивао се на *Наставленију*. Наиме, он је сумњао да је до неких смртних случајева дошло услед неадекватног лечења од стране нестручних лица (надрилекара). По његовом мишљењу, сузбијање надрилекарства потпомогло би бољој здравственој заштити становништва. То је био главни разлог што је др Карло Белони тражио од Начелства окружја јагодинског, да му се дозволи преглед појединих умрлих лица, за које је сматрао да су умрла услед пружања нестручне помоћи. Уједно, у неким својим извештајима др Карло Белони наводи надрилекаре који делују у Јагодини, и од окружне власти је тражио предузимање законских мера у циљу забране њиховог рада. У извештају од 14. фебруара 1840. године, др Карло Белони извештава о надрилекарској делатности неког Турчина, који је обећао да ће излечити од слепила сестру судског писара Мијата Остојића. У истом извештају затражио је да се Турчину забрани даљи рад, јер ...започео е и други болестни лажљивим своим обећањима глобити.³⁵ Новембра 1839. године др Карло Белони је давао своје мишљење о раду двојице народних лекара, супружника Гаје и Ките авковић из Кораћице. Они су, по сопственом тврђењу успешно лечили френгу (сифилис), а период од 1837. до 1839. године, углавном су провели у Ћуприји, лечећи од исте болести становништво Ћупријског округа. Дајући мишљење о начину и успеху лечења Гаје и Ките Савковић, др Карло Белони се држао својих начела. Зато није дао очекивани извештај о раду ових надрилекара, већ се у извештају од 5. новембра, ограђује од прераних закључака: „...Будући ја нисам имао прилику о овоме сам собом известити, нити пак о начину лечења њиног осим казивања при испиту икаква точна известиа имам: то ја у призренију способности о лекарићини Гаје Савковић и жене његове Ките, и уколико би лекарија њина народу употребителна а и полезна могла бити, дотле нешта решително казати не могу, док би не получио прилику сам са собом, то јест под моим надзирањем о начину лечења и овог успеха се известити.“³⁶

Поред ових случајева надрилекарства, др Карло Белони, у свом извештају од 19. априла 1840. године, наводи делатност неког Миленка, бившег пандура и неког Живка из Пожаревца. Позивајући се на забрану надрилекарства у *Наставленију* др Карло Белони у истом извештају тражи од Начелства окружја јагодинског да се предузму потребне мере у циљу заустављања ове штетне појаве. Изгледа да окружно начелство није било много ажурно у сузбијању таквих

³⁵ АС, НОЈ, Ф II, р-139/840.

³⁶ АС, НОЈ, Ф V, р-75/839.

делатности, што је потврђено и Белонијевим извештајем од 14. јуна 1840. године. У извештају се наводи, да Живко из Пожаревца и даље несметано *лечи* људе.³⁷

Овакве појаве надрилекарства биле су карактеристичне за целу Србију. Узроци су лежали, између осталог, пре свега у неповерењу народа према раду школованих лекара, што је у значајној мери било изражено баш у Јагодинском округу. Један од примера непросвећености народа и његовог страха од метода лечења школованих лекара, др Карло Белони наводи у извештају од 28. априла 1840. године. У њему се говори о покушају вакцинације против великих богиња у левачком селу Кавадару, у коме *„житељи навише због страха од каламљенија, на предузимање овог нису никако ктели...”*³⁸ Чак ни после трећег покушаја, и то у присуству среског начелника, др. Карло Белони није успео да изврши вакцинацију у Кавадару, јер су рофитељи сакривали своју децу.³⁹ Због одбијања вакцинације у Кавадару је од великих богиња умро син Павла Марковића.⁴⁰

И у ранијим извештајима, др Карло Белони је помињао отпор становништва према вакцинацији, како у селима тако и код становника Јагодине. У извештају од 5. новембра 1840. године, од истиче да се: *„...житељи окружја јагодинског веома боје од рђави следствија каламљенија, и кажу да су и пре неколико година у вароши Јагодини више стотина у следствим калемљенија умрли. К томе опште вевереније у лекара велико ние, кое умножити и распространити и до данашњег дана доста сам жертвовао.”*⁴¹ У једном свом

³⁷ АС, НОЈ, Ф II, р-139/839. Посебно је интересантан случај надрилекарства био случај Радосава Грујовића из Марковца у Смедеревском окружју. Он је крајем 1840. године без пасоша дошао у Јагодину, где се издавао за трговца пијавицама и лекара. Успео је да у округу остане три месеца варајући и лечећи многе људе. Становао је код својих *болесника* од којих је узимао новац на вересију а за узврат пружао своје *лекарске услуге*, најчешће пуштајући крв пијавицама. У Јагодини је успео да превари трговца Панту Перишића и да му на вересију узме 12 гроша за храну. Радосав Грујић је новембра ухваћен у Течићу и преко окружног начелства пребачен у Смедеревски округ. Такође су кажњени и сви они код којих је боравио, пре свега због тога што су га примили без пасоша, а не због тога што су допустили надрилекару да их лечи.

³⁸ АС, МУД-с, Ф III, 194/841. У животу народа овог краја, а нарочито код становника Левча, многи обичаји имали су превенцијско медицинско значење. Поред повезивања људског здравља са космичким појавама, велику улогу у *заштити здравља* имале су разне забране, т.ј. не чињење појединих послова на одређеним великим празницима. За наш крај карактеристична је забрана спавања. У Левчу се нарочито пазило, да на Божић нико не спава, јер би су у противном често оболевало.

Такође облици жртава које се приносе и начин жртвовања ради здравља, у нашем крају манифестовала се на много начина. На Бадњи дан, у Левчу се после молитве пило вино и говорило *Пијем вино да сам црвен ко вино*. Верујући да ће бити лаки и чили, становници нашег краја имали су обичај да на Божић прво пробају печеног врапца.

Из мноштва примера треба да се наведе и један карактеристичан обичај паљења и прескакања ватре, који био присутан наочито у левчу и Темнићу. На Божић се прескакала ватра говорећи: *Сваку болештину која би пошла на мене, нека ватра загори*.

³⁹ Исто.

⁴⁰ АС, НОЈ, Ф I, р-9/841.

⁴¹ АС, НОЈ, Ф II, р-139/841.

ранијем извештају од 19. априла, др Карло Белони наглашава присуство великог неповерења према њему и његовим методама лечења, да су многи грађани Јагодине одбијали да се лече код њега, што је довело до смрти неких лица.⁴²

ЛЕКАРСКА АКТИВНОСТ ВАН ЈАГОДИНСКОГ ОКРУГА

Поред рада на лечењу становништва у Јагодинском окружју, др Карло Белони је одлазио, по позиву, и у друге округе да би пружао лекарске услуге.

О таквој делатности физикуса окружја јагодинског, сведоче неколико сачуваних позива. Један од њих је из октобра 1839. године, којим се др Карло Белони позива да лечи супругу начелника Окружја крушевачког.⁴³ Следећа три сачувана позива су из децембра 1839. године, и априла и августа 1840. године. Оба позива се односе на пружање лекрске помоћи у Ћупријском окружју. Првим дописом од 24. априла 1840. године, др Карло Белони се позива због угинућа 16 кобила и здребаци. У допису од 12. августа исте године, позив је уследио због већег броја деце, која су оболела од грознице.⁴⁴

Постоји још један сачувани допис, којим се др Карло Белони позива да, због пружања лекарских услуга, ради ван Јагодинског окружја. Тим дописом, од 22. децембра 1839, године, др Белони је био позван у Чачанско окружје, због хитног лечења Милована Перуничкића, житеља вароши Чачка. Један од последњих службених извештаја др Карла Белонија о стању здравља у Јагодинском окружју, од априла 1841. године, садржи податак о новом позиву из Ћупријског окружја. Позив се односио на спровођење вакцинације у циљу заштите од крављих богиња.⁴⁵

⁴² АС, НОЈ, Ф II, р-139/840.

⁴³ АС, НОЈ, Ф IV, р-61/839.

⁴⁴ АС, НОЈ, Ф II, р-139/840.

⁴⁵ АС, НОЈ, Ф II, р-55/840.

ОДЛАЗАК ИЗ ЈАГОДИНЕ

Као разлог за нагли одлазак др Карла Белонија из Јагодине, поред негативног односа становништва према његовим методама лечења, може се узети и један догађај који се збио у Јагодини 27. априла 1841. године. Сведочанство о том сукобу оставио је Белони у свом извештају од 29. априла. Према њему, Белони је имао сукоб са Златаном, механцијом из Јагодине. Сукоб се догодио у кући Вукића баштована, где је Белони дошао по позиву баштованове жене, око пола ноћи, наводно због прегледа њеног детета. Према изјави Златана механције, суштина сукоба са окружним физикусом лежи у његовој љубомори, јер је сматрао, да је баштованова жена *милосница* др Карла Белонија, и да намеравају да отрују Вукића баштована. Последице овог сукоба још више су појачане тиме што је Златан своје сумње јавно износио по вароши.⁴⁶

Убрзо после овог непријатног догађаја, др Карло Белони је 14. маја 1841. године, поднео молбу Попечитељству унутрашњих дела у којој је тражио премештај у чачанско окружје. Као разлог за премештај навео је, да је у Чачку, где је раније радио као лекар у Моравско-подрињској војној команди, задобио веће поверење код тамошњег становништва, него код становништва јагодинског окружја. Због таквог односа, у истој молби је навео, да је више успеха у лечењу и пелцовању имао у чачанском окружју, што и поред залагања окружне и среских власти, то није био случај у јагодинском окружју. Сматрао је да би се премештајем и његово материјално стање поправило.⁴⁷

Молбу о премештају, Попечитељство унутрашњих дела је 23. маја 1841. године проследило Кнезу, са препоруком да се изађе у сусрет његовим захтевима. Указ о премештају донет је 27. маја 1841. године, а 30. маја Попечитељство унутрашњих дела упознало је са указом Начелства јагодинског и чачанског окружја. На нову дужност др Карло Белони је ступио 18. јуна, када је пред начелником Чачанског окружја и свештеником положио заклетву.⁴⁸

⁴⁶ АС, НОЈ, Ф II, р-55/841.

⁴⁷ АС, МУД-с, Ф III, р-227/841.

⁴⁸ Исто,

Заклетва

Ја долупотписаниј заклињем се свемогућим Богом пред светлим његовим крстом и јеванђелијем, да ћу његовој Светлости милостивејшему господару књазу србском Михајлу Обреновићу и Отечеству, на сваком месту и у свако време веран бити; да ћу Устав србског књажества точно и верно набљудавати, ада ћу датум ми и – здавити се имајућим инструкцимама и законима санитетским прописима повиновати се, болестницима који ми се повере, са свима могу худажества силама у помож бити, да ћу се сваким начином старати колико ми силе моје допуштале буду, стање јавног здравља у повереном ми Окружју хранити. Заклињем се да ћу сиромау као и

За разлику од већине становништва Јагодинског окружја, окружни начелник имао је врло повољно мишљење о раду др Карла Белонија. Оцену о његовом раду дао је у Кондиут листи за 1840. годину:

Полицајно-лекарски и судејско-лекарски у Наставленију назначени

У должностима полицајно лекарским врло точан особито при визитирању мртваца и калемљењу богиња, но овде народ слабо се деци калемити богиње допуштају. Свидетелствима Судебно-лекарским доста предострожан, без пристрасан и истинит.

Какав је у посеђивању болесника и наплаћивању лекова

Апотеку држи доста повелику, лекове често нове набавља, сиромасима кои немаду чим лекове да плате поклања, а од имућни наплаћује, болеснику на позив без закасненија иде.

Је ли Срећан у лечењу, има ли поверење и уважение код народа

Више је се приметити могло да је излечио од опасне болести а нарочито срдоболе а прилично и од врућице. Опште повереније и јошт ние добио због Сијеверја Народни.

Извршује ли по Н.20 и 22. Наставленија означене дужности и како

богатом равном ревностију у помоћ притицати, да од ревностног отправања дужности окружног физикуса ни пристрастијем ни пријатњљством или непријатељством, нити пак митом неће одустати, да ћу поверену ми званичну тајну хранити, да ћу лекове добро и незадржано у апотекама дати правити, или ако апотеке не буде, сам такове правити, исте лекове по узакоњеној такси продавати, да ни у какова неправедна споразуменија с апотекарима или с осталим лекарима нећу ступати, да ћу на закону зактевање у судејским случајевима мненија и сведочанства безпристрасно и по моме знању истинита давати, заразителну болест надлежателству свагде јављати и трудити се у частије и најпосле да ћу све дужности мога званија частно и охотно отправањати. Тако ми Господ Бог помогао, као што је ову заклетву набљудавао будем и тако се могу о томе дати одговор на страшном суду. Закључавајући ову моју заклетву, целивам слово и крст спаситеља нашег Амин.

У Чачку Физикус Окружја чачанског

16. јунија 1841, г.

медицине

доктор

Карл

Белони

Рапорте Начелничеству редовно предаје, и деловодни протокол уредно води.

Каквог је поведенија опхођења и нарави и има ли које и какве пороке

Нарави је кротке, у опхођењу са здравима добар с болесницима тих и стрпљив, порока какви важни није се могло до на њему досад приметити.

Примечение

При политичким променама није био умешан.⁴⁹

⁴⁹ АС, МУД-с, Ф IV, 417/841.

**ЈАГОДИНА БЕЗ СТАЛНОГ
ФИЗИКУСА
(1841–1844)**

РАД ДР ДИМИТРИЈА КАПАРИСА И ДР ГЛИГОРИЈА РИБАКОВА

Од одласка др Карла Белонија, па све јануара 1844. године, Јагодина није имала физикуса. Повремена лечења и вакцинације предузимали су физикуси из других окружја. Први физикус ангажован на том послу био је др Капарис, физикус Окружја пожаревачког.⁵⁰ Због појаве великих богиња у селима: Праћини, Урсулу, Сиоковцу, Маскару, Јовцу, Дворици и Тољевцу, њему је Попечитељство наредило да ради на сузбијању епидемије 16. децембра 1841. године. Др Капарис је у Јагодину дошао 2. јануара 1842. године. До 16. јануара пелцовао је 859 деце, од којих 460 успешно. У сузбијању епидемије срески начелници су својим наредбама пружили велику помоћ др Капарису. Сваком кмету је наређено да забране рад надрилекарима, док је то искључиво требало дозволити др Капарису. Осим тога, кметови су били дужни да забране мешања оболелих становника са здравима. Др Капарис је, захваљујући односу среских начелника, успео да до маја 1842. године пелцује укупно 3.358 лица у 32 села у јагодинском окружју.⁵¹ Др Капарис је у Јагодинском окружју остао до 5 јуна.⁵²

Др Глигорије Рибак⁵³ је, почетком јула 1843. године, дошао са својом најстаријом кћерком у Јагодину, где је намеравао да живи. Одмах је поднео окружном начелству молбу да му се дозволи рад на лечењу становника округа. Попечитељство унутрашњих дела је 10. августа, преко окружног начелства, дозволило др Рибак⁵³ да се бави лекарском праксом, али је и наложена пуна контрола над његовим радом. Према допису, контрола се односила на успешност његовог лечења, али и на поступке према болеснима и на наплату лекарских

⁵⁰ Др Капарис је пореклом био Грк из Епира, где је завршио *Греческу школу и пет части докторију тј. Анатомију, Физиологику, Патологију, Симиологију и Фармакологију на Греческом језику*. У Србију је дошао 1836. године ангажован као војни лекар у Крагујевачком гарнизону са годишњом платом од 150 талира. Од 1837. до 1843. године ради као физикус окружја пожаревачког. После тога прелази у Зајечар, где као окружни физикус ради од 16. септембра 1843. до почетка 1847. године. После Зајечара, 9. јануара 1847. године, прелази са службом у Њуприју, где је и умро исте године. Др В. Михајловић, *Из историје санитета у обновљеној Србији 1804-1860*, I, Београд 1951, стр. 441.

⁵¹ АС, НОЈ, Ф I, р-49/842.

⁵² АС, НОЈ, Ф VIII, р-23/842.

⁵³ Глигорије Рибак⁵³ је рођен око 1802. године у Цариграду. Медицину је завршио у Русији (Петроград) код професора Гибаора, али није поседовао документа о томе. Говорио је српски, руски, грчки, латински, немачки, турски, арапски, албански и влашки. У Србију је дошао 1829. године, и своју лекарску службу започео у Великом Градишту и Пожаревцу. У то време, био је један од четворице школованих лекара у Србији. Поред свог привременог боравка и рада у Јагодини, службовао је још и у Ваљеву, Ужицу и Зајечару. Д. Дивљановић, *Кондуит листе неких окружних лекара у Србији 1845. године*, *Acta Historica Medicinæ, Pharmacis, Veterinæ*, 1-2, Београд 1966, стр. 59; Д. Јовановић, Д. Танић, Д. Дедић, *Рад др Карла Белонија—првог физикуса Округа јагодинског 1839–1841*, Јагодина 1995, стр. 16.

услуга. О томе је окружно начелство било дужно, да на сваких 15 дана редовно извештава Попечитељство унутрашњих дела.⁵⁴

У својим извештајима окружно начелство је истицало успешност рада др Рибакова на лечењу. За време његовог боравка у Јагодини, никакве притужбе нису биле упућене на његов рад, на начин опхођења према болесницима или у наплати лечења. Чак седморо појединаца је оценило његов рад изузетно добро, јер је успео да излечи болеснике који су се до тада дуже време безуспешно лечили код других лекара.⁵⁵

Због успешности у лечењу и стеченог поверења, чланови Примирилног суда вароши Јагодине, поднели су крајем децембра 1843. године Окружном начелству, да се заложи код Попечитељства, да се др Рибак постави за физикуса Окружја јагодинског.

На основу праћења његовог рада и молбе јагодинске општине, окружно начелство је 1. децембра 1843. године издало *Свидатељство* др Рибакону којим се потврђује његова успешност у лечењу, и даје дозвола да може да се бави лекарским послом у округу. Такву одлуку је потврдило и Попечитељство јануара 1844. године. Иако Рибак није поднео доказе о завршеним одговарајућим школама, Попечитељство му је дозволило да остане на месту физикуса. Докле год то окружно начелство то жели, или до постављења лекара са потребним документима о завршеним одговарајућим школама.⁵⁶ Глигорије Рибак је ипак убрзо напустио Јагодину, јер је 13. јануара 1844. године за окружног физикуса постављен др Андрија Ивановић.⁵⁷

Непосредно пред долазак др Капариса, 20. децембра 1841. године за физикуса окружја јагодинског постављен је др Василије Тодоровић.⁵⁸ Он је одмах по постављењу био упућен у алексиначки карантин, тако да није ни службовао у Јагодини. Ипак је све до 5. априла 1842. године примао плату од Начелства окружја јагодинског, у износу од 875 гроша. Маја исте године и формално је постављен за физикуса у алексиначком карантину, на место оболелог дотадашњег лекара Јована Димитријевића. Његова годишња плата износила је 300 талира.⁵⁹

⁵⁴ АС, НОЈ, Ф VII, р-55/843.

⁵⁵ АС, НОЈ, Ф X, р-155/843.

⁵⁶ АС, НОЈ, Ф II, р-4/844.

⁵⁷ Исто.

⁵⁸ АС, НОЈ, Ф III, р-92/842.

⁵⁹ Исто.

НАДРИЛЕКАРСТВО

Као што је већ раније било истакнуто, надрилекарство је било увек присутно у великој мери на подручју Јагодинског округа, и то нарочито у периоду када није било физикуса. У времену од одласка др Карла Белонија и постављења др Андрије Ивановића, у документима се помиње рад двојице надрилекара.

Миленко Михајловић из Јагодине, је септембра 1842. године поднео молбу Попечитељству унутрашњих дела, да му се дозволи бављење лекарским пословима, и то нарочито на лечењу од френге. Попечитељство је, на основу ове молбе тражило од окружног начелства доказе о успешности рада Миленка Михајловића.⁶⁰

Осим прибављања доказа о раду на територији Јагодинског округа, окружно начелство је те доказе тражило и од окружја, где је по позиву одлазио Миленко Михајловић, а пре свега из Окружја гургусовачког, где је најчешће лечио.⁶¹ Извештаји о раду Миленка Михајловића достављени су окружном начелству почетком децембра 1842. године. Пошто се у њима наводило да је био успешан у лечењу френге, вероватно му је, на основу препоруке Попечитељства, дозвољено да настави са својим радом.⁶²

Нешто другачији однос био је према другом познатом надрилекару из тог времена Панти Ристићу, такође житељу Јагодине. Он је почетком 1843. године тражио дозволу од Попечитељства унутрашњих дела да може да се бави лечењем френге. На основу његове молбе, Попечитељство је 26. фебруара затражило мишљење окружног начелства о понашању Панте Ристића и о његовом успеху у лечењу.⁶³

Према извештајима, Панта Ристић није имао успеха у лечењу, као Миленко Михајловић. Он је поступке у лечењу и учио код Миленка Михајловића, а њега су позивали само у случајевима кад је Миленко био ван округа. Осим што није имао успеха у лечењу, он је често кроз наплате услуга варао своје пацијенте. То се нарочито догађало у Ћупријском округу, који је најчешће посећивао.⁶⁴

Окружно начелство је позвало све оне људе које је Панта лечио, да дају исказе (сведочанства) о ефикасности његових исцелитељских метода. Сви они су углавном били незадовољни његовим радом. Слични однос према њему имали су и житељи Ћупријског округа, које је често лечио, као што је већ поменуто.⁶⁵

⁶⁰ АС, НОЈ, Ф X, р-36/842.

⁶¹ Исто.

⁶² Исто.

⁶³ АС, НОЈ, Ф III, р-45/843.

⁶⁴ АС, НОЈ, Ф XI, р-12/843.

⁶⁵ Исто.

На основу извештаја окружног начелства од 19. марта, Попечитељство је 31. марта наложило окружном начелству да забрани рад Панти Ристићу, и да га позове на одговорност због давања лажних изјава у вези успешности лечења.⁶⁶

У време појаве великих богиња, надрилекарство је довело до трагичних последица. Кмет села Тољевца, Мина Ристивојевић, није се придржавао уредбе о пелцовању и дозволио је надрилекару Ристи Ђорђевићу да пелцује 196 становника села, што је довело до смрти више десетина мештана. Исти Риста Ђорђевић је у Превешту лечио људе од „терлене”, болести коју је пратила висока температура, и од које је умрло 15 становника села.⁶⁷

Због непридржавања уредбе о пелцовању, што је проузроковало смрт више мештана Тољевца, кмет села Мина Ристивојевић смењен је 9. априла 1842. године, и осуђен је на једну годину тешке робије.⁶⁸ Риста Ђорђевић је због пелцовања кажњен са 50 удараца штапом и тромесечном робијом.⁶⁹

⁶⁶ АС, НОЈ, Ф III, р-45/843.

⁶⁷ АС, НОЈ, Ф VI, р-71/842.

⁶⁸ АС, НОЈ, Ф V, р-70/842.

⁶⁹ Исто.

АНДРИЈА ИВАНОВИЋ

БИОГРАФИЈА ДР АНДРИЈЕ ИВАНОВИЋА

Андрија Ивановић, доктор медицине, практично-лекарског друштва пеиштанског, и полигическог мађарског член, рођен је 30. септембра 1805. године у Печују, у округу Варанеш Вармеђа у јужној Мађарској. По завршетку школовања, од августа 1833. године, радио је у Пешти као помоћник хемије и ботанике и упражњавао је приватну лекарску праксу. Имао је троје деце, која су остала да живе са мајком у Пешти: Емануелу, Александра и Белу. У Србији је почео да живи и ради од 16. јануара 1844. године, и то као физикус² Јагодинског окружја. После три године рада у Јагодини, 31. јануара 1847. године бива премештен у Крајински округ (Неготин). Био је познат као веома савестан и вредан лекар, који је веома често састављао и слао властима опширне извештаје са детаљним описима свих узрока, симптома и последица разних болести које су се јављале у Јагодини и околини. Детаљно је извештавао окружне власти и о свим неопходним мерама, које би требало предузети, у циљу превентиве. Неке податке о његовим људским особинама и стручним квалитетима можемо сазнати увидом у садржај Кондиут-листе из децембра 1847. године:

Каквог је здравља и имали каквог особитог телесног знака

Има Далак у слезени и через тога је на грозницу наклоњен, која му се и појављује више пута.

Говорити и писати напредује ли у Србском језику

Србски добро говори а пише прилично.

Полицајно лекарски и Судебно лекарски у 7,11,13, 18 Наставлениа назначени

Како у дужностима полицајно-Судебно лекарским, тако и у преднаведеном питању, ДОБАР ЈЕ.

Какав је у посећивању болесника и наплаћивању лекова Но 12 и 19,

У посећивању болесника приљежан је, Апотеку прилично држи, и лекове по определенију таксе наплаћује, а у осталом по 19. тачки точно се придржава.

Јели срећан у лечењу, имали поверение и уважение код Народа

Добар му је успех у лечењу а и поверение код Народа довољно имаде.

Извршује ли Но 20 наставлениа, назначене дужности и како

Рапорте Началничеству редовно предаје и деловоднии Протокол уредно води.

Каквог је поведениа нарави, одхођења, и имали које и какове Пороке

Нарави је кротке, обхожденија је доброг, сирјеч са здравима озбиљан а са болнима стерпељив и тих. Засад се на њему никакови порок приметио није.

РАД ДР АНДРИЈЕ ИВАНОВИЋА У ЈАГОДИНИ (1844-1847)

Андрија Ивановић је указом кнеза Александра Карађорђевића 10. јануара 1844. године постављен за физикуса Окружја јагодинског.⁷⁰ Заклетву је дао по обреду православне цркве пред јагодинским парохом.

На самом почетку свог рада, радио је на лечењу отока жлезде у врату и скорбута. Сматрао је да се обе болести јављају због влажног и хладног времена, због нечистоће и лоше воде за пиће.⁷¹

Једна од најважнијих активности била је пелцовање. То му је посебно наложило и Попечитељство унутрашњих дела, с тим да о раду на пелцовању редовно извештава. За потребе пелцовања, од Попечитељства је 1. маја добио 4 *стаклета материе крављи богиња*⁷² Прво пелцовање извршио је у Праћини почетком маја.⁷³ У Јагодини пелцовање је започео 3. маја.⁷⁴ После Јагодине са пелцовањем је, средином маја, наставио у десет села у срезу темнићком, од Мијатовца до Копривнице, а у другој половини јуна, од Мијатовца до Варварина и даље до Јасике. До половине јула завршио је вакцинацију у свим селима среза темнићког.⁷⁵ До краја лета успешно је извршио пелцовање и у свим селима среза левачког.

У 1844. години Андрија Ивановић извршио је укупно 3972 пелцовања деце. У Јагодини је пелцовано само 156 детета, у срезу темнићком 1856 и у срезу Левачком 1960 детета.⁷⁶ Одмах на почетку рада на пелцовању сусрео се са многим проблемима. Због неповерења народа, у многим селима а и у самој Јагодини, родитељи нису желели да вакцинишу своју децу. Тада ни сељаци нису дозвољавали да се из њихових јуница и крава узима материја за справљање вакцине. Ни кметови, као ни свештенство, нису успевали да убеди народ у неопходност пелцовања. Али касније када се постигао успех, родитељи су дозвољавали да се та материја узима и од деце, код којих се вакцина успешно примила. Поред стицања поверења у лекара, велику помоћ окружном физикусу, пружили су и представници власти и свештенство, иако си неки од њих у почетку ометали његов рад. По стицању поверења, житељи неких села организовано су са кметовима или пандурима долазили на пелцовање.⁷⁷ У последњој години свог

⁷⁰ АС,НОЈ,Ф II,р-22/844.

⁷¹ АС,НОЈ,Ф III,р-43/844.

⁷² АС,НОЈ,Ф III,р-93/844.

⁷³ АС,НОЈ,Ф X,р-59/844.

⁷⁴ АС,НОЈ,Ф III,р-93/844.

⁷⁵ АС,НОЈ,Ф XI,р-375/844.

⁷⁶ АС,НОЈ,Ф VI,р-74/844.

⁷⁷ Исто.

службовања у Јагодини, такође је извршио велики број пелцовања. Само од 11. јуна до 1. септембра укупно је пелцовао 2025 особе: у Темнићу 900, Јагодини 164 и у Левчу 961.⁷⁸

Посебан значај у раду Андрије Ивановића представља његово настојање на увођењу многобројних новина, као превенцији на очувању здравља. Више пута је предлагао да се избацује ђубре из дворишта, да се поједини занати, посебно они који се баве прерадом коже, изместе ван вароши, да се по сокоцама уреде канали за одвод воде у Белицу, да се улице регулишу, калдрмишу или посипају каменом, да сељаци своју стоку хране ван вароши или у механама, да се остаци од закланих животиња закопавају ван вароши.⁷⁹ Ова иницијатива окружног физикуса, допринела је промени односа власти. Попечитељство унутрашњих дела је 10. априла наложило окружном начелству да одржава чистоћу у вароши, по предлогу Ивановића.⁸⁰ У току свог боравка у Јагодини, повремено је слао извештаје окружном начелству о чистоћи у вароши. После многобројних иницијатива, чистоћа се углавном поправила, осим у дворишту механе Милете Радојковића, која се налазила код моста на Белици. До краја свог службовања, није успео да очисти ово двориште.⁸¹ Сличне мере спровођене су и по селима.⁸²

У свом раду на заштити здравља, посебно је значајно његово настојање да се поправи квалитет воде у Јагодини, али и целом округу. На његову иницијативу Попечитељство унутрашњих дела је 1. маја 1844. године тражило извештај о постојећим бунарима, квалитету воде у њима и могућностима изградње нових бунара.⁸³ Ивановић је навео, да је квалитет пијаће воде лош, због плитких бунара и велике количине ђубрета, са којих се после киша слива вода у бунаре.⁸⁴ Предлагао је да се, поред постојећих, ископају још 10 до 15 бунара, и да се изграде четири чесме, односно да се две постојеће уреде, у које би се довела вода са околних брда.⁸⁵ Сличне мере је предлагао и за поједина села, у којима није било добре воде. Захваљујући њему, окружно начелство је наложило среским начелствима, да нареде, да се по селима очисте постојећи и изграде нови бунари.⁸⁶

Андрија Ивановић имао је још неколико значајних иницијатива, које су представљале новину у Јагодини. Предлагао је довођење једне учитељице, која би девојке обучавала за негу болесника.⁸⁷ Од цркве је тражио, да се поста ослободе деца, труднице и болесници, и да се спречава пијанство.⁸⁸ Ради боље

⁷⁸ АС,НОЈ,Ф I,p-191/846.

⁷⁹ АС,НОЈ,Ф VI,p-46/844.

⁸⁰ АС,НОЈ,Ф XI,p-244/844.

⁸¹ АС,НОЈ,Ф II,p-156/846.

⁸² АС,НОЈ,Ф XIII,p-58/846.

⁸³ АС,НОЈ,Ф IV,p-79/844.

⁸⁴ Исто.

⁸⁵ Исто.

⁸⁶ АС,НОЈ,Ф XI,p-12/844.

⁸⁷ АС,НОЈ,Ф III,p-43/844.

⁸⁸ АС,НОЈ,Ф V,p-121/844.

снабдевености вароши храном, предлагао је да се наложи пекарима рад недељом и празником.⁸⁹ Предлагао је да се болесни од заразних болести не мешају са здравим људима, а умрли од заразних болести не носе у цркву, и да се њихова гардероба не пере на јавним чесмама.⁹⁰

Андрија Ивановић предлагао је новине и приликом сахрањивања умрлих лица. Сматрао је, да у Јагодини, као и у свим већим местима, потребно изградити капеле, где би лежали мртваци. Пријава умрлих лица била би обавезна од стране породица умрлих. Такође, залагао се за дубље копање гробних места. Њихово сахрањивање могло би да се обави тек после писмене дозволе окружног физикуса.⁹¹ Његова иницијатива наишла је на добар пријем код власти. Децембра 1844. године окружно начелство наложило је Примирителном суду вароши Јагодине, да нареди грађанима да сваку смрт пријаве окружном физикусу.⁹² Наредба је поштована, па је у току фебруара 1845. године, прегледано шест, а у току марта пет умрлих лица у Јагодини.⁹³

Као и ранији физикуси, и Андрија Ивановић је предлагао отварање апотеке у Јагодини. Децембра 1845. године сам је затражио дозволу за отварањем апотеке.⁹⁴ Попечитељство унутрашњих дела није њему издало дозволу, већ му је наложено да поднесе извештај о нужности и могућности доброг рада апотеке, јер тада је неки апотекар поднео молбу за отварањем апотеке баш у Јагодини.⁹⁵

Заслугом Андрије Ивановића, почетком 1846. године, отворена је прва болница у Јагодини. Кроз болницу, коју је он основао, прошло је 14 болесника. Сваки од њих био је обавезан, да за сваки дан донесе по оку брашна и 50 драма масти, а после излечења, у трошкове се урачунавало и лежање у болници и трошкови за лекове. Другу болницу основао је надрилекар Миленко Михаиловић, и у њу су лечени само болесни од френге.⁹⁶

Надрилекарство је представљало велики проблем и Андрији Ивановићу. Зато што је тражио да се забрани рад надрилекара Миленка Михаиловића и Панте Ристића, они су јавно говорили да Ивановић лоше лечи и да много наплаћује своје услуге.⁹⁷ Насупрот томе, а поводом многих примедби, Андрија Ивановић је тражио од окружног начелства, да затражи дозволу за рад од ових надрилекара.⁹⁸ Осим против ове двојице, окружни физикус је указивао на рад и других надри лекара. У Великој Дренови је навео рад неког надри лекара и то уз дозволу сеоског кмета.⁹⁹ У току исте године жалио се на рад надрилекара у селу Ивковићу,

⁸⁹ АС,НОЈ,Ф IX,р-81/844.

⁹⁰ АС, НОЈ,Ф VI,р-156/846.

⁹¹ АС, НОЈ,Ф VIII,р-80/844.

⁹² АС, НОЈ,Ф X,р-749/844.

⁹³ АС, НОЈ,Ф II,75/845.

⁹⁴ АС, НОЈ,Ф VI-31/846.

⁹⁵ АС, НОЈ,Ф VI,р-3/846.

⁹⁶ АС, НОЈ,Ф XIII,р-58/846.

⁹⁷ АС, НОЈ,Ф VI,р-23/844.

⁹⁸ АС, НОЈ,Ф II,р-127/845.

⁹⁹ АС, НОЈ,Ф VII,р-14/844.

где је код сеоске цркве лечио око 20 мештана.¹⁰⁰ Посебно се жалио на рад једног надрилекара, који је пијавицом пустио крв неком Немцу тишлеру у Јагодини, због чега је овај умро.¹⁰¹ У току 1846. године указивао је на рад Маце Петрове ткз. Швабице из Јагодине, која је направила велике грешке у лечењу Елене Нешине.¹⁰² Напори Андрије Ивановића ипак су донели резултате. Почетком августа окружно начелство је забранило рад свих надрилекара у округу.¹⁰³ Ипак у току септембра у Јагодини се јавља нека баба Тодора.¹⁰⁴

Током свог рада у Јагодини, посебну пажњу посвећивао је лечењу сиромашних грађана. На иницијативу пароха Јагодине и Јеромонаха манастира Манасије, Андрија Ивановић је успео да се сиромашни дечак Стојан Јовановић лечи у Београду о трошку Попечитељства унутрашњих дела и уз сагласност кнеза Александра Карађорђевића.¹⁰⁵

¹⁰⁰ АС, НОЈ,ФVIII,р-3/844.

¹⁰¹ АС, НОЈ,Ф II,р-127/845.

¹⁰² АС, НОЈ,Ф II,р-62/846.

¹⁰³ АС, НОЈ,Ф II,р-54/846.

¹⁰⁴ АС, НОЈ,Ф VII,р-56/846.

¹⁰⁵ АС, НОЈ,Ф XI,р-64/846.

ЈОСИФ ПАНЧИЋ

БИОГРАФИЈА ДР ЈОСИФА ПАНЧИЋА

Према предању, породица Јосифа Панчића водила је порекло из Херцеговине, одакле се доселила у село Угрине на Велебиту. У овом селу се и родио Јосиф Панчић, 5. (17.) априла 1814. године. Основну школу завршио је у личком граду Госпићу. Школовање је наставио у шесторазредној гимназији на Ријеци, где се настава изводила на латинском језику. Из Ријеке је, 1830. године, отишао у Загреб, где се уписао на Филозофски факултет, у оквиру високе школе *Regia Academica Scientiarum*.¹⁰⁶ Панчић није био задовољан наставним програмом на студијама, јер су природне науке биле, сразмерно, мало заступљене, па је своје школовање наставио на Медицинском факултету у Пешти.

После десет година проведених на студијама у Пешти, Панчић је 1842. године одбранио докторску дисертацију из ботанике (у то време, на медицинском факултету предавали су се и предмети природних наука), под насловом *Taxilogia botanica*, на латинском језику.¹⁰⁷ Овај рад био је објављен 1848. године, у пештанском *Универзитетском зборнику*. Као доктор медицине, био је промовисан и за професора, 7. септембра 1843. године.¹⁰⁸ По стицању дипломе није ступио у државну службу, већ је радио као приватни лекар. Пацијенти су му биле продавачице једне оближње пијаце. Од лекарске праксе није могао да живи, јер је месечна зарада била тек око 30 гроша, па убрзо прелази у Рукберг, у северном Банату, где је примљен у службу код две богате породице (Хофман и Медерштах), као породични лекар и учитељ. После две године, из Рукберга Панчић одлази у Беч, како би се посветио научном раду. У Природњачком музеју проучавао је и класификовао своје прикупљене биљке, и слушао предавања из ботанике.

У Бечу је др Панчић упознао Вука Карацића. По његовом наговору, тражио је постављење за физикуса у ужичком округу. Док је чекао на одговор, у међувремену је добио позив од Аврама Петронијевића, тадашњег министра иностраних послова, да прихвати (почетком 1847.) посао привременог лекара у његовој фабрици стакла, код Јагодине, због појаве заразе трбушног тифуса међу тамошњим радницима. На тој дужности остао је све док није успешно сузбио епидемију, која је претила да се прошири и ван граница Јагодинског округа. За време рада у фабрици и каснијег службовања на месту окружног физикуса обилазио је околину Јагодине, и то најчешће Црни врх, у циљу посматрања, проучавања и сакупљања примерака биљних врста, карактеристичних за овај део централне Србије.

¹⁰⁶ Љ. М. Глишић, *Живот и рад великог научника и родољуба др Јосифа Панчића*, у: **Јосиф Панчић, Сабрана дела**, 11–Живот и дело Јосифа Панчића, Београд 1998, 14.

¹⁰⁷ Б. Павловић, Б. Д. Татић, *Јосиф Панчић–лекар*, у: **Јосиф Панчић, Сабрана дела**, 11–Живот и дело Јосифа Панчића, Београд 1998, 150.

¹⁰⁸ Б. Д. Татић, *Државна служба Јосифа Панчића*, у: **Јосиф Панчић, Сабрана дела**, 11–Живот и дело Јосифа Панчића, Београд 1998, 189.

Због његовог рада и односа према становништву, Јагодинци су тражили, да се Јосиф Панчић постави за окружног лекара (физикуса). Жељу власти и становника Јагодине, надлежно Попечитељство је испунило, и Јосиф Панчић је већ у фебруару 1847. године, био постављен за *контрактуалног лекара и физикуса* Јагодинског округа. Др Јосиф Панчић је службовао у Јагодини (као фабрички лекар и, касније, као окружни физикус) више од пола године, када је премештен у Крагујевац, где је радио као градски и окружни лекар.¹⁰⁹

За време свог боравка и рада у Јагодини, др Панчић је у суседној Ћуприји упознао Људмилу, кћерку инжињера Кордона, који је радио на изградњи моста на Морави. С њом се венчао у Ћуприји јануара 1849. године. Идуће године, 8. јануара 1850. године примљен је за члана Друштва српске словесности. Указом кнеза Александра Карађорђевића, од 26. септембра, 1853. године, др Панчић био је постављен за *контрактуалног професора зоологије, ботанике, минералологије и агрономије* на Лицеју.¹¹⁰ Нешто касније, прихватио је и наставу из метеорологије и физичке географије, а када је 1854. године примљен у српско поданство, Јосиф Панчић био је постављен за *редовног професора*, као најбољи познавалац флоре у Србији.

У Лицеју, и касније, на *Великој школи*, др Панчић остао је до краја живота, и својим научним радом стекао највећа признања у земљи и свету. Панчић је биран за дописног члана *Српског ученог друштва* 1850. године, а 1853. године-за редовног члана. Био је председник *Одељења природних наука* 1865. и 1866. године. Од 29. априла 1872. године, постао је члан новооснованог *Српског лекарског друштва*.¹¹¹ За председника *Српског ученог друштва* био је биран 1879, 1880, 1881. и 1882. године. Пет година касније (1887.), постао је председник, тек основане, *Академије наука* (Српска Краљевска Академија). Од 1842. до 1888. године објавио је, (самостално или као коаутор) 69 значајних научних радова на српском, немачком и латинском језику.¹¹²

Пред крај свог живота, за време српско-бугарског рата 1885-86. године, др Панчић поново је обављао лекарску службу. Добровољно је вршио дужност Управника резервне војне болнице Српског друштва Црвеног крста, која је била смештена у војној болници.

Др Јосиф Панчић је умро 8. марта 1888. године. Уважавајући Панчићеву жељу, планинари Србије су његово тело (5. јула 1951. године) пренели на највиши врх Копаоника, који се од тада назива *Панчићев врх*.

¹⁰⁹ Б. Павловић, Б. Д. Татић, *наведено дело*, 154.

¹¹⁰ Б. Д. Татић, Б. П. М. Ћурчић, *Ј. Панчић–професор и педагог*, у: **Јосиф Панчић, Сабрана дела**, 11–Живот и дело Јосифа Панчића, Београд 1998, 171.

¹¹¹ Када је у Београду група лекара основала Српско лекарско друштво, 1872. године, др Јосиф Панчић се укључио, међу првима, у рад Друштва. Пуноправни члан је постао на Другом састанку Српског лекарског друштва, 29. априла 1872. године. О томе опширније вид. Б. Павловић, Б. Д. Татић, *наведено дело*, 158.

¹¹² Б. Д. Татић, Б. П. М. Ћурчић, О. С. Карамата, *Радови Јосифа Панчића*, у: **Јосиф Панчић, Сабрана дела**, 11–Живот и дело Јосифа Панчића, Београд 1998, 263–270.

БОРАВАК И РАД ДР ЈОСИФА ПАНЧИЋА У ЈАГОДИНИ

Др Панчић у Јагодину долази крајем јануара 1847. године. Док је чекао у Београду за пријем у службу, изненада се појавила прилика за запослење. У Фабрици стакла Аврама Петронијевића у Мишевићу, избила је епидемија трбушног тифуса. Пошто није било лекара у округу, епидемија се брзо ширила. Окружно начелство о епидемији је обавестило Попечитељство унутрашњих дела: „...да су 28. јуна 1846 године, 20 фамилија из 68 душа састојећи се Немаца из Царско Краљевске Државе, који су били дошли да стакло у Белици праве-сви поразбољевали се, и до сад 11 душа умрло...” На основу овог извештаја, Аврам Петронијевић је позвао Јосифа Панчића да прихвати службу фабричког лекара у Белици. Ове дужности се Панчић прихватио 31. јануара 1847. године. Он је успео да заустави епидемију трбушног тифуса међу радницима, а потом и међу становништвом околних села. Панчић је о резултатима свог рада на сузбијању епидемије, редовно извештавао Попечитељство унутрашњих дела. У њима је углавном истицао разлоге епидемије: „...да су хигијенски услови радника у фабрики рђави, њихови станови влажни и недовољно осветљени, те се обољења често јављају...”¹¹³

Због успеха у лечењу и односа према пацијентима, становништво Јагодине тражило је да се Панчић постави за окружног лекара, што је била и његова жеља. Попечитељство унутрашњих дела изашло је у сусрет обостраној жељи, и крајем фебруара 1847. године, Јосиф Панчић је постављен у Јагодини као *контрактуални градски лекар II класе и привремени физикус Округа јагодинског*.¹¹⁴

У свом раду брзо је уочио важност постојање апотеке у Јагодини, јер је Јагодина била једна од највећих вароши у Србији, а и постојање Фабрике стакла у близини, чији су радници у већој мери користили услуге школованих лекара, само су додатни разлог оправданости отварања апотеке. Сматрао је, да би то спречило нестручно справљање и неконтролисано продавање лекова по дућанима. У недостатку других могућности, Панчић је имао обичај, да разговорима и стручним саветима самим трговцима укаже на значај правилног рада на справљању и продаји лекова.¹¹⁵

Такође је, писаним упутствима о спречавању и лечењу појединих болести или саветима радио на здравственом образовању народа. Указивао је на исхрану

¹¹³ Б. Павловић, Б. Татић, наведено дело, стр. 152.

¹¹⁴ Исто.

¹¹⁵ АС,НОЈ,Ф XI,p-75/847.

становништва, као узрочнику многих болести. Нарочите последице на отпорност организма, по њему је остављао строги пост и једнолична исхрана код деце. Такође је указивао и на неумереност конзумирања алкохола, и то нарочито код деце.¹¹⁶

Као и предходни физикуси, и Панчић је истицао проблем непостојања капеле у Јагодини, и непоштовање уредбе о сахрањивању умрлих лица. У овоме је имао и најмање успеха. И у самој Јагодини, а нарочито у селима у округу, смртовнице су издавали свештеници.¹¹⁷

Поред лекарске праксе, Панчић се током свог рада у Јагодини, почео бавити и испитивањем флоре. У току 1847. године често је обилазио Ћупријски округ, и то манастир Манасију, манастир Раваницу, Параћин, Лешје, брдо Бабу, манастир Свету Петку. Обилазио је и Темнић, и то нарочито крај око манастира Љубостиње, а у Левчу Опарић и Превешт. Касније је у неколико наврата, тачније 1865, 1869 и 1872. године поново вршио испитивања флоре у Јагодинском и Ћупријском округу.¹¹⁸

Исте 1847. године, у време свог рада и боравка у Јагодини, Панчић почиње да се интересује и за лековитост бања у Србији. Прву молбу да испита лековитост воде у некој бањи поднео је 28. маја 1847. године. У тој молби тражио је одсуство ради испитивања воде у Соко Бањи. Већ 3. јуна Попечитељство унутрашњих дела изашло му је у сусрет, и одобрило је Панчићу осмодневно одсуство ради боравка у Соко Бањи.¹¹⁹

После одласка др. Мајнера из Крагујевца, Панчић је упутио молбу за премештај. На основу кнежевог указа од 12. новембра 1847. године, Попечитељство је 14. истог месеца поставило Панчића за привременог окружног физика I класе у Крагујевцу, а за физика Окружја јагодинског поставило је др. Ђорђа Малаћа. Јосиф Панчић је 12. новембра разрешен дужности у Јагодини, а 27. новембра почео је са радом у Крагујевцу.¹²⁰

¹¹⁶ Исто.

¹¹⁷ Исто.

¹¹⁸ Б. Татић, Б. Ђурић, Теренска истраживања и друга путовања, Јосиф Панчић, Сабрана дела, књ. 11. стр. 31-34.

¹¹⁹ АС,НОЈ,Ф V,р-40/847.

¹²⁰ АС,НОЈ,Ф X,р-33/847.

**ИЗВЕШТАЈИ ЈАГОДИНСКИХ
ФИЗИКУСА
(1839–1847)**

1839. ГОДИНА

1.

Начелничеству Окружја Јагодинског

Бивши до сада Лекар Гвардејски Доктор Карл Белони, с вишочаишим Указом Намесничества Књажеског Достоинства од 7.т.м.в. Н. 704. опредељен е за Лекара Окружја Јагодинског, по чему Попечитељство внутренних Дела Начелничеству Јагодинском пошиљујући Декрет на звание, препоручуе истоме, да оно, кад му се исти Доктор Белони пријави, од њега званичну заклетву по приложеном овде формулару узме и Декрет му вручи, имајући га по томе за Окружног Лекара признати и њим положену Заклетву овамо Попечитељству послати.

РН: 787

17.ог Августа 1839

у Београду

Попечитељ внутренних Дела

Полковник Кавалер

Ђорђе Протић

Пр. Нач. Ов. Санитета

Доктор Пацек

(концепт)

Попечитељству внутренних дела

По препоруки високославног Попечитељства внутренних дела од 17 т.м. СНо 787. пошиљему Начелничеству у прилогу званичну опредељеног за овдашње окружје Доктора Карл Белона по имајућој форми њему положену заклетву, покорнишије извештавајући високославно Попечитељство, да е оно сиреч Начелничество њега за воврено му окружје лекара призвало, и прислати му на исто звание Декрет вручило.

АС, НОЈ,Ф IV, р-61/839

2.

Начелничеству Окру. Јагодинског

Прилажући Попечитељство внутренних Дела овде 5 комада Штампани Наствавления за Окружне Лекаре и Физикусе, препоручуе начелничеству Окружја Јагодинског да од исти 2. комада за себе задржи, један Окружном Лекару даде, а по едан надлежним Среским Начелницима разашље, имајући о истинитом пријатију Попечитељство известним учинити.

РНо 909

1. Септемвриа 1839.
у Београду

Попечитељство Вну. Дела
Полковник Кавалир
Ђорђе Протић
При. Начал. Од. Санитета
Доктор Пацек

(концепт)

Начелницима среским
Но 1081
4.септембра 839.
У Јагодини

Получивши Начелничество од Високославног Попечитељства внутрених Дела 5. ком. Штмпани Наставления за Окружне лекаре и физикусе пошље Вам од истог ради нужднога знање едан егземплар.

АС, НОЈ,ФІV,р-61/839

3.

(концепт)

Доктору окр. Јагодинског
Карлу Белону
Но 1063
Септемвриа 1839
У Јагодини

Високославно попечитељство внутрени дела под 24.пр.м. Но 856 изволело Начелничеству овому 480 комада штмпани феда калемљена у 15. Табака, с препоруком да и вама преда послати, с којима ће те све по тођки 9. тој у правилима Калемена изношено знати поступити: почему оно Сирич Начелничество и пошље вам више значено число феди с препоруком да га о тачном пријему истог известите.

Начелничеству Окружја Јагодинског

Попечительство внутренних Дела, пошљећи Начелничеству Окружја Јагодинског 480 комада штампани феда Калемљења у 15 Табака, препоручуе истоме, да оно те табаке преда Окружном физикусу, кои ће по тачки 9. у Правилима Калемљења назначенои, знати с њима поступити, имајући истином пријатиу Начелничество Попечительство ово известием учинити.

РНо 856

24.ог Августа 839.
у Београду

Попечитель. Внутренних Дела
Полковник Кавалир
Ђорђе Протић
Пр. Нач. Одељ. Санитета
Доктор Пацек

АС, НОЈ, Ф IV, р – 61/839

4.

Начелничеству Окружја јагодинског

На поискавање Окружног Лекара Доктора Карла Белони, Рапортом Начелничества Окружја Јагодинског од 5. т.м. Но 1084. Попечительству внутренних Дела поднесено, да му се материја за калемљење крављих богиња пошље, прилаже исто Попечительство овде четри ланцете с Материјом снабдевене, с том препоруком на Начелство, да оно исте Окружном физикусу ради употреблениа преда.

РНо 960.

7. септемвриа 1839.
у Београду

Попечитель. Внутренних Дела
Полковник, Кавалер
Ђорђе Протић
Привр. Начел. Од. Санитета
Доктор Пацек

(концепт)

Попечительству внутренних дела

Поводом представлениа окружја овог лекара Карла Белона, да му е већ нужно имати материу за калемљење крављих богиња, долази Начелничество с рапортом овим, по гласу 2. тачке правила калемљења за исту високославно Попечительство внутренних дела покорнешие молити, да би ме е оно ради предае предпоменутом лекару послато благовољно.

АС, НОЈ, Ф IV, р–61/839

5.

Славному Књажества Сербие

Окружја Јагодинског Начелничеству

Наставление за окружне Лекаре и физикусе, у едном Егсемплару примио сам од Славног Књажества Сербіје Окружја Јагодинског Начелничества,. 4 ог Септембриа 1839 под Н: 1081; такођер материу за Калемљење богиња у четри ланцета, 11 ог истог месеца по Н: 1112.

Предузето у Крагујевцу и Љубостињу званична путешествиа, недозвољавала ми е да до сад, Славному окружја Јагодинског Начелничеству, о тачноме пријатиу више речене вами рапортирати.

Н: 2

16. ог Септемвриа 1839 г.
у Јагодини

Доктор Медицине,
Лекар окружја
Јагодинског
Карл Белони

АС, НОЈ, Ф IV, р-61/839

6.

Славному Књажества Сербие

Окружја Јагодинског Начелничеству

Лекара окружја Јагодинског
Карла Белони
Полумесечни рапоррт

Стање здравља у окружју Јагодинском пожелателно е; јер осим обичне болести, колико е мени позната, никаква редња, ни приљепчива болест не царствуе.

Н: 9

У Јагодини
4. ог октомвра 1839.

Доктор Медицине и пр:
Карл Белони

АС, НОЈ, Ф IV, р-61/839.

7.

Славному Књажества Србије Окружја
Јагодинског Начелничеству
Лекара окружја Јагодинског
Карла Белони Рапорт

Предлажући с овим Славному окружја Јагодинског Начелничеству полу-
месечни рапорт, јављам: да е у окружју Јагодинском с бог тога, што у истоме осим
обичне ни прилепчиве болести, ни редња никаква се не појављује, здравља стање
пожелетелно.

Но: 10

У Јагодини

19 ог октобра 1839.

Доктор Медицине

Карл Белони

АС, НОЈ, Ф IV, р-61/839

8.

Славному Књажества Србије Окружја
Јагодинског Начелмичеству

Лекара окружја Јагодинског
Карла Белона Рапорт

Умољавам с овим Славно окружја Јагодинског Начелничество, да би изво-
лело расположење Свое учинити, како би припадајући мене на месецу Августу,
Септембер и Октобер плату, примати могао.

Н : 11

У Јагодини

19 ог октобра 1839.

Доктор Медицине

Карл Белони

АС, НОЈ, Ф IV, р – 61/839

9.

Начелничество
Окружја Крушевачког

Славному Начелничеству
Окружја Јагодинског

Но 1575
20. Октомвра 839.

Овим Начелничество тамошњо Славно Начелничеству умољава, да му оно изволи тамо наодећег се Доктора Белона због слабости Господин Полковникове Супруге Маце послати кои ће плату као што високославно Попечитељство внутрених дела у предписаним своим од 20. п.м. РНо 1021 од Начелничества овог получити; слабост њена описана, је истом Доктору, и писму његовом достављена.

У Крушевцу

Начелник Окружја Крушевачког
Полковник
Петар Лазаревић

АС, НОЈ, Ф IV, р-61/839

10.

Славному Књажества Србије
Окружја Јагодинског Начелничеству

Лекара окружја Јагодинског
Карла Белони Рапорт

Будући у окружју Јагодинског никаква се сада редња, ни приљепчива болест находе, и само обичне болести, у колико е мени познато царствују; зато по предписаниу Настављениа за окружне физикусе и лекаре под ц: 20. јављам с овим Славноме Књажества Србије окружја Јагодинском Начелничеству, да е стање здравља у окружју јагодинском пожелетелно.

Н: 14

У Јагодини
16. ог. Новемвра
1839.

Доктор медицине
Карл Белони

АС, НОЈ, Ф IV, р-61/839

11.

Началничеству Окружја Јагодинског

Касателно три месечне плате Лекара окружног, Доктора Карла Белони, за ког Началничество окр. Јагодинског Рапортом својим од 21. тм Но 1350. попечительство внутренних Дела пита, од куда ће ну е издати, одговарајући Попечительство препоручуе Началничеству, да се оно за исту плату обрати Попечительству финансија, од кога ће и по томе получитьи.

РН0: 1297.

27. октобар 839.

у Београду

(концепт)

Попечительство Внутр. Дела

полковник, Кавалер

Ђорђе Протић

Привремени начелник одељениа

Санитета

Доктор Пацек

Попечительству внутренних дела

у Београду

Лекар окружја овдашњег Карл Белони рапортом својим од 19. т. м. Но 11. поискавао е од Началничества овог припадајући му за месеце Август, Септември и Октоври плату, но будући да му оно на то, едно што никаковог знања о плату његову неима, а друго и да има не зна од куд и колико би му дати требало, ништа одговорити ние могло, тога ради високославно Попечительство внутренних дела за упутствование учтиво умољава.

Но 1350

21. октобра 1839.

у Јагодини

АС, НОЈ, Ф IV, р-61/839

12.

Начелство окружја ћупријског

Славному Началничеству

Окружја Јагодинског

По потреби тако изискивајући нужно е час пре тамо налазећи се Окружни физикус, Г. Карл Белони, овамо Началничеству овом предстати, зато се Славно тамошње Началничество званично умољава, да му реченога дана послати изволи.

Но 2907
12. декемвриа 839.
у Ћуприји

Начелник окр. ћупријског
Мајор
Петар Ћорђевић

Писар
Алекса Јовановић

(концепт)

Началничеству окр. Ћупријског
у Ћуприји

По потреби и захтевам Славног тамошњег Началничества од 12. т. м. Но 2907. шаље му Началничество овдашње окружног свог Г. Доктора Карла Белона с тим да му оно изволи за превоз платити и ово се у одговору, као што би и сада требало дае овом тамошњем Началничеству приметити има: да оно у будуће када буде захтевало да му ради потребе овдашњи физикус престане назначи, у отношении свое због чега му е нуждан, тако да би они имали знање зашто се позива и лекове нуждне са собом понетим могао и тако не би после повраћајући се за исте већи трошак од подвоза и диурне причињавао.

Но 1807
13. Декемвра 839.
у Јагодини

АС, НОЈ, Ф IV, р-61/839

1840. ГОДИНА

13.

Славном Књажества Сербие
Началничеству Окружја Јагодинског

Лекара окружја Јагодинског
Карла Белони, Полумесечни рапорт.

Стање општег здравља у окружју Јагодинском благополучно е; ербо у истоме, осиму обичне болести никаква редња, ни приљепчиве подозрителне болести, уколико сам дознати могао, ни на људима се не находе, ни на скоту домаћем се не примечавају.

Но 9

У Јагодини
16. Јануариа 1840.

Доктор Медицине и пр:
Карл Белони. с. р.

АС, НОЈ, Ф IV, р-61/839.

14.

Славном Књажеству Сербие
Началничеству
Окружја Јагодинског

Лекара Јагодинског Окружја
Карла Белони
Полумесечни рапорт

Стање општег здравља у Окружју Јагодинском пожелиателно е; будући у истоме за сада, уколико сам дознати мого, само обичне болести се находе; нити пак на људима, или на скоту домаћем какве приљепчиве или подозрения достојне болести, ни редња каква се приметити могу. Толико дознао сам, да више е људи умирало, не жели у прамастим.

Јављајући ово Славному Кнежевства Сербие Началничеству Окружја Јагодинском. Исто згодно умољавам за учинити расположење Свое у смотрениу визитирања мртваца највише зато, да би ја с овим начином не само о томе уверити могао, ели ко савршено умрео, но и о узроку смрти његове, и о проти ове употребљивим средствима. Дознавајући то, и с овом приликом заједно у веће познавство доведем надам се да би се разпространение праве лекарие много потпомагало, и да би се с временом неки до сада при лечењу домаћем заведени шкодљиви обичаи, и употребљение противније ствари и лекова умањавала.

Н: 11

29. ог Јануара
1840.

Доктор Медицине и пр:
Карл Белони с: р:

АС, НОЈ, Ф IV, р–139/840.

15.

Славном Началничеству
Окружја Јагодинског

Лекара Јагодинског Окруж.
Карла Белони Рапорт

Кад сам у месецу Августу 839. год. определение мое за лекара окруж. Јагодинског получио, онда сам ја из Правитељствене Апотеке лекове у знаменитоме количеству узео. Неки лекови добио сам опет у месецу Јануариу 840. год. па ови нису у великом количеству захтевани.

Будући пак у вароши Јагодини, како и у надлежном Окружју лекови мало се троше, јошт мање плаћају, а цена горепоменути лекова знаменита ест: то ја с овим Рапортом Слав. Књаж. Србије Началничество Окружја Јагодинског умољавам да би код више власти што пре издеиствовати изволило, да ја с концем августа 839. год. примљени лекови до конца месеца августа 840. год. а не пре плаћати имам. Јербо ја не само што осим опредељене ми плате, никакви други прихода не имам, но до сада сам што у онако одстојатељства доведен био, да лекове без платежно давати, штету знамениту претрпио сам. К томе наивећа част узети лекове, будући исти (као што сам горепоменуо) овде слабо траже, без досад од њи учињеном употреблениа, у целости својои находит се.

Но 48
у Јагодини
6. Марта 1840. год.

Доктор Медицине
Карл Белони

АС, НОЈ, Ф IV, р–139/840.

16.

Славном Књажества Србије
Началничеству
Окружја Јагодинског

Лекара Јагодинског Окружја
Карла Белони

Полумесечни Рапорт

Обштег здравља стање здравља у окружју Јагодинском, за сада благополучно е; ербо у истоме, уколико сам прилику дознати имао, од почетка текућег месеца до данашњег числа, осим обичне болести, ни на људима ни на скоту домаћем, друге какве приљепчиве подозрителне болести су се појавиле; и изузимајући неке катаралне разног вида, овој части године природне болести, кое редњу сачињавају; никаква друга редња на људима, нити на скоту домаћем, е примећена, која би се као опасна постојећем пожелиателном стању здравља сматрати морала.

Горе наведене сада царшћујушће катаралне редње су: катар и кашаљ, обично соједињени с катарално-реуматическом грозницом.

Догађаји смрти, који прошлог месеца, као што сам у Рапорту моме од 29. јануара 840. год. под Но 11. јављао, чести су бивали; сада ређи су.

Ноћу међу 7 и 8 т. м. неки Сава ... из села Мијатовца окружја Јагодинског, из Јагодине кући својој пошавши, и у пијанству реку Лугомир прегазивши, остао је лежећи на крају исте воде. Овде су 8. ујутру њега мртвог нашли, и ја сам препоруку Славног Началничества томе изашавши, у призрение узимајући сва обстајатељства нашао сам, да је горе поменути Сава смрзао се, које сам ја онда Славному Началничеству усмено јавио.

Јављајући ово о садашњем стању здравља Окружја Јагодинског примечавам заједно, да међу другима и неки Турчин с лечењем се занимава. Будући параграфу 11. Наставленија за окружне лекаре и физикусе лечење од невештака забрањује, ја по дужности мојој ово још пре јавио би био Славному Началничеству; но горе наведени ећим за цело обећавао је сестру писара Суда окружја Мијата Остојића која од више месеци од очију болује, исцелити. Празна оваква обећања и делом испунити и искуснеји лекар само под неким весма пријателним обстојатељства ми могао би, а срећни лечења свог конач у напредак као сасвим извештан, никад не би обећао. Ја до сада само за обнадежђавати несрећну болестну, нисам ово Славному Началничеству јавио, кое сада службено умољавам за учинити расположење своје, како би се честопоменутом Турчину лечење у будуће забранило; јербо он за седам недеља не само ништа ние помогао сестри Мијата Остојића, но започео је и други болесни лажљивим својим обећањима глобити, за које и овдашњем Суду обтужен је.

Но 41

у Јагодини

14. ог Фебруарја 840.

Доктор Медицине, и пр:

Карл Белони с: р:

АС, НОЈ, Ф I, р-66/840.

17.

Славному Књажества Србије
Началничеству
Окружја Јагодинског

Лекара Јагодинског Окружја
Карла Белони Рапорт Полумесечни

Стање општег здравља у Окружју Јагодинском, за сада благополучно е ; јербо у истоме, у колико сам сазнати прилику имао, од последњег мог Рапорта под Но: 41 од 14. ог. Фебруариа 840. само обичне болести, тако на људима, како и на домаћем скоту се налазе.

Н: 47
У Јагодини
6. ог Марта 840.

Доктор Медицине
Карл Белони

АС, НОЈ, Ф I, р-66/840.

18.

Славноме Књажества Србије
Началничеству
Окружја Јагодинског

Лекара Јагодинског
Окружја Карло Белони
Рапорт Полумесечни

Од последњег мог о стању општег здравља Рапорт од 6. марта 840. по Но 47.-у колико сам дознати прилику имао, у окружју Јагодинском, како на људима, тако и на домаћем скоту, само обичне болести приметити се могу.

Данас сам дознао, да су се у Јагодини, пре неколико дана на великим деца-ма богиње мале (Varicellae) појавиле. Будући ове умерене, и нарави добре су, ни ти пак до сада веома простране; то оне за сада, по моме мненију, осим пристојног лечења и чувања, никаква друга не изискују средства; а ја ћу о даљем исти пролаз-ску, по сили 20 те тачке Наставлениа за окружне лекаре и физикусе, Славному На-чалничеству сваки осам дана рапортирати.

Но 52
у Јагодини
18. Марта

Доктор
Белони

АС, НОЈ, Ф I, р-66/840

19.

Славному Књажества Србије
Началничеству Окружја
Јагодинског

Лекара Јагодинског Окружја
Карла Белони
Рапорт Полумесечни

Од средине прошлог месеца, у вароши Јагодини, многи сам болесни приметио, од којих више су умирали, не жели у прошастим месецима. Разни црева распаленија (највише бели цигерица, црне цигерице и стомака) с јаком грозницом реуматическом, или катаралном, као царствујушју за ово време болест, видео сам. Стање времена прекообичајно студено, и влажно, као узрок ове често догодивше се болести, сматрати се може. Што се пак тиче узрока многи смртни догађаја, то се по части томе приписати има, што житељи вароши Јагодине разболевши се, слабо се јављају; које се и с тим посведочити може, што од они који су се мени јавили, само едан е у следствиу врућичине умрео. Дваицу пре неколико дана напрасно умерши прегледио сам и нашао, да е узроку њине преке смрти била неумереност у јелу и пићу, и чрез то проузрокована колера проста, или ти обична; (Chole-га...) а не онаква колера, каква је пре неколико година, као редња сужествовала. На обојици горе речени умерши, док су боловали видео нисам; зато мнение мое навише е основано на испиту околостоећи, кои казивање као сасвим веројатно, и без пристрасно се сматрати не може. Будући је у вароши Јагодини онај глас разнесен, да се у истој азијатска колера показала, и да је ова узрок чести и напрасни смртни догађаја.

Богиње мале, за кое сам ја у Рапорту моме под Но 52 јављао, јошт се к тикое на децама појављују, но нарави су еднако умерене, и добре.

Осталог окружја стање здравља, у колико сам дознати могао, благополучно е.

Неки Миленко, бивши пандур, и неки Живко из Пожаревца, који из Гургу-совца отеран у вароши Јагодини у Златановој меани се наоди, с лечењем се занимају. Будући е ово противно Наставлениу за окружне лекаре, и физикусе; то ја с овим умољавам Славно Началничество, да би исто горе реченим лицима лечење у напредак забранити изволило.

Но 62

У Јагодини 19 ог Априла 1840Доктор

Медицине

Карло Белони

АС, НОЈ, Ф I, р–66/840

20.

Началничество Окружја
Ћупријског

Славному Началничеству
Окружја Јагодинског

По садржаниу предписаниа високо Славног Попечитељства внатрених дела од 8. т. м. Но 578 потребно е Началничеству овом лекар тамошњег окружја Г. Карл Белони, поради изведениа неке болести, од кое су 16. комада кое кобила кое пак ждребад овде у Ћуприји без икаквог боловања полипсале.

Зато се Славно тамошње Началничество дужностно умољава, да оно пред-реченог лекара овамо послати изволи.

Начелник окр. Ћупријског
Мајор Петар Ђорђевић
Писар
А. Јовановић

АС, НОЈ, Ф III, р–129/840

21.

Славному Србије Начелничеству
Окружја Јагодинског

Лекара Јагодинског Окружја
Карла Белони Тромесечни
Рапорт

Стање здравља окружја Јагодинског, за време истекши триу месеца, уколико сам дознати прилику имао, овако је било:

Месеца Декемвриа

Као царствујуће болести приметио сам распаљениа разних црева катарална највише, или реуматическа. На децама то изовоме Магарећи Кашаљ. Око конца месеца овог, често је примећен.

Месеца Марта

Распаљениа разни црева опет често видео сам, и за едно опазио да иста велики су имала наклоност у врућичину пређе.

Богиње средње (Varicellae) на децама су се појавиле, нису врло простране биле, и нарав добру, умерену показивале.

Око конца овог месеца многи су болестни били од кои и многи су умирали.

Месеца Априла

Највише сам видео болести реуматическе нарави, што особито до средине одприлике овог месеца, до овог времена, као што е и у прошлом месецу примећено, число болесни и умерши веће је било, нежели што обично болова од средине пак месеца Априла мања су болесни бивали, распалениа ретка су примећена; но грознице доста честе су се показале.

Н: 69

У Јагодини

30 Април 840.

Доктор Карл Белони

АС, НОЈ, Ф I, р-66/840

22.

Славном Књажеству Сербие

Начелничеству

Окружја Јагодинског

Лекара Јагодинског Окружја

Карла Белони

Полумесечни Рапорт

Стање здравља окружја Јагодинског, за сада добре е; ербо у истоме, тако на људима, како и на домаћем скоту, само обичне болести приметити се могу; редња пак, или друга каква приљепчива подозрителна болест не царствују.

Грозница, особито оне, које трећи дан датују доста честе су, и жучну нарав показују.

Н; 65

У Јагодини

4. мај 1840.

Доктор медечине

Карл Белони

23.

Начелничеству Окр. Јагодинског

Добивши попечитељство Внутрених Дела нове течне материе Кравље Оспе за калемљење богиња, ускорава оно Начелству Јагодинском у прикљученом пакетићу два перета, у којима се она сачувана налази, послати, с препоруком, да и она свом подручном Лекару Окружном заједно с приложеним отвореним Наставлением: касателно поступка с њима, час пре и поуздано преда, старајући се при том налагати, да се све по постојећим правилима за калемљење богиња од 8. јуниа 839. год. Но 330 и РНо 997 како са стране Лекара, тако и стране Народа неотложно чинити, и имајући како о пријатиу послате материе с Наставлением, тако и о успеху дела калемљења овамо Попечитељству у свое време известие доставити.

СНо 767

11. Мај 1840.

у Београду

Прив. Поп. Внут. Дела

Полковник, Кавалер

Цветко Рајовић

Начелник одељења Санитета

Доктор Ј. Стејић

(концепт)

Лекару Окружја Јагодинског

Карлу Белону

у Јагодини

Високославно Попечитељство внутрешњих дела с предписанием своим од 11. т. м. с. Но 767 пославши Началничеству овом нове течне материе "кравље оспе" у два перета и наставление касателно поступка с њима, наложило е истому, да тамо свом подручном лекару час пре употребљениа ради преда, старајући се притом да се све по постојећим правилима за Калемљење Богиња, како од стране Лекара тако с оне народа неодложно чини.

Сходно дакле овому предстојећему Налогу шаљући вам Начелничество предизјављену нову материу богиња овде у прилогу, као и наставление поменуто званично препоручуе, да употребљавајући исту сиреч материу, правила за Калемљење Богиња, тачно се придржавате.

Но 937

14. Мај 840.

у Јагодини

АС, НОЈ, Ф IV, р–232/840.

24.

Суд Окружја јагодинског

Славному начелничеству округа
Јагодинског

У одговору на Отношение Славног Начелничества од 3. јула, јављам Суду да он од Тодора Стојковића из Поточца по послату конте Доктора Белона учињеног лечећи Филипа Милојевића из истог села трошка 57 гроша

у 1 дукат цесарски 52 гроша
черек саксона 4 гроша и 20 (пара)
и 1 назимче 20 (пара)
гроша 57

данас наплатио, кое шиље Славном Начелничеству с том званичном молбом да их препоменутом доктору Белонију испоручи, и Суд овај о истом уведоми-ти изволило.

6. јул 1840.
у Јагодини

Председатељ
Мита Тирић
Секретар
Стеван Араницки

АС, НОЈ, Ф IV, р–232/840.

Начелство извештава Суд да је 57 гроша наплаћених од Тодора Стојковића, у потпуности предало Белонију.

8. јул 1840
у Јагодини

АС, НОЈ, Ф IV, р–232/840.

25.

Славном Књажества Србие
Окружја Јагодинског
Начелничеству

Лекара Окружја Јагодинског
Карла Белони
Полумесечни Рапорт

Садање стање здравља у Јагодинском окружју, пожелателно е, ербо у исто-
ме, само обичне болести се налазе. Редња каква, или подозрителна приљепчива
болест, ни на људима, ни на домаћем скоту не наводи се. Неки Живко из Пожаре-
ца, као што вам у Рапорту моме од 19 ог априла 840. под Но 62. јављам јошт една-
ко с лечењем се занима.

Но: 72
у Јагодини
14 ог Јулиа

Доктор Белони

АС, НОЈ, Ф I, р – 66/840.

26.

Славному Књажества Србие
Начелничеству Окружја
Јагодинског
Лекара Јагодинског окружја
Карла Белони
Тројмесечни Рапорт

Опште здравља стање у Јагодинском окружју за време истекши три месе-
ца, уколико сам дознати прилику имао ово је било:

Месеца Маја

Число болести и умерено, царствују болест Грозница наивише жучне нара-
ви; осим богиње мале, никаква друга редња на људима нити на домаћем скоту
примећена ние.

Месеца Јуниа

Число болесни, као и у прошлом месецу мало е било, и Грознице само ре-
ђе. Догађаји смертни ретки.

Месеца Јулиа

Болесни число умножено, и то наивише од Грознице гастрическе. У вароши Јагодинској, особито пак на децама Срдобоља често се појавља, за кое сам у Рапорту под Но 89. обширније јавио у истој вароши, као и у неким селима надлежног Окружја тако зовоми велики кашаљ, на децама примећен е; четвртог и петог овог месеца олуја, коа е око 16 сати трајала, особито у околини вароши Јагодини велико е наводнение приузроковала.

Но 91

у Јагодини

30 ог Јулиа 840.

Доктор Медицине

Карл Белони

АС, НОЈ, Ф I, р-66/840.

27.

Начелничество Окружја

Ћупријског

Славному Начелничеству

Окр. Јагодинског

Будући да много малолетна деца у вароши овдашњој, као први ред од грознице, пак после у врућичину падајући, страшно болују.

Тога ради налази се Начелничество ово принуђеним, славно тамошње Начелничество дужностно молити, да би му оно Окружног физикуса тамо налазећег се Г. Карла Белона, што скорие овамо га слати изволило.

Но 1356

12. Августа 840.

у Ћуприји

У одсуству Начелника

Помоћник

Добросав Здравковић

Писар

Алекса Јовановић

АС, НОЈ, Ф IV, р-129/840.

28.

Славному Књажества Србије Начелничеству

Окружја Јагодинског

Лекара Јагодинског Окружја

Карла Белона, Рапорт

У следствиу Наставления за Окружне Лекаре и Физикусе, до сада трудио сам се у окружју Јагодинском калемљење крављих богиња предузети, сваком приликом представљајући народу полезност дела овог. Но до сада намерение ово до-стигнути нисам могао наивише због тога, што се житељи окружја Јагодинског вео-ма бое од рђави следствиа калемљениа, и кажу да су и пре неколико година у ва-роши Јагодини више стотина у следствиу калемљениа умрли. К томе обште пове-рение у лекара велико ние, то е умножити и распространити и до данашњег дана доста сам жртвовао.

Но 102

5. ог Ноемвра 840. Доктор Медицине
у Јагодини Карл Белони

АС, НОЈ, Ф I, р-66/840.

29.

Славному Књажества Сербие

Началничеству

Окружја Јагодинског

Лекара Јагодинског Окружја

Доктора Карла Белони

Полумесечни Рапорт

Обштег здравља стање у окружју Јагодинскоме, за сада благополучно е; будући у истоме осим обичне болести, ни на људима ни на домаћем скоту, ника-ква редња, нити приљепчива каква и подозрителна болест приметити се може.

Но: 103

30 ог Ноембра 840.
у Јагодини

Доктор Медицине

Карл Белони

АС, НОЈ, Ф I, р-66/840.

30.

Славному Књажества Сербие

Начелничеству
Окружја Јагодинског

Лекара Јагодинског Окружја
Доктора Карла Белони
Полумесечни Рапорт

Садашње стање обштег здравља у Јагодинском окружју, благополучно е; ербо у колико сам дознати могао, како на људима, тако и на домаћем скоту, никаква редња, ни приљепчива каква подозрителна болест се не наводи; и само обичне болести се приметити могу. Разни црева запаленија, разног вида реуматизми, и катаралне болести, сада се појављују у следствиу садашњег времена ладног. Число пак болесни, и умерши, умерено е.

Но 109
у Јагодини

Доктор Белони
16. Декемвриас. р.

АС, НОЈ, Ф I, р – 66/840.

1841. ГОДИНА

31.

Славному Књажества Србије
Начелничеству
Окружја Јагодинског

Лекара Јагодинског Окружја
Доктора Карла Белони
Тромесечни Рапорт

Обштег здравља стање у Јагодинском Окружју, за време истекши три месеца у колико сам дознати прилику имао, овако је било.

Месеца Ноември 1840. г.

Редња никаква. Число болести умерено приметио сам. Разни црева запаљениа по наивише реуматическе нарави. Све ово времену студеном, него постојаном, и сувом приписати се има.

Месеца Декемвр. 840.

Само обичне болести, по наивише катаралне и реуматическе нарави запаљениа, царствовала су. Число болесни овог Месеца као и пређашњег, умерено е било.

Месеца Јануариа 841.

Редња никаква ни на људима, ни на домаћем скоту. Число болесни умножено и то знаменито. Катаралне, и реуматическе грознице, запаљениа цигерице, реуматизме различите, по наивише видео сам. На неким местима бесни пси су се појавили, по својој прилици у следствиу строге зиме, на људима до сада, који су од такови паса уједани, беснило ние примећено.

Н: 2
у Јагодини
3. ог Фебруариа 1841.

Доктор Медицине
Карло Белони

АС, НОЈ, Ф II, р–55/841.

32.

Славному Књажества Србије
Начелничеству
Полумесечни Рапорт

Лекара Јагодинског Окружја

Доктор Белони

Полумесечни Рапорт

У колико сам дознати прилику имао, у Јагодинском окружју, за сада како на људима, тако и на домаћем скоту, само се обичне болести налазе; нити се редња каква или друга нека прилепчива, и подозрителна болест приметити може: число болесни умерено е.

Зато се садашње стање општег здравља Окружја Истог као пожелателно сматрати може.

Болести, кое се сада наивише појављују, есу: разног вида запаљениа, катарална, или (и то наивише) реуматическе нарави. Постапак овакве болести, времену студену, кое се у влажно претварати започне, приписати се има. Исте болести од прилике од коца прошлог месеца, у неким случаевима, ласно се у врућину преобрате.

Но 6

у Јагодини

16. ог Фебруариа 841.

Доктор Медицине

Карл Белони

АС, НОЈ, Ф II, р-55/841.

33.

Славному Књажества Србије

Начелничеству

Јагодинског Окружја

Лекара Окружја Јагодинског

Доктора Карла Белони

Петнаестодневни Рапорт

У Окружју Јагодинскоме, од последњег мог Полумесечног Рапорта под Но 6, од 16. Фебруариа 841, у колико сам дознати могао, како на људима, тако и на домаћем скоту, само се обичне болести догађају; нити се редња каква, или друга нека прилепчива, и за обшче здравље подозрителна болест приметити може. Зато се садашње општег здравља окружја истог, као благополучно сматрати може.

Богиње мале, кое сад на неким местима Књажества Србије свирепствују, у Окружју Јагодинскоме нису се појавиле.

Приметио сам, да се у вароши Јагодини, од горе наведеног Рапорта, число болесни све већем умножава; такође и догађаји смертни.

Болести кое се сада наивише појављују, есу: запаление црева, по наивише пак бели цигерица; (прободи, и санције) степена обично великог, и зато с јаком грозницом соединена: катаралну или реуматическу нарав, коју су до сада имале, салабо задржавајући. Често се показују и запаления гуше (тако зовуми с краиници) разни поткожни жлезда, (ницила) кашаљ, и различите болести катаралне.

Постанак ове болести, назебу се приписати има. Истина, да е зима неколико дана знатно попустила; ербо Термометер, (степен ваздуха показујући Инструмент) који до конца Февруариа еднако око тачке леда (два или три градуса више, или ниже) стајао, сада око подне 15 до 20 степена над нулом показуе; но будуће ово стание времена постојано ние, на врућину дана ноћу мраз и лед следуе; због кише ваздух мокар е, и ветрови често дувају; зато сада назебу преследовати и горе наведене болести проузроковати може.

Из тога, што сада число болести умножено е, веће е и число умерши, кое се готово сваке године у пролеће овако случава, и кое се горе описаном стању времена пролећног приписати се има.

Но 8

у Јагодини

5 ог Марта 841.

Доктор Медицине

К. Белони

Рапорт овај 5 ог Марта 841. г. сачињен, Славному Окружја Јагодинског Начелничеству предати, до данашњег дана нисам могао због окабола, коа ми у писању препјатствовала.

18 ог Марта 841.

Доктор Белони

АС, НОЈ, Ф Ц, р-55/841.

34.

Славному Књажества Сербие

Начелничеству

Лекара Окружја Јагодинског

Доктора Белони Рапорт

19. ог текућег месеца по налогу Славнога Начелничества, опет и то трећи пут изишао сам у село Кавадар среза левачког, и ту у присуству Г. Помоћника истога Начелничества калемљење кравњи богиња предузети тео сам, будући у реченом селу на девет особами богиње велике су се појавиле. Будући жители Кавадара наивише због стра од калемљења на предузимање овог пристати никако нису

ктели, то сам ја вративши се у Јагодину, на позивању Славног Начелничества Ћупријског, 21 ог Априла у вароши Ћуприји калемљење крављи богиња предузео.

Но 37

у Јагодини

28 ог Априла 841

Доктор Белони

АС, МУД, С, Ф III, 194/841.

35.

Високославному Књажества Сербие

Попечитељству внутрешњи Дела

Ја доле потписани с овим умољавам Високославно Попечитељство Внутрешњих Дела, да би ме исте у качејству Окружног лекара из Окружја Јагодинског у Чачанско, надлежним својим путем преместити благоизволило; и то зато, што сам ја пре четри година у Чачку као Лекар Војне команде Моравско-подрињске опште воверение тамо у већем степену добио тако, да би ја као Лекар Окружја Чачанског не само у смотрениу лечења болести, већој Отејчества ползи био, и у поменутом Окружју калемљења крављи богиња срећнијим успехом предузео, кое у Окружју Јагодинскоме распространити нити ревнеством надзираниу надлежног Начелничества, ни труду моему до сада воспоследовало ние; него заједно, и управо највише зато, што би се с тим и стање мое побољшало, кое за време досадшњег мог у Јагодини бављења еднако очекујући, принуђеним се налазим с овим Високославно Књажества Сербие Попечитељству Внутрешњих Дела изјаснити се да је даље под оваким обстајатељством ми у Јагодини боравити, без коначне пропасти мое не могу.

Зато и учтиваише понизно долазим Високославно Књажества Сербие Попечитељству Внутрешњих Дела умољавати, да би исто овоме прошењу моме што пре удољавати, да би исто овоме прошение моме што пре удовлетворити благоизволило.

У Јагодини

14 ог Маја 841

Лекар Окружја Јагодинског

Доктор медицине

Карл Белони

АС, МУД-С, Ф III, 194/841.

36.

Славному Књажества Сербие

Начелничеству

Окружја Јагодинског

Лекара Јагодинског Окружја
Доктора К. Беллони Рапорт

27 ог текућег месеца, молила ме жена Вукића Баштована за лек проти, уво-
бола детета њеног. Ја сам на то одговорио, да ми е потребно пре свега дете видети.
Зато будући дању стигао нисам, у вече истога дана после сат едан отишао сам код
куће горереченог баштована, гди сам жену саму, с дететом своим нашао. Мало по-
сле дође неко на врата кућна, и стаде лупати. На питање мое кои е то, одговори ми
жена, да е то неки Златан Меанџија, и у великом се страу наодећи рече ми, да ја не
одговарам му ништа; дошавши на пенџер стаде с неким дугачким ножем артију
цепати, и нож кроз пенџер у собу пружећи истим бости. Овако грдећи, и претећи
сву ноћ око куће се налазио. Пре зоре пратио сам за слугу мог, надајући се, да ће
ми он врата отворити моћи. Како овај приспе, дође с њиме заедно и неки Миле Ба-
штованџија; него будући е он њима с јатаганом претио, нису ме изпустити могли.
Слуга донео ми е био пиштољ мои напуњен с куршумом, него ја говорехи њему да
се ја због оваког узрока бити нећу, нити ја за пристојно и право налазим зато жи-
вот и мои и његов на жертву положити, вратио сам оружје ово слуги моме. На
зактевание мое даде ми после слуга сикиру наодећу се у авлији, с којому разбив-
ши пенџер ктео сам ја после изаћи. Него сваком од нападения моего поради-
ти се могућем злу избећи желећи, у собу заостао сам, противши слугу за председатеља
Суда примирителног. Оваи одма приспе, и ја кроз пенџер изиђем на поље. Међу
свим тим злоставленијама он изнова на мене, да ја њенога мужа отровати намера-
вам, и да ми он у том смотрениу контролу држати мора, кое мислим да оваково
што и самим предпоставленим властима моима, единствено контролу о поступци-
ма моима и о испунениу заклетве мое взор свои држати имајућим, противно бити
мора, што он овако самном злоставление чинити сме, ишта више, свуда ме расеја-
вати, да ме е био, и да сам му ја за освобождение злоставления оваког паре давао.

Чега ради, да би подобни овакови самовластници, кои штогод проти мене
имају, унапредак се моими предпоставленои власти обраћали, принуђен се нала-
зим, над овим злохотником моим строжаише удовлетворение надлежным путем
тражити.

Н: 18 у Јагодини
29. Марта 841.

Доктор Белони

АС, НОЈ, Ф II, р-55/841.

37.

Суду Окружја
Јагодинског

У следствиу устмене тужбе физикуса Окружја овог Г. Доктора Карла Беллона, коју е потом, као што овде под 0/0 приложена Копиа гласи, и на писмено предао, призвало е Начелничество Златана менаџију овдашњег, и испостало, зашто е решеног Г. Доктора онако самовластно злоставио, и кад е он поради лекарске дужности у кућу Вукића баштованције 27. т. м. око 1. сат ноћи отишао, са женом истога уапсио га и бити га претио, без да е о том, ако е што год против тог доласка његовог имао, надлежној својој власти обратио се, но почем се е овде на више изложено постане, као ожењен, кућу и децу своју имаући човек подло изразио, да е та жена, с којом е више реченог Г. Доктора уапсио, његова милостница била, и да е он поради тако злоставление над њим самовластно изливао, дало га е Начелничество, за предупредити сва одтуд рђава следства произићи могућа, уапсити, а при том 8. тачку прокламацие Књажеске од 10. Августа пр. г. у виду имаући, по којој нико на едног у Окружју овом од Начелника млађег обитаваући чиновника апсити несме, без заповести Начелничества, и по којој е Златану, ако е штогод против Г. Доктора имао, надлежној власти обратити се ваљало, предао га Славном суду, као што јавно исте точке височаише Прокламацие Књажеске преступника, под затвор и под Суд, с тим више, што се од оваковог алохотника лако надати може, да он у слободи припишу о овом данима од претње свое штогод у дејство не приведе и на веће преступление неополча се, и што при том мишљениу његовом из саме неизображене нарави његове рђава и грађанским законима противна следства произаћи могу.

АС, НОЈ, Ф Ц, р-55/841.

38.

(концепт)

Високославном Попешитељству

Внутрени Дела

Начелничества Окр. Јагодин.

Рапорт

За дужност своју сматра Начелничество у сојузу рапорта свога од 15. т. м. Но 1000 високославному Попешитељству внутрени Дела (овде под) приложени рапорт физикуса и лекара Окружја овог Г. Доктора Медицине Карла Беллона на усмотрение поднети, из ког ће увидети, да се Начелничество у благотежноме мнениу својоме одобровољеноме и благопоспешноме Калемљениу богиња преварило, почем у Окружју овом и у оном селу у ком та зараза влада, родитељи деце недопуштају деци богиње калемити.

Но 1165
29. Априла 1841.
у Јагодини

У одсуству Г. Начелника
Помоћник Штабс
Капетан
Илија Вукићевић

АС, НОЈ, Ф II, р–55/841.

39.

(концепт)

Књазу,

Физикус Јагодинског окружја Доктор Карл Белони под 14. т. поднео е Попечитељству внутр. Дела свое у том састоеће се прошение, да би се у Окружје Чачанско, у истом качестве преместио, из узрока, што е он тамо пре четири године као лекар воене Команде служећи, поверение народа у већем степену, него у Јагодини задобио, и што би он у оном, где жели Окружју у Калемљењу крављи богиња већи успех, него у Јагодинском, учинио, следоватељно и већу за себе корист имао.

Попечитељство ово уважавајући Доктора Белона молбу, и налазећи да он заслужуе, да му се стање његово уколико е могуће, побољша, има често покорно вашој Светлости представити, да би из више наведеног узрока одобрити благоволило, да се истог у Чачанско Окружје за физикуса премести.

РН 691.
23. Мај 1841.
у Београду

АС, МУД–С, Ф III, 227/841.

40.

Указ

Попечитељству внутрени Дела

Удовлетворавајући прошенију доктора Карла Белони, физикуса Окружја Јагодинског, премештам Истог сходно представленију Попечитељства внутрени Дела от 23. тек. С. Н.о 691. у Качеству овом у Окружје Чачанско, и Попечитељству внутрени Дела препоручуем извршение Указа настоећег.

ВН: 565
27. Маја 1841.
у Београду

Михаило М. Обреновић
Књаз Сербски

АС, МУД–С, Ф III, 227/841.

41.

Начелству окр. Јагодинског

Извештено Попечитељство внутрени дела рапортом Началничества Окружја Јагодинског од 12.т. Но 3706. да су се како у Окружју тако и у самој вароши Јагодини велике богиње појавиле; јавља Началничеству, да е оно наредило, да се из Окружја Пожаревачког Хирург Капари тамо ради калемлениа крављи богиња дође; зато му се препоручуе, да истоме Капари, кад тамо приспе на руци буде, да што више лица пелцуе.

С. Но 1929.
Децемврија 1841.
У Београду

Попечитељство внутрени Дела
Полковник, Кавалер
Цветко Рајовић
Начелник Санитетског Оделениа
Др Пацек

АС, МУД–С, Ф III, 227/841.

1842. ГОДИНА

42.

Славному Начелничеству,
Окружа Жагодинског

Начелника Среза Темнићког
Рапорт

Настоећим доводим Славному Началничеству до знања, да су се у Праћини подручја мог, по известиу кмета Јеремије Јаблановића, велике богиње појавиле.

Но 8.

4. Јануар 1842.
У Жагодини

Ш.Капетан
Д. Миленковић

АС,НОЈ,Ф I,p-54/842.

43.

Славному Начелничеству Окружја Жагодинског

Начелника среза Левачког
Рапорт

Ја сам по предмисаниу Славног Начелничества од 25.т.г. Но 307. одма у селу Урсули брзу наредбу учинио, да се с оном кућом у којој су се богиње појавиле људи не мешају, и заказао сам им да ће Г. Доктор доћи, и појавивше се дело у извршение привести, а и унапредак гди би се у ком селу појавиле, по наведеном преписаниу поступаћу; о чему Славно Началничество известити не пропуштам.

Но 80.

30. Јануариа 842.
у М. Љубостињи

Порутчик
Јевта М. Тодоровић

АС,НОЈ,Ф I,p-54/842.

44.

Начелницима Среским

Да би Начелничество жељену цель у калемнениу богиња постићи могло, препоручуе вам да се постарате уколико се више може у вовереном вам срезу

народ нато самим начином побуђивати, као и сваком кмету заказати да се нико неусуди при појавлениу богиња бабама дати се пелцовати, јер у противном слушају кметови ће строгому одговору подлећи.

Но 74.

7. Јануара 1842.

У Јагодини

АС, НОЈ, Ф I, р-54/842.

45.

Славному Началничеству

Окружја Јагодинског

Начелника Среза

Темнићког Рапорт

Када сам на скупштини јуче држаном кметовима подрчја мог преписание Слав. Началничеству од 7. тек. Но 74. касателно каламнениа богиња прочитао, сви су ми с благодарностју изјавили, да ће ду с великом жељом за то дело одређеног Доктора оћекивати, и драговољно децу своју дати пелцовати.

Но 17

14. Јануар. 1842.

у Бачини

Ш. Капетан

Д. Миленковић

АС, НОЈ, Ф I, р-54/842.

46.

Славному Началничеству Окружја Јагодинског

Начелника Среза Левачког

Порутчика Јевте М. Тодоровића

Рапорт

У одговору на предписание Сл. Началничеству од 7. т.м. Но 74 јављам му да ћу се постарати колико то могу да народ у повереном ми срезу лепим начином о калемниу богиња побудима и сваком кмету заказаћу да се пако при појавлениу богиња бабама дати се пелцовати неусуди.

Но 35

14. јануариа 842.

У Црнчи

за Г. Начелника

писар

Марко Протић

АС,НОЈ,Ф I,p-54/842.

47.

Началничеству Окр. Јагодинског

У сојузу питања Началничества Окр. Алексиначког с рапортом своим од 15. т.м. Но 86. оћели Физикусу Окр. тог Г. Василију Тодоровићу кои сада болујућег лекара Карантина Алексиначког Г. Јована Димитриевића у дужности заступа, плату, и какову издавати; препоручуе Попечитељство Финансие Началничеству том, да Оно Физикусу свом Василију Тодоровићу, плату сваког месеца преко Началничества Алексиначког, док се год оваи тамо бавио буде, уредно пошиље.

К. Но 96.

22. Јануара 1842.

у Београду.

Пр. Отпр. Дужност,

Главног Казначаја,

Архивар Совета,

Јованн Никић

Пр. Попечитељ Финансие

Полковник, Кавалер,

Павле Станишић

АС, НОЈ, Ф III, p-92/842.

48.

Начелнику Левачком

Началничество е ово вашему благородиу у одговор на Рапорт ваш под 25. м.тек. Но 307 преписало, да ви на брзу руку наредбу учините да се људи с оному кућом у селу Урсули, у којој су се богиње појавиле, нестају, а под 7. м.истог м: Но 74 циркуларно вам је, да сваком кмету закажете да се при појављениу богиња бабама пелцовати не дозволи; Помоћник пак Начелничества овог изизавши у прошли петак с Доктором у село Урсуле, дознали су да је у предреченом селу 19 деце пелцовано, и на листама показао им је ондашњи кмет да он од овог начелника тај Налог да се бабама и другим људма забрањује пелцовати није добио, пре него је речену децу пелцовао, но ма је после за долазак докторов и за то казато; чега ради препоручује се вашем благо одиу да се ви Начелничеству изјасните, зашто нисте речени циркулар у смотрениу пелцовања богиња народу а нарочито кметовима обнародовали, будете ли пак ви то пре, него је урсулачки кмет посредством невешти људи децу пелцовати дао, обнародовали, да реченог кмета с Рапортом вашим Началничеству на одговор пошаљете.

Но 415

1. фебруара 1842. године

у Јагодини

АС, НОЈ, Ф I, р-54/842.

49.

Началничеству Окр. Јагодинског

Да је годишња плата Физикуса Окр. тог Василија Тодоровића Буџетом под 20. Септембра 1839 Н.в. Но 1247/С. Но 1635 од 300 талира годишње височише определена, овим се Началничеству том на питање његово од 4. т.м. Но 389. јавља.

К. Но 227.

11. Фебруара 1842.

у Београду

Пр. Отпр. Дужност

Главног Казначеја,

Архивар Совета,

Јованн Никић

Пр. Попечитељ Финансије,

Полковник, Кавалер,

Павле Станишић

АС, НОЈ, Ф III, р-92/842.

50.

Славному Началничеству Окружја Јагодинског

Начел. Среза Левачког

Р а п о р т

Будући да су се у селу Свиоковцу вовереног ми среза велике богиње у едној кући с имено Вилипа Миловановића појавиле, почему ја сам одма посредством надлежног кмета учинио наредбу, да се остале куће са истом немешају и да се неби усудили без одређеног Доктора сами пелцовати, кое с рапртом ускоравам Славному Началничеству до знања доставити.

Но 142

16 фебруариа 1842

у Црнчи

Порутчик

Јевта М. Тодоровић

АС, НОЈ, Ф I, р-54/842.

51.

Славному Началничеству

Окружја Јагодинског

Начелника Среза Темнићског

Рапорт

Настоећим доводим Славному Началничеству до знања да су се у селу Маскару, Дворици и Горњем Јовцу подручиа мог велике богиње појавиле.

Бо 114

20 фебруар. 1842.

У Јагодини

III. Капетан

Д. Миленковић

АС, НОЈ, Ф I, р-54/842.

52.

Начелнику среза Темнићског

Из рапорта вашег од 30. прим. Јануара Но 74. увидило е Начелничество како су деца с дозволением кметовским у Тољевцу невештим људима пелцовата и да су 3-е умрлаа и остала да су у опсности находе, препоручуе вам дакле да се ви постарате дознати дали е он речену децу почем е налог о пелцованиу, ва-

шeмy бoлaгoрoдиy пoд 7 пp. Нo 74. пpeдписaни, oбнaрoдoвaн пeлцoвao, и aкo e дa гa с oписaниeм Нaчeлничeствa нa oдгoвoр пoшaљeтe, y пpoтивнoм слyчaју, дa сe ви изјaснитe зaштo пpeдpeчeнo пpeдписaниe oбнaрoдoвaли нистe.

Нo 427

З, eг фeбpуapa 842.

У Јaгoдини

AC, HOJ, Ф I, p-54/842.

53.

Слaвнoмy Нaчaлничeствy Oкpyжјa Јaгoдинскoг

Нaчaлникa Сpeзa Лeвaчкoг

Пopутчикa Јeвтe М. Тoдopовићa

Рaпoрт,

Никoлa Здpaвкoвић из Уpсулa вoвepeнoг ми Сpeзa пpeдстao ми e дaнaс у Слaтини, пoкaзao e, дa су сe крaвлъe бoгињe у сeлy њeгoвoм пoјaвилe, и дa e јeднo жeнскo дeтe oд исти бoгињa Oбpaду Милoсaвљeвићу умрлo, oвo њeгoвo пoкaзивaњe пoдкpeпиo јe и Кмeт Слaтински Пaвлe, збoг oвoг дoгaђaјa дaклeм, нeпpoпyштaм Слaвнo Нaчaлничeствo у знaњe пoстaвити.

Нo 70.

23. Јaнyapијa 842.

У Слaтини

зa Г. Нaчeлникa

Писaр

Мaркo Пpoтић.

AC, HOJ, Ф I, p-54/842.

54.

Пoпeчитeљствy Финaнсиe

Из пpeдп. В.Пoпeчитeљ. Финaсиe oд 22. пp.м. КНo 96 увидилo e Нaчaл. Пpeпopукy пpeдпoxвaљeнoг Пoпeч. y пpизpeнију плaтe Гд. Вaсилијa Тoдopовићa, Физикyсa Oкр. oвoг, нaлaзeћeг сe пpи Кaрaнтинy Aлeксинaчкoмy. Нo бyдyћи дa мy ниe пoзнaтo из кoликo сe тaл. плaтa гoдишњa пoмeнyтoг Физикyсa, сoстoи, зaтo Гa yмoљaвa дa мy зa тaкoвy извoли јaвити.

Нo 389.

4. Фeвp. 1842.

у Јaгoдини

AC, HOJ, Ф I, p-54/842.

55.

Славному Началничеству
Окружја Јагодинског

Начелника Среза
Темнићског Рапорт

Настоећим доводим Славному Началничеству до знања да е кмет Тољевачки Мина Ристић после обнародованиа мном предписаниа 7. пред. Но 74. о ка-
ламнениу богиња-приморан селом—допустио децу пелцовати.

Но 90.

16 фебруар 842.

У Јагодини

Ш. Капетан

Д. Миленковић

АС, НОЈ, Ф I,р-54/842.

56.

Суду Окр. Јагодинског

Поводом појавивши се у Окружју овом велики богиња рапортирало е Началничество в Попеч. в.д. и од истог одговор добило да е оно хирурга окр. Пожареваћког Порутчика Г. Димитрија Капариса определило да у Окружје ово дође и пелцовање предузме, с претпоруком на Началничество да му оно на руци буде и настојава да се што е више могуће деце пелцује. По ком известиу и прима то опредељени више именовани хирург, но пре него што к делу том приступио циркулирало е Началничество по целом Окружју да се свуда обнародује као што издата и постојећа о том височајша Уредба гласи, неусуди децу ову бабама или каквим не-
вештим људима пелцовати дати, а да ће им опредељени од више власти...(оштећен документ)

...Горе поменуте постоеће височајше Уредбе и напоменутог циркулара не-
вештим људима пелцовати дао, од кои да су 3-е умрли а и остали да се у опасно-
сти находе; чега е ради надлежном срезском Начелнику препоручило да му он јави дали су у реченом селу деца пре пелцовата него е споменити Циркулар Начални-
чество обнародовало од ког добило е под 16. ог. тек: Но 90. извеште да е то после
чињенно и да е то кмет селом приморан чинити допустио; но Началничество сма-
трајући као Повелитеља у реченом Селу и судећи да е он дужан оно што му више
власти налагале буду извршавати а да није селу подложен.

Зато га у том као преступника уредбе и заповести свое предпостављене власти
Сл. Суду ради надлежног над њим судејског поступка...(оштећен документ)

Но 707

21. фебруара 842. год.

у Јагодини

АС, НОЈ, Ф I,р-54/842.

57.

Суд Окружја Јагодинског Славному Началничеству

Окружја Јагодинског

Да е Суд с отношением од 21. т. Но 707. послатог Кмета Тољевачког Мину Ристивоевића због преступлениа што су Тољевчани чрез невеште људе децама богиње каламили, примио, овим Славно Началничество у знање поставља.

Но 251

24. Фебруаиа 842.

У Јагодини

Председатељ Суда Окр.

Ј а г о д и н с к о г

Мита Тирић

секретар,

Стеван Араницки

АС, НОЈ, Ф I,р-54/842.

58.

Суд Окружја Јагодинског Славному Началничеству Окр. Јагодинског

На испиту пред Судом чињеним изјаснио е се Кмет Тољевачки Мина Ристивоевић да су од богиња у Тољевцу 26. деце умрли и то 6 од чисти богиња, а после да су од остали, неке и мале богиње напале, а неке опет гуте неке под мишкама, по руку, око врата и поред рамена и од тога да е 20 душа умрло.

Чега ради умољава се Славно Началничество дас изволи овај изговор Нинин иследити и испитати од куд су се гуте породиле, имајући, ако се докаже, да ли су као што Мина у изговору свом наводи са стране донешене, и Г. Доктора за мнение његово оид кад су се оне породиле упитати, кое изледование изволиће Славно Началничество на даљи поступак Суду припослати учинивши наредбу да у исто време и Риста Ђорђевић кои е децама калемio богиње, с неколико обштинара Тољевачки к Суду дође.

Но 262

Председатељ Суда

24. Фебруариа 1842.
у Јагодини

Округ. Јагодинског
Мита Тирић

Секретар,
Стеван Араницки

АС, НОЈ, Ф I,р-54/842.

59.

Началнику Среза Темнић.

На испиту пред Судом чињеним изјаснио е се Кмет Тољевачки Мина Ристивоевић да су од богиња у Тољевцу 26 деце умрли и то 6 од чисти богиња а после да су од остали неке и мале богиње нападе а неке опет гуте неке под мишкама по руку, око врата и по ребрима и од тога да е 20 душа умрло. Чег ради овом се вашему благородиу препоручуе, да изговор Минин тачно иследити дате и испитате од куд су се гуте породиле, пак учињено иследование Началничеству с Ристом Ђорђевићем, кои е децама богиње пелцовао и неколико обштинара Тољевачки пошљете Хирургу Окр. Пожаревач. опредељеном за каламљење богиња у Окр. Јагодинском Г. Поручику Димитриу Капару.

Но 770
26. ог.февруара 842.
у Јагодини

АС, НОЈ, Ф I,р-54/842.

60.

Началничеству Алексиначком

Но 812
28. Февр. 1842.
У Јагодини

Пре него би Начал. Ово по гласу предп. В. Попечительства Финансие од 22. пр.м. КНо 96 Физикусу Окр. Овог Гд. Василију Тодоровићу налазећем се при Карантину Алексиначком плату сваког Мца. Уредно исплатило, нужно му е предвително дознати, ког е дана и Мца. Помен. Гд. Физикус за ово Окр. од Правительства нашег опредељен, јер оно—Началничество—од никакове стране

свидения неима у предмету томе, и за то се овим Слав. тамошње Начал. Званично умољава да оно извод од поменутог физикуса о горе изложеном предмету извести дали е какову плату до сада од Правитељства Србског примио а ако е за кое е време? Па да после и Началничеству о томе за благовремено уведоми.

61.

Началничеству Окр. Алексиначког Славному Началничеству Окр.Јагодинског

У Одговору на Отношение Сл. Началничества Окр. тамошњег од 18. пр. м. Но 812. касателно питања, ког е дана и месеца Г. Теодоровић Окр. тамошња Физикус, а сада привремено одправљајући дужност Директора и Доктора Карантина Алексиначког, за тамошње Окр. опредељен, званично му Началничество ово јавља, да е Г. Теодоровић за Окр. Јагодинског Физикуса височајшим Књажеским Указом од 20. Декемвра 841. год. ВН 1754. постављен кое се у Новинама Но 1 тек.год. видити може, од ког дана и плату примати има. А какову ће му Сл. тамошње Началничество плату као свом Окруж. Физикусу давати, оће ли му сиреч мање или више од 300. талира годишње издавати, као што су обично Окружни Физикуси плаћени, о том нека изволи Сл. тамошње Началничество Високославном Попечитељству Финансије као источнику предмета истог, за избећи сваке сумње, обратити се и упитати.

Но 392.

5. Марта 1842.

У Алексинцу.

Началник, Мајор, Кавалџер,

П. Радојковић

Окружни Казначей

Ђорђе Евтимијевић

АС, НОЈ, Ф III, р-92/842.

62.

Но 901.

6. ог Марта 842. год.(Димитрију Капарису)

у Јагодини

По молби Сл. Суда обвадшег од 24. ог фебруара т.г. Но 262. препоручуе вам Началничество да у село Тољевац Срез Темнићски изађете и онде се извидите, од куда су на ондашњу младеж неке гуте од кои е више њи деце умрло произишле, и почем се подробно известите поднећете Началничеству сверху исти написмено Свидетелство ваше.

Објавление

Показатељ овог Објавления ест Г. Димитрии Капари Поручик и Хирург Окружја Пожаревачког опредељени од више власти за каламљење богиња у Окружју овом по делу том полази по Окружју овом; дела ради свим Примириетелним Судовима и воопште кметовима сеоским Окружја овог препоручуе да се исти наиревностни постарају да му сожитеља свои поменутом Г.Доктору, на зактевание његово доводити му и у делу његовом повиновати му се, а на против ако би се кои овоме делу упоран показао, надлежном Среском Начелнику ...(оштећен документ)

Но 1075

18.ог Марта 1842

У Јагодини

АС, НОЈ, Ф I,р-54/842.

63.

Славному Началничеству Окр. Јагодинског

Хирурга Окр. Пожаревачког
опредељеног за каламљење богиња
У Окр. Јагодинском Поручика
Рапорт

Следијући предписаниу Славног Началничества од 6. ог т. Но 901 изишао сам у село Тољевац среза Темнићског, и увидио, да гукe на ондашњу младеж појављене ништа другог нису произишле, него од невештог пелцовања Ристе Ђорђевића, и рђаве мајсторије; следством кое, неко е число деца умрло, а неко јошт и дан данас опасно лежи. Као што ће то Славно Началничество јасније из овде под А.Б.В. и Г. приложени Спискова са Свидетелством кое му шаље моћи увидити.

Поручик, Димитрии Капарис.

Но 13

17 ог. Марта 1842.

У Јагодини

АС, НОЈ, Ф I,р-54/842.

СПИСАК

Лица умерши од друге долеозначене болести која нису пелцована била.

Име и презимеПримечание

Деца и родитеља

1. Стана ж. Милосава Јеремића	30. Г. 6.	од тешког свог порођаја
2. Јелена ж. Стевана Недељковића	20. Г.5.	од мали богиња
3. Мијајло Аврамовић	36. Г.2.	од црвеног ветра
4. Симона Милете Марковића	2. Г. 2.	од слабог састава рођеног
5. Софија Милена Радовановића	11/2 Г.15	од гука показивани однашњи људи
6. Јован Петковић	70. Г. 30.	од гука.

17. ог Марта 1842.
у Јагодини.

Хирург Окр. Поажаревачког
Опредељени за Каламљение
Богиња у Окр. Јагодинском
Поручик
Димитрии Капари.

СПИСАК

Лица болујући од разне доле назначене болести, која нису пелцована била

Име лица	Име и презиме родитеља	од болести	Примечение
1. Здравко Ђорђевић	36. Г. 30. д.	скрофолe с истом болешћу рођен	
2. Јелка ж. Радосављева	60. Г 25 д.	црвенога ветра што е гнојаве кошуље прала	
3. Милена ж. Милете Марковића	30. Г. 40.	д.црвенога ветра што е гнојаве кошуље прала	
4. Јелена ж. Радосава Недељковића	30. Г. 26.д.	зглобобола (алергије) од зиме.	
5. Симион Матић	40. Г. 36. д.	Пришта	
6. Станоика Милете Аврамовића	40. Г. 15. д.	Чира.	

7. Милисав Андоновић 60. Г. 20. д,

Црвенога ветра од велике
жалости, будући су му четири
детета у кући умрло.

ог. Марта 1842
у Јагодини

Хирург Окр. Пожаревачког
Опредељени за каламение
Богиња у Окр. Јагодинском
Поручик,
Димитриј Капар.

СПИСАК

Лица болујући од пелцовања Ристе Ђођевића из Тољевца.

Име лица	Име и презиме родитеља	Примечение
1. Ружа	Јована Петровића 7.Г.	од гукe по рамена и лактима
2. Јевта	Вилипови 17 Г.	од зли богиња и умро после доласка мог.
3. Василија	Милоша Марковића 6 Г.	од зли богиња с гукама
4. Сара	Милоша Марковића 10 Г.	од зли богиња
5. Живко	Миљка Јеремића 8 Г.	од зли богиња с гукама
6. Јелена ж.	Смиљка Гајића 18 Г	од зли богиња које су проуроковале шугу
7. Мина	Матић 20 Г.	од зли богиња с гукама.
8. Стевана	Вилипа Милисављевића 20 Г.	од зли богиња с гукама
9. Ранђа	Вилипа Милисављевића 4 Г.	од зли богиња с гукама
10. Милић	Стевана Пешића 6 Г.	од зли богиња с гукама
11. Димитрије	Радосава Пешића 3 Г.	од зли богиња с гукама
12. Тодор	Стојана Ђорђевића 12 Г.	од зли богиња с гукама
13. Милован	Стојана Ђорђевића 4 Г.	од зли богиња с гукама
14. Јована	Јована Миловановића 8 Г.	од зли богиња с гукама
15. Стевана	Милисав Андоновића 16 Г.	од зли богиња с гукама.

Ови гореназначени болујући кое ја сам видио, по моме знању јесу у свему
истинити.

17.ог Марта 1842.
у Јагодини

Хирург Окр. Пожаревачког
опредељени за каламљение
богиња у Окр. Јагодинском
Поручик,
Димитрии Капарис

Свидетелство

Коим доле подписани сведочим да сам по предписаниу Славног Началничества од 6.ог т. Но 901. у село Тољевац Срез Темнићски ради извиђенија појавивше се болести Гука, изишао, и предмет болести по чистои совести, и искуству моему изследио, тако, да горе речена болест, ни ошта другог ние произишла, него од самог невештог пелцовања Ристе Ђорђевића, и рђаве материе, која ние од наравни богиња узета била, но од Гука, кое су уз рђаве богиње на детету биле. Као што ће се Славно Началничество јасније из овде под А. Б. В. Г. Спискова известити моћи. К допунениу ког обичним потписом, и печатом моим, подкрепљавам.

17.ог. Марта 1842.
у Јагодини

Хирург Окр.Пожаревачког
опредељени за каламљение
богиња у Окр. Јагодинском
Поручик,
Димитрии Капарис

СПИСАК

Умерши лица у селу Тољевцу

Која су од Ристе Ђорђевића из истог села пелцована била

Име лица	Име и презиме родитеља	Примечение
1. Ранђија	Стаменка Ђорђевића 4. Г. 3.	Сва овди назначена лица, ни ошта
2. Ђурђе узроком	Стојана Ђорђевића 7.Г. 16.	другог умрла нису, него
3. Аврам	Стаменка Ђорђевића 6.Г. 17.	невештог пелцовања, и
4. Вучко	Стојана Ђорђевића 10.Г. 30.	рђаве материе, као што и у
5. Мина	Филипа Милисављевића 1.Г. 4.	Свидетљству самом гласи.
6. Станика	Милисава Антоновића	20. Г. 10.
7. Стеван	Филипа Милисављевића	7.Г. 13.
8. Аница	Филипа Милисављевића	15.Г. 17.

9. Танасие	Јована Вељковића	6.Г. 15.
10. Станица	Јована Мијаиловића	5.Г. 16.
11. Павле	Јована Мијаиловића	½.Г. 16.
12. Веселин	Јована Пауновића	11.Г. 12.
13. Стеван	Јована Пауновића	½.Г. 13.
14. Петрија	Велича Ђорђевића	8.Г. 22.
15. Милош	Стојана Ђорђевића	4.Г. 35.
16. Милутин	Стојана Николића	11/2.Г. 40.
17. Савка	Радосава Пешића	8.Г. 11.
18. Сава	Радосава Пешића	13.Г. 12.
19. Стамена	Радосава Пешића	6.Г. 13.
20. Јован	Проке Павловића	19.Г. 40.
21. Стоја	Митра Богдановића	19.Г. 46.
22. Каравилка	Милосава Симића	11/2.Г. 15.
23. Анђелко	Станка Николића	8.Г. 40.
24. Стана	Јанка Митровића	4.Г. 11.
25. Боса	Јанка Митровића	19.Г. 22.
26. Томанија	Јанка Добросављевића	7.Г. 30.
27. Антоние	Станка Цветковића	2.Г. 22.
28. Милосава ж.	Радосава Јовановића	30.Г. 40.
29. Милиа	Марка Митровића	3.Г. 40.
30. Василиа	Обрада Недељковића	½.Г. 22.
31. Милица	Стевана Недељковића	½.Г. 23.
32. Велика	Павла Вилиповића	3 Мца. 10.
33. Јелена	Марка Радосављевића	21.Г. 4.
34. Василие	Милоша Марковића	15.Г. 30.
35. Јован	Милоша Марковића	3.Г. 27.
36. Љубица	Анте Марковића	5.Г. 10.
37. Милија	Смиљка Гајића	11/2.Г. 30.
38. Деспот	Смиљка Гајића	41/2 М. 41.
39. Милка	Дмитра Анђелковића	1.М. 8.
40. Сотир	Дмитра Анђелковића 5.Г.	42.
41. Јевта	Филиповић 17.Г.	45.

Хирург Окр. Пожаревачког

17.ог Марта 1842.
у Јагодини

опредељени за каламљение
богиња у Окр. Јагодинском
Поручик,
Димитриии Капарис

АС, НОЈ, Ф I, р–54/842.

64.

Суду Окр. Јагодинског

У сојузу одговора свог на Отношение Сл. Суда од 24.ог. фебруара Но 262 пошиље му Началничество овде под А. Б. В. Г. и Д. у копији акта добивена од Г.Доктора о учињеном њиме изследованиу помрле деце и порођени гука у селу Тољевцу.

Но 759.

18.ог. Марта 842.год.
у Јагодини

АС, НОЈ, Ф I, р–54/842.

65.

Славному Началничеству Окружја Јагодинског

Началника Среза Левачког
Седмодневни Рапорт

Кмет из села Превешта вовереног ми Среза Матеја Н. предстао ми показао е, да се у селу његовом нека болест појавила, коју они терлемом називају, од кое да људи више од 10 дана небољују, па да се у вечност премештају, и да се е до сад по казивању његовом од исте болести већ 15 душа у вечност преселило, а врло мало да е преболело, но да ние и ош такова из села изчезла, већ се све више и више распрострањава, овим понизним рапортом моим Славному Началничеству до знања достављам.

Но 250

20. Марта 842.
у Кавадару.

Порутчик,
Јефта М. Тодоровић

АС, НОЈ, Ф V, р 70/842.

66.

Хирургу Окр. Пожаревачког опредељеном за Каламление богиња у Окр. Јагодин. Порутчику Г. Димитрију Капарију

Но 1193.

24. ог. Марта 842 год.

у Јагодини

Началник Среза Левачког Порутчик Г. Јевтимие М. Теодоровић Рапортом своим од 20. ог. тек. Но 250. јавља Началничеству овом да се у селу Превешту подведомственог му Среза нека болест, коју ондашњи житељи терлемом називају појавила, но да е се од исте до сада 15 душа у вечност преселило а да нико више од 10 дана не болуе. Чег ради Началничество е за нужно нашло вас у речено Село изаслати да испитате од куда е се поменута болест породила и у прав какова е, па и средства к томе нуждна употребити постарате се, како би се вишеозначена болест оданде истребити и очистити могла, почему се вами и препоручуе да по пријатију предписаниа овог горе поменуто Село изађете и сверху означене болести Началничество у свидение поставити незакасните.

АС, НОЈ, Ф V, р 70/842.

67.

Славному Началничеству Окружја Јагодинског

Хирурга Окр. Пожаревачког

опредељеног за Каламљење богиња

у Окружие Јагодинско Порутчика

Димитрија Капариа Рапорт

Следујући предписаниу Славног Началничества од 24. прош.м. Но 1193. отишао сам у село Превешт Среза Левачког, и болест коју ондашњи житељи терлема називају визитирао, и по казивању Кметова истог села да се е ова болест, која се врућица зове од едне године дана појавила, а притом да су и мале красте биле па да е свега од тог времена од краста кое од реченне болести 12 душа разног возраста умрло и да од 20 дана па досад нико умро ние но само иошт двоица болују, коима сам ја, начин против врућице како ће се чувати, да се неби такова више распространила, казао, о чему учтиво с рапортом овим Славно Началничество извештавам.

Но 18

Порутчик

6. Априлиа 1842

Димитрии Капариа

у Вукмановцу

АС, НОЈ, Ф V, р 70/842.

68.

Карантин Алексинач.Славному Началничеству Окр. Јагодинског

Уведомљен будући Карантин оваи Отнешением Сл. Началничества овдашњег од 31. Јануариа ов.г. Но 207. да ће по решениу Високолсавног Попечитељства Финасие под 22. ист.м. КН 96. отпуштеном му, Доктор Господин

Василие Теодоровић, височаише за Физикуса Окружја Јагодинског 20. Декемвриа пр.год. потврђен, а сада привременно дужност Директора и Лекара Карантина овог одправљајући, плату своју од Сл. тамошњег Началничества преко овдашњег добијати, непрестано е до данас на то исчекивао.

Но видећи, да похваљено тамошње Началничество до данас при своме непошиљању остаде и посумњаваши да се и даље тако не трговлачи, нашо се е побуђен с предстојећим непосредственно, вишепохваљеном Господину за три месеца и двадесет и два дана т.е. од наведеног дана постављениа његовог, до 12. ов.м. 1 од кога ће му дана по изишавшим правилама 19. Јулиа пр.год. ВН 847/СН 352. плата Директорска следовати. 1 припадајућу плату, од Сл. тамошњег Началничества поискати, с том званичном молбом, да му ју или преко Сл. овдашњег Началничества по гласу наведеног решенија Високолсавног Попечительства Финансие, или непосредственно овамо, у свое време припошиље.

Но 346.

1. Априла 1842.

у Алексинцу

За Директора

Лекара, 1 (ви) Осмот-

ритель Каранти.

Ђорђе Вучковић

Привр.Писар,

Михаило Радивоевић

АС, НОЈ, Ф III, р-92/842.

69.

Началничеству Окр. Јагодинског

Началничество ће свом Окружном Физикусу Тодоровићу сад у Алексинцу дужности Директора Карантина отправљајућем издати из свое кассе плату Окружног Физикуса до 5. тек. а од тог дана примаће он плату са Персоналом Карантина Алексиначког од Алексиначког Началничества. Кад би Тодоровић од садашње у Алексиначком Карантину отправљајуће дужности одпуштен и на право његово определение послан био, разуме се, да ће му Началничество од дана онога, у који од садашње дужности одрешен буде, плату опет по определенију издавати. Пр. Попечитель Финансие

К.Но 841.

30. Априла 1842.

у Београду.

Пр.отпр. дужност,

Главног Казначеја,

Архивар Совета,

Јованн Никић

Полковник, Кавалер,

Павле Станишић

АС, НОЈ, Ф III, р-92/842.

70.

Карантину Алек.

Следством одношенија Слав. Карантина Алек. Од 5. марта т.г. Но 392 коим поискава плату за определеног у окр. овом Физикуса Г. Теодоровића, сада привременно-одправљајућег дужности директора, и доктора Карантина тамош. Шиље му Началничество ово такову по гласу предписанија вис. Попечитељ. Финансие, од 30. Апр.т.г. КН 841 као припадајући му од 20. декем. 841. до 5. Апр. 842. год. у Сумми 875 гр. и то: у 30 # цес. 20. Ермир. и 3. талира с том дужностном молбом, да Слав. Карантин; квиту му сверху преда Г. Теодоровићу Новаца изискати, и Началничеству овом послати изволи.

Но 1344.

7. Маја 842.

У Јагод.

АС, НОЈ, Ф III, р-92/842.

71.

Карантин Алексиначки Славному Началничеству Окружја Јагодинског

Но 491

12. Маја 1842.

у Алексинцу

Да е Карантин Алексиначки с отношением Сл. Началничество Окр. Јагодинског оде 7. ов.м. Но 907 послати 875 добри гроша у 30 талира цесарски, 20 гр. ајлука и ½ талира, као плату дужности Директора и лекара Карантина овог одправљајућег Доктора Василија Теодоровића од 20. 10 вра пр. до 5 Априла т.г. припадајућу му, примио и на квиту предао му настоећим га пошиљујући му реченну Квиту, с том дужностном молбом у ведомост поставити непропушта, да га о примлениу пошиљајуће му се Квите извести.

Писар Карантина, Михаило Радивоевић Доктор,
В. Теодоровић

АС, НОЈ, Ф III, р-92/842.

72.

Карантину Алексиначком

Овим на Одношење Слав. Карантина од 12. т.м. Но 491 извештава се од стране Началничества овог похваљени Карантин, да е истом припослано му Квиту сверху плате Физикус Окр. Овог Г. Василије Теодоровић примио.

Н 1785

17. Маја 1842.

у Јагод.

АС, НОЈ, Ф III,р-92/842.

73.

Објавление

Г. Порутчик и Хирург Окружја Пожаревачког опредељени за каламление крављи богиња у Окружју Јагодинском полази по делу потребе свое у Крагујевац чега му се ради ово Објавление од стране Началничества овог дае да може безпрепјаствено до тамо отићи и вратити се на четири дана.

Но 1895

19.ог Маиа 842.

у Јагодини

74.

Началничеству Окр. Јагодинског

Пошиљујући Попечитељство Внутрени Дела законим путем издани Уредбени Додатак к правилама за каламление богиња, Началничеству у 78 комада препоручуе му, да га одма по целом Окружју свом обнародуе, и разлавши свима Чиновницима, Лекару, Примирителним Судовима по едан екземплар ове Уредбе, строжаише да мотри и настојава да сваки Чиновник, варошанин и сељак, по овој Уредби точнејише поступа.

С.Но 987
23. Маја 1842.
у Београду
Началник
О д е л е н и а,
Др. Пацек

Попечитељ внутрени Дела,
Полковник, Кавалер,
Цветко Рајовић
Санитетског

АС, НОЈ, Ф VI, р 71/842.

75.

Началницима Окр. Овог и Прим. Суду вароши Јагод.

Но 1985.
25. ог Маја 842 године
у Јагодини

Добивени од в. Попеч. В. дела с предписанием од 23. ог тек. С Но 987 узаконеним путем Уредбени додатак к правилама за Каламление крављи богиња у 78 штампани Ексенплара, прилажући Началничество предписаниу овом поменути Ексенплара додатак, препоручуе, да га одма по целому вовереном вам Срезу обнародуете и свакој обштини по едан комад раздате и строжаише мотрите да се сваки, у подведометвеном вам Срезу варошанин, сељак по овои уредби точнеише придржава.

За Левач. 33 е
за Темнић 36.
За Пр.Суд 1.
АС, НОЈ, Ф VI, р-71/842.

76.

Славному Началничеству Окружја Јагодинског

Началника Среза Левачког

Р а п о р т,

Послати с предписанием Сл. Началн. Од 25. т.м. Но 1985. уредбени додатак к Правилам о Каламлению крављи богиња 33 Комада печатани Ексемплара да га Народу у подведометвенном ми Срезу обнародуем, свакои обштини по едан Ексемплар раздам, и при себи едан задржим подпуно примио сам; и да ћу народу у подручном ми Срезу обнародовати, и свакои обштини по

едан раздати, и строжаише мотрити, да се сваки сељак у подручном ми Срезу по овој уредби придржава то с рапортом овим и Сл. Началн. у знање постављам.

Н 399.у одсут.
29. Маја 842.
у Доброселици.

Г. Началника
Писар,
Марко Протић

АС, НОЈ, Ф VI, р-71/842.

77.

Славному Началничеству Окр. Јагодинског

Началника Среза
Темнићског
Рапорт

Да сам послато ми с предписанием Слав. Началничества од 25. ог пр.м. Но 1985. у 36 Ексенплара труковане Уредбе о Кламлиениу крављи богиња примио, и по 1 свакој обштини подручног ми Среза знања и управлениа ради њиовог раздао; овим Га покорно извештавам.

Но 351.
3. Јуниа 842.
у Бачини.

Ш. Капетан
Д. Миленковић

АС, НОЈ, Ф VI, р -71/842

78.

Попеч. вн. дела
Н 1966.
9. Јуниа 1842
у Јагод.

Послани с предписанием високославног Попечительства внутр. Дела од 23. пр.м. СН 987 законом путем издани Уредбени Додатак к Правилама за каламлиение богиња у 78 комада, примило е Началничество ово и такове, раздавши свима Чиновницима своим посредством Срески Началника, Примир. Судовима по

едан Ексемплар исте Уредбе, е разаслало, с препоруком да се сваки по истом управљати има, о чему овим предпохвално Попечитељство у свидение постављам.

АС, НОЈ, Ф VI, р-71/842.

79.

Објавление

Коим се дозвољава Хирургу Окружја Пожаревачког опредељеном за каламление крављи богиња Порутчику Г.Димитрију Капарису да може на 3 дана у Крушевац ићи и вратити се.

Но 2144.

5-ог Јунија 842 год

у Јагодини

(Због предходних догађаја, непридржавање уредбе о пелцовању што је произвело смрт више десетина мештана, смењен 9. априла 842. је кмет села Тољевца Мина Ристивојевић од стане Нач.среза тем. и осуђен је 13.априла на 1 годину тешке робије)

(Риста Ђорђевић је пелцовао 196 лица. Он је кажњен са 50 удараца штапом и тромесечном робијом.)

ИЗВОД

СПИСКОВА

За наплаћивање пелцовани лица у Срезу Левачком

тек. число	Име села или вароши	число лица
1.	Лоћика	230
2.	Мишевићи	45
3.	Прњавор Јошанички	25
4.	Бунар	67
5.	Врба	65
6.	Белица	104
7.	Лозовик	39
8.	Лукар	43
9.	Доње Штипље	107
10.	Горњи Рачник	90
11.	Врановац	107

12.	Горње Штипље	87
13.	Доњи Рачник	111
14.	Вукмановац	254
15.	Рабеновац	43
16.	Топола	13
17.	Ковачевац	32
18.	Цикоти	71
19.	Крушевица	90
20.	Рековац	113
21.	Ломница	43
22.	Белушиће	245
23.	Брајиновац	159
24.	Комарани	115
25.	Баре	72
26.	Мотриће	113
27.	Пуљци	191
28.	Волујак	133
29.	Кавадар	208
30.	Ратковиће	126
31.	Течиће	171
32.	Слатина	26

Сумма свега 3.358

20.ог Маиа 842

у Јагодини

АС, НОЈ, Ф VI, р-71/842.

80.

Славному Началничеству Окр. Јагодинског

Хирурга Окр. Пожаревачког

Опредељеног за каламление богиња

У Окр. Јагодинском Поручика

Рапорт

Као што сам му под 5. ар.м. Но21. 20 спискова Среза Темнићског и 13 Левачког по ради наплаћивања пелцовани лица послао; тако му и сада заедно с приложеним Изводом 32 Списка од среза Левачког у 24 тачака попишем. Умољавајући Славно Началничество да с истима као с пређашњима поступи.

НО 31Поручик,
20 ог Маја 842
у ЈагодиниДимитрији Х. Капару

АС, НОЈ, Ф VI, р-71/842.

81.

У одсут. Началника
Писару Среза Левачког

Добиене Списке пелцоване деце у срезу Левачком од Хирурга Окр. Пожаревачког Г. Поручика Димитрија Капариса попишем вам началничество, и препоручује, да по истима од људи за пелцовање по Уредби сиреч на свако лице по ½ цван. Наплатите изузимајући крајњу сиротињу, од кое вам числен списак водити треба.

Но 1976
25 Маја 842
у Јагодини
АС, НОЈ, Ф VI, р-71/842.

82.

Квита

На 2067 гроша чаршиског теченија кое е Началничество, од Началника Среза Левачког Г. Евте М. Тодоровића, у име Докторског пелцовања примило. У 26 # цесар. у 4 Ермилука, у 32 аитлука, у 48 бешлука, у 14 стопараца, у 4 пол аитлука, у 42 цванцика, бољег ради веровања дае му Началничество ову Квиту с печатом своим снабдевену.

Но 3996.
3. Декембра 1842.
у Јагодини

Прив. Началник
Окр. Јагодинског
Ш.Капетан
Јовица Николић

Казначеи
А. Андоновић

АС, НОЈ, Ф V,р-46/843.

83.

Славному Началничеству
Окр. Јагодинског

Помоћник и Начал.
Среза Левач. Рапорт

С преписанием Слав. Началничества од 19. Септемб. Пр.год. Но 3135. послате ми Спискове с изводом Хирурга Г. Капариса од пелцовани њиме богиња деце, и пр. Пелцованим људима Среза Левачког, с препоруком, да по истом од у њиме изчислени села предреченог пелцовања, наплатим, примио сам, и по њима поступио, сиреч наплатио сам на 6760 детета по 1 гр. и 33 пар. чаршис. Рачунајући на свако таково, свега у сумми 12.337 гр. и износи, кое по приложенои овди./ под ./ ноти гласећои и пошилєм Славному Началничеству.

А што пак нисам јошт на 213 детета наплатио, па да буде са суммом деце, као што и изводу послатом ми с горепоменутиим преписанием, гласи, равно, то зато нисам, што од ове, по докторовом Изводу, сумме због убоги сиромаша, наплаћено ми е.

КНо 620. Пр.год.
1 Јануар 843.у Јагод.
АС, НОЈ, Ф V,р-46/843.

Порутчик
Евта М. Тодоровић

1843.ГОДИНА

84.

Попечительству внутрени Дела

Но 3559. пр.год.

25-ог Јануара 843.

у Јагодини

С Предписанием високославног Попечительства внутрени Дела од 30-ог Октомвра пр.год. СНо 1. послата два у оригиналу акта сиреч прошение, Миленка Михаиловића Јагодинског житеља, кои се моли да му се допусти, у Окр. овом и Гургусовачком од болести френге, лечити, и Предписание високослав. К.Совета, примило е Началничество, и по смислу горепохвалног Предписанија поступивши, средством овде под ./.. приложени 32 комата свидетелства известило е се, да е предпоменути Миленко нека лица из овог окружја од врэнге а и друге разне болести, излечио, а што се тиче Окружја Гургусовачког да ли е и тамо Миленко кога од преднаведени болести излечио, јавља да е добило од Слав. Нач. Окр. Гургусовачког, под 20 т.м. Но 1902. од пр.год. известие, да у његовом Окружју иошт никог лечио ние, и зато по преднаведеним Свидетелствима, Началничество ово, допустило е Миленку у Окружју овом слободно лечити, но притом свое покорно мнение предлага да се предпоменутом Миленку од стране надлежне власти Санитетске, нужно Објавление, даде ако високославно Попечительство, то, да буде за добро нађе учинити по употреблениу повраћа горенаведена оригинална акта, Началничество Ово високославном Попечительству.

АС, НОЈ, Ф XI, р-11/843.

85.

СПИСКАК

Новаца покупљени од Народа Среза Левачког за пелцов. Овчи Богиња

Число монета	Н а и м е н о в а н и е	гр.	пар.	гр.	пар.
1129	#цесарски	52		61	88
91	Ерм. нови	20	20	430	20
2	По полу Ерм нови	10	10	20	20
1	Черек Ерм.	5	5		
2	Манудие тврде	30	60		
1	Стара урубија	9			
139	Форинти и цванцика	11	1529		

1	Цванцик	3	27	
87	цванц. у полујацима вл. у талири	92	320	32
5	диреклија	83	115	
2	орлама	22	44	
4	рубини	18	72	
2	черека од талира	5	20	11
1	черек Саксонский	4	20	
222	Комадда бешлука	5	1110	
60	" у стопарцима	5	300	
146	Аитлука	6	876	
22	" у полуцима	6	132	
2212	Комада и низамчића	20	1106	

Сумма 2.337

КНо620 од пр.год.

1 Фебруара 843.

У Јагод.

Поручик

Евта М. Тодоровић

АС, НОЈ, Ф V,р-46/843.

86.

Началничеству окр. Јагодинског

Овде приложено са Свидатељством прошение житеља Јагодинског Панте Ристића кое е он Његовои Светлости, на таи конац предао да му се допусти људе лечити, пошиљући Началничесту ово Попечитељство препоручује му, да оно амо с повраћенијем вопресни акта совесно и безпристрасно јави: 1.) каквог е владања речени Панта? 2.) како е он и где е художество лекарије, као што се сам изражава научио, и где се у том упражњавао? 3.) Чим е и каковим допуштенијем он до сада људе видао и лечио? 4.) Есу ли и у колико су та Свидатељства његова истинита? Кое ће Началничество тим најбоље дознати ако озбиљно потражи и испита, кои ли е и на кои ли е начин написао, и ако неколико људи од они, кое проситељ наводи, као свое излечење и оне му Свидатељство даваше болестнике, надлежне испита о оном, што исти о њима казује и писмено наводи; наипосле 5.) и имам нужде и ели вредно, да се њему допусти да може какове болестнике лечити?

СН.313

26. фебруар. 1843

Попечитељ внутр. Дела

Полковник Кавалер

у Београду
Начелник Санитет.
Одељења Др Јован Среић
АС, НОЈ, Ф Ш, р-45/843.

Тома Вучић Перишић

87.

Славному Началничеству окруж. Јагодинском

Сељак села Крушара Илија Гавриловић представши Началничеству овом својом жалбом, да му оно надлежним путем од неког Панте Јагодинца пушку неку, кои му е исти Илија у..донде дао, да му, ако га Панта излечи, исту пушку поврати, а оваи њему 130 гроша плати, или ако га излечи да му 1# за трудбу само његову даде повратило. Молбу ову предлажући исти Илија Началничеству показао му е, да га Панта нити излечио ние, нити хоће пушку да му поврати, а да е Панти 1 # трудбе дао, То Началничество ово по томе, што се Панта у тамошњој вароши налази, у беседи стоећег Илију следит: Началничеству упућује, с том званичном молбом, да би оно изволило нужно употребленије и уједно пошаље истом надлежним путем учинити, уколико би оваи право имао.

Н 483.

17 марта 843.

у Ћуприји

писар

Благоје Радомировић

За Г. Началника

Помоћник

Капетан

Јован Миленковић

АС, НОЈ, Ф Ш, р-45/843.

88.

Славному Началничеству

Окружја Јагодинског

Началника Среза

Темнићског

Рапорт

На зактевање Славног Началничества од 3. т.м. Но 677 пошилием му: Стојану Милоеву, Каранфилку Стојанову, Дмитра Милосављевића уместо кћери Миле, Антонија Сврзића и Милоику Вулићеву из Мијатовца кое е Панта Ристић Доктор Јагодински од френге лечио, с тим покорним додатком, да су се предизложена лица предамном изразила, да њи Панта ние могао по обећању своје излечити, по томе, што е се предречена болест на њи повратила.

Даље, што се тиче Богдана Маноиловића, и Уроша Стефановића из Праћине, нисам и могао добавити.

Но 124

17 Марта 1843.

у Јагодини

Подпоручик

М. Миленковић

АС, НОЈ, Ф III, р-45/843.

89.

Попечитељству внутр. Дела

Но 632.

19-ог Марта 843. год.

у Јагодини

С Предписанием високославног Попечитељства внутрени Дела од 26. пр.м. СНо 313. примило е Началничество ово Прошение заедно са свидетељством Панте Ристића, житеља овдашњег кои е таково Његовои Светлости да му се допусти лећити људе дао и следством смисла преднаведеног високог Предписанија, има Началничество високославнога Попечитељству внутрени Дела, по достављеном уверенију свом, објаснити:

1-во да е гореименовани Панта Ристић владања примерног

2-го он е учио художество лекарие код Миленка Михаиловића овдашњег кои иошт пуно допуштење од Надлежне власти да људе може лечити, добио ние и

3-ће пређашња власт ние тако јако забрањивала истоме Миленку људе од рањаве френге и други раана лечити, зато е и лечио, а ово е сиреч Панта, као чирак његов, био, па кад он Миленко куда на страну т.е. у друго Окружје од ког позван бивши, да лечи, отиде, онда е Панта, као за свои рачун људе оне кои су му свидетељства да ии е излечио, дали примао, и лечио, па за уверење дали е исте људе, као што он наводи извидао, ние ии пропустило Началничество све у лицу к себи дозвати, и испитати есу ли Пантом лечени и излечени или не, и од исти добило е таи одговор, да есу лечени, а да излечени нису, сведоче им оне ране или болови, кои се и сада на њима наоде. Чега ради и њему су сведитељства која су му лечена лица дала, истинита а од простог човека лако е свидетељство узети, и по томе Началничество ово, с повраћением преднаведени његови документа, свое покорн. Мнение Предпохвалному Попечитељству, изјасњава, да се предименованом Панти, ни под кои начин не дозволи лечити, да не би могао у напредак своим лажљивим художеством, људе, варати и глобити, као што е то досад чинио.

Списак лица кое е Панта Доктор лечио

Илија Гавриловић из Крушара лечио га од френге па га ние извидао, а уместо леченија узео му 1 #, пушку а погодили се за 130 гр.

-Јованову кћер Калину из Исакова лечио од френге, и излечио е. Дала му е 70 гр.

-Маноила Лукића из Крушара од очобоље лечио, и мало боље види, узео му 2 тал.и 1#

-Станоику Раину из Крушара лечио е од гуте и мало е боље ако се не поврати.

-Дину девоику Воинову сестру лечио од бољетице у носу, и мало е сад боље ако се не поврати. Узео е по погодби 3 талира.

-Станику девоику кћер Николину из Крушара од френге у грлу, и сада е добро ако се не поврати, наплатио по погодби 1# цесар.

-Милунку жену Молованову из Крушара од очиу лечио, није е излечио, а 80 гроша зато наплатио е.

-Јанка Јовановића из Влашке ћерку од бољетице у носу и бутинама узео му 80 гр. а ние излечио.

-Митра Јонића сина Милоша лечио па е умро а дао му 75 гроша.

-Дмитра Стојановића брата Првула лечио па е умро а наплатио му 55 гроша.

-Станимира Николића сестру лечио од френге пак е ние излечио, а наплатио му 2 #.

-Јована Илића жену Марицу лечио од френге и мало иои боље има се по свои прилици опет повратити, а наплатио му 3 ½ талира.

-Миладина Мартића из Праћине ние лечио а узео му 2 тал. бадава.

-Милие Степанов. 2 сина лечио и излечио, дао му е 8 тал. но болест ће се повратити.

-Милоика Павлов. браћу лечио од френге у грлу и излечио а у телу ние 75 гр. погодио и наплатио му.

-Миаила Николића дете лечио, и излечио али се е више пута повраћало, узео му 60 гр. и преко погодбе 22 гроша.

-Стевана из Мијатовца сина Антонија лечио од бољетице на нози но ние излечио, а узео му 1 тал.

-Стојана Марјанов. Жену Каранфилку од френге лечио, па мало е боље али се опет сад поврнула а наплатио му 83 гроша.

-Дмитра Миловановића лечио од френге и мало му боље ако се неповрне, а наплатио му 80 гроша.

-Милоја Недељковића жену Стојану лечио и мало е боље ако се неповрне, а наплатио му 66 гр.

-Милинку жену лечио од болести у грлу па ние излечио, а наплатио иои 80 гроша.

-Петра Николића сина из Бељаике лечио а ние излечио, а узео му 90 гроша.

АС, НОЈ, Ф XI,р-12/843.

90.

Срезским Старешинама

Но 1109.

10-ог Априла 843 год.

у Јагодини

Од пре два дана почело е се примечавати да е се она ситна мува отровна која Марву безштедно мори помало појавила.- Зато данеби народ Вовереног вам Среза, какову уштрб у погибели свое марве од исте муве, као из ненада претрпио, дооди вам Началничество овим наложити, да ви одма Народу надлежним путем до знања доставите, како би знао од исте, с кађом ђубревитим своју марву обезбедити.

АС, НОЈ, Ф IV,р-58/843.

91.

Славному Началничеству Окр. Јагодинског

Помоћника и Началника

Среза Левачког Рапорт

По доставленију Славним Началничеством да е се она зла мува отровна која стоку морећи појавила, и да ми е ради предупредженија исте препоручило Славно Началничество да Народу за исту објавим како би он-Народ-знао од исте кађом ђубрета, своју марву обезбедити; учинио сам предреченом Народу надлежно обзнание, следством чега е к овому средства употребио те со тим ние у истои никакови уштрб претрпио. О ком непропуштајући и предпохвално Начал. као у одговору на предписание његово од 10. т. Но 1109. известити.

У одсут. Господ.

Но 250

III. Капетана

19.Апр. 843 године

П и с а р

у В. Дренови

Станко Николић

АС, НОЈ, Ф IV, р-58/843.

Славному Началничеству
Окружја Јагодинског
Началника Среза

Темнићског
Рапорт

Предписаніе Славног Началничества од 10. т.м. Но 1109. у смотренију појавленија зле муве, примио сам по коме поступивши народу подручног ми Среза како треба речену муву затрети, сообштио сам; - О чему и похвално Началничество Рапортом овим покорно уведомљавам.

Но 198.

22. Априла 1843.
У Јагодини

Подпоручик
Д. Миленковић

АС, НОЈ, Ф IV, р-58/843.

92.

Началничеству Окружја

Уверивши се ово Попечительство из рапорта Началничества од 17. тек.м. Но 632 да Панта Ристић житељ вароши тамошње никакова знања у смотренију лекарие не притежава, но само са своим обмањивим лечењем људе вара, по чему и Свидетелства она, којима е он свое искуство лажно ктео показати, нису истинита, препоручуе оно тим поводом Началничеству, да горепоменутог Ристића к себи позове; и да му на наизобилнији начин забрани, људе од болести, па било она ког му драго рода и имена, лечити, и у исто време попрети, да ће, ако кад ту заповест погази, и нађе се, да људе лаже и вара, на настрожии казњен бити.

Укоривши га и зато, што е лажљиве атестате начинио и властима, да ии обмане поднео, нека му сообшти да су ти његови атестати уничтожени.

СНо 530

31 Марта 1843
у Београду.

Попечитељ внутрени Дела
Полковник, Кавалер,

Тома Вучић Перишић

Началник
Санитет. Одделенија,
Д. Јов. Стеић

АС, НОЈ, Ф III, р-45/843.

93.

Попеч. внутр. Дела

Но 1479.
14 Маја 1843.
У Јагодини

Преписание високославног Попечительства внутр. Дела од 11 т.м. СНо 821. примивши Началничество ово из истог увидило е да Василие Теодоровић предстао бити фисикусом Окр. овог, о чему овим предпохвално Попечительство на предписание његово извештава.

АС, НОЈ, Ф XI, р-11/843.

94.

Славному Началничеству Окружја
Јагодинског

По позиву Славног Началничества од 13 тек. м. Но 1469. Окружно ово Началничество му пошиље Хирурга Окружја Пожаревачког Г. Поручика Димитрија Х. Капариса, с том званичном молбом, да би оно реченог Г-на Хирурга пошто дело свое, кое има сад ради њега предузети оконча, уколико би, могућно било, што скорие амо у Окружје ово повратити, да се с пелцовањем Богиња, по одсуствију истога, неби дужег закасненија учинило; Ербо по овом Окружју болест Богиња, особито на малои деци јако сад свирепствуе; и да би се по овоме предупређење учинити могло, одвећ е нужно, као што е и напред речено, да се с пелцовањем Богиња живље грабити има.

Но 1020.
28 Маја 843.
Неготин

Началник Окружја
Краинског Подполковник
Ж. Давидовић

Писар
П. Јовановић

АС, НОЈ, Ф V,р-46/843.

95.

Началничество Окр.
Пожаревачког

Славному Началничеству
Окр. Јагодинског

Началничество е ово с отношением своим од 29. пр.м. Но 1739. као у одговору на Отношение тамошњег Началничества од 26. пр. м. Но 1904. да ће свог Окружног Хирурга Гос. Димитрија Капариса који због догодившему се у кући смрти, е после опредељеног му рока када е на позив тамо предстати имао, два дана заостати морао, по истеченију ови, послати, до знања доставило.-но будући да га е потом Началничество ово, приметивши да се е болест Срдобоља како у вароши овдашњој, тако и у околним селима која е по мало и онда деиствовала, све више распрострањавати почела, а неимајући на руци свог Окружног Фисикуса који се у Београду послом стрефио, принуђено било до сада задржати;-тога сада оно почем већ несумња да фисикус скорим приспети неће, у сојузу наведеног Отношенија свога похвањеному Началничеству због необходимо нужног, званичног дела нбеког ради, да предстане, пошиље, с дужностном молбом својом да га оно у закасненију овом његовом, за невинна сматрати изволи.

Но 1852.
8. Јулиа 843.
у Пожаревцу.

Началник Окр. Пожарев.
К а п е т а н,
Добросав Здравковић
Писар,
Риста Петровић

АС, НОЈ, Ф V,р-46/843.

96.

Началничество Окр. Смедер. Славному Началничеству
Окружја Јагодинског

Но 2569.
1-ог Августа 1843. године
у Смедереву

Глигорие Рибакoв бивши лекар у Окр. Ваљевском пре 7 година оставивши жену и децу отумарао е био некуда у свет и тек пре неколико дана у Београду к жени и деци повратио се е био, и по гласу Отношенија Славног Началничества Окр. Београдског од 31-ог пр.мце. Но 3986. узео е наистарију кћер своју Саввку од 12 година стару и пре 5 дана из Београда отишао е с намерењем у Јагодинско Окр. тамошње, кои е кроз варош и прошао.

По представленију дакле жене његове и сестре високославног Попечитеља Правосудија Г. Пауна Јанковића и молбом да иои се кћер њена поврати, ако би Рибакoв с њом преко Границе куд умаћи хотео; ускорава Началничество ово Славно Тамошње умолити, да оно од поменутог Глигорија Рибакoва дете одузме и овамо приликом неком поврати, а Рибакoву ако би он за Границу прећи хотео, и ако би он Пасош за прелазак за Границу ушао, отићи дозволи.

За Г. Началника Окр. Помоћник Потпоручик
Таса Кузмановић

Писар,
Аксентии И. Марковић
АС, НОЈ, Ф VII,р-55/843.

97.

Попечитељству внутрени Дела

Но 2346.

Августа 843 год.

у Јагодини

Глигорие Рибакoв лекар, пре 7-8 година из Србије некуда у свет побегши, пре 20 дана прошао е из Турске овуда за у Београд, кои пак дошао е из Београда у ову варош тражи кућу под кирију с намерением, да овде остане и дело заната свог предузме радити, сиреч људе лечити,- премда е Началничеству овом познато да он документа како лечити зна довољно има, но почим ние званичним актом Високолсавног Попечитељства овде послат, Началничество му неможе допустити да он лекарство свое радити предузима. Чег ради долази овим Предпохвалном Попечитељству предизложено, до знања доставити, и учтиво га за Решение у истом предмету умолити.

АС,НОЈ,Ф VII,р-55/843.

98.

Началничеству Смедеревском

Но 2345.

9. Августа 843 год.

у Јагодини

Видило е Началничество ово из скорог Отношенија Слав. Тамошњег Началничества од 1. т. Но 2569. да е бивши лекар ваљевски Глигорие Рибакон узевши кћер своју Савку, из Београда отишао, као и молбу његове супруге, да и он се дете поврати ако би он у Турску умаћи хтео, на кое одговарајући јавља му, да е Рибакон овде истина с дететом дошао, но он никако немисли у Турску ићи, но овде ако му се неодобри Лекарон овдашњим, ако ли не, а онда жителѣм бити, о ком е Нач. Како е дошо вис.п.в. дела рапортирало,- њему се вели доста чудно види како е могла његова жена овако тужити се кад е она врло добро знала да е он за у Јагодину отишао, а не за у Турску, ер вели да е се доста наскитао и више скитати нежели.

АС, НОЈ, Ф VII,р-55/843.

99.

Началничеству Округја Јагодинског

У одговору на рапорт Началничества тог од 2.т.м. Но 2346. коим пита, оће ли лекару Глигорију Рибакону, дошавшем од скоро у варош тамошњу допустити, да може у истои људе лечити, препоручуе ово Попечитељство Началничеству, да оно истоме дозволи, тамо у Јагодини лекарство упражњавати, с тим налогом, да се он наивише придржава видања спољашњи болести, о коме се зна да е нека знања себи прибавио, имајући у тои својои радњи путно и човечно с болестницима поступати и ни од кога новце напред или сувишно не истезавати, ер иначе, ако би због поступка његовог и владања с људма или због несавестног и безмерног наплаћивања свог посла, или буди зашто друго, кое би предмет неуредности и обмане било тужбе против њега до власти дошле, то ће се он права тог, кое му се овим дае, лишити и даљним иошт законима прописаним неповољностима подврћи. Зато да се и Началничество постара, бдити над његовим владањем и радом, и овамо Попечитељству о свему, што се горенаведенога тичало буде, с обичним рапортима достављати, по чему ће му даљи налози о напредку или ограничењу истога лечника следовати.

СНо 1308.

10. Августа 1843.

у Београду

Началник Санитет.

О д д е л е н и ј а,

Д. Јов. Стеић

За Попечитеља внутрени Дела

Помоћник, Член Совета

Полковник Кавалер,

Илија М. Гарашанин

АС, НОЈ, ФVII,р-55/843.

100.

Свидетелство

Долуподписани био сам данас од Славног Началничества Окружја Јагодинског призват да видим ране на Циганину Суруџији чикалу од кое он болује и кое вели да му е Надзиратељ Мензулане Јагодинске Мата Тодоровић ударцима кад га е пре неки дан у Багрдану био начинио-и видео сам исте и по мом лекарском искуству познао сам да оне од удараца нису већ старе ране, тако по турском зовоме Сараца а по Латинском дијалекту фауста кое слободно рећи могу да е од пре десет година исте имао као што е доцније и сам Циганин признао да ии е имао но оволике колике су сад проваљене нису биле.-А да е свидетелство ово по моме искуству написато и истинито сведочим бољег верованија ради своеручним подписом. 7. Октом. 843. год. У Јагодини. Привр. Лекар Окр. Јагод. Глигориј Рибакoв.

АС, НОЈ, Ф XI,р-117/843.

101.

Суду Окр. Јагодинског

Но 2966.

8. Октовра 843.

У Јагодини

У следству одпуштеног Отношенија Славног Суда од 17. пр. Но 1576 касателно тужбе поднешене му Циганином неким Чикала Суруџије, Мензулане овдашње противу Надзиратеља Мензулане исте, дало е Началничество над њим испит учинити од чега сиреч или од убоја или другог чега лежи и познатим надлежним овдашњим лекаром Глигоријем Рибакoвим опису кое се овде прилаже увидит ће Сл. Суд да он не од удараца већ старе неке раане свог надзиратеља кое га е наивише само два-три пута шамаром ударио, у овоме Сарача као што е наипосле и сам признао болеу, о чему овим Славни Суд као у одговору написмено то Отношение извештава.

АС, НОЈ, Ф XI, р-117/843.

102.

Високославном Књажества

Србие Совету

Долуподписани родом из Јагодине, кои сам искуством у леченију болести од тако назване френке као и други раана дотле успео, да сам с божиом помоћију по Сведочанству више Кметова у којима сам Селма многе особе болујуће од преднаведени болести совершенно избавио лечити могу; Зато усуђуем се с покорњеишим овим Прошением високославном Књажества Србие Совету предстати и покорњеише молити, да би мени едном сиромашу кои сам се на то одважио и таи начин живота предузео, кое су ми бивше власти и Старешине забрањивали, по жељи и зактевању Народа пошто се с ким погодим пред обштином и Кметова по Окр. Јагодинском и Гургусовачком височаише лечити дозволити изволио.

Питајући се Надеждом да ће ова моја покорњеиша молба од високославног Књажества Србие Совета милостиво одобрено бити.

Есам

високославног Књажества Србие Совета

28-ог Октомвра 843.
у Београду

Покорњеиши Поданик
Миленко Михаиловић
родом из Јагодине

АС, НОЈ, Ф XI,p-11/843.

103.

Славному Началничеству

Окружја Јагодинског

Нашавши Г. Глигорија Рибакера у нашем обштеству Јагодинском кои е пређе неколико година у Пожаревач. Окружју неизмерно изцеленија нуждним болесницима причинио, желећи истог Господина у нашој средини за лекара од болести ком е нужно буде, помоћ од њега очекивати. Зато, предстоећи му Славно Началничество Окружја Јагодинског, покорнеише молимо, да би оно благоизволело, надлежним и познатим му путем код височаише власти изходити изволи, да би он Г. Рибакер у нашем обштеству за окружног лекара определен био, од кога би ми у болести нама десившој се помоћ имати могли. И то особито што смо се о њему сад по повратку његовом у Србију и у Јагодину осведочили, да он у своме искуству довољно обштеству нашем осведочио и болним како у Хирургическим, тако и у Физическим делима помоћ указао тако да смо ми с њиме у овом вопросном смислу сасвим задовољни.

Очекујући уделотворенију решенија у Јагодини

у Јагодини

8. Декемвра 1843. год.

есмо

Славног Началничества

покорне слуге

1. Милош Миљковић
2. Раденко Цветковић
3. Стојан Петровић
4. Јаков Николић
5. Павле Стојановић
6. Марко Николић
7. Миленко Недељковић
8. Миленко Миљковић
9. Стојко Ђорђевић
10. Павле Обрадовић
11. Мијалко Банковић
12. Тодор Стојановић
13. Раша М. Здравковић
14. Стојадин Поповић
15. Милоико Ђорђевић
16. Коста Ђикић
17. Милисав Груић
18. Илија Димић
19. Данило Јовановић
20. Јован Весовић

Председатељ Примирителног Суда вар. Јагодине

Стоиљко Миленковић

Писар Димитри Поповић

Протопресвитер Јагод.

Јован Димитријевић

АС, НОЈ, Ф VII,р-55/843.

104.

Славному Началничеству Окружја Јагодинског

Началника Среза Темнићског

Рапорт

С предстоећим се Славно Началничество извештава: да е се у Селу Крчину подручног ми Среза тако зовома болест „Гука” појавила, и да су од речене болести 3 лица умрла, а иошт 10 болују.-Она—Гука-обично излази на левом образу и под гушу, и не држи више од 24 до 30 сати.

Но 442

17. Августа 1843.

У Варварину

Подпоручик

Д. Миленковић

АС, НОЈ, Ф VII,р-93/843.

105.

Славному Началничеству

Окружја Јагодинског

Доктора Глигорија Робакова

Рапорт

Почитујући ја себи за дужност оваи случаи вама покорњеише јавити 10. овог мсца јави ми се едан болестник именом Петар Јовановић житељ Јагодински имајући рану венерическу на можницама и на таином уду и зато дуго е крио и ние ктео никоме јавити док е до тог степена дошла да му е без можница или без живота остане. Зато вама покорњеише јављам као што и самому Началничеству врло добро познато.

Есам Покорњеиши

Л Е К А Р

Глигорие Робаков

У Јагодини

15. Децембра

1843.

АС, НОЈ, ФХ,р-68/843.

106.

Славному Началничеству Окр.Јагодинског

Доктора Глигорија Робакова

Рапорт

Почитујући ја себи за дужност нижеследујућег случаја данашњег из Београда данашњи дан дошла е една девоика именом Елена Гавриловића, кућа иои е идући од Стамбол Капие к Палилули, квасник им е Урош Н. Сестра Ничина удата за Ђорђа Петровића чарукцију; говорећи мени да е дошла из Београда и да е болестна и да има таину болест ние се могла у Београду никоме исповедити, окром да е дошла к мени и исповедила се, ја сам ју предузео на танки испит и визитирао сам ју и познао сам по предмету да е трудна и кажем иои, чуеш ли Елена ти си трудна него немои да лажеш, и она ми каже истина е тако Гос. Ја сам трудна од петрова дана од калуђера Самуила настоиника из М. Манасие ево има 5 месеци и 6-ти пак ја њу питам зашто би желила да се лечиш кад си здрава она ми одговори, ја сам ишла у Манасију и молила сам калуђера да ми таиним начином моју чест плати, он ми одговори, ти си мене запоганила фенериом, немам новаца све сам дао Докторима, и за то сам дошла к вама да ме визитирате есам ли здрава или сам болестна, ја сам ју визитирао и видео сам да е здрава кроме да е трудна, и дао сам иои Свидетелство да е здрава кроме трудна и запретио сам иои да не би ни под кои начин дете побацила. Зато умољавам Сл. Началничество, да оваи исти мои рапорт надлежнои да не би поменута Елена дете побацила будући е на то наклона.

Есам покорњеиши

ЛЕКАР

Глигорие Рибакoв с.р.

У Јагодини

15. Децембра

843.

АС,НОЈ,Ф Х,р-155/843.

107.

Свидетелство

Лене Гавриловић из Београда

Коим ја долуподписати даем овои девоци пред свакои надлежнои власти сведочити, да е здрава, да ние заражена никаковом болестшћу, кроме да е трудна од 5 месеци, она говори, да е од Настоиника Калуђера Самуила из Манасие, за то е дошла к мени визитирати се и признала е све свое тине код мене и будући да калуђер каже да е болестна венерическом болестшћу и њега заразила а ја сам њу данас визитирао и видео сам да ние фенерија него, да е трудна од 5 мес. Зато ово Свидетелство даем.

У Јагодини

Глигорије Рибакoв с.р.

15. Децембра 843.

АС, НОЈ, Ф Х,р-155/843.

Свидетелство Г-ну Глигорију Рибаккову

Но 4088

21. Декем. 843.

У Јагодини

Господин Лекар Глигории Рибакков овдашњи, представши Началничеству Окружја Јагодинског, представио е своју молбу у томе состоећу се, сиреч да би му оно, свидетелство од свое стране о владању у веденију хирургическог и медициническог лечења његовог и обхожденију са болестницима, и о наплати за лечење, нуждног његовог употребленија ради дало.

Премда е Началничество предпоменутог Окружја, по Предписанију високославног Попечительства внутрени Дела од 10 Августа т.год. СНо 1308. сваки 15 дана истоме вис. Попечительству о уследију његовог лечења известија своја подносило, то опет за излишно не сматра предизложенои молби Господина Рибаккова, и као правом захтеванију по справедливости удоетвореније дати, - тим више што е се оно-Началничество-довољно уверило што Г. Рибакков сваког болестника дошавшег к њему лечио... Началничеству ради увиђенија болести или раана, па потом опет кад га излечи, поради уверенија да е излечен е доводио, - и, што досада за цело време бављења његовог у овои вароши, од никаквог болестника, тужбе противу њега нема у смотренију наведеном, сиреч леченију; обхожденију, или наплати за лечење ние опазити могло, но на против сви су се ког е лечио хвалили, и за исто благодарили му, он е у вароши овои бавећи се: излечио 1-во Супругу Г. Пароха овдашњег Милосава Милетића, која е од внутрене болести боловала, и сасвим ослабљена била, 2-го Тодора из Драгоцвета овог Окружја, од живе раане коју е у устима близу ресице имао, 3-ће Лазара Петровића овдашњег од убоине раане коју е сам себи пиштољем нанео и то у левои сиси, ударцем танета, учинио, за ког е слаба надежда била да ће жив остати, и то без плате, 4-то Јована Петровића из Грабовца Окружја Ћупријског, од...лутајуће, коим...и која му е се и до вратне кости пустила била, 5-то Мијаила из Медвеђе реченог Окружја од опасне ране на ноги имајуће, 6-то Марту жену Радованову такође из Медвеђе, од три ране на руци имајуће, и 7-мо Мату Радивоевића из истог села, од шкрофе иначе „Свињске главе” на глави имајуће, излечио, и то искао за плату кои су платити могли, а неке пак сироте без плате. А поред овог сваком е почиву у вароши овои соотвествовао.

И зато из преднаведени побуђенија удоетворавајући Началничество молби Г-на Рибаккова, издае му ово Свидетелство печатом и обичним подписима своим снабдевано, кое ће му на сваком месту вишеизложена побуђенија као праву истину засведочити моћи.

АС, НОЈ, Ф Х, р-155/843.

109.

Попечитељству внутр. Дела

Но 4946.

Декембра 843.

У Јагодини

Лекар овдашњи Г. Глигории Робаков с овде под ./ у оригиналу приложеним рапортом к овом прикљученим Свидетелством своим доставио е Началничеству овому како е девоику неку именом Елену Гавриловић из Београда која е код њега да себе сбог слабог здравља визитира овамо дошла, визитирао, и лекарским искуством уверио е се да е она трудна а болестна ние, и на питање његово с ким е блудочинствовала, изјаснила му е се да е с Ерономаком М. Манасие Окр. Ћупр. Самуилом Н. као што и предприложени рапорт реченог Г. Робакова гласи.-

Но будући да е предименована девоика у Београд кући отишла а изложени случаи овде се пронашао то Началничество почитује за дужност исти в. Поп.в. Дела даље по предмету том поступка ради до знања доставити.

АС, НОЈ, Ф Х,р-155/843.

110.

Суд Окр. Јагодинског

Славному Началничеству

Окр. Јагодинског

Но 2082.

3. Декемврија 843. год.

у Јагодини

Лекар Окружја Црноречког Г. Димитрии Капарис дугујући маси пупиларнои 871 грош од 21 Јулија пр. 842. год. и исту сумму интерес припадајући, кад е Судом на изјаснение поменуте сумме опоменут, изјаснио се е да њему Началник Среза Темнићског Г. Дмитар Миленковић дугуе, и да ће он дуг његов Суду изплатити. Г. Дмитар пак по изговору Капариса сообштенем му изјаснио се е да он ништа истом не дугује; по чему принуђен буде Суд посредством Окружног Суда Пожаревачког изговор Г. Димитриев Капарису сообшти, и нама во знање изтребовати, коим поменути Капарис навод Г. Димитриев оповргава.

Да би дакле Суд на возражение Капарисово одпор Г. Димитриа имати могао, настоећим Славном Началничество с посланием возражения моли да би оно исто Г. Дмитру предати и од њега одпор изтребовати и овоме Суду обое припослати изволило.

Председатељ Суда
Риста Бабовић
Секретар
М. Остојић

АС, НОЈ, Ф Х, р-39/843.

111.

Началнику Темнићског Среза

Но 3908.

7. Декемвра 843. год.

у Јагодини

Лекар Окруж. Црноречког Г. Димитрие Капарис дугуе Маси Пупиларнои код овдашњег Суда 871 гр. и од 21. Јулија 1843 године, на исту суму додајући интерес, због чега е едан позват истим Судом но он е се изговорио да му ви имате неке новце давати, и зато ви ћете за њега платити;-Почем сте се пак ви изјаснили били, да њему ништа давати немате, писао е Суд овдашњи Пожаревачког Окружја Суду, сообштивши му ваше изјаснење преко истог, захтевао е од њега предпоменућу суму новаца с интересом, но будући да Г. Капарис опет новце ние положио, но напротив изјаснење писмено, кое е Славни Ово Окружни Суд Началничеству отношению своим од 3. т.м. Но 2082. доставио, а оно пак, вам с предписанием овим, с тим своим налогом да на исто свое возражение подате и потом га с повраћением прилога овамо пошљете.

АС,НОЈ,ФХ , р-39/843.

112.

Славному Началничеству

Окружја Јагодинског

Началника Среза Темнићског
Рапорт

У одговору на предписание славног Началничества од 7. т.м. Но 3908. с коим ми оно изјаснение Доктора Капариса у призренију неки новаца спроводи, сверху кога (изјаснення) тражи возражение учтиво јављам му; да сам ја потражујућу Сумму новаца Славном Јагодинском Суду на поискивање његово пре неколико дана предао, и да у том смотренију никаково возражение не могу дати по томе, што е ствар свршена, и зато ће Похвално Началничество доброту имати, повраћајуће му се изјаснение Капарисово изволете примити.

Но 679

30. Декемвра 1843.

У Бачини

АС, НОЈ, Ф X, р-39/843.

Подпоручик

Д. Миленковић

1844. ГОДИНА

113.

Славном Началничеству
Окружја Јагодинског

Начелника среза Темнићког
Известие

Кметови села Шанца и Риста Николић и Дмитар Стојановић, писмом својим од 2 т.м. јавили ми; да су се кравље богиње, на једном онадшњем детету, коме име нису ставили, и које је пре 6 година пелцовано, појавиле, додавши у писму своме и то да има 10 деце, која су се после бившег летошњег (?) пелцовања родила, и да се они боје да неби ова скоро рођена деца од оног болушњег детета богиње уватли; због чега молили су ме, да би распростанивост богиња посредством Г. Доктора предупредили; чега ради Славно Началничество учтиво молише, да би (?) доброту искали, одважило се Г. Доктора призвавши заказати му: да он у Шанац отиде, и види, од какове болести горе поменуто дете лечити изволио.

Но 7

3. јануара 844.

У Јагодини

АС, НОЈ, Ф I,р-23/844.

Подпоручник

Д. Миленковић

114.

Началничеству Окружја Јагодинског

У следству представленија Попечительства внутрени Дела, благоизволила е Његова Светлост Милостиви Књаз и Господар наш Александар Карађорђевић своим височаишим Указом од 10.т.м. ВНо 11. Андреју П. Ивановића медицине Доктора за фисикуса Окружја Јагодинског поставити.

Сообштавајући то височаише за фисикуса тамошњег Јагодинског Окружја предреченог Ивановића поставление Попечительство внутрени Дела препоручуе Началничеству, да га оно за таковог, сиреч свог Окружног Фисикуса, кад му с предписанием овим приспео буде, призна и у надлежну дужност уведе, пошто наипре од њега по овде приложенои форми званичну заклетву, коју ће у свое време овамо доставити, узме, и по томе му, пошиљући се Декрет на то звање, преда, давши му у том прописана правила с налогом, да се по њима и по његовои Заклетви у службеним своим одношенијама у свако време совестно и ревностно управља.

СНо 73.

13. Јануарија 844. год.

Попечитељ внутрени Дела

у Београду
Началник
Санитетског Одделенија,
Д. Јов. Стеић

Полковник, Кавалер,
Илија М. Гарашанин

АС, НОЈ, Ф Ц,р-22/844.

115.

Заклетва

Ја долуподписани заклињем се свемогућим Богом пред светим Крстом и Евангелием, да ћу Његовој Светлости Господару и Књазу Србском Александру Карађорђевићу на сваком месту и у свако време веран бити, да ћу Устав Књажества Србског точно надбљудавати; да ћу предпостављене ни власти почитовати и кад год ми законе налоге давале буду, без сваке противности слушати; да ћу по изданим већ и издати се имајућим санитетским нарочито званија се мог тичућим законом прописима, правилима, наставленијама и иним уредбама у врученој ми служби совестно и ревносно деиствовати;-да ћу особито у томе сваку заразителну болест и опсану редњу, како за њу дозвоао будем, без одлагања надлежној власти јавити и свима моим силама трудити се, да се таква угаси; осим тога, у свако време старајући се и деиствујући да и јавно стање здравља по могућству стално одржава;-да ћу сваком болестнику, који ми се повери, без разлике стања његовог, богатом и сиромашном еднаком ревношћу у помоћи бити;-да ћу болестницима добре лекове, и то не задржано или преписивати, или где апотеке нема сам правити у виду имајућу едину ползу страдајућег болестника;-да ћу дужностно и по постоећим правилима на апотеке, или лекарнице и на остале лекаре мотрити;-да ћу на закону и надлежно зактевање у судейским случајевима, мнение и сведочанство непристрасно по совести и по знању моему прописно давати, да ћу таине званија и реда мога хранити, и наипосле, да од ревносног одправљања дужности Окружног Физикуса никако и нипошто, ни из пристрастија каквог ни из пријатељства или непријатељства, нити пак за мито, нећу одступати. Тако ми Господ Бог помогао, као што ја ову Заклетву набљудавао будем, и тако да могу одговор о томе дати на страшном Суду.

(М.П.)

Да е предстоећу Заклетву гореречени Физикус Јагодинског Окружја по обријаду наше православне восточне Цркве, предамном положио сведочим.

(М.П.)

Парох или Протопрес.Окр.

АС, НОЈ, Ф Ц,р-22/844.

116.

Началничеству Окружја Јагодинског

Прошение Обштине вароши Јагодинске, кое е тамошње Началничество с рапортом своим под 21. м.Дек.пр.год. Но 4089. овамо спровело, у коме она моли, да би иои се Глигорије Рибакoв за лекара одобрио, повраћајући Попечительство внyтpени Дела препоручуе Началничеству, да оно поменутои Обштини у одговору на исто њено прошение сообшти, да е Попечительство, имајући дужностно постоеће законе и ползу не само те обштине него и целога Окружја у виду, таково лице за фисикуса Јагодинског Окружја височаишои Књажескои власти представило,-Каково се по високом законом решенију од 18. јулија 1839.год. СНо 461. прописуе, и какво ће у стању бити, све дужности, кое се за фисикуса законом Наставлением од 21. Августа вопросне год. Но 875/СНо 1374. налажу у пунои мери извршивати, као што ће оно, надлежно већ наименовано и постављено, то и ктети и морати осведочити Глигорију Рибакoвy, кои нуждне преписане Документе ние мого поднети по којима би се Попечительство оправдати могло, кад би по смислу његовог прошенија за њега надлежне кораке учинило, оно е из уваженија оне практичке части лекарског искуства, кое он доиста има, дало њему дозволење, да може тамо у Јагодини слободно исту упражњавати, нити ће му ко у томе, док се год достојан тога права буде показивао, на пут стати, и препоне чинити, да се његовом вештином Обштина, како е признае и како жели, исползуе.

СНо 2066. од 1843.год.

17. Јануарија 1844.

У Београду

Началник Санитет.

О д е л е и н и ј а

Д.Јов.Стеић

Попечительство внyт. Дела

Полковник Кавалер

Илија М. Гарашанин

АС,НОЈ,Ф Ц,р-4/844.

117.

**Физикусу Окружја Јагодинског
и Доктору Медецине, Андрии Ивановићу
у Јагодини**

Но 140.

27-ог Јануара 844.

у Јагодини

Високославно Попечительство внутрени Дела високим своим Преписанием од 13-ог т.м. СНо 66. наложило е Началничеству овому да оно вама као свом Окружном Физикусу препоручи да се имаде по височайшои за Физикусе изишавшои Уредби од 21. Августа 1939 год. Но 857/Сов.СНо 1384. наиточние управља, нарочито пак по члановима 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20 и 21-и зато оно под кое непосредственным судеиством останете, и од ког и сваке Налоге упутствованија касајућег се вашег званија, очекивати имате. Следством преднаведеног Налога дооди вам, овим озбиљски. Наложити, да се ви имате, по преднаведенои Уредби која вам се сад зазда с Уредбом Каламлења Богиња доставља, наиточние управљати. Даље препоручуе вам и то, да ви сваки 15 дана њему имате т.е. 7-ог, 14-ог и 28-ог о јавном стању здравља рапортирати, то у случају потребе у одређеноме случају смислу рукопомоћи од Началника срезских очекивати и напоследку за дужност, кад би какове у болест опасну у вароши или Окружју пре него оно-Началничество-дознало, одма без сваког отлагања радити на тому не чекајући. 7-ми дан ради предупредјенија порадити и отуда могућег злог следства.

АС.,НОЈ,Ф XI,p-240/844.

118.

На Славно Началничество Окружја Јагодинског

од Физикуса Раппорт

1. Редња: оток гуша вратни, већ престала ест.-Ма друга се показуе: (sotbitis) мале ране мяса зубног. Узрок ње ест млога влага од силног блата. Овоме се могло помоћи, кад би сваки жителъ око свое куће сокак, и авлиу камењем ситним сипао, кои е рад и бунарске воде би побољшао.

2. Закон ест темелъ обштинства, добро е дакле ако људи законити и побожни есу; ма ако болестник постити жели ма умро, то закон не заповида, што више ђистом закону Христијанском ово противно ест. За то би добро било, да се Пук о овоме учи, што ест дужност, што ние.

3. Бабице иошт нису се Физикусу иавиле чрез наука.

Јагодина 28 Фебр. 1844.

Андр. Пет. Ивановић

Др. Медец. и Физикус

АС, НОЈ, Ф I,р-24/844.

119.

Началничеству Окр. Јагодинског

Од Славне Милитер. Комманде Земунске добивени Цертификат за бављење у Србији Доктора Андреје П. Ивановића Физикуса тамошњег Окружја пошилие овде Попечительство Иннострани дела Началничеству препоручујући му, да га именованом Ивановићу преда.

ИНо 389.

11. Марта 844.

У Београду

Привр. Књажески представ.

Попечитель Инострани дела

Полковник Кавалер

Директор Књажеске Алекса Симић

и попеч. Иннострани дела

Канцеларија, Кавалер,

А. Јанковић

АС, НОЈ, Ф II,р-79/844.

120.

Попечитељству Инострани Дела

Но 552

14-ог Марта 844.

у Јагодини

Од Славне Милитер Команде Земунске добивени Сертификат за бављење у Србији, Доктора и Физикуса овог Окружја Гос. Андрије Ивановића, и с предписаним високолславном Попечитељства Инострани Дела, од 11. т.м. ИНо 389. Началничеству овом достављени, предало е поменутом Гос. Физикусу на овде приложени Реверс, о чему и Предпохваљено Попечитељство у сведение поставити непропушта.

АС, НОЈ, Ф Ц,р-79/844.

121.

На Славно Началничество Окружја

Јагодинског

од Физикуса Окружног Тримесечни Раппорт

Будуч да иа досад само ову главну варош окружиа нашега познаием, зато и Раппорт оваи само се ове вароши тиче.

1. редње иесу у трима првим месецима године ове биле две: а) оток гушевни жлезда (inflamm glandurarium submaksii afrebrebrilio) б) слабост мяса око зуба (relaxatio gingivarum scorbutica). Обе болести имају свои узрок у времену мокро-студеноме дугом, коие чрез много блата овдашњег, и зле воде јоиш већу силу доби. Блату би се могло помоћи чистењем сокака, посипањем с каменом, коие би могао сваки житељ пред својом кучом чинит с брижним пратењем свакога ђубрета из вароши. Вода добра код нас лакше се може додати, него на многи други мести вертајући бунаре, из коии на ови начин како на више места видимо, из дубине од 5-7 фати сталним трудом од себе текућа жива вода с великом силом изтиће.-Коии у болестима овим лечени бише, ние ни едан погинуо; а од разтрљања овде обичног више смрти и смртне болести видели есмо.

2. Обичаии опасни иесу а) житељи и кад су болестни нечеју да мрсе у посту; зато би добро било, да Свештеници пука уче, да пост само здраве обвезуе, а болестним, трудним, доечим и старим као шкодљив запретен ест.-б) ђубре силно по авлијама труне, и воздух квари.-ц) занати нечисти свое табане у сред вароши држе, ове к реки, а ђубре у поље пратити би добро било.-д) мртви се сарањуу без да и е лекар види, иесу ли истинито умерли, и дост пут прие 24 сата.-е) пук у празним данима мало забаве има, зато много пие наивише ракију, коиа за људе суд ест.-ф) незнаду жене за слабе и болестне чувати, и по сваки начин есу много

неучене, зато е нужно да се добра учитељица доведе и женску младеж учи, да и нам, и с временом свима селами добре учитељице из ове Школе изиђу и пук у животу научи, оно, што у нашој лепој земљи роди.

3. Каламљење богиња би требало предузети, и за тај случај добро би било на краставу материју преправити.

Јагодина 30 Март 1844.

Андр. П. Ивановић

Др. и Физикус

АС, НОЈ, Ф III, р-43/844.

122.

Началничеству Окружја Јагодинског

Поводом наступившег пролетног времена, внутрени Дела Попечитељство налаже тамошњем Окружном Началничеству, да оно свог лекара нареди, да започне каламити кравље богиње на оним особама, кое досад нису накаламљене, и особито на подмлатку Народа, или од лане рођене деце, која се пре нису могла тим спаситељним средством од поморне болести великии богиња обезбедити. И надлежне власти и лекар да се у том управљају по постоећим правилима и Законнима, као и пређашњим предписанијама овог Попечитељства, која су му особито лане по том предмету испуне.

О успеху настоећег дела да Началничество свакии 15 дана подобително Известие овамо доставља.

СНо 578.

7 Априла 1844. год.

у Београду

Началник

Економ. Одделенија

Д. Јов. Стейћ

Попечитељ внутрени Дела

Полковник Кавалер

Илија М. Гарашанин

АС, НОЈ, Ф III, р-93/844.

123.

Примириителноме Суду в. Јагодине,
и Физикусу Окружном Ивановићу

Но 796

20.Априла 844.

у Јагодини

Високославно Попечительство внутрени Дела изволило е високим своим Предписанием од 10 т.м. СНо 626. предписати Началничеству Овом Правило по ком се настојавати има да се чистота у вароши набљудава од ког вам (Физикусу) да се он Примир. Суд постара, живо, наиточние предпохвалнои копии соответствовати, имајући увек прислушати у смотрењу том прикљученија Физикуса Окружног која он чинио буде, Примирителном Суду в. Јагодине, овде у прилогу, стављену копију доставља с тим своим Налогом (Физикусу) да ви по смислу копие исте можете своја примечанија у смотренију чистоте, увек, Примирителном Суду варошком, која ћеду уважавана бити, чинити, Началничество о пријатију овог Налога у известност поставити, за дужност имаћете.

АС, НОЈ, Ф XI,р-244/844.

124.

Началничеству Окружја Јагодинског

Будући да е едан од наигори извора болестии мештана недостатак питке и добре воде, и по томе и главнија дужност власти, старати се и радити, да свуда у местима, а особито у варошима, колико се само по природи земље и околине може, довољно и добре воде има; то се Попечительство ово налази побуђеним, препоручити Началничеству тамошњем, да оне засад о вароши Јагодине, која е една од понаивећи и знатнии, и на равни и поудално од реке лежи, јави овамо, како е она сад с пијућом водом снабдевена! Поособно: служили се она текућом водом за пиће, и ако, какова е та вода? Имали, ако такову неупотребљава, довољно бунара, јавни и приватни, да недоскудицу у води намири? Каква е бунарска вода ? и имали разлике у води бунарскои на ком крају вароши ? Ако јави се, на сокацима и пијацама, нема довољно бунара, колико би такви и на кои најбољии начин ваљало ископати и начинити ? Па изледивши и изложивши све о томе, што нужно, и најбоље у договору с окружним своим физикусом, да исто о томе известие подробно овамо достави.

СНо 775.

1. Маја 1844.

у Београду

Началник Санитет.

О д д е л е н и ј а

Д. Јов. Стеић

Попечитељ внутер. Дела

Полковник Кавалер

Илија М. Гарашанин

АС, НОЈ, Ф IV, р-79/844.

125.

Началничеству Окружја Јагодинског

Приложени овде 4 стаклета Материе крављи богиња шаље Попечитељство внутрени Дела, с том препоруком Началничеству тамошњем, да ии оно свом окружном физикусу за започетак предузети имајућег се каламљења богиња реченни преда и о томе Попечитељство извести.

СНо 776.

1. Маја 1844. год.
у Београду

Попечитељ внутрени Дела
Полковник Кавалер
Илија М. Гарашанин

Началник
Санит. Одделенија
Јов. Стеић

АС, НОЈ, Ф III,р-93/844.

126.

Славно Началничество !

Будућ да заповедено ест: да сва пелцована деца у Протоколл уведена буду, иа пако штампане артие такове неимадем; зато молим сл. Началничество, да би се достоиало од високославног Попечитељства Внутрени Дела артију пособну искати.

Јагодина 2. Маја 1844.

Др. Анд. П. Ивановић
Физикус

АС, НОЈ, Ф III,р-93/844.

127.

На

Славно Началничество Окружја Јагодинског
Изванредни и нуждни Раппорт

О обштем здрављу по важной дужности Физикуса старајући се у нужден сам брзо иавити Сл. Началничеству, да у овом сату ми вест дошла из Праћине, да

онде богиње човече показале се есу, и една девоика чрез њи већ оћоравила ест.- Молим дакле: да сл. Началн. Одма прати човека, коии од Кмета и други људи зазнати може: ели ово истина ? и у том случају, да се она кућа у коиои богиње налазе се, затвори свим иностраним приатељима, а домаћи да у ниедну туђу кућу ићи не смеју, веч само на поље свое.-Ја би пако желио одма сутра у Праћину ићи пелцовати.

Ово иавити дужан есам по височаинои Правили о Каламљењу Богиња.

Јагод. 4. Маја 1844.

Др. Андр. П. Ивановић
Физикус

АС, НОЈ, Ф Х,р-59/844.

128.

Началничеству Окружја Јагодинског

Посланог с рапортом Началничества тамошњег од 5 т.м. Но 901. протоколе за каламљење крављи богиња, кои е дела тог ради његовом окружном фисикусу потребно, шиље Попечительство внутрени Дела 50 табака истог, као и 100 табака феда, кои ће му такође потребна бити, с том препоруком, да ии оно њему на употребление надлежно преда и о томе овамо јави, имајући свагда у напредак, кад би подобне ствари одавде поискало и число такове, колико му кои треба изначавати.

СНо 825.

8-ог Маја 844.

У Београду

Началник Санит.

Одделенија

Д. Јов. Стеић

Попечитељ внутрени дела

Полковник Кавалер

Илија М. Гарашанин

АС, НОЈ, Ф III,р-93/844.

129.

На

Славно Началничество Окружиа Јагодинског

Од Физикуса Окружног изванредни Рапорт

Сасвим важно ест брига Високославног Попечитељства Внутрени дела заобште здравље вароши наше, која и сад, а иош више с временом важна варош бити од природе ест одређена, а мртви и болестни много више брои, него друга места од толико житеља. Од наредбе чрез чистоте, за коју такођер благодаримо, говорисмо у втором Раппорту Априла месеца; а сад опет сл. Нач-ство по височ. Наредби Високосл. Попечитељства жељи, да иа долеподписани дадем мњење сврх воде, коју житељи наши пију, по важности дакле предмета овог, и дужности мојој изиављуем, да:

Житељи вароши Јагодине узимају воду за пиће а) из реке, б) из бунарова.

Река Белица теће из Брди, и служи не само људма, већ и скоту, занатима, прању. У зими ест мутна и правеч студена, у лету вруча и тако малена, да по изговору свиу житеља много пут сасвим пресушила и кад се ово не догоди, смрди, и тако људма за пиће нигда ние способна. Ја би желио, само скоту, занатима, прању и купању служи но људма за пиће не буде.

Бунари у вароши овој наоде се у свакој скоро кући, но њена вода пити се не може, будућ да су плитки, земља без каменна и од силна ђубрета сасвим нечиста због блата е досад било силно, трулећа вода и чорба од ђубрета цедише се у бунар. Да е ово прави и едини узрок злоћи воде, види се из тога, да око вароши, и у њој истој, гди куће нису на гомили, и чистоћа влада, вофа ест добра, н.п. преко реке око цркве, к ђуприји идућ, иза ђамие и.т.д.- Истина ест да по височ. Наредби Високосл. Попечитељства од 10. Апр. т.г. Но 626, и настојанству сл. Началничества нечистоћа за будучност престати хоће, но земља без каменна вароши, коју од више сто година ђубре и блато сасвим нечисту учинише, и чрез низког положења вароши плиткост бунара остае чрез коју узрока ту, гди Јагодина сад лежи никад добре воде у бунарма имати нечемо. Зато су већ Турци с многим трудом чесме градили, и иста варош послѣ Турака чесме оне поновити настојала; зато се многи боје воду пити да ии не напне, пак немерено пију вино и ракију, зато људи наши не пију воду из бунара, већ за пиће из далека даду носити, жене пак, које ипак пију воду бунарску есу слабе, и без лица !

С водом дакле каква сад ест, задовољни бити не можемо, већ се за добру воду старати морамо; два су пако начина по којим би се добра вода могла набавити а) ако би довели из близу лежећег Ђурђевог брда воду, која тамо извире како су ово Турци и наши стари чинили, олуки би морали од олова бити, да нам посао вечни буде.-б) Ако би вртали 6-8 фати у земљу, и пустили из ње живу воду, која овде, за неограничену срећу вароши у тој дубини налази се; како ово исто по баштама на више места видимо око ђамие, гди баћванџие у долапе свое тад и толико воде пуне, горе текуће, кад и колико хоћеју, вода пако она ест така, да боља од ње нијаслити се не може. Ја би дакле мислио, да би добро било на ови последњи начин, који ефтинији и сигурнији ест, за пробу прие на 1-3, послѣ пако на свим главним местима вароши извртани бунара воде набавити.-Ево начин по којем ни наше, и вароши ове здравље утврдити, задовољство чувства нашега, и благодарност свиу будућим временам заслужити може.

Да пако све, што здравља вароши наше се тићуће од Високославног Попечитељства Вн. Дела наређено ест тако извршити се може, како се заповеда, а сл. Началничество у безброиеним своим другим пословима буђено не буде, добро че бити едну сталну комисију наредити, кое членови нек буду: 1 собство из персонала сл. Началничества, 1 Кмет варошки, и Физикус окружни. Ови дужност би била непрестаино надзирати о извршењу и у сваком Рапорту Физикусовом иавити што и како се извршуе.

Јагод. 16 Маја 1844.

Др. Андр. П. Иванович
Физикус

АС, НОЈ, Ф IV,р-79/844.

130.

На

Славно Началничество Окружја Јагодинског

Од Физикуса Окружног Рапорт 8.

У првои поли месеца овог веч сам два изванредна Рапорта славном Началничеству представио, едан о каламљењу богиња, а други о следству височаине наредбе Високосл. Попечитељства Внутрени дела о води, коју житељи вароши наше пију, зато сам с овим рапортом мало заостао.

Две Наредбе издати изволило ест сл. Началничество обштег здравља се тичуће, на којима благодарим а) да би се Наредба височаина о чистоћи испуњавала, изволило ест сталну комисију установити састављену из Г. Помочника, еднога Кмета Стоилка, и мене доле подписаног, и нами заповедити, да би ми сваке недеље дана барем двапут варош промотрили, и наредили све оно, што у реченои височ. Наредби заповедено ест; сада молим да нам се нареди време у коем ми дужност ову испуњавати имамо, и о извршењу докончавши, да тако од сада у сваком Рапорту иавити можемо што и како смо чинили.-б) мени е заповедило сл. Началничество, да иа мњење дадем о води, која се код нас за пиће употребљава, и о средствама, по којим би се добра вода добавити могла; ово есам у особитом Рапорту учинио.

У окружје ићи не можемо за каламити богиње, и о френги изкусити се, ер по мњењу срезског Г. Началника иош сад ни траве ни сена неима, што пак за коње нама потребне нужно ест; зато мислимо 10-15 дана чекати. Ал да у Јагодини, гди може децу своју к пелцовању носити, или пелцоване есу ли се примиле, а ако се први пут не примише да се на ново пелцују иавити не хтеше, да велим у Јагодини све ово по важности предмета овог учини се, крепка заповед славног Началничества е нужна била. Ова иста заповест како че се испуњавати, хочу скоро иавити у особитом Рапорту. Молим за Протокол о Пелцовању.

Више пут су се веч тужили сељаци наши, да овде има неки људи, који се лекаре се издају, и кад кога излечити подфате се, новце напред ишчу и узму, а

извидити не умиу; што би се о ствари овои најбоље чинити могло, молим да сл. Началничество збори, ер тужбе за исто не престају, а и извидање оно, кое они људи чине, само из попола ест, болест која се на поле радила поврати у тело, гди више шкоди, неголи напољу.

Ово иавити дужност е моиа, кое главна дужност ест непрестаино старати се о обштем здрављу, и изкоренењу стари болести, кое лепу крв народа нашег од дан до дан више кваре.

У Јагодини 18 Маја 1844.

Др. Андр. Пет. Ивановић
Физикус окружни

АС, НОЈ, Ф IV, р-80/844.

131.

Квитта

Сврх 50 т.е. петдесет табака Протокола, и 100 табака феда за каламљење богиња, кое сам иа долеподписани од сл. Началничества Јагодинског данас подпуно примио. Свидочим своеручним подписом.

У Јагодини 19. Маја 1844.

Др. Андр. П. Ивановић
Физикус

АС, НОЈ, Ф III, р-93/844.

132.

Физикусу Окружја Јагодинског

Овде под ./ у копии приложеним предписанием високославно попечительство внутрени Дела забрањуе да се зелено воће неупотребљава, с бог тамо наведени узрока, по чему дакле помињући вам Началничество пред приложеноу копију препоручуе вам да се по истои колико се вас тиче управљате, имајући Началничество о пријатију овог Налога у знање поставити.

Но 1048.

26-ог Маја 1844. Началник Окружни
у Јагодини

Маиор
Јовица Николаевић

Писар,

М. Недељковић

АС, НОЈ, Ф XI, р-42/844.

133.

О Каламљењу Богиња
на Сл. Началничество Окружја Јагодинског
Од Физикуса Окружног Раппорт

Да би се по височаиној Наредби Високославног Попечительства Внут. дела од 7. Апр.т.г.Но 578. каламљење кравии богиња предузети могло нужно е било наипре за добру материу старати се, и из 3 краве 2 јунца, и из Београда од добротe Г. Протомедикуса детечију материу добили смо, тер почесмо 3 Маја. Досад су пелцована 101 собства; онима који децу донесоше казао есам, да 8-ми дан опет доиду, да се и брои примљени богиња и протоколирати, и семе из здраве деце за даље каламљење узети може. Но с правом жалостћу иавити морам, да сво вторинит скоро нитко дошао ние, и тако нити брои примљени калама зазнати, нити семе за даље каламљење известити се не може.-А и то не могу веровати, да у Јагодини, толикој вароши неима више непелцоване деце, и стари. Зато молим сл. Началничество да би Г.Г. Свештеницима заповидело, да они по Наредби Правиле о каламљењу богиња од 10. јул. 1839. славном Нач-ству предаду напис живе деце, која се у стражњима 2 годинама породила есу, да овако зазнати се може есули сва каламљена, и они који нису, ма и с силом на важну ову дужност натерати се могу.

Ако славном Началничеству угодно буде, желио би у име Бога у понедељник доидучи по окружју почети каламљење, но молим да Г. Срезски Началник с меном иде од села до села, и нареди а) да сваки некаламљени стари и млади доиде и калами се б) да сваки који у френги, или другој погибельној болести трпи мене к себи пусти, да мени могуће буде височаину Наредбу од 17 Апр.т.г. Но 646. по могучности извршити.-Сад пако молим да се мени ко год даде, с ким би иа могао сваки дан ујутру каламљену децу огледати, из њи материу узети, или наново каламити.

Јагодина 10 Маја 1844.

Др. Андр. Пет. Ивановић
Физикус

АС, НОЈ, Ф III,р-93/844.

134.

Изван-редно Известие.
На Славно Началничество Окр. Јагодин.
Од Фисикуса окр. о Болести у Ратковићу

Ви сте изволили другог ов.м. мени наложити, да с Срезским Г. Капетаном изиђем и обстојатељно јавим вама шта се у овом селу показало и шта се мора чинити за болест ону излечити, и предупредити њено простирање. Дођосмо у село саат по

ноћи и ја одма отидо к кући гди 2 детета брзо умрше и код девоике болестне лежаше, тад и њина мати ујутру отиде.

Разболеше се 29 маја двое деце едно мушко а друго женско: поче болести утврдити стомак (желудац) у њи тужише да ии жеже и жеђаше на ладну воду јако, но све попиена вода би излучена, међутим ладише ноге и руке и болише јако, ер ове беше од грча стегнуте, лице постаде плаво а око очију црно, очи пропадоше, а деца едно за другим умираше; оно што деца избљуваше, била ест наипре вода доцније ед, после крви нешто нам непознато; уградити и учинити се деца не могоше.-Трећа болестна девоика од 20 година допаде 2 дана доцније сва оно горе избројана зла, но и у ноћи нашег доласка погрејан камен и пиће друге воде и зноише, и данас ја видим у стању надежде живота и здравља.

Узроке болести изнаћи домаћи не могоше но ја мислим да узрок болести ове која ест равна онои коју 1838. год. у Отачаству нашем виддаше под именом Холере ест, што вода за пиће стајна ест због храненим непокалаисаним бакрачима, а децу сву воду која од бакара едан тен растопиле есу, знатно стари е бакар едовит ест, он ест морао децу која слаба есу и више воде пију него ли старији или воду сву овои топлу имати; но положење села Ратковића и лепо време пролетно да ово вршим не допуштају ми.

На свакии начин за предупредити болест ову нужно ест заповедити да медљама и самим бакарним судовима од сада ни вода ни друго ело не држи се, сви такови судови добро окалаисани буду, и сви сељаци, мали и велики од зеленог воћа и сваке некористи телу чувају се! На смираи пак болести нека се у свакои кући налази цвет од безовке, од овог цвета едан струк нека се метне у литру вреле воде од ватре одма одмакне и пие како вруће може, док у њои пробие такођер и к ногама, рукама и стомаку угрејан камен у крпи да се охлади; а омести има се с врућом не пак с ладном водом; од вруће воде може пити болестник колико може.

Ели болест приљепчива неznam, мислим да ние, на сваки начин заповедио есам домаћима да никог странног у кућу не пусте, да ако би њенои ест узрок да се ови не поболе, и то да ће на даље одржава, да они би у њои били умрли. Ако пак ово време ништа даље јавило не буде да послѣ две недеље ништа даље не чини се. У Ратковићу 3. Јунија 1844. Д. Андреи П. Ивановић Фисикус Окружни.

АС, НОЈ, Ф V,p-24/844.

135.

Началничеству Окружја Јагодинског

Настоећим Попечительство внутрени Дела препоручуе тамошњем Началничеству, да оно без пристрасну и совестну Кондуит-Листу свог Окружног Физикуса по прикљученои овде форми овамо Попечительству достави.

Јошт се налаже Началничеству, да у напредак, нечекајући опоминанија, свагда за једну годину дана по горњем води Кондиут-Листу за свог Окружног Физикуса, па таково о сваком Ђурђеву дну овамо да пошље.

СНо 988.

30. Маја 844. год.

у Београду.

Началник

Санит. Одделенија

Д. Јов. Стеић

Попечитељ внутрени Дела

Полковник Кавалер

Илија М. Гарашанин

АС, НОЈ, Ф V, р-27/844.

136.

О Каламљењу Богиња у Јагодину

На Славно Началничество Окружја

Од Физикуса Окружног

Известие Главно

Почео е долеподписани по наредби високославног Попечитељства внутрени дела каламљење кравии богиња у децу 3 маја, свршио сам пак 7 јунија о.г. по наредби Славног Началничества имало се довршити каламљење у читавој Јагодини за 4 дана трајало е, па премда кметови заповест сваке недеље понављали есу, готово 5 недеља, и иошт сигурно знадем више деце не каламљене, ја сам каламио како се из приложеног протокула види 156 собства коликима се од ове примиле богиње знати не могу, ер премда ја свакој маики код каламљења казао есам да оне 8-ми дан с дететом се пријави и покаже, есули се примиле или не, па да се примњене упишу. Ако би се код неког детета ни една не примила да се каламљење понови из примњени па да се за даље каламљење тазе материе вадити може, и феда каламљења предати, но осим неколико којима се ние примило, ни едан се пријавио ние, и тако нити могу јавити Славном Началничеству код колико деце богиње примиле есу нити сам био у стању тазу материју купити. Ово е узрок што сад у стражње време укиснувши она материја коју пре два месца. на кравама створио, и од тад сваки дан отварати морао есам, код многе деце богиње примиле се нису, нити теше маике потрудити се оним децама код кое се богиње лепе указале есу, да би се каламљење сигурно предузети опет могло.

Ово е дакле полза ово годишњег каламљења у Јагодину и ја за нужду налазим, кад се из окружја повратио будем од пелцовања, строга заповест да се издаде, по којој свака маика која уверено показати не може да су се на њином детету богиње примиле, феду каламљења прими, а она која ово ние у стању

показати подморана буде дете опет каламити дати, колико е нужно оваково поступање добро е познато Слав. Началничеству, ер на други начин погибелъну редњу човечии богиња одвратити ние могуће.

Но 10.

7. Јунија 1844. год.

у Јагодину

Др. Андр. П. Ивановић

Физикус Окружни

АС, НОЈ, Ф III, р-93/844.

137.

О Каламљењу Богиња

Славном Началничеству Окружја Јагод.

Физикуса Окружног

Известие

Почесмо каламљење богиња у Срезу Темницком 31 прош.м. маја и свршио сам до данас у 10 села следујучим Ланишту, Буковче, Рибнику, Копривници, Рибаре, Пањевцу, Ракитова, Праћини, Мајура, и Мијатовцу, прва 7 која 31 маја и 1 и 2 јунија свршисмо, 9 и 10 јунија други пут посетио есам, у Ланиште од 67 каламљена као непримљени втори пут поновио 11,-у Буковчи од 15 поновио 2,-у Рибнику од 9 ни едно поновио нисам, у Копривници од 25-2,-у Рибаре од 83-9,-у Пањевцу од 51 око 14, у Ракитово од 10-2,-ови втори пут каламљења есу наивише деца од мало дана или недеља, у кое обично и не калами се, но на прошење маики волео сам исто чинити него ништа да барем она собства у коим богиње се појавиле буду од погибелъне болести великии човечии богиња ослобођена остану, у число втори пут каламљење долазе и они коима маике не завивши платном место каламљено богиња очешано биле, и оваковим њи феде издате нису кое су кмету предате да он, ако би се богиње примиле феде издати може, аколи се не примиду такве да мора повратити. У три стражна каламили смо 11 т.м. с коиом ползом желим јавити после, 8 дана, кад ова села втори пут и све калемљене огледао будем.

Што се тиче врэнге коју описати ест целъ садањег путовања мог по окружју, о њој ништа не могу известити, будући да болестни од кмета и други собства, коии дужност ест, да такове болести јаве; Ову болест крију,-толико може ипак известити, да овакви болестника само у Праћини и Копривници имаде,-но и ови не ктеше свое болести мени истражујући од врэнге показати.

Ред народа свагда ест добар био-код првог каламљења, но код второг посетања, неки су заостали, узрок таии због умложење рад кои се сад у пољу обично налазе.

Но 11.

12 Јунија 1844. год.

у Јагодину

Др. А.П. Ивановић

Физикус

АС, НОЈ, Ф Ш, р-93/844.

138.

Славному Началничеству

Окружја Јагодинског

О вароши Јагодине имам да јавим прво да кад сам се данас из Варварина повратио есам на друму Цариградском Ћуприи идући, близу вратнице наше, на краии чаршије на сред пута, едног липцатог коња читавог само без коже, видео есам, да е ово не само очима, већ и здравља противно било у случају града јавно ест, зато одма кад кући дођо Кметовима сам јавио, и они обећаше одма мрцину ону закопати.

Друго. у варошу на чаршии, кола без сваког реда стое, ако би се догодило да би кои коњ уплашен или која друга несрећа догодила, не би се људи могли уклонити; и тако могли би неки живот изгубити; ја мислим, да би користо било за сваку несрећу предупредити кметовима заповест дати да они по чаршии кола у два реда ставе, тако да не само с две стране пред дућанима, већ, и у сред међу колима људи слободно ићи могу.

Но 13.

17. Јунија 1844.год.

у Јагодини

Физикус Окруж.

Др. А.П. Ивановић

АС, НОЈ, Ф Ш, р-93/844.

139.

О Каламљењу

Славному Началничеству Окружја

Јагодинског

Села у којима прошасте Седмице посетили есмо 18.19.20.21 и 22 о.м. у Праћини каламљени 64 поново 1.

У Мијатовцу	калемљени	42 поново	5
Мајуру	"	40 "	1

Јовцу.....	"	56	"	4
Горњи Јовац	"све	11		
Остриковцу	"све	11		
Сињи Вир	"све	11		
Дворице	"све	13		
Равново	"све 1	8	понов.	2
Трешњевице	"све	14		
Рашевица	"	42	"	3
Поточац	"	41	"	1
Својново	"	33	"	2
Обреж	"	94	"	8
Катуну	"	68	"	18
И у Варварину	"	49	'	20

Из овог числа видиће Славно Началничество, да у први Селима число каламљене повторитељно деце ест врло малено, а два последња очевидно ест велико число; узрок тога ест због дужине пута од Буковче до Варварина, чрез кое, не могосмо децу собом носити, већ, подморани бисмо материју у стаклама очувану употребити; ово пак у садању врућину чрез 8 дана остаде слаба, а и то морам изјаснити, да ние могуће важни оваи посао, без владајућег старешине извршивати; ер људи и исти Кметови неки изговарају се садањим радом пак на позивање не долазе, такође маике неке, не допуштају материју из своју децу вадити, а још мање исту децу у друга села носити, шта више, две недеље, путуем у селима гди крава и јунаца дати има, пак нигде се нису нашле краве и јунци за пелцовање; мени на оваи начин радити ние могуће већ молим, да коега власт имајућег Старешину мени придруже; да он све оно нареди што мени потребно буде.

Но 14.

22 Јунија 1844. год.
у Варварину

Физикус Окружја
Ј а г о д и н с к о г
Др. А. П. Ивановић

АС, НОЈ, Ф III, р-93/844.

140.

Славному Началничеству

Окружја Јагодинског

Од Физикуса

Окружног Известие

Од високославног Попечитељства внутрени дела добили смо 72 табака феде каламљења то чини 1152 комада. Но како Славном Началничеству познато ест, у досад пелцованим Селима издали смо близу 900 комада, оно мало што нам остаде ние доста ни за сам Срез Темнички, кои још 33 јака села имаде, а остае читав Левач и варош Јагодина, која премда каламљена ест, но феде кое тад јошт овде не бише, и њои нису дате, мислим дакле Славно Началничество, да од високославног Попечитељства опет барем 5 комада феда измоли, да чрез овог узрока каламљење не престане. Артија за число каламљени собства мислим да ће довољна бити-ово молећи препоручуем се Славном Началничеству.

Но 15.

23 Јунија 1844. год.

у Бачини

Физикус Окружја

Јагодинског

Др. А. П. Ивановић

АС,НОЈ,Ф III,р-93/844.

141.

О Каламљењу Богиња

Славному Началничеству Окружја Јагодинског

Физикуса Окружног Известие

Прошасте Недеље како наше нам последње Известие јавило ест, огледасмо следства каламљења до Варварина, од прошастог Петка каламили смо у следујућим селима, као,

У Бачини.	58
Бошњани	55
Орашју	15
Церници	14
Избеници	17
Вратаре	12
Падежа	25
Маскаре	30

Шанца	33
Ласике	46
Срње	12
Шешиловца	6
Крвавице	11
Беле воде	43
Кукљина	46
Брајковца	7
Љубаве	28
Комаране	6
Коњусе	48
Лазаревац	15
и Комарене	6

С каком срећом смо радили јавићемо искрено у свое време. Помоћ ове прошасте недеље бољу смо имали од стране старешина, Кметова, сви су нам верно надстојали; Свештеници изван Бачине и Бошњане гди њи нисмо видели, у другим селима свагда су нам предали попис од деце, која су се од последњег времена каламљена родила. Такође краве и јунци за пелцовање,-свагда су нам дали;

Болести знаменито вренге видели смо у многим Собствама, но од овог предмета, зборићемо у пособитом Известију.

Но 16.

30 Јунија 1844. год.
у Катуну

Физикус Окружја
Ј а г о д и н с к о г
Др. А.П. Ивановић
Физикус

АС,НОЈ,Ф III,р-93/844.

142.

Славному Началничеству

Окружја Јагодинског

Физикуса Окружја Јагодин.

Известие

У којима селима смо каламили у најближој седмици јавили смо у последњем Известију; у овом ће мо јавити успех рада; 21 село кое у ово число пада, прегледали смо од Орашја, до Коњуса, и с пуним задовољством, више него икад до сад, јавимо да е код све деце примиле се богиње, тако да од 570 пелцовани, ни едно собство на ново каламили нисмо; што више готово у сваком селу дошла су собства, која пре две године не примила, а сада су све до едно примило ест.

Но ово наша заслуга ние, ер ми и сад тако брижносно радимо, као и пре; ни више ни мање, већ ест то следство доброг реда, којем се од стране Свештеника, Кметова и маики веселили есмо; Рад е свуд красан био,-посетили смо и трећи пут Варварин и Катун, и видели смо, да сва каламљена собства овог пута примила есу; но неколико видели нисмо,-данас почињемо каламљење у последњи 14 селима Среза Темницког, и успех ћемо у свое време јавити; после Темницког Левачкии Срез следи; но док феде каламљења из Београда не дођу, за кое ми у нашем известију, Но 15. молили есмо, док се не уверимо да су Свештеници тевтере некаламљене деце свуда преправили, почети не можемо. Зато молим Славно Началничество, да ове нужде испуни и по мњењу моем потребно би било, да се напред сва села напишу и штацие или села у којима каламљење предузети се има, и да се такођер дан и сат приспенија нашег објави; да тако свако село, сваки Кмет, и свака маика без сумње знати може; Кад и куда мора први и други пут са своим дететом доћи; и да се свуд гди се каламити има, 1 јунац и 1 кравица у приправности за каламљење застати мора, да тако нити ми ни ико други дане губити не мора.

2-го Јављам да у Белој Води и Коњусима тежак магарећи кашаљ децу многу попао ест. Овима сам лека издао с добрим успехом, како народ и втори пут за лек молио ест, и којима едно за избављење несреће ове даем;

3-ће У Љубави нема за пиће воде, ни људма ни стоки; а сами људи сложити се не могу, да бунар себи копају, молим дакле за заповест и упућење Слав. Начал., ово исто потребно ест у селу Парцане, Глобаре и Залаговца, гди красни извори запушћени људма и стоки служе; а оваи се очистити и у лепе чесме обработити мора.

Но 17.

6. Јулија 1844. год.
у Парцани

Физикус Окружја
Ј а г о д и н с к о г
Др. А. П. Ивановић

АС, НОЈ, Ф XI,p-375/844.

143.

О Каламљењу Богиња
Славному Началничеству Окружја
Ј а г о д и н с к о г
Физикуса окружног
Известие

Прошасте Недеље свршили смо каламљење богиња у следујућим селима:

У Праћини	каламљено	собства.	66
Мијатовац	"	"	40
Мајура	"	"	38
Јовца	"	"	56
Горњег Јовца	"	"	12
Остриковац	"	"	11
Сињег Вира	"	"	11
Дворице	"	"	13
Равнова	"	"	18
Поточац	"	"	41
Трешњевице	"	"	12
Своинова	"	"	33
Рашевице	"	"	42
Обрежа	"	"	95
Катуна	"	"	68
и Варварина	"	"	49

Ове огледати оним порядком код кои богиње примиле буду феде каламљења издати, они пак, код кои се не приме, на ново каламити, бити ће посо наш до идуће Недеље, кои ја сутра после подне у Праћини почети мислим, од сада док читав Срез Темницкии не свршим, не желим се повратити. Ако Славно Началничество другаче наредило не буде, но рапортирати сваки 8-ми дан, како Славно Началничество о почетку каламљења желило ест, дужност ће бити моја; но рапорте у Јагод. Пратити ја, не могу, сваку наредбу Г. Срезком Начал. молим да издате.

Здравље у свим горе наведеним селима ест са свим добро, нити вренге нити друге болести, која у санитетском надзиру наше бриге вредно би било нисам нашао.

Но 19.
7. Јулија 1844. год.
у Јагодину

Физикус Окружни
Др. А. П. Ивановић

АС, НОЈ, Ф III, р-93/844.

144.

Славному Началничеству
Окружју Јагодинском

Началника Среза
Темнићског известие

Из предписанија Славног Началничества од 25 пр.м. Но 1449. видео сам, како се Гос. Окружни Физикус Андреи Ивановић противу мене изражава, да он ние у стању предузето дело, пелцовања богиња, довршити по томе, што помоћи нема, и што народ неће децу да доводи; но будући да е његово изражение неуместно по томе, што сам ја учинио такову наредбу почем он у Село приспео буде, да му људи децу по ради пелцовања доводе, што мои пандур с њиме све еднако иде, и што е народ искусио, да му е бивше 1842 године пелцовање на ползу било, пак сада радо децу води;-дакле какву ћу другу помоћ Г. Физикусу дати него такову, да му људи децу доводе...предусретају, и испраћају.-Истина...по височаинои Уредби у том е мом...с њиме идем, но ја нисам мого...Началничеству познато, често, што сам то...вовереног ми Среза свуда поступити, на...занимаем, са исправљањем друмова, грађењем...ћуприја и прочим Правитељственим...и зато ће Славно Началничество изволити...а ја ћу у напредак Г. Физикусу иошт већма рукопомоћ давати.

Но 381.
7 Јулија 1844.
У Трешњевици

Подпоручик
Дмитар Миленковић

АС, НОЈ, Ф III, р-93/844.

145.

Началничеству Окружја Јагодинског

Из одговора Началничества тамошњег од 5. т.м. Но 935. Попечитељство е внутрени Дела увидило, с каковом се водом варош Јагодина, као што е оно са своим Окружним Фисикусом изследило, за пиће послужуе, јавно е мњење његово, да е нужно, да се иошт 10-15 бунара из нова у истои вароши на оним местима

направе, гди се мисли, да ће вода за пиће добра бити, или уместо ови, да се четри чесме, две старе, кое и сад озидане на пијаци постое, оправе и две нове построе, кое би све много боље било, него бунари, и то због рђавог таложенија, ма да се на коим местима они начине.

Мнение то особито касателно 4 поменуте чесме, Попечительство внутрени Дела одобравајући, препоручуе Началничеству том, да оно наипре и то у согласију с местним Примирителним Судом и обштинарима вароши Јагодине као и с вештацима подробно извиди: 1-во) Како би се на лакии и најбољи начин те 4 чесме направиле ? 2-го) Ако се због већег трошка неби засад све 4 чесме могле начинити, би ли доста било, да се оне 2 старе запуштене чесме само засад оправе и начине ? и, били нужно и полезно било, да се к онима иошт неколико бунара ископају ? 3-ће) Да ипак у договору с Примирителним Судом и с Обштинарима посоветуе се и извиди, на кои би се наилакшии начин новци за трошкове вопросни чесама свију 4 или само 2 и неколико нуждни добри бунара од обштине извадили ? Еда од каквог приреза, или како иначе ?-Добра вода за пиће заиста е наинужднија и една од наиполезниии потребности у еднoи вароши, и кад такове у овои нема, па иошт при свему дару Божиему, кои иои е добру воду наблизу дао, онда се она тим казни, што разне невоље трпи због недостатка доброга наравнога напитка, а с друге стране се показуе, како е немарљива за свое здравље и човечии живот. Зато нека Началничество озбиљно и разумно настане, да се чесме начине, према силама вароши, или све 4, како предлагае, или само 2 са неколико добри бунара, имајући житеље на то ободрити и обавестити кака најбоље може, изјаснивши им, да ће житељи за себе и за свое потомство не само што е добро, него управо и што е њина дужност учинити, а моћи ће лако учинити, за што ствар није тешка, особито што е вода близу и што се само ревности много у нуждном прилагању од њи иште.

Извидивши вишепоменуто, као и оно, на што су се житељи те вароши на старање Началничества могли и ктели засад склонити, нека оно и овамо Попечительству јави.

СНо 1063.

14 Јулија 1844.

у Београду

Началник Санитет.

О д д е л е н и ј а

Д. Јов. Стеић

Попечитель внутр. Дела

Полковник, Кавалер

Илија М. Гарашанин

АС, НОЈ, Ф IV,р-79/844.

146.

О Каламљењу Богиња
Славному Началничеству Окружја
Ј а г о д и н с к о г
Физикуса Окружног
Известие

Срез Темницки свршили смо-ер и последња села,

Парцане	12
Глобаре	18
Мареново	5
Залаговац	24
Карановчић	19
Крчин	15
" Горњи	9
Крушевица	10
Пањевца	7
Тољевца	29
Секурича	61
Беочића	24
Прњавора	7
Колара	26
Драгошевца	29
Главница	19
и Бресје	10
и у Колару обитавајући чергара	9

Све ово каламили и втори пут посетили есмо. Код 2 детета, која маике против заповеди нашої, по рукама бањали есу, нису се са свим лепо примиле; Код сви други успех рада нашег био е нам весео; Сад следи Левач; но овде не можемо одма почети каламљење, ер, прво, шест недељни труд у Темнићу, покоја желим; друго 2 коња ми нису доста. Ако дакле онаии коњ кои саибијуне имавши, досад код мене био ест, и ког сам од велики рана ослободио, код мене остати не може, чекати морам док другог коња купити мого будем; треће свако село знати мора дана, кад ће у њему каламљење бити; док дакле Славно Началничество овакво известие сваком селу и мене пратило не буде, дотле ја, у речени Срез Левачкии кренути се не могу.

Но 19.

15. Јулија 1844. год.

у Јагодину

Физикус Окружја

Јагодинског

Др. А. П. Ивановић

АС, НОЈ, Ф XI,p-375/844.

147.

О Овчим Богињама

Славному Началничеству Окружја Јагодинског

Физикуса Окружног

Известие

Зазнао сам да у близу код нас лежећима наиама негде овче богиње налазе се. Зато сам данас ујутру прие исхода сунца ићи у Ћуприско Окружие, да би се собствено уверио есу ли праве овчие богиње, и гди се оне налазе; Сад знадем и Славном Началничеству као праву истину јављам, да праве овчие богиње налазе се око Свиланице. У следству овог ја за нужно налазим; 1-во да се оваи догађаии свима око Мораве живећим житељима Окружја нашег на знање даде, да би се ови од оваца јагњад кожа и овчие вуне чували.-Ако би се пак покраи све бриге ипак речена болест и у нашем Окружју показала се тад, 2-го да житељи код кои болест ова наипре се покаже, одма Славном Началничеству јави; да Слав.Начал. мене или другог кога искусног пратити и друге нуждне наредбе учинити може; по заповеди Његове Светлости Књаза нашег ове године издостии.

Ја већ сам се бринуо да ми се материја од овчии богиња чим брже прати; и 3-ће да се у сваком селу и обштини код Примирителне куће добра игла од челика налазити мора; да у случају нужде сваки се исте игле послужити може.

Но 20.

16. Јулија 1844.

у Јагодину

Физикус Окружја

Јагодинског

Др. А. П. Ивановић

АС, НОЈ, Ф Xip-375/844.

148.

О изворима болести у Темнићу

Славному Началничеству Окружја

Ј а г о д и н с к о г

Физикуса Окружја

Јагодинског Известие

Главна и заклетвом потврђена дужност окружног Физикуса ест изтражити иззове болести у Народу, и ово јавити законитои власти, да се ова ако могуће ест одврате. 7 седмица сам у селима Среза Темницког пробавио и видио, да:

1-во У многима селима извора воде добре, а и бунара с добром водом нема, и што има, исто служи и људма и стоки еднако, ние пре-нити ест ограђена. Вода дакле мутна, врућа, и дост пута трула ест, што код деце, жена и сиромаа, кои самом водом живу зао изглед и свакојаке болести проузрокују, нужно би било заповедити, да свака обштина, која извора ил бунаре с добром водом нема такове гради; гди пак има, да се добро огради и од стоке чува.

2-го Силни и превеч тврди тврди пост пред Петровим даном 6 Недељни пост, у kojem ни старо ни младо, ни здраво ни болестно, ни радно ни лењо, ништа не еде друго него проју и лук, и пие већу част злу воду, кад пак се вина ил ракие дочепа, без мере пие не изброене болести проузрокуе: да лако, глисте свакојаке, срдоболе, грознице, слабост, и.т.д. Майке музу краве, овце, козе дете слабо и болно плаче за млеко она му не даде, ер мисли да тим греши; Старац преко 60 лета подкрепио би се месом, чорбом, сиром, ал несме, трудна и доећа жена суши се и сама и чедо ако га пре порода не побаци, а ести не сме, болан би се покрепио ал се боии греха и тако Божија заповед не уби ни другог ни тебе, не пази се да се човечија испуни, која само силовите корити а не слабе уморити жели; но све ово се догађа, ер људи дух Заповеди незнаду, нити га њим неко толкуе.

и 3-ће Многе светковине не само од посла задржавају, већ и на пијанство и.т.д. воде људе, било е скоро време, у kojem кад у села дођемо, све што пред нас долази то, пијано ест било, и биров, мало после него заповест прими, сазвати народ, тако ест пао у дубоку реку, да е оба две ноге пребио. То се е тад догодило, кад у сред лета, гди е наивећи посао 5 празни дана едан за другим су били.

Ово сам Славном Началничеству јавио, ер ми ест то дужност, а не желим оно што ест у вери закону Божијем и добро, кварити; већ вашему просуђењу подложити, да ако ви ово важно нађете, ово исто вишои управљајућој власти Отечества представите, а ова исто по својои мудрости за најбоље нађе то нареди.

Но 21.

17 Јулија 1844.год.

у Јагодину

Физикус Окружја

Јагодин.

Др. А. П. Ивановић

АС, НОЈ, ФV,р-121/844.

149.

Славному Началничеству Окружја
Јагодинског

Мрзско ест и вама и мени ако се тужити морам и за то премда многи пут већ свакојаке речи чуо есам, чуо сам, али сад видим, да мое читање све силние и безсрамние чини непријатеља. Сад се дакле тужити, и од вас помоћ искати морам.

Нееки Миленко и Панта, коии како чуем лече чине разговоре, кои мени срамотни, а болестном народу шкодљиви есу, говоре они, да ја лечење не разумем, да од болестни много пара иштем на пред а њи неизлечим, да они имаду право лечити веће, неголи ја, тако да ако тко од њиовог лечења умро, њи нитко тражити не може, и.т.д. Ово и више овако говорили су они пред Петром Бабићем из Јовца, коии ест свагда преправан заклетвом покрепити што говори.

Ја дакле молим, да већ еданпут мир буде. Изволите призвати људе ове, њиова права прегледати, и ако така неимаду њима лечење забранити, за овакве разговоре њи казнити, и за будућност строго њима запрети; ер на други начин мени ние могуће моју дужност у Јагодину извршавати.

Но 22.

17 Јулија 1844.год.
у Јагодину

Физикус Окружја
Јагодинског
Др. А. П. Ивановић

АС, НОЈ, Ф VI,р-23/844.

150.

Славному Началничеству Окружја
Јагодинског

Да би и с мое стране мњење дато о извршавању височаине Наредбе високолсавног Попечитељства внутрени Дела, о чистоћи чрез обштег здравља, обишао сам јуче, са кметом Стоиљком читаву варош Јагодинску, и нашао сам за добро приметити.

1-во Да касапи изван вароши секу што превећ добро ест, и то ће добро бити што обштина намерава за речене касапе, едно место окраи реке на дољном крају вароши купити, но мени се види едно место ние доста, ер онима кои у новои вароши седе, превелика ће даљина бити тамо се трудити, не би добро било и на Горњем Крају вароши, едно мало место за оваи исти цел набавити; тад не би били подморани варошани у чаршии продавање мяса трпити.

2-го Што се чистоће авлиа тиче, ове су свуд красно очисћене, изван едне авлие у сред вароши, у комшилуку Примирителног Суда, у кафани благородног

Гос. Кнеза Милете Радоикиовића, ова не само нечиста ест, већ и напуњена са свим тако, да се други житељи у њоии смутавају и питају, за што се заповест чистење и тамо не изда, ако е пак издата, зашто се не свршуе.

3-ће Досад нисмо мислили на канал у kojem би вода са велике чаршије отицала, што пак нужно ест, ако нећемо да сва вода која тамо падне, тамо и остае, што не само чистоћу већ и калдрму квари, ја сам овоме предмету мислио и нашао, на горњем крају, т.е. од пијаце до краи нове вароши, могла би се сва вода саливат у реку, кроз едан подземни кратки канал, кои би у земљи вођен био, под сокаком од чаршије к реки идући прама Гос. Казначеја башче; а на дољнем крају к Београду идући, не може се други пут води дати, него ако се с обе стране покраи калдрме по истом друму уска калдрмица сагради тако, да нова калдрма са старом олук сачињава, по кои вода до насипа тећи, и краи овога текући у реку уливати се може, место пак међу новом овом калдрмом и плотовима, најбоље би било песком насути, да тамо вода не остае, овако е могуће да уска и висока калдрма друма овога, на коиои се млога кола превалила есу, шира и равнија буде, да у Главном Сокаку овом чистоћа чрез здравља и чрез красоте уздржи, и постави.

4-то За занатлије кои с кожама и ђоновима раде, есу ли опоменути да се к реки пресељавају, нисам мого разумети, но ја за нужно налазим да се ови тамо пренесу, будући да њиово садање обиталиште у малоии чаршпији налази се, на таком месту, гди куће на гомили есу.

5-то Сокак онаи кои у краи велике чаршије пред кућом горе поменутог Гос. Кнеза Милете, налази се преузак, и нерегуларан ест, а живи су људи кои знаду како е у старом времену речени сокак млого шири и лепши е био, но житељи протем све даље и даље измицајући и стога сокака у садање стање поставили есу, овде би добро било наредити, да сами житељи сокак, каки е био пространо и лепо учине, што ће не само за здравље већ и цену места онога велику ползу имати.

Но 24.

21. Јулија 1844. гопд.
у Јагодину

Окружја Јагодинскога
Физикус,
Др. А. П. Ивановић

АС, НОЈ, Ф VI,p-46/844.

151.

Славному Началничеству Окружја

Ј а г о д и н с к о г

Од Физикуса Окружног
Тримесечно известие

Од 16 Маја, кад прво тримесечно известие предао есам, мало сам се у Јагодини, а више у Окружие боравио око каламљење богиња; Какви ест успех следио, јавио сам свака 8 дана. Болести у Јагодини нисам опазио никакве, но у окружју много:

1-во Френга мало кое село сам видио, без да се у њему више болести јавише, кои у овои болести, са свим опасно трпе; наивише костобоља, ране у носу, у грлу, по телу суве и живе, кое сви обште сврбе, а чешане гору ка ватра или боли; велики бол у трбуху са сушењем тела скопчано; ово су и у пролеће и у лету изасте по телу за то кои сврби, а чешање гори ил боли. Многи се сећају да су шугу имали, или другу прилепчиву болест а наимање пута сећају се какве венереческе болести. Од овог предмета желим особито, кад читаво окружие свршим, известити се.

2-го Магарећи Кашаљ међу децама у свим планинским селима Среза Темницког. На жељу народа свуда сам лек делио, и први и втори пут с посетом с успехом немалим ер од све деце, колико ми Кметови 15 дана јавити могоше, нико умрео ние.

3-ће Слабост грознице различите, глисте, побацање деце код трудни жена, и.т.д; наивише следства тврдога и дугога поста пред Петров-дан, у летно и радно време, коии пост мала деца, стари људи, трудне и доеће жене, и болести сваког реда и пола тако тврдо држаше, да ни млеко ни јаице, нити што друго допуштено би, и сви о танком лебу и луку живише, што здрављу шкодити мора.-Руке ломе, бију се, свои посао остављају, пијани се ваљају сељаци у многим се празнике кое дост пута 5-6 у седмици еднои сами себе праве; не задовољни с онима коии у Календару Црквеном словима забележени есу. Ово све јавити ест дужност онога, коии ест зван бринути се за обште здравље.

Но 25.

21 Јулија 1844. год.

У Јагодину

Окружја Јагодин.

Физикус

Др. А. П. Ивановић

АС, НОЈ, Ф VI,р-40/844.

152.

О Каламљењу Богиња

Славному Началничеству Окружја

Ј а г о д и н с к о г

Окружног физикуса

Известие

У Понедељник т.е. 25 Јулија прегледали смо 5 с. у Драгоцвету селу Среза Левачког, која 8 дана пре каламили смо данас семе. Сва села и њиове Старешине

дошли есу, изван свештеника коег ни први и втори пут видели нисмо од куд незнамо есу ли сва деца дошла која до овог времена нису лежала.-Од ову изишавши прешли смо у Шантаровац и.т.д; Како из постављеног числа се види, гди и брои каламљени собства дометнут ест, у свима три свештеника Јошанице, Ратковића и Рековца били су нам на помоћ, друге видели нисмо; (такођер Кметови Лукарский, нити сами нит е њиове житеље видели нисмо, узрок недоласка незнамо, но други кажу да ест безбрижљивост, ако ест тако, тад оваи Кмет вредан е да се строго казни, да би се и други учили, како висока наредба нашег Правитељства свето се изпуњавати има, и да се људи уче реду, коии ест дух и темељ слоге и снажности у Народу.)-Сутра ћемо опет посетити све што смо посејали, успех у остала примечања желимо после 8 дана Слав. Началничеству принети.

Но 26.

31. Јулија 1844. год.
у Лоћику

Окружја Јагодинског
Физикус

АС, НОЈ, Ф VI,p-74/844.

153.

Славному Началничеству
Окружја Јагодинског

Окружног Физикуса
Известие

У Сабанти, Лозовику и Пчелицама казано е нам да краве и волови у крви, а свиње у отоку гушевни жлезда гину падају дан и ноћ. Ако промислимо да стока ова ест главни предмет трговине наше, ваља да о вести овои брига нам дође, како би зло ово предупредити могло да из Окружја нашег гди високо Правитељство већ и за лекара се бринуло ест, редња оваква даље се не простире. Зато доле подписани знавшии и уваживши дужност своју непрестано старати се за обште здравље несамо код људи већ и све живине од кое људи живу за нужно сам нашао.

1-во Јавити Слав. Началничеству случаи редње ове.

Старати се за лек ове болести и

Молити Славно Началничество да изволи у свим селима старешинама заповедити, да одма како еда случаи нагло падења стоке или у крвопишању код рогате или у жлездама код свиња догоди се, одма оне куће стоку од друге сасвим разставе тако да она у коиои се смрт догодила ест с другима никако се не меша, нити на едноме пољу пасе. Да сељаци нужду своју долеподписаном јаве, гди он чрез каламљења налазио буде, да он лек делити може, воду не кратити, со и рану

бранити, рена на ренде стругом и барабар са пшеничним квасцем и сирћетом као мелем код рогате на крста код свиња пак под врат свезати и често свезати и често мењати добро ће бити, док лек дође. Ја пак лека по читавом Окружју са собом носити и делити желим и дочекати, што у предмету овом Славно Началничес. доле наредило буде узрок обе болести ове содржаше се у Известију Но 28. Но 27. 31. Јулија 844. у Лоћики Окр. Јагодин. Известие Доктора Андреја П. Ивановића.

АС, НОЈ, Ф VI,р-75/844.

154.

Славному Началничеству Окружја Јагодинског

Лекара Окр. Црноречког

Порутчика

Известие

У следствију потраживану ону у смотренију листе каламљени лица у село Страгарима, средством предпохвалног Началничества такове наплатити извешчен сам од истог, да сам сиреч заборавио пред поменуто село за исплаћено, на опоминанија Г. Ефте Тодоровића на своју купити поклонио којом не могу се дост. Начудити да предпоменути Г. Ефта М. Тодоровић таково што и помислити може, шта ту могу трпити за његову корист,-што то е и самом чистом разуму противно;

Напротив нек за добро се опомиње Г. Ефта Тодоровић шта сам му поклонио из љубави и наклоњености, од прихода пелцовани лица едног села никада ја нисам могао, нит могу.

Чега ради припадам Славному Началничеству, покорњеише молећи, да би исто имало милост настоећим Изјаснением молим вишепоменутог Г. Ефту М. Тодоровића уверити; да е то само његова измислителност, а мои поклон никад,-а мени по датом списку моју од Г. Ефте М. Тодоровића што скорије наплатити и мени ии припослати благоизволило.

Но 42.

24. Јулија 1844.

У Заичару

Лекар Окруж. Црноречког

П о р у т ч и к

Димитрии Х. Капарис

АС, НОЈ, Ф VI,р-52/844.

155.

Началничеству Окружја Јагодинског

У одговору на рапорт Началничества Окружја Јагодинског од 1 т.м. Но 1771. шаље Попечительство Внутрени Дела 100 табака феда (наместо 100 ком. кое оно по свои прилици погрешно поискава) за каламљење крављи богиња, с том препоруком, да ии свом окружном Фисикусу ради надлежног употребленија преда и о томе овамо јави.

СНо 1430.

5 Августа 1844.

у Београду

Попечитељ Внутрени Дела

Полковник Кавалер

Илија М. Гарашанин

Началник

Санитет. Одделениа

Д. Јов. Стеић

АС, НОЈ, Ф III,р-93/844.

156.

Славному Началничеству Окружја

Ј а г о д и н с к о г

Вода ест средство живота као пиће код стоке едино, код човека све што привикнути кадрога на и бољег; без пића нема живота, и ако глада можемо претрпети 15-20 дана, жеђу не можемо ни 5, ако пак мало ест воде, изгори, оболи умире све што живи.-У Известију Но 26. јавио сам Слав. Нач. од редње 1-во Код волова и крава 2-го Код свиња. Узрок ови болести ест едан едини жеђа; Наши сељаци мисле да ние дост. што Бог стоку даде, већ да они зараде и за воду не посредствено код сваког комада стоке бринути се мора, изтерају стоку у планину пак додле ни бриге, сами траже ести, и пити, а не мисле да то исто и стоки треба, што више нашао сам села, гди извори лети од људи нећеју као у Сабанти Горњој њи увести и за људе и стоку обашка наградити; Или оћеју или не знаду, као у Шантаровцу, оне праве нужно ест подморати да извор отворе а ове добро ће бити руководити, што кад каламљење свршио будем, надам се по жељи народа ондашњег свршити.

Но 28.

31. Јулија 1844. год.

У Лоћику

Окружја Јагод.

Физикус

Др. А. П. Ивановић

АС, НОЈ, Ф VI,р-76/844.

157.

Но 29.

На Славно Началничество
Окружја Јагодинског о Каламљењу Богиња
Од Физикуса Окружног Известие

Прошасте осмице есмо прегледали све, што у пређашној калемили есмо, како ово у свое време јављено ест било. Свегди ест успех био сасвим добар, и ред тако, да с овим задовољни смо били. И Кмет Лукарски поправио ест погрешку, коју у пређашњему Известију јависмо.-Стање здравља код људи по селима ест добро, осим френге скоро неима болести, но у њој многи трпе.-У крвопишању рогатој стоки делили смо лек, успех иошт незнамо.-У среду 9. Августа очемо даље каламити ићи, и у свое време сл. Началничество опет известити.

У Јагодини 7. Августа 1844.

Др. А. П. Ивановић
Физикус Окружни

АС, НОЈ, Ф VI,р-74/844.

158.

Славному Началнчеству Окружја
Ј а г о д и н с к о г

Физикуса Окр. Јагодин.
Известие

Данас се е ујутру догодило, да едан пас, н коем сви знаци безсности били есу, 8 собства уео ест, и на ови начин управо пот безс довео е, ја долупотписати дошавши у селу, и као лекар чинио сам шта е могуће било; но, што се Јована Арсића житеља овдашњег и господара реченог бесног пса, тиче, за дужност налазим Славном Началнчеству јавити, да никад безсност из ненада ако на едан пут на пса не дође, веч знаци болести дуго време пре појаве се, из кои очевидно знати се може, да пас болестан и човечијем животу погибелъ ест, ове исте знаке, морао е и речени Јован Арсић на псу свом видити, но будући да се старао ние, реченог пса уклонити, дужан е одговарати за све оно што се реченим собствама у следству уедења за девет дана догодило буде,-будући лекарска помоћ одма дошла ест, но ели он за немарљивост своју, за пример другима житељима казне вредан, то ће Суд решити, кад му е читав овај посо, ако С.Начал. то за добро нађе предати молим.

Но 31.

11. Августа 1844.
у Калудри

Окружни Визикус
Др. А. П. Ивановић

159.

Славному Началничеству Окружја

Ја г о д и н с к о г

Физикуса Окружја Јагодин.

Известие

Не само у Калудри како и у Но 31. јависмо, већ и у Прњавору код Каленића и у Надрљи били су више људи уедени од бесни паса, коим ја помогућности лекарску помоћ донео есам, но и неке Полицаине наредбе за нужно налазим Славному Началничеству представити за помоћи у садањем, а за предупредити у будуће случае.

Више паса есу видени и убиени бесни, но есу ли сви већ убиени не зна се, ја не веруем да више такови нема. Зато брзо како могуће нужно ест знаке бесности људма на знање дати, да они сваког бесног пса одма познати и убити могу. Ови знаци следе; пас, коему господар ести или пити не даде, а бие га, разжали се, бежи свако друштво, тражи самоћу реп спусти длака му се ежи, очи су кржаве и сузама пуне, ести и пити пас не тражи; пена нека као каимак види се око усти, на ногама слабо стои, иде право не смотрећи ни надесно ни налево и уеда све што му у пут дође и.т.д, пас на ком ови знаци се налазе ест бесан, и има се одма убити, другче саибија дужан ест за сва следства одговарати.

За предупредити ову болест треба: од високославног Попечитељства штампану наредбу искати и држати у свакој обштини, да се она сваке године прочитати садржујући узроке, знаке, и следства бесности; Житељима заповедити да псе свое ране, оне кои нужни нису поубијају; Треба видити да свакому селу доста воде има за пиће, а гди нема заповедити да село извор уведе, бунар изскопа; да се житељ, кои не марећи за обште здравље болеснога пса не убие,-тврдо казни и.т.д, ако кои старешина ово не нареди крив ест о свима злим следствама, и дужан ест за сваки изгубљени живот пред богом и људма одговарати.

Но 32.

13 Августа 1844.год.

у М. Согобину

АС, НОЈ, Ф VII,р-14/844.

Окрруж Физикус

Др. А. П. Ивановић

160.

Славному Началничеству Окружја

Ја г о д и н с к о г

По жељи Г. Капатена Среза Темницког списали смо свако окаламљено село у Темнићу понаособ, за кое Славно Началничество Окруж. Јагодинског молим да оно Г. Капетану реченог Среза предати изволи, по којој ће он од сваког сопства она 2 гроша скупити моћи, и с чим брже за нуждне мое трошкове преко надлежног пута припослати изволи.

Но 33.

13 Августа 1844.год.

у М. Согубину

Физикус Окр. Јагодинског

Др. А. П. Ивановић

АС, НОЈ, Ф VII,р-17/844.

161.

Славному Началничеству Окружја

Ј а г о д и н с к о г

Физикуса Окр. Јагодин.

Известие

У прошастој седмици окаламили смо 22 села како ово надлежно число показуе. О успеку ћемо у до идуће седмице јавити; Различите болести кое пре виђене нису биле, као бесност у 4 селима, грознице, срдоболје и.т.д, наишли смо, и по могућству лекарском помоћ дали смо, но од овима смо известие дали, или даћемо. О бесности јавиће особито препоручуем Славном Начал. ер се болест разпрострањава. Синоћ смо и од 4 села чули, гди се болест ова показала ест, и људе на ново у погибелъ метнути бише

Но 34.

14. Августа 1844.

у Опарићу

Физикус Окр. Јагод.

Др. А. П. Ивановић

АС, НОЈ, Ф VI,р-74/844.

162.

С п и с а к

О Каламљењу у Срезу Левачком

У Пуљаце 34

" Белушићу 37

" Вољујак 27

" Мотрићу	11
" Комарану	12
" Брајновцу	14
" Баре	5
" Богалинцу	14
" Сиљевац	16
" Милошево	4
" Сибницу	23
" Жупањевцу	20
" Калудру	27
" Превеш	19
" Лепоевић	16
" М. Сугубину	20
" Руиша	9
" Мијаиловцу	11
" М. Дренову	32
" Риљац	24
" Божуревцу	12
" Опарићу	56

..... Сумма. 443

14 Августа 1844.

У Опарићу

АС, НОЈ, Ф VI,p-74/844.

163.

Славному Началничеству Окружја

Јагодинског

Физикуса Окружја Јагод.

Известие

Прошати 8 дана прегледали смо сву децу која пређашње недеље богињама каламили есмо. Како су Кметови дужност своју извршавали јавићемо на концу каламљења особито, наш посао ест обични успех имао т.е. добар.

Што од бесних паса и око 20 уедени собства јавили есмо, ние зла следства имало, ер како Славном Началничеству познато ест одма сам на помоћ бити и лекове дати мого, друге болести осим обични кое пак доста млога собства муче, нашли нисмо, но о овима како и високославно Попечительство заповедило ест јавићемо особито на крају свог рада. Иош мислимо 6 обштина имати, кое каламили нисмо и ове желимо чим брже свршити.

Но 36.

26 Августа 1844.год.
у Јагодину

Окружја Јагодин.
Физикус
Др. А. П. Ивановић

АС, НОЈ, Ф VII,r-14/844.

164.

О Ч и с т о ћ и

Славному Началничеству Окружја

Ј а г о д и н с к о г

Неколико дана у вароши пробавивши приметио сам неке, кое Славному Началничеству јавити дужност ест моја, не само зато што на обште здравље пазити морам, већ и зато што Наредба високославног Попечительства, која е свима нам позната ест ово ми налаже.

1-во Сокаци и авлие наше чисте морају бити, ако различите болести мимоићи желимо, и ако нећемо да нам се вода у бунарима иошт више не гади. Но овом се у вароши овои доста нереди, на више места сам видио, да сељаци своју стоку на сокаку ране, за овима наравно ђубре и сено остае, кое се с временом све у блато преображуе. Ово ми трпети не можемо. Има меана доста, ко, у вароши ранити оће, нека иде у меану, ко у ову ићи неће, нека рани изван вароши. Овака заповест ест нужна, и да Славно Началничество овакову издаде, ја молим.

2-го Калдрма свуда се не може градити одма, али насипати се сокаци свуд гди вода стоии и труне. Сад ест иош добро време такођер и пут; Сад дакле насипати треба пре него велико блато и зло време не дође; и оваку наредбу дакле требало би издати, и да се издаде ја молим. Ако ове наредбе не више, него само едан живот и здравље очуван буде, доиста ће користи од њи бити, а оће сигурно и стотина преко читаве зиме очувати се.

Но 37.

29 Августа 1844. год.
у Јагодину

Окружја Јагодинског
Физикус,
Др. А. П. Ивановић

АС, НОЈ, Ф VI,р-46/844.

165.

Срезским Началницима

Но 1770.

29. Августа 844.

У Јагодини

Фисикус ово-Окр. Г. Андреја П. Ивановић известием своим од 31.пр.м. Но 26. доставио е Началничеству овоме, да е приликом каламљења крављи богиња у окр. овом приметио и видио да на више места бунари и лепе воде запречени и нечисти есу а у исто време замолио е да би се наредбом његовом Началничества свима обштинама заказати имало да ове бунаре и лепе воде кое као средство живота човечиег направе и очисте; по чему Началничество вам препоручити дооди да свакои обштини наложите то одма учинити а и само поред тога настојавате да се свуда бунари очисте и лепе воде оправе.

АС, НОЈ, Ф XI,р-12/844.

166.

Началничеству Окружја Јагодинског

Увидило е Попечительство внутрени Дела из спроведеног овамо под 4 пр.м. Но 1769. Началничеством тамошњим известија његовог Окружног Фисикуса, да стока у селима Сабанти, Лозовику и Пчелицама Среза Левачког, имено: говеда и свиње болују и од тога скапавају, као и то, шта истии фисикус на конач предупређенија те марвене болести за добро налази и препоручуе.

Поводом тим, налаже ово Попечительство Началничеству да оно у напредак непропушта све оно у надлежно извршение приводити, што његов Окружни Фисикус препоручивао и наређивао на таи конач, да се свакога рода домаћа стока, кад се каква болест у њои појави, па иошт особито, кад е ова поморна и заразителна, од исте ослободи и спасе; нарочито пак налаже му се осим свега, да у случају буди какве редње, од кое марва и стока нагло гине, точна известија о том овамо доставља, а међутим, да строго наредбу учини, да се здрава иошт стока од болестне добро одлучи и чува да се никако с овом не маша, и ако би кое говече или кои брав од заразне болести, учинуо, то да људи таково живинче не одеру, нити да се усуде месо од истог за раану употребити, него одма да га, онако целокупна, дубоко у земљу укопају; ер се не одавно примери показали, да су људи, кои су липсано од тешке болести живинче дерали, опасну болест примили и одма умрли, неспоминујући несрећне случаеве они, кои су месо од болестне стоке ели, па по том, отровавши се од истога, од злога пришта и од друге одтуд добивше невоље преминули.

СНо 1462.

1. Септемвра 1844.

у Београду

Нач.Санитет.

Одделенија

Д. Јов. Стеић

Попечитељ внутр. Дела

Полковник, Кавалер

Илија М. Гаршанин

АС, НОЈ, Ф VI,р-75/844.

167.

Славному Началничеству Окружја

Ј а г о д и н с к о г

Од Славног Началничества по наредби високославног Попечительства внутрени Дела, на каламљење богиња опредељени, дошли смо 1 Септембра у Медвеђи, ту смо 2-ог читав дан и 3-ег до подне пребивали, и од 145 написани од Свештеника деце, нису више од 68 дошли, премда кметска власт од свое стране све учињена ест, што иои у власти било; Ја за дужност држим важну наредбу високос. Правительства точно испунити, и гди се ова неиспуњава Слав.Началничеству јавити, јављам дакле безредност ову и молим, да СлавноНачаал. Изволи кога год с пуном властију обдарити, кои ће 8-ог овог м. у реченом селу Медвеђи навече достићи моћи, и житеље оне кои благовољну наредбу високог Правительства самовољно нарушавају и газе, по мњењу Слав. Начал. покори и подмора децу своју зарад каламљање донети, без реда, нити ја нити и која друга власт дужност своју извршавати не могу, а и чест заповедајућег Правительства изискуе од нас, да безредност оваку не трпимо.

Но 38.

3 Септембра 1844.

у Дренову В.

Физикус Окружја

Јагодинског,

Др. А. П. Ивановић

АС, НОЈ, Ф VII,р-51/844.

168.

Началницима Срезким

Но 2097.

6.7 вра 1844. год.

у Јагодини

Будући да е Физикус Овог Окружја Гос. Ивановић Известием своим од 31.пр.м. Јулија нека своја предложенија Началничеству Овом чинио сбог појавивше се неке на стоци, у Сабанти, Лозовику и Пчелици Ср.Левачког, болести, као исто ћете видети из приложене копие истог Известија његовог; Началничество предложенију његовом ние хотело удовлетворити, да изда Налог на Срезке Старешине да људи совет његов по заповести исти Старешина, у лечењу овако болестне стоке, примају, и лекове кое им буде давао, и казивао да употребљавају и зато поднело е то његово предложење високославном Попечительству внутрени Дела на решение, од ког е под 1.т.м. СНо 1462. добило одговор с коим налаже да се свако предложење Физикуса у оваком случају, применити и уважити има, по чему дакле препоручуе вам Началничество да Народу вовереног вам Среза сваким даном приликом даете на знање, да он има Физикуса у смотрењу лечења и поступка са болестном стоком препоруку и совет његов испуњавати. А ви имаћете за дужност, свакдар у напредак како гди дознате, да вопросно стоке чине Началничеству чрезвычайним Известием до знања достављати ради надлежног поступка.

АС, НОЈ, Ф X,p-207/844.

169.

Славному Началничеству Окружја

Я г о д и н с к о г

Села која од 27 Августа до данас каламили есмо есу следујућа у списку означена.

Ред у обштинама био ест добар, нас као посланике висок. Правительства и Славном Начал. свуда су нас чесно примили, и деца била свуд донешена, изван што Лободеру су 7 собства из едне куће како пре 2 године, тако и сада тврдоглаво Наредбу

Височаишег Правительства противи, и заиста премда Кмет кућу ону сваким начином настојао дотерати он ние могао.-Како порушење реда ест у Медвеђи владало јавили смо Славному Началн; и за дужност нашу држимо дотле, док из Славног Началничества Наредбу недобисмо, ништа у селу овоме радити нећемо, нека без редни житељи се уче власт почитовати. Сада мислимо прегледати све што смо већ израдили, и тако рад каламљења свршити, и о успеху ћемо по дужности нашој у свое време јавити.

Но 39.

6. Септембра 1844.

у Польну

Окружја Ягодинског

Физикус

Др. А. П. Ивановић

АС, НОЈ, Ф VI,p-74/844.

170.

Началничеству Ћуприиском

Но 2084.

11-ог 7 вра 1844.год.

у Јагодини

Одговарајући Началничество ово на Отношение Сл. тамошњег Началничества од јучерашњег Но 2052. јавља му да му свог окружног Физикуса, по потреби у преднаведеном Отношениу наведеном зато послати не може да тамо дакле у 4 села буде, што е он пелцовањем у Окружју од вароши ове 9 сати удаљен.

АС, НОЈ, Ф X,p-166/844.

171.

С п и с а к

К а л а м љ а њ е Б о г и њ е

1. Дубич Горњи	6
2. Раинац	30
3. Дубич Д.	3
4. Лободер	6
5. Прњавора код Љубостиње	17
6. Грабовцу	6
7. Богдање	44
8. Медвеђи	65
9. Дренове В.	133
10. Милутовцу	62
11. Страгаре	19
12. Пољну	54

Сумма 488

АС, НОЈ, Ф VI,p-74/844.

172.

Славному Началничеству Окружја

Я г о д и н с к о г

Фисикуса Окр. Жагод.

Известие

Закључили смо 12. о.м. каламљење богиња прегледајући сву децу коју пређашње седмице каламили смо, и отидосмо 13-ог иош еданпут у манастир Каленић, гди читаву фамилију од 7 глава и 5 из Надрље, кое и пре 2 године и досад од каламљења се уклањали есу, дођоше. У Медвеђи, кад њу у друштву едног пандура втори пут посетисмо, дошли су нови 54 кое и каламили есмо, но есу ли која деца остала и колико знати не можемо, по тефтеру Свештеничком остали су 23, но може бити да су ови и помрли.-Сви Кметови су нас и сад честно примили, тако и свештеници настојали да нико не остане. И ми смо с весељем видели, како и у овима главнима местима житељи са многим надеждом свое болести нама потужили се есу, а ми смо настојавали по могућству помоћи, и у стање смо дошли, не процењенои жељи високослав. Попечительства нашег, узпознати вренгу и остале болести, кое крв народа нашег као рђа гвожђе ждери и кваре, од кое ми верно и темельно за мало време помоћи желимо; Тако и главно известие о каламљењу остае нам с коим такођер журити намеравам.

Но 40.

14. Септембра 1844.

у Жагодину

Окружја Жагодинског

Фисикус

Др. А. П. Ивановић

АС, НОЈ, Ф IX,р-129/844.

173.

Славному Началничеству Окружја

Я г о д и н с к о г

Физикуса Окр. Жагод.

Известие

По дужности имам јавити, 1-во да у Мијаиловцу из Крушевачке пренешена редња срдобоља са крволиптањем влада, која и опасна ест, тако да у Мијаиловцу до прошасте недеље из 7 болесни 4 умрели су, и синоћ на путу у Шуљковац јавише ми да у истом селу три детета од исте болести на самрти леже, што приватно могао сам као лекар советовао сам, но нужно ест да Славно Начал. одма за знати може у којима селима иста болест влада, ели заиста опасна, и што нужно буде нареди: Физикуса Окр. прати другим људима болеснои кући ићи забрани и.т.д.

2. Бесни пси око Каленића и сад се налазе, и у едају људе и скоте, људи заиста не познају знаке бесности на псима, нити имају у примирителним кућама своима наредбу високога Правитељства о бесности; мислим дакле и втори пут, да Славно Началн. Од високослав. Попечитељства нашег иште изскусну наредбу и поучење о бесности; да људи и скотови без нужде по лакости нашој не гину.

3. У гробљима по свима селима видео сам, да премда наредба Правитељствена ест, да се мртви у плитким гробовима не мећу, будући да ово здрављу са свим шкодљиво ест, ипак за жене до пупка, а за људе до прси дубоке јаме копају а не дубље. Ја дакле за нужно налазим Слав. Н. јавити да обичаји овај са свим грешан ест. Милом за строгу заповест да нико мртва, био он муж или жена не меће у гроб који није дубок 6 педи, то ест тако дубок да у гробу највећи човек стати може без да се из њега види.

4-то У великој Дренови наодио се неки врач који премда без пасоша тамо 4 дана боравио и са согласијем Кмета народ лаковерни, великим обећањима без сваке ползе у многим парама преварио ест, тако да ја као чувар општег реда у искуству, за вредно налазим, да Слав. Нач. Реченог кмета на испит узме и суду представи, ер мнозина преварени људи преправни есу заклети се.

Но 41.

14. Септембра 1844.

у Јагодину

Физикус Окр.

Јагодинског

Др. А. П. Ивановић

АС, НОЈ, Ф VII,р-14/844.

174.

Славному Началничеству

Окружја Јагодинског

Физикуса Окружног

Известие

Како височаиша заповест ест била, да се сва деца која још нису пелцована била, каламе, почео сам 3 Маја у Јагодини, ту сам 156 деце каламио, у Темнићу затим 1856, а у Левчу 1960. Свега 3972. Свако каламљено собство сам 8-ми дан прегледао, и ако се неби примило, каламљење повторио; и феде каламљења предао.-Да би материја сасвим чиста била, почео сам наипре у краве и јунце, пак из ове исто у децу преносити богиње, но невешти иош народ мучно дае и децу, а иош мучније стоку, зато сам ово исто у Јагодини могао чинити, а по селима нипошто, и семе сам узимао од деце, успех е био тај, да од каламљења нико погинуо није, што кад су видели житељи без страа, а многи благодарно су децу доносили, и стари, који још каламљени нису били сви су дошли, од куд се надам,

да кад каламљење опет предузео будем ови радо ће моћи без затезања извршавати. Свештеници и Кметови већу част су своју дужност чинили.

Но 43.

27. Септемб. 1844.

У Јагодину

Окружја Јагодин.

Физикус

Др. А. П. Ивановић

АС, НОЈ, Ф VI,p-74/844.

175.

Славному Началничеству

Окружја Јагодинског

Физикуса Окружја

Јагодинског Известие

Високославно Попечитељство внутрени Дела, старајући се о здрављу народа нашег изволило е Окружним Физикусима, дакле и мене у височаишои наредби својој од 17 Априла т.г. Но 646. наложити, да у смотренију болести, коју народ френгу зове, приликом каламљења богиња изнађемо и јавимо, има ли у Окружју нашем од френге рањави болесника ? Па ако има да све такове упишемо њиово место, век и време од кога су болестни и.т.д.

Ја не само за то ер ми е дужност ово налоге високославног Попечитељства нашег по могућности испуњавати, већ и зато ер сам у уверењу од велике важности предмета овог, био сам без престанка брижан да речени налог точно извршим, но у почетку мало сам овакови болесника, дознати могао, будући да житељи овакове крију, а и бое се од самог имена доктора, кое они сваком дају кои се с лечењем занима, или он варалица био, кои напред иште паре а непомаже или прави лекар каквог они досад само еданпут, што за кратрко време видели есу, даље идући по селима, кад ме е народ упознао, такови су мнозина болесни долазили и међу њима наивише од врэнге да доста пути нисам могао са свима говорити, а њии точно испитати, ипак на горе поменута питања премда несовршено иошт (Ер на то немало мце. већ много година потребна есу и то не напољу већ у шпитаљу) можемо одговорити.

Има у Окружју овом од френге болесни собства и крастави и без краста, млади и стари и људи и жена, и то у сваком селу тако да брои овакови болесника, само они, кои су се мене јавили, и лек тражили есу, може се и на 1500 лица ставити, а гди су иошт они кое ја видио нисам? Зато заиста вредан предмет оваи, да се о њему бринемо ако народ и чисту крв његову сачувати желимо. Но списак болесника овакови би, долуподписани до идуће 1845. год. дати могао, кад би на оваи цель особиту визитацију по Окружју предузео. Стављена су нам и више питања и на ове желим по могућству одговорити.

А) Од кад се болест френга у Окружју налази? То незна нико казати, но будући да сви за њу знаду, мора она међ народом давно позната бити.

Б и В) Како е тако дошло у народ? И како на поединим особама постае и.т.д. нико незна казати шта више и дан данас е код веће стране болесника незнаде се како се почиње. На неким са шугом лишом или другом каквом болестју почне на већој части без ње и сваке друге болести, пак се опет повраћа на другима остала расте, тако: да из њеног поступања само то се видити може, да узрок из коега она извире мора непрестано дејствујући бити, и да она у делу се свагда налази, само неки узроци побуђују њу да од родитеља на децу прелази, незнам, но мислим, ер како би здраву крв дао другоме, онаи који њу саму нема барем преклоност прелази, и да врнга прилепчива ест нисам опазио и досада не веруем.

Г) Ели она само стална, и есенцијална болест од постанка свог или позније из који узрока онако се развија, као што се после неког времена у већем свом степену и обично показује? Одговор на ово следи из пређашњег ер ако она прилепчива ние, то нема семе свое животињско; постае она од узрока коег желим доцније изјаснити, и гди узрок овај непрестано дејствује, садружи се са болеснима и наклоњеним оним кое у телу наиде, од пут ест, да се различито зачиње у разним собствима, различито расте, и само на савршеном степену свому, как читаво тело освои, свои знак или плод красту своју изведе, која краста, значи: да узрок болести ове тело тако напунила, и све влаге његове тако покварила ест, да у телу већ ништа нема здраво.

Д) Из који се рађа ово е главно питање и ако ми сад живећи лекари Србие на ово точно одговоримо, па ако црквени и мирски закон отвори оно што ми нећемо, у закон пренесу, одкупљен ће бити народ, који од природе опредељен ест слободан бити, голема дела изводити и други немоћни народ ослободити. Но узрок ове болести ние Venus, премда њено име носи, ер овде у Србији она мање позната ест неголи у многима другим пределима света у којима и опет врнга позната ние,-Ние шуга ер она се и на другом месту свуда лечи, самим мазањем како овде а френга, тамо нема ние нечистоћа, која такођер и на другим местима влада.-Ние пиће основно, ние ништа друго истог темеља већ сам силни лук а навише црни који код нас гди рибе истина и прочитајте нема гди млеко јаја и све што од живе стоке узети може у посту забрањено е ести с неумешеном проиом више по године рани и старо и младо и трудно радећи доећи и здраво и болесно и све исто постити, може и не мора, који лук не рана ер се у стомаку потрошити не може а кроз кожу смрди пак и ако коже тела не држи се чисто остане дају болест произведе и то тешко смешану с другима у телу налазећима се а на концу особиту коју народ врнгом зове, да е пак заиста многи лук узрок врнге веруем навише зато ер приликом каламјења есам на истом мом телу многе знаке болести ове примљени као приштеви красте опадање ноката што ја многима показао есам у истом Славном Начал. и што моим животом имао нисам тело мое пре од сваки ови нови шкодљиви ствари брижно е очувано одма као барометар осетило и показало ест. болест своју кад сам почео о луку живити за уверити се ние ли он узрок зла оног кое као проклетство тежи на народ наш и његову крв труе ево што повређује се истога што врнга ако Мораве у Рибнику и родним пределима има мање ове

болести него ли у планинама Левачким у селима више него у вароши а и тамо вренге само намиршавију част простог народа и она собства готово сва кад само о луку живе.

Е) Из кои индивидуални или особни из коју начина живота држали и обитали што људи или местни епидемически узрока одржава последуе и распрострањава два, невољно живеење о неукиснењои проии и луку од године до године читавог силног поста кои пола године трае кисело вино од дугога стојања под комином у коиои иошт и трепелика грозда читава ест и силна ракија ослаби. Тело да ово не може из себе изручити све што њему шкоди а нечисто држана кожа толико пропушта пару зелесну овако се накупи оштрина лука и расте болест. А, па ако се иошт и шуга придруже пак незгодно лечеење кое по ранама издати и изчистити се започе то болест опет затвори и у тело утера готова ест невоља од кое само погибелна смтр ослободити може.

Ж) Свраб неограничен о црвеним местима по бео меурић у њему као мастан збои од кога се прсти лепе затим ружна црна тврда кожа испод кое кад се претишће гнои тече ова с временом отпадне и црвено место остави окром живе ране пред њом осећа болесник бодећи бол у другим костим ногу и руку кои недолази само у ноћи и кои од кревета врућине не расте; Лиша се особито која прође с временом умањуе т.е. љуштити се кожа спрет ноката опадају док ране на телу стое, да ли е тело изнутра ко у носу грлу и.т.д. од раана слободно ест ни кад се оне мелемима и другим неразумним поступањем пре времена затворе поичну ове и чине лечеење многе теже извн ови знакова досад нисам видио друге.

З) Која е њена нарав или комроду и реду болести принадежи па да су род вечити кронически болести и међу заразима наближе и обште место код венерие имено код живе ране.

И) Како се народ вида и како би се и на кои најбољи начин народ од ње лечити излечити и изчистити мого и.т.д. мало знадем чуо сам да код њи пареење бањање над живом и саже са парама есу његови главни лек а на ране отровни мелем од Арзеникума модрог или зеленог камена и.т.д.

Предупредиће се мњење мое о извиђању вренге ест ово допустити народу у посту све што од живе стоке без проливања крви долази, млеко сир масло и јаја, да он немајући друга ела него отровни лук не буде принуужден сам себе кварити предупредиће се, да и френга ако се у сваком Окружју училишта за девоике уведу да се оне у њима кувати поћи уче и прочија. Ако народ купање не обави већ барем едан пут сваке недеље паре читаво тело лечити френгу не може се изван шпитаља ер људи ако оћеду незнаду се чувати зато би нужно било да се у сваком Окружју гди Физикус и имало буде шпитаљ уведе и установи прилика за купање пак опстојатељство ће показати гди ће кои лек помоћи.

Исто сам могао за мало мци. о важному предмету овом приметити и искусно сам га описао ер кои званичник ние искрен вредан ест да доцније уздише. Но 44. 27 Септемвра 1844. у Јагод. Окр. Јагод. Физикус А.П. Ивановић.

176.

Славному Началничеству

Окр. Жагодинског

Од Фисикуса Жагодин.

Окр. тримесечно Известие

У прошастима трима месецима до 15. Септем. бавио сам се како Славном Началничеству познато ест с каламљењем богиња изван Жагодине, зато и известие ово гласи од Среза Левачког. Болести кое тамо опазио есам биле су: френга, (но од ове гласи особито известие кое е Славному Началничеству прие мало дана предато ест) шуга, магарећи кашаљ, срдобоља с крвобежањем, разни паса удање све ово код људи. А код скоте како рече беснише ју о много места, а волови и краве пишаше крв. И људма и стоки дао сам свуд лека гди ми ест пут био, но без шпитаља или барем умноженог лекарског персонала неће се достићи целъ коју високо Правитељство наше себи ест представило када фисикате устроише, нити есу моћи са свим искорењене бити зла, кое од варалица (надрилекара) промиходе, како сам више пут јавио, и опет ови дана упознао да у Ивковићу окраи цркве едан више од 20 болестника извида без свака права и без знања мога коме он своју диплому или поверително писмо показао никад ние; за нужно сам нашао даље едну добру правилу обеснити, строгу наредбу да се мртви дубоко упојају и дотле не саране док ии у вароши фисикус а на другима местима свештеник не огледа ели да трунити почиње тело што едан едини сигуран знак ест истините смрти.

У Жагодини нашои налазе се многе сасвим опасне грознице кое колико дознао есам и у читавом лету овде владале есу. Ево опет нужда добре воде, ер воћа ние ни ове године а ни болести ове у селима досађивала ние, надам се да ће високославно Попечитељство о предмету овом скоро решити. Но 46. у Жагодини 29. Септем. 844. Др. А. П. Ивановић. Фисикус.

АС, НОЈ, Ф VIII,p-3/844.

177.

Славному Началничеству Окружја

Жагодинског

Високославно Попечитељство внутрени Дела изволило е на мое понижено Прошение да би у поданство Србско примљен био, под 1-ог Јунија Но 1243. уверити ме, да ћу ту целъ достигнути ако од поданства Мађарског законито одрешен био будем.-Следством тога пратио сам Прошение на Височаишу Канцеларију Мађарску у Беч, но Решение ни до данас добио нисам. Молим дакле Славно Началничество, да би оно изволило од високославног Попечитељства дознати: 1-во ние ли Решение Бечко на висок. Попечитељство дошло, 2-го Ако

ние шта ми е нужно чинити, ово е просба моја, коју с чим брже изпуњену видети желим.

Но 47.

7. Октомбра 1844.

у Јагодину

Физикус Окр. Јагод.

Др. А. П. Ивановић

АС, НОЈ, Ф XI, р-377/844.

178.

Славному Началничеству Окружја

Јагодинског

Од Физикуса окружног Известие

Болести особите у нашој вароши ови дана ние било, грознице старе, од пређашњег времена остајуће, и хроническе болести саме се виђају. Узроци свиу есу собствени. Да се какав особито узмложава, веч сам јавио, а и извор сам изјаснио, оваи, ако ние удаљен, молим да се удаљи.

У Јагод. 15 Окт. 1844.

Др. А. П. Ивановић

Фисикус

АС, НОЈ, Ф VIII, р-59/844.

179.

Славному Началничеству

Окружја Јагодинског

Од Физикуса Окружног Известие

О прегледању мртви и зидању капеле у гробљу

У Енглеској Франзуској и пр. ние допуштено икога саранити, док се на њему безсумни знаци телесне смрти не појаве, следствие поступања овог ест, да у свакоме месту, а нарочито у самој Лондону сваке међу 50.000 мртви 60 до 80 опет оживе коии за мртве држани бише, и да мртви код куће не досађују, има у гробљу капела у којој тела леже до сарањења. Зато и у Наставленијама за окружне физикусе чл.10 овако гласи: "у месту где пребива, треба сам собом да надгледа, да се ни едно мртво тело не сарани донде, док се не увери, да е совршено мртво"-физикуса дакле окружног ово дужност ест. Зато јављајући, да

ово у нашој Јагодини до сада у обичају ние било, молим славно Началничество, да изволи Кметовима наложити

Да како и у Србији у вечима варошима веч се налази, у гробљу капела се сазиђе, у којој мртви се држати могу до прегледања.

2. Да свака кућа случај смрти одма јави, да долепотписани по дужности може јављеног мртвага огледати, и време сарањења наредити може; и да ни едан свештеник не сарањуе, док му се сведочанство физикуса писано не предаде.

О овоме, и свима другима предметима, кое славном Началничеству представљам, желим Решение знати, молим дакле, да ми се Решение свакад званично изјави, да знадем чега се држати морам.

У Јагодини 15 Октобр. 1844.

Но 49.

Др. Андр. П. Ивановић

Физикус Окружни

АС, НОЈ, Ф VIII,р-80/844.

180.

Славном Началничеству Окружја

Јагодинског

Од Физикуса Окружног о Протоколу Каламљења

Протокол о каламљењу богиња по Левчу имам чест предати славном Началничеству, тако и Тефтер они лица 163, која ми нису платила, и она 35 други, која по сведочанству свога Кмета нису била кадра платити. Молим дакле, да славно Началничество Протокол подписан Високославном Попечитељству Внутрени дела прати, и наредити и ово јави, да се мени од 163 лица 326 гроша по Кметовима, а од 35 лица 72 гроша из Правитељствене Кассе наплате.

У Јагодини 21 Окт. 1844.

Но 49.

Др. Андр. П. Ивановић

Физикус Окр.

АС, НОЈ, Ф VIII,р-80/844.

181.

Физикусу Окружја Јагодинског

У одговору Известија вашег од 15.т.м. Но 49 јавља вам Началничество, да е увидило ваше зактевание у смотренију умирајући да се неби без ваше физите упожавали, чега ради препоручуе вам, да се у оваковом призренију по Уредби за физикусе прописатои, управљати имате, о чему е и Примирителни Суд извешчен с

Налогом, да у том призрењу вама на руци буде, но вама се пак налаже, да кад дознате непосредствено за ког мртца, можете тамо и без да изскусте да вам се од Кметова јавља, по надлежности отићи.

Но 2562.

27. Октомбра 1844.

у Јагодини

Началник Окружја

Јагодинског Маиор

Јовица Николаевић

Писар

М. Недељковић

АС, НОЈ, Ф Х,р-237/844.

182.

Славному Началничеству Окружја Јагодинског

Од Физикуса Окружног 15-дневно

Известие

Стање обштег здравља ест и у другој поли месеца Октобра добро било, премда време мутно, влажно и магловито ест.-Нити се ест што приметило што би болестима као узрок и извор служити могло. Блато се у вароши нашој узмложава. Вода на многима местима се купи, и ја се усуђуем славно Началничество молити, да колико могуће ест настојати изволи, да се барје изпуњавају.

У Јагодини 29. Октобр. 1844.

Но 50.

Др. Андр. Пет. Ивановић

Физикус Окружни

АС,НОЈ,Ф VIII,р-59/844.

183.

О Пиавицама

Славному Началничеству Окружја Јагодинског

Од Физикуса Окружног

Представление

Има случаја болести, кад пиавице нуждне есу, и у нашем отечеству пако Богу хвала оне се налазе, неодрецива дужност дакле сваког лекара ест пиавице имати. У овои првои години, читаво лето занимавши се са каламљењем богиња нисам био у Јагодини дакле нисам могао купити, а у селима, гди сам наручиво, нисам могао добити, и тако сам баш без њи остао. Молим дакле славно Началничество, да у Превешу и другима местима гди пиавица имамо по Кметовима наложи се људма, да они пиавице купити и у Јагодину пратити похите, да без њи неостанем, ер у читавои вароши овои нитко пиавица неима. Ја сваки комад дати ћу 1, а и 2 гроша чаршински.

У Јагодини 29. Октобра 1844.

Но 51.

Др. Андр. Пет. Ивановић

Физикус

АС, НОЈ, Ф X,p-692/844.

184.

Физикусу Ово-Окр. Уваженом Г. Ивановићу

Но 2581.

30-ог Октобра 844. год.

у Јагодину

Повраћа вам Началничество, како Темнићског, тако и Левачког Среза Протоколе, лица калемљени богиња, с тим своим Налогом да надлежно, с њима употребление наипре по 7. члану Уредбе о каламљењу богиња изишавше под 8.Јулија 1839. год. Но 350/Сов.Но 977. учините, па потом ии Началничеству поднесете.

АС, НОЈ, Ф XI,p-37/844.

185.

Славно Началничество Окружја Јагодинског

Изволило ест славно Началничество у своем одговору Но 2582. од 27. Октобра т.г. од стране Високославног Попечитељства мени изјаснити: да за мои одпуст из Поданства Круне Мацарске непосредствено ја сам деиствовати морам. На оваи цель нужно ми ест собствено у Београд ићи, и то скоро док време

пријатније ест; молим дакле славно Началничество за допустање скоро у Београд одлазити, и тамо што нужно буде за одпуст речени чинити.

У Јагодини 3. Новембар 1844.

Др. А. П. Ивановић

Физикус Окружни

АС, НОЈ, Ф VIII, р-118/844.

186.

Физикусу Ово Окружном

Но 2665.

11.Новембра 844.

у Јагодини

Уважило е Началничество представленије ваше од 3 т.м. да вам се допусти, на неколико дана у Београд поради дејствовања за одпуст од поданства Аустријског, и следством тога дозвољава да можете на 12 дана у Београд ићи и натраг повратити.

АС, НОЈ, Ф VIII, р-118/844.

187.

Славному Началничеству Окружја Јагодинског

од Физикуса Окружног

изванредно Известие

Варош наша ест два дана већ без леба, код екмегције ни едног не налази се, а и обичаји ест сасвим зао да се у празник и недељу фуруна не ложи.-Зато су маистори, зато они сами смију у време ефтиноће скупље леб продавати, да у време нужде дужни буду, и то за приличну цену, па довољно леба држати.

Без леба се неда живити, варош наша ест прилично велика а и на друму, молим дакле славно началничество, да не само за сада довољно леба градити заповеди, веч и у будућност наложи 1. да сваки екмегција, ако маистор остати жели барем 3000 ока брашна у преправи држи; и да Кметови сваки месец ово исто прегледају-2. да фуруне екменкџиске и у празник вреле буду; кувати, пећи, хришћански закон не брани, не чинити дакле ест суеверие кое болест, крађу и глад проузроковати може. Молим славно Началничество, да оваи моји премисао уважавати достоји се, да без Боже воље, по безбрижности нашој глад не настане, веч се предупреди.

У Јагодини 26. Нов. 1844.

Но 53.

Др. А. П. Ивановић

Физикус

АС,НОЈ,Ф IX,р-81/844.

188.

Славному Началничеству Окружја Јагодинског

Од Физикуса Окружног

15-дневно Известие

Пут Београдски ние допустио, да о среди овога месеца славно Началничество о стању здравља вароши наше известим, зато сада ово гласи о читавом месецу.

Стање здравља у обште ест добро, редње, или честе болести у народу неима. Но зима која ест нагло дошла, и велика скупоча леба, може здравље а и исти живот многи сирота оштетити. Кои се смрзне, ние одма мртав, ако помоћ скоро дође, може се живот повратити, ако дакле оваки догађаи се случи, молим Славно Началничество, да ме тамо одма пратити изволи. Садањи западни ветрови есу опасни, ово се лако може случити.

У Јагодини 29 Нов. 1844.

Но 54.

Др. Андр. П. Ивановић

Физикус

АС, НОЈ, Ф VIII, р-59/844.

189.

Физикусу ово-Окружном

Но 2886.

8. Децембра 1844.

У Јагодини

Известие ваше од 26.пр.м. Но 52. примивши Началничество вишло е, ваше захтевање, да вам се јављају мртваци, и да се исти док ии ви за мртве не прогласите у напредак не копају.-У следству чега налаже вам оно да се рание касателно премда од пуштеног вам предписаниа кое се овом приликом пооштрава придржавати имате, о чему е и Примириелни Суд опоменут.

Примири. Суду в. Јагод.

По Изветију Физикуса Окружног, од 26. пр.м. Но 52. препоручуе се Примириелном Суду од стране Началничества овог, да он у напредак сваког овдашњег житеља преку смрт Физикусу јавља, као што му е рание о томе предписание одпуштено како неће имати повода Физикус у касателном предмету Началничеству иста известија подносити.

АС, НОЈ, Ф Хр-749/844.

190.

Славному Началничеству Окружја Јагодинског

Од Физикуса Окружног

15-дневно Известие

Нагле промене времена проузроковале су и наглу промену у здрављу; но ние нека редња народ попала, већ старе болести, гди се оваке у телу налазише, прешле су у јавно стање, и то тако нагло да код 2 жене и 1 човека за неколико сати убише болестне, а код други после неколико дана.-Умрла су ово 15 дана 8 собства, од ови ние ниједно лечено било!-а од лечени 10 ние ниједно умрло до сад. Грозница свагдања код деце, и оток жлезда на врату, може редњом постати. Узрок ове 2 болести ест наша вода бунарска, која од Јагодинске нечисте земље кад киша или снег се цеди и сама нечиста бива.

У Јагодини 14. Декемб. 1844.

Др. Анд. П. Ивановић

Физикус.

АС, НОЈ, Ф XI, р-200/844.

191.

Свидетелство

Василие Јовановић житељ Рековачки из Рековца Среза Левачког, ест, вечито болезан у великој падању болести и ногу десну у истој грчи ест осакатио прсте све попалио тако да по стању здравља свога ни сам себе ние кадар ранити а много мање, супругу и децу, кое такођер има. Судим дакле да се од порезе одрешити може. У Рековцу 21. Декеврија 1844. год. Др. Ивановић Физикус, Јагодински.

АС, НОЈ, Ф XI, р-153/844.

192.

Славному Началничеству Окружја Јагодинског

Од Физикуса Окружног

Известие

У своем налогу од 18. Дек. Но 3037. препоручило е долуподписаном сл. Началничество да одма у Превеш ићи, тамо лекарске дужности извршити, и што у санитарском смотрењу нужно буде, истоме предложити дужан будем. Отишао сам, и нашао да гукe опасне тамо више од месец дана деци досађују, да у њима 4 детета погинула, а сад само два опасно болестна есу. Овима нужно помоћ дао, а онима кои и у Превешу и близим селима у магаречем кашљу болују лека оставио.

У санитетском смотренују: будућ да гукe оне већ су на концу, а прелепљиве нису није нужда ништа чинити само наредити, да ако се опасна ова болест опет појави одма јаве; а у смотрењу прелепљивога кашља здраву децу чувају од болни, и за ове од фозикуса одма помоћ траже.

у Јагод. 24. Дек. 1844.

Но 57.

Андр. П. Ивановић

Докт. Медиц. и Физикус Окружни

АС, НОЈ, Ф VIII, р-59/844.

193.

Славному Началничеству

Окр. Јагодинског

Од Физикуса Окруж.

На годину 1844. Галвно Известие

О собственима делима дужан ест сваки на концу године строго испитати сам себе еси ли сам себи еси ли народу твоєм еси ли људству учио све оно, што си чинити мого и дужан, а много више у званичними дужност ову има сваки коме една част обштега добра поверена ест; дакле и долуподписани кому надзирание на обште здравље красна ова дужност поверена ест што исто и закон наш у Наставленијама за физикусе изчекуе и налаже.

Прва и тежка година ест ово била, ер код мложества послова и препоне су многе и важне биле, но уз трпление резултате, промишление, и постојание у добру подпуниће оно што краткоћа времена неимање искуства и проч. нису допустиле.

Болести ове године рачунајући и оне, обичне од разнаденија безмерног живљења и проч. било ест на броју мало а редња само една: Гуке под ушима кое више у почетку а и сад на концу године догађаваше многима многе тек кое се нису дале уредно лечити и умориле есу; Узрок ове редње сам тражио и налазим у неразумном лечењу краста кое саме изиђу на глави и.т.д. у нечистоћи воздуха чрез трулећег ђубрета блата и воде и проче у авлајама и по сокаци; у злои води бунарској и рекској, у нечистом држању тела, у неуредном грађењу кућа без собе гди у сред ватра гори и едну страну тела грее а друга зебе.-Ове изворе болести одвраћали смо с помоћу висосл. Попечитељства внутрени Дела кое е заповедити изволило, да се ђубре из авлија, сво блато, мрцине и пр. са сокака чисте, да се баре попуњавају, да се вода за пиће из близи планина доведе у чесме или да се вртени бунари установе, да се незрело воће у чаршии не продае.-Ми смо ове височаише начине по могућности испуњавали, но иошт много има да се чини и ово ћемо с временом за наше и ове вароши добро испунити.-А ми сами смо се старали да неразумно лечење и труење од дан до дан мање бива; Иошт остае да се уведе у

обичаи да се куће не од дрвета од ефтиние врућие ватросигурние земљане непечене или гди може бити од печене цигле граде и да код сваке куће која засад грађене буде и соба се гради с фуруном да убиствена пара од жара не квари здравље; ово се тиче не само Јагодине већ и читавог окружја и не само гукe већ и сви они неизброени болести кое се из разлађениа рађају.

Међу хроническим болестима наипасниа ест френга болест од кое (како на захтевање високос. Попечитељства нашег у свое време јавио есам) у овом Окружју наше е знание до 1500 собства болују; узрок ове многоличне болести налазим у неразумном извидању шуге, у безмерном употребљавању лука црвеног и у нечистоћи; Први и трећи извор би се могао установлением шпитаља и амама, а втори о неким начинама кои од нас не зависе и кое с временом само Просвештение произвести може.-Било е и други узрока кои би могли болест исту смрт проузроковати н.п. што ние ни на еднои меани два дана леба било и проч. но све ово ест старание Сл. Началничества скоро одвратило и моим знањем никаква зла следства од тада произишла нису.-Увели смо даље обичаи да се ни едно тело не сарани докле фисикус собствено не увери се да е оно совршено мртво како се ово и у наставленијама за фисикусе налаже.

Ове су кад јавља долеподписаному лекарско-полицаине обштег здравља надзирателне или фисикуса дужност налаже, и кое без пристрасно јавити по заклетви и поштењу он свакад мора без да се он за то у туђ посао меша, а верховне власти нека реше како оне за најбоље нађу. У Јагодини 30. Декем. 1844. године. Док. А. П. Ивановић Окр. Фисикус с.р.

АС, НОЈ, Ф IX, р-147/844.

194.

Началничеству Крагујевачком

Но 2475.

13-ог 8-вра 1844.год.

у Јагодини

Будући да е овог Началничества Помоћник Гос. Ш. Капетан Ефта Тодоровић, тако зло од болести ослабио ако му се наидаље за 10 до12 саати, какова год помоћ лекарска не пода, да е слаба нада оће ли жив, но како се овде овог Окружја Физикус не налази, долази ово Славно тамошње Началничество званично умолити да му његовог Окружног Физикуса Гос. Маинерта по пријатију одношенија овог одма на конач поменуте потребе припослати изволи.

АС, НОЈ, Ф VIII, р-60/844.

195.

Началничество Окружја
К р а г у е в а ч к о г
Но 3660.
16. 8-вра 1844. год.
у Крагуевцу.

Славному Началничеству
Окружја Јагодинског

У одговору на отношение Славног тамошњег Началничества од 13. тек. м. Но 2475. Началничество му ово јавља, да е оно свог овоокружног физикуса Г. Х. Маинерта потреебе неке ради у Јагодину упутило; овим знања његовог ради званично извештава.

Началник Окружја
Крагуевачког Маиор,
Ранко Николић

Писар,
Д. Николић
АС, НОЈ, Ф VIII, р-60/844.

1845. ГОДИНА

196.

Окружном физикусу

Но 137

18. јануара 1845

у Јагодини

Из известиа вашег од 17 т.м. Но 1 Началничеству овом поднешеног увио сам, да се у селу Ратковиће Среза Левачког опасна и приљемчива болест (гуке) појавила од кои да су као што ви извештавате и као што свештеник ондашњи доказуе до сада већ 13 душа умрли,-... дакле пред наведеног известиа вашег где поручеје вам началничество да се ви спремите и незадужено у поменуто село Ратковиће одете, гди ће те сва физическа средства употребити, да та болест к распространениу дала на народ дејствовала не би, и уколико могуће предупредите имајући о успеху вашем Началничеству свое известие поднети с описанием свог качества и своиства њена,-ради лакшег дејствования вашег у поиму овом дае вам се и један пандур на привремено расположение ваше.

Помоћник Миленковић

АС, НОЈ, Ф I, р-177/845.

197.

Начелнику среза левачког

Господ. Поручику Илији Николићу

Но 137

јануара 1845

Окружни физикус Г. Андреја Иовановић под јучерашњим даном Но1, поднео је Началничеству овом то известие, да се у срезу вашем у село Ратковиће приљепчива болест (гуке) состоећа се из два своиства појавила, од кое да су до сада неколико душа после кратког болования помрла; Њега е Началничество упутило да он у исто село оде, и истои болести к распространениу њеном, даље на пут стане, и вас пак о предмету овом извештавајући препоручуе вам, да и ви у поменуто село собом изиђете и о стању ове болести уверивши се дејствовати а међутим ћете Г. Физикусу у дејствованиу његовом по предмету предрупеђениа и даљнег на Народ распространениа те опасне болести, сваку рукопомоћ одати.

Помоћник Миленковић

АС, НОЈ, Ф I, р-177/845.

198.

Славноме Началничеству Јагодинскоме

Јављам да се нека болест појавила у Месту где се фабрика Сталена прави: на Реки Белици да два Маистора у два дана умрла напрасно један е боловао 12 сатаа други само еден сат.

Манас. Јошаница 30 јануариа 845.

Намесник Јошанице

Симеон Константиновић

Јеромонах

АС, НОЈ, Ф I, р-177/845.

199.

Славному Началничеству Окружја Јагодинског

Од физикуса окружног Известие

По налогу Сл.Началничества отишао сам 20. т.м. у Ратковић и његово околиште, 12 они болестника, од кои Но 1 јавио јесам, сви су оздравили, и од онога времена само два су се лица разболила, овим јесу они исти лекови дати, од кои они 12 оздравише. У близои Сугубини и у Рековцу 2 случаја ове болести јесу се ови дана појавила, и код ови све ест наређено што треба, и ош и за будуће брињено ест. Будућ дакле да велике нужде не имаше, да у селима останем нехотивши општинама досађивати, а желећи и Јагодину прегледати, док сл. Начелство опет изволило буде самном заповедати, желим у Јагодини боравити; но нужно ест молити: да кад опет сл. Начелство мени наложило буде у селима ићи, да оно и општинама изјави, како оне према физикусу се занимати имаду, на прилику: да му едног човека даду, кои га к свима болестнима водити дужан буде, да кмет обштину сазове и њои јави, што физикус за нужно нађе, да се здраве куће од болестни чувају и.т.д.

Особито у овој болести јест, да болне части тела на прилику: жлезде, членки дуги костиу, и очи, натекну, отврдну без гнојаи помодре с јаком грозницом. Најчестие боле жлезде вратне под вилицом, и очи, и ови случаи лакше се даду излечити, главни лек јест овди везикатор вечити, изнутра грозницу тушућа средства. Напоаснии случаи ест кад читаво тело отеће и помодри; ако овди брзо помоћ не дође, и гнои се не справи, човек за мало дана почине. Овако е случаја сам едног нашао квасац и рен барабар следом као мелем исто служи овде, ови случаи ест оздравио.

Узрок ове болести незнаде се; она постои само у одном делу села, почела се у нови Нестеровој, и сви, сељаци веле, да Бугари, маистори ове куће, били су први болестни, а за њима два унучета Несторова, која оба прие мога долазка умрла есу а 3 ја сам живо нашао, а сад ест здраво. Одатле ет болест даље ишла но, куд ет дошла, свагда е више оморила, и зато жива вера свиу ет, да болест ова од едного на другога прелази.

Наредио сам, да се обштина прие из болестне пак из здраве мале скупѣ, и свима да се јави, да се не мешају, следствие тога ет да за 10 дана само 2 нова болестника имадосмо, болестнима сам само лек давао и прилепчивао, и од њи нико ние умро. Ово јавити дужност ет моја, и чекам даље налоге, сл. Начелства.

25. јануар 1845 у Јагодини

Но 3. Др. А. П. Ивановић
Физикус

АС, НОЈ, Ф I, р-177/845.

200.

Славному Начелничеству окр. Јагодинског
Начелника Среза
Левачког Известие

Видио сам из предписаниа Славног Начелничества од 18.т: Но 37 како је оно по известии окружног физикуса да се у селу Ратковићу прилепчива болест состојећи се из два својства појавила, одо које да су и неколико душа помрло, изаслало истога физикуса да истои на пут стане, и даље како оно и мени истим под горе-наведеним даном налаже, да и ја собом у предпоменуто село одем, и о болести уверим, и потом њему-Начелничеству-да јавим а поменутом физикусу у предохранињу ове болести искуством своим, да сваку рукопомоћ одаем.

Наперед наведено предписание Славном Начелничества одговарајући му јављам, да сам пандура свог у предпоменуто село Ратков. Гди собом отићи из узрока нисам могао, што сам дакле кодо Мораве био, одкуда и нисам по ради нуждом званични послова отићи мого, послао, наручивши му у исто време, да ако се увиди да се иста болест у већем степену распрострањава, то да одма дође и јави ми као ћу собом тамо отићи; но не увидили се да се иста распрострањава, то да он, ако Господ. Физикуса застане, сваку му за време бављења његовог у предохранињу распространенија болести рукопом одае. Кои, кад е дошао, известии ме је, да у истом селу у два својства болести и то: у 7 кућа гуте, одо кое е 7 до 8 душа помрло, а у еднѣ врућица (терлема) одо кое една душа болујућа суштествуе; и то да су исти помрли, док ние био дошо Физикус, а почем е он дошао да е болујућим одо гута давши средство искуства свог одо исте предупредио, тако да ће он

скорим болујућа лица исте одболовати као год, што и лицу болујућем од врућице, много лакше сад како му е физикус лекове давао.

О овоме уверивши се доста точно достављам Славному Началничеству даље поступке ради до знања.

Но 49

25. јануарија 845

у М. Сугубини

Подпоручник

Илија Николић

АС, НОЈ, Ф I, р-177/845.

201.

Славному Началничеству

Оке. Јагодинског

Од физикуса окружног

Известие

Имајући пред очима красну дужност физикуса која ест старати се за обште здравље за нуждно налазим опоменути Славно Началничество да оно наредбе учинити изволи, да у случају нужде у вароши нашої доста леба и мяса преправљено се нађе. Ние брига ова без узрока, болест она која у Ратковићу почела све ближе долазити, к вароши ови, лако се може догодити да се и овде појави и ми у нужду дођемо варош затворити, да се неда из ње опет на еданпут на све стране прострла, званому как Но 5 јавим и у Лоћики како ми е кмет исто казао показала се болест. Ов какле

Представление ние без темелја. У Јагодини 3. фебруара 845. Доктор Андреи П. Ивановић физикус ср

АС, НОЈ, Ф I, р-106/845.

202.

Славному Начелничеству

Окружја Јагодинског

Начелник Среза

Темнићког извештаи

Кмет села Дворице Захарие Јовановић саобштио ми е: да су пре неки дан болести од кое људи по целом телу отичу на неким лицима у његовом селу појавила, (?) да би се господин Доктор по ради визитирања болујућих лица у њего-

вом селу изаслао и чега ради учтиво Славно Начелничество молим, да би оно (?) имало Господина Доктора по ради предреченог дела у Дворицу изаслати изволе-
ло,

Но-71

3. фебруара 1845.

У Белици

потпоручник

Д. Миленковић

АС, НОЈ, Ф I, р-177/845.

Окружном физикусу Доктору Андреи Иовановићу

Но 349

5. фебруара 1845.

У Јагодини

Следствам преидставлениа Начелника Среза Темнићког од 3.т.м. Но 31. Налаже вам се ћим прие Началничества овог да се ви спремите и одма у село Дворица изиђате, и онда болест неку, која се на неким људима по известиу кме-та истог села Захарије Иовановића појавила, код које болестник по целом телу отиче, испитате, и болујућима рукопомоћ вашу дате, имаћете потом Началниче-ство ово известити о дејству болести те поднести.

Помоћник Миленковић

АС, НОЈ, Ф I, р-177/845.

203.

Славному Началничеству Окружја Јагодинског

Од физикуса окружног

известие

По налогу Славног Начелства Но – 349 отишао сам одма у Дворицу; и на-
шао сам 11 болна од познате редње, баш од оне, која у Ратковићу, и у Белици мо-
рила јест, и наредио сам она иста средства, која тамо с лепим успехом дава. Од
35 кућа само 2 су до сада од болести оштећене остале, сваки знаде једно добро, и
тако и овди сам уверења да су људи од прелепчивости нужни. Наипре ест умрло
дете меанцино, за њиме друго његовог пријатеља, затим и житељи редом.- У Дво-
рици такођер бол и црвен оток под гушом, који по смрти по помодри јест. Поче-
так болести, по овоме су видели и под пазом (под раменом) отечене налазе се.
Умрли су 4 лица до сад, 2 нагло, 2 друга за 3-4 дана. Овима нестале оток изпод
челусти, читаво тело отече, помодри, док се испоказа, људи умреше.- што сам

старонашао, дао сам лека, а у две куће нехтеше мој совет примити, ја отидо. Молим сл. Началство да ме извести: шта имам у оваком случају, гди се људи нећеју по моем совету владати чинити, у болести овој која прилепчива погибљена ест, и дакле појачаном надзирану подпада. И тоби показло, да би људи заедно мен с пандура видели, и тако се уверили да је не од мое воље, већ по добротелној наредби славног Правительства Нашег њи посвештавам; молим даље да особито претрести изволи сл. Началство мое известие Но 8.

У Јагодини 8 фебруар. 1845

Др. Андра. П. Ивановић
Физикус.

АС, НОЈ, Ф I, р-177/845.

204.

Славному Началничеству Окружја Јагодинског

Од физикуса окружног

известије:

По налогу славног Началничества изишао сам јучер у Дворицу јер из Ратковића и Белице пренешени гласови сведоче, да је тако добро здравље, и нашао, да од 7-ог о.м. кад сам тамо први пут био, нико се разболио није, нити је умро ко. Неки су од 11 ондашњи болни оздравили, неки пако још леже, овима сам лек наредио, или оставио.-људи, премда верују, да болест прелази, ипак нису у великом страху, а и ја сам и ослободио; но како досад се показало полезно, ако се здраве куће с болнима не мешају, тако сам и сада препоручивао колико јест могуће. Кажу да и у надлежећему Јовцу показала се болест, но ја се нисам о овоме уверио, а кмету сам препоручио, да ако то истина буде, Г-ну Капетану, или мени одма јаве, да ми по дужности нашој Славному Началничеству известије дамо.

У Јагодини 15 фебруара 1845.

Но 9

Др. Андр. П. Ивановић
Физикус.

АС, НОЈ, Ф I, р-177/845.

205.

Славноме Начелничеству окружја Јагодинског

Од физикуса окружног

Известио о радњи

По наставлениу известујем о познатои радњи у Дворици. Од 11 болни, које 8 т.м. први пут тамо бивши нашао сам, сви су оздравили, и како сам у своје време јавио, у две куће није помоћ примљена била, из ове две 1 болни ест умро, а 1 још болестан, код новогa наредио сам средства-испитујући што је узрок, да у оне 2 куће нису примили помоћ. Одговор јер не верујеме да сте од Славног Начелничества противни, а од куда би то сумњичите, јер немате пандуре са собом. Из ове једном и исти кмет Захарија ским јест визикатор прије времена.

У Јовцу све здраво. И тако још један пут да ће нужно бити известити.

У Јагодини 22. фебруара 1845

др Андра Ивановић

Физикус

АС, НОЈ, Ф I, р-177/845.

206.

Славному Начелничеству Окружја Јагодинског

Од физикуса окружног

Извеште:

У Јагодини нашои стание обштега здравља јест добро, прободи и кашаља јесу садање болести. Но ове само тад уморе, кад се сасвим запусти. Узрок и извор ови болести јест променљивост времена, и назеб који на ону следи. Прегледани су били мртви 6.

Позната радња у селима може се за сад као скончана сматрати, и оно едно лице, које се у прошастои недељи разболело, ест оздравило, зато од сада неће бити нужно известивати.

У Јагодини 27. фебр. 1845.

Др. Андр. П. Ивановић

Физикус

АС, НОЈ, Ф I, р-177/845.

207.

Славному Начелничеству окружја Јагодинског

Начелника Среза Левачког
о стању народа здравље
седмодневно известие

Следством седмодневни известиа достављам славному Начелничеству до
знања , да је стање народа здравље благополучено, и да е, осим што је Настојатељ
Манастира Јошаничког Господ. Симеон Константиновић од врућице (које из на-
зеба проузроковала) чрез седмодневног боловања у вечност 4. т.м. преселио се,
нигде на другом месту опасна болест појавила није.

Но . 202

7. Марта 1845

Подпоручник
Илија Николић

АС, НОЈ, Ф II, р-75/845.

208.

Славному Начелничеству Окружја Јагодинског

Од физикуса окружног

15 дневно Известие

У првои поли месеца Марта у Јагодини обштег здравља стание ест добро
било, кашаљ, прободи, и грозница есу владале, али на малом броју лица, највише
детињски; узрок њиов ест променљивост времена, и из ове исходећи назеб. Умр-
ло ест лица 6, два стара преко 80 година, а остала мала деца, прегледана су 5, Ђор-
ђа Ниче Баточинца дете ест у присуству моему сарањено без прегледања.

У Јагодини 15 Марта 1845.

Др. Андр. П. Ивановић
Физикус

АС, НОЈ, Ф II, р-75/845.

209.

Славному Начелничеству Окружа Јагодинског

Физикуса окружног

тромесечно известие

У вароши Јагодини није било редње, магарећи кашаљ и грозница наивише
скијавицом скопчана, нису били редња, већ наивише производ обичной промене
времена. Мало су лица боловала од ови само она починила, која су сасвим сапуч-

ћена била.- У окружју ест била една сасвим опасна редња, која с болом гуше почела и нагло задавила пане око прешла и ово окварила, ил пако у читавом телу се разишла, ово потекло и гди се гној није наставио, или гди помоћ одма не дође починиу се људи брзо. Но наредбе и помоћ лекарске учинише, да се болест утама-ни, и од лечени нико не погибе. Ова болест већ од 1 месец дана није се показало.

у Јагодини 30 Марта 1845.

Др. А П Ивановић
Физикус окр.

АС, НОЈ, Ф II, р-67/845.

210.

Славному Началничеству Окружја Јагодинског
од физикуса окружног
Извештае

У Наставлениама за Окружне Физикусе 13 точка вели: да сви лекари у окружју подпадају надзираниу окр. Физикуса, а 11: све оно што види да е човечем здрављу шкодљиво, треба физикус да јавља надлежном Началничеству као лече-ние од невештака, и пр.-Ове лекарско полицаине дужности налажу доле потписа-ном, да он славном Началничеству јави како едноме од овдашњи немачки Ти-шлера у болници неznam ко, жили отворивши, крв пустио ест, пак га оставио у ста-ниу, у коем и умро. Кое оваи неznam, на сл. Началство зазнати ће од њега од оста-лих Тишлера, ја молим да овоме и свима Берберима се забрани у болест крв пу-стити, на знање дати и вообште све оне лекаре употребити, кои шкодити могу. 2. Тужбе долазе од сељака, да неки Миленко, кои много разговара од Правитељстве-нога допуштениа њему датога на лечение да лечи народ, а не извида. Молим дакле да реченог Миленка славно Началство у присуствиу моему за диплому или дру-го право на лечение упитати изволи, и у случају неиманиа права, њему већ много пута обтуженому свако лечение. А и у случају некога допуштениа високосл. Попе-чительство Вн. Дела упитати: може ли му се и даље допустити лечение, кое он злоупотребуе.

У Јагодини 22 Априла 1845

Но 29

Др. Андр. П Ивановић
Физикус окр.

АС, НОЈ, Ф II, р-127/845.

211.

Славному Начелничеству Окружја Јагодинског

од физикуса окружног

о калемљењу богиња представление

У следству постоећи правила, по налогу славнога Началства мора се предузети каламление богиња крављи, но пре него важан оваи посао предуземо потребно ест наредити нека, да пожелателан успех следи.

Новце за каламлениепрошасте године из Јагодине, и из неки села Левча, грез кои ја сл. Начелству више пута представљао есам и још нису стигли, ове за неумложити бригу и послове морају доћи прие, него ново каламление предуземе-мо.

Од високославно Попечитељство вн. дела искати треба материу од крављи богиња, 40 табака артие за Протоколи, и 100 табака за Феде Каламления.

Наложити обштинама а наивише вароши Јагодине, да на дан онаи, и у месту кое физикус назначио буде, сваки досада некалемљен, и сваки коме досад се ние примило, или кои сумња о прошастоме каламлениу, нађе се код обштинске куће, овде уписан да положи закониту таксу а да прими феду каламления, и чувању. По томе да се калами, и у каламлениу и после оно чине што физикус нареди. Осми дан, кад физикус опет дође исту феду и каламлениу лица да донесу, да физикус красте прегледати, примљени число уписати, и ако ни една се неби примила да се на ново калами. Ово опет каламление физикус без таксе чини.

Од стране славнога Началства потребан ест когод, кои с физикусом од села до села иде, и сва досад наведена извршуе, а и за подвоз се брине.

Будућ да Левач прошасте године на концу пелцован би, а и села у њему ситна есу, малим некалемљеним децама се надам; зато мислим да би згодно било да ове године само Јагодину и Темнић проћи, а Левач на годину оставити.

Наложити треба Свјаштенству, да оно сву, од дана ланског каламления рођену децу попише, и при каламлениу богиња сопствено присуствуе.

У Јагодини 15 Маја 1845.

Но 27

Др. А. П. Ивановић

Физикус овоокр.

АС, НОЈ, Ф III, р-82/845.

212.

Славному Началничеству Окружја Јагодинског

Од Физикуса Окружног

15 дневно Известие

Здравље у обштини Јагодинској ет сасвим добро, зато овоме предмету не-
имам шта да јавим, но зла она која Но 24 јављана бише, и која не само обштем
здрављу шкодити прете, већ и добрима жителем, коии налоге извршују зао при-
мер дају, и још и данас нису одвратена. Тако меана преко велике камените ђупри-
је, и још и сада као ада усред мора, у ђубрету плива; врбе у реки сметају; авлија у
хану високор.Г-на Милете, гди лане силно ђубре лежаше, пуна ет смрдеће воде,
које усред вароши бивши и здравље и лепоту, и воду квари. Молим славно Начел-
ство, да оно одвраћение ови непоредака извиди не испустити изволи. Док е све
здроаво треба предупредити болест ер доцно ест тада наредбе чинити кад већ бо-
лест морити почне, а ово у врућини, великој, којој се надалако се може догоди-
ти.

у Јагодини 30 Маја 1845

Но 28

Др. А П Ивановић

Физикус овоокр.

АС, НОЈ, Ф III, р-65/845.

213.

Начелству окр. Јагодинског

Сашући Попечитељство внутрених дела 200 табака феда и 40 табака про-
токола за калемљење крављих богиња у одговору на рапорт Начелничества тамо-
шњег од 28 маја 1845 Но 1523, препоручујему, да их свом окружном физикусу ра-
ди употреления надлежног преда и о томе Попечитељство ово извести.

Но 930

5. јула 1845

помоћник Попечитеља

у Београду

АС, НОЈ, Ф I, р-14/845.

214.

Славному Начелничеству

окр. Јагодинског

Начелника Среза Левачког известие

Послани ми Славним Началничеством под 8. тек. Но 3810. 33 комада Поу-
чения о лечењу шуге; примио сам, и да сам од исти 1 при себи заоставивши, оста-
ле по 1 комад општинама ради управлениа њиовог у појавлениу шуге, раздао.

ти.ж
Чега ради овим неизостављам похвално Началничество ведомо учини-

Но 1013

28. новембра 1845

у Рековцу

подпоручник

Илија Николић

АС, НОЈ, Ф I, р-14/845.

215.

Славному Началничеству

Окр. Јагодинског

Начелника Среза Левачког Известие

С преписанием славног Началничества од 12.т Но 3845, примио сам 6 комада поучениа о лечениу шуге која се ова младеж покаже, и да сам ова како учитељима тако и училиштима по 1 комад раздао по чему не пропуштам и славно Началничество у одговору извести.

Но 1014

28. новембра 1845

у Рековцу

подпоручник

Илија Николић

АС, НОЈ, Ф I, р-16/845.

216.

Внутрени Дела Попечитељству

Но 25

6.Јануара 846 год.

у Јагодини

од 28 новембра пр.год.Но 2094

Да е Окружно ово Началничество с Преписанием високославног Попечитељства внутрени Дела 71 комад поучениа о лечениу шуге исправно примило и задржавши себи едан остала чрез Срезких старешина свакои обштини по едан раздати дало, по истом га одговорно овим извештава.

Да се експед.

М. Недељковић

АС, НОЈ, Ф I, р-14/845.

217.

Славному Начелничеству Округа Ягодинског
од физикуса окружног

Тешко ми е досађивати власти мојој, особито у предметима који се моје права тичу, но принуђен сам. Још прођаше године 1844 јавио сам сл. Началству: како у вароши Јагодини многи житељи, баш они, који могу и дужни есу нећеу да плате закониту таксу за визите, и за лекове. Ове године под 22 Априлом Но 22 опет самповторио просебие, ово, и за 154 калемљене деце из Јагодине, но до данас неимадо успеха.- Зато молим опет сл.Началство, да оно или израдити изволи, да ми се законите таксе за лечение и калемљење наплате, или да ме упуту исто, по којему путу могу све ово достићи; ер заиста нити могу лекове држати, нити за пређашње платити, ако се мени нададе оно, што ми се ходи.

у Јагодини 18. Дек. 1845

Но 54

Др А П Ивановић
Физикус

АС, НОЈ, Ф II, р-75/845.

1846. ГОДИНА

218.

Суд Окружја Ћупријског

Славному Началничеству Окружја Јагодинског

Но д.4

К.11

2. Јануара 1846. год.

У Ћуприји

Поводом тим што се овде у Ћуприји неки од убоја опасно болујући Груја син Ђорђа Николића из Бигренице налази, и што е нужно да се он физитира,- како ће Суд, имајући о станиу болести и убоја његовог лекарско известие над кривцем овога догађаја правдениу пресуду изрећи моћи,-долази Суд оваи предпохваљено Началничество умолити, да му преднаведеннога конца ради на Андрију Ивановића физикуса тамошњег ускорително послати изволи.

Серетар

Димитрије Ар. Милосављевић

У одсуству Председатеља

Член Суда

Димитрие Исаиловић

219.

Суду Ћуприском

Но 32

8. Јануара 1846 год.

у Јагодини

Началничеству ово одма уследству молбе Слав.там. Суда одистом Но д.4./к.11. упутило истому физикусу свог окружног Г Андриу Ивановића да му свидетељство сверху убоја Груе сина Ђорђа Николића из Бигренице даде,-О чему Га одговором овим известити учинити непропушта.

Да се експед.

Е. Урошевић

М. Недељковић

220.

Началничеству Окружја Јагодинског

Началничество е тамошње с представлением од 4. пр.мсц. и год. Но 3129. доставило е Попечительству внутрени Дела прошение његовог Окружног Физикуса Г. Ивановича, у коме он моли, да му се дозволи собственоу у вароши Јагодини Апотеку отворити и држати.

Будући да ће се због нуждног поредка и контроле само изученим и дипломираним Апотекарима дозволити јавну Апотеку отворити, гди се потреба у Отечеству нашем изван Београда Апотеку држати, показала буде: то не може Попечительство внутрени Дела просби Г. Ивановича у ономе смислу удоволетворити, да тамо Апотеку као што сам жели, отвори; но притом право му се не одузима своју домаћу Апотеку држати по гласу Уредбе под 21. Августа 839. год. Нам. Но. 875/СНо 1384. издане.

Што се пак тиче злоупотребленија и упражњавања од назови лекара, налаже Попечительство ово Началничеству, да на то строжаише мотри, и сваког оног, који би се у нетозвољеноме лечењу нашао; и ухватио, саразмерној казни надлежно подвргава. А касателно отваранија Апотеке, како се лице појави, коме се овако важна струка и посао може поверити, дејствоваће Попечительство, да се представљење Началничества уважи.

СНо 2172. (од пр.год.)

8. Јануарија 1846.

у Београду.

Попечитель внутрени Дела

Полковник Кавалер,

Илија М. Гарашанин

Началник Санит.

О д д е л е н и ј а

Др. Ем. Линденмаер

АС, НОЈ, Ф VI, р-31/846.

221.

Славному Началничеству Окружја Јагодинског

Началника Среза Темнић.

Известие

Кмет Села Љубаве, молио еда се Доктор Ово-Окружни Гос. Андрија Иванович изашиље у истом селу и то по томе, што су се на више места, на неке жене ране неке, изпод мишке, и остали други места показале, и тако сваки дан од сељана узнати би могао, какове су, по којој молби његовој, и доставити преднаведено Славном Окружном Началничеству доставити, и умолити га, да оно

изволи истог у споменутом селу к кмету Луки Васићу оправити, док се и ране нису већма распрострле, ради провиденија његовог, и потом трпећим бол помоћ у колико им се по могућству његовом може указати, укаже.

Но 22.

12. Јануара 1846.

у Јагодини

Подпоручик,

Д. Миленковић

АС, НОЈ, Ф I, р-47/846.

222.

Славному Началничеству Окружја Јагодинског

Од Физикуса Окружног

о Пописивању Френге Известие

Изволило е славно Началство у своем допису од 15. Јануара т. г. Но 6.у следству познате височаише Наредбе високославног Попечитељства внутрени Дела наложити мени пописивање точно свиу они лица, која у нашему окружју од френге болују. Изишао сам одма у Срез Темнић, но будућ да људи не бише преправни нисам могао свршити посао; ишао сам за тиме у Левач, овде сам пописао, а после опет у Темнићу. Ели точан списак незнадем, ја сам све пописао што од Кметова и Свештеника зазнадо и огледати мого, а списак ево достављам под А и Б, тако и назначуем она лица, која сам за наиспособнија нашо, да се у Београд прате лечења ради под Но 23. Лица она су у списку овом едном линиом назначена, која е под име подвучен. Да пак сва ова лица заиста од френге болују, ер сваки од њи има живу рану ил у гуши, ил у носу; ил има ружне красте по телу, или ноћну костобољу, кое знаке народ за френгу држи; зато мислим.

Но 22.

20. Јануара 1846 у Јагодини Др. А. П. Ивановић

Физикус Окружни

АС, НОЈ, Ф VII, р-127/а/846.

223.

Физикусу Ово Окружном

Но 140.

22. Јануар. 846.

У Јагодини

По Известију Началника Среза Темнићког Подпоручика Г. Д. Миленковића од 12. т.м. Но 22. налаже вам Началничество ово да одма у село Љубаву Среза Темнићког отидете, и тамо какве су се ране на више особа појавиле извидите, помоћ невољним дате и Нач. о том известити не пропустите.

АС, НОЈ, Ф I, р-47/846.

224.

Началнику Среза Темнићког

Но 140.

23. Јануара 1846. год.

у Јагодини

По гласу Известија вашег од 12.т.м. Но 22. Началничество ово издало е Налог за Окружног Физикуса да у село Љубаву повереног вам Среза отиде, и извиди какве су то ране кое су се на неким лицима појавиле, с тим да и помоћ лекарску невољним, даде,-о чему и вас знања ради известити не пропусти.

АС, НОЈ, Ф I, р-47/846.

225.

Славному Началничеству Окружја Јагодинског

Од Физикуса Окружног

За обште здравље старатисе, и све оно што у смотрењу здравља одвратити, или установити ваља, славному Началству јавити, ест дужност долуподписаного, зато представљам:

Будућ да у вароши нашои много хиљада свиња поубијано е, а ови крв и црева, ако у земљу укопана не буду, здрављу шкодити могу. Зато нужно е: да се с долуподписаним иош когод од власти прати, и речени предмет извиди, пре него пролеће врућину донесе.

У смотрењу здравља за важно ест нашло високославно Попечительство наше 1844. године наложити нама: да се баре по сокацима испуњавају, да се калдрма гради гди велико ест блато; а обштина е лане зактевала и славно Началство е одобрило да се сокаци пре него се калдрма гради регулирају; Зато ова иста коммија би могла извидити, и славном Началству предложити, кое баре, и кое сокаце би нужно било текуће 1846. године изпунити, регулирати, и калдрмати, да оваи предмет коии за варош ову у свакоме смотрењу.

АС, НОЈ, Ф I, р-48/846.

226.

Славному Началничеству Окружја Јагодинског

Од Физикуса Окружног

Од славнога Суда Окружног Јагодинског под Д 33/Но 6. од 18 Јануара примио сам Примечание да то ние у реду, што берберин прие обрне и лечити почиње рањене парничаре, него ии ја по налогу власти и дужности моиои огледам, опишем, и за њово наисходние лечение се постарам.-Ја препознаем да ово примечание Суда нашега надстоећу се оснива. Молим дакле славно Началничество, да оно овака лица пре него се она суду предаду к мени управо пратити изволи, како би се ја о ранама њиовима уверити, њи описати, за лечение старати се, а трошкове лечења веродостоино поднести могао, да кад све готово буде суду се представе.

У Јагодини 25. Јануара 1846.

Но 3.

Др. А. П. Ивановић

Физикус

АС, НОЈ, Ф I, р-101/846.

227.

Началничество Окр. Ћуприиског

Славному Началничеству

Окружја Јагодинског

Но 356.

30. Јануарија 846. год.

у Ћуприи

Овоокружног Суда Член Г. Димитрие Исаиловић налази се у тако опасној болести, да е о његовом животу слаба надежда без помоћи лекарске.

Премда е Физикус тамошњег окружја Г. Андреја Ивановић к болестнику Г. Исаиловићу неколико пута дошао и лекове му давао, ништа мање оваи док се при њему налази бива му боље, а како га напусти, њему се болест поврати и све опаснија бива; Зато е неопходимо нужно да би се код њега непрестано бар 5-6 дана бавио.

И по томе дооди Началничество ово по молби у бедном стању налазећег се Г. Исаиловића фамилије Славно тамошње Началничество званично замолити да би оно изволило Г. Физикусу Ивановићу допуштење дати да може овде код Г. Исаиловића лечења ради неколико дана непрестано бавити се.

Писар
Б. Е. Дмитривић
АС, НОЈ, Ф I, р-127/846.

Началник Окружни
Подполковник
Богдан Ђорђевић

228.

Началничество Окр.
Ћуприиског

Слав. Началничеству
Окр. Јагодинског

Но 457.

5. Фебруарија 1846.

У Ћуприи

Будући да е овоокружног Суда Член Г. Димитрие Исаиловић иошт већма у болест пао тако, да се само у њему душа по мало вие, то Началничество ово као у сојузу отношения свог од 30.пр.м. Но 356. долази Славно Тамошње званично замолити, да би оно изволило у колико емогуће скорие свога Физикуса Г. Андрију Ивановића овамо послати како ће болестнику у помоћ с лековима к оздравленију притећи. Ако у случају Физикус у окружие гди изишао буде, то нека оно изволи по њега пандура овога кои одовод писмо доноси послати, како неби његовог пандура пратило.

Писар
Б.Е. Дмитривић

Началник Окружни
Подполковник
Богдан Ђорђевић

АС, НОЈ, Ф I, р-127/846.

228.

Физикусу Окр. Јагодинског
Андреи П. Ивановићу

Но 400.

5. Фебруарија 1846.

У Јагодини

Славно Началничество Окр. Ћупријског с отношением своим од данашњег дана Но 457. јавило е овоме Началничеству да е Член Суда ондашњег Г. Димитрие Исаиловић у врло опасној болести и молило е да вас оно-Началничество ово тамо ради лекарске помоћи час пре упутити, а о чему вам Началничество ово и наложити ускорава да по пријатију овога Писма одма одатле с пандуром који вам Писмо донесе у Ћуприју одете к Г. Исаиловићу или ако за нужно нађете да су вам какови лекови за тамо потребни да овамо управо у Јагодину за узети исте дођете а потом одма у Ћуприју одете.

Да се експед.

Милошевић

АС, НОЈ, Ф I, р-127/846.

229.

Началничеству Ћуприиском

Но 347-400.

11. Фебруара 1846. год.

у Јагодини

Како по првом писму Славног тамошњег Началничества од 30. пр.м. Но 356. устмени Налог тако и по другом од 5.т.м. Но 457. писмени под 5.т.м. Но 400, издат е Ово Окружном Физикусу, да може лечења ради ослабљеног са здрављем Г. Д. Исаиловића тамошњег Члена Суда, неко време у Ћуприји пробавити.-О чему се Похвално Началничество по ради знања извештава.

Да се експед.

М. Нед.

АС, НОЈ, Ф I, р-127/846.

230.

Физикусу Окружја Јагодинског

Г. Андреи П. Ивановићу

Но 143.

4. Фебруарија 1846.

У Јагодини

Из прикљученог овди под ./ у Копии предписанија високославног Попечительства внурени Дела од 8.пр.м. СНо 2172. од пр.год. увидити ће моћи како предхвално Попечительство представление ваше учињено под 28. Септемвра пр. 1845. год. Но 48. у смотренију отварања у вароши овде Апотеке и из кои

узрока не одобрава; о чему вас као у одговору знања ради вашег с настоећим извештава.

Да се експед.

М. Нед.

АС, НОЈ, Ф VI, р-31/846.

231.

Началничеству Окружја Јагодинског

Из узрока што, Лекар Тамошњег Окружја ние послао овамо Протокол прошле 845. год. њиме пелцована у истом Окружју лица, налаже Попечитељство внутрени Дела Началничеству, да препоручи свом Окружном Лекару, да се он постара што пре такови Протокол, ако га досад иошт, као што се 12-ом тачком Уредбе од 8 Јулија 839. год. Но 359/С977. прописуе, приуготовио не буде, сочинити, и по надлежности уредно сочињени Началничеству предати, кои по томе, да оно Попечитељству овоме неотложно припошиље.

СНо 194.

8. Фебруара 846.

у Београду

Началник

Санит. Одделениа

Др. Ем. Линденмаер

Попечитељ внут. Дела

Полковник Калаљер

Илија М. Гарашанин

АС, НОЈ, Ф I, р-191/846.

232.

Физикусу Ово-Окружном

Г. Андреи Ивановичу

Но 471.

20. Фебруара 1846 год.

у Јагодини

Високославно Попечитељство внутрени Дела предписанием своим од 8 т.м. СНо 194. јавља Началничеству овом да ви као Окружни Физикус Протокол вама калемљенои младежи у овом Окружју као што вам 12-та тачка Устроения гласи поднели нисте, с Налогом да му се такови одма доставе,-У следству чега налаже вам Началничество да му такови протокол каламљења од кад сте ви

постали овд. Физикус за то време неподнесени надлежно у свему попуните и попиљите.

Да се експед.
М. Недељковић

АС, НОЈ, Ф I, р-191/846.

233.

Славному Началничеству Окружја Јагодинског
Од Физикуса Окружног !

У допису своме од 20 фебруара т. г. Но 471. налаже ми славно Началничество: да Протокол каламљења од прош. 1845.године поднесем, као да ја исти иош нисам поднео.-Но како ми и мои деловодитељнио Протокол од 6. Новембра 1845. Но 50. сведочи, ја сам исти протокол точно списан славному Началничеству са главним Известием о каламљењу читавога окружја већ поднео исти дан, ја дакле не знам, како или гди може то грешка бити.

У Јагодини 24. Фебр. 1846. Др. А. П. Ивановић
Физикус Овоокр.

АС, НОЈ, Ф I, р-191/846.

234.

Славному Началничеству Окружја Јагодинског
Од Физикуса Окружног
О Каламљењу Богиња Главно Известие

Од 11 Јуниа до 1. Септ. Т. г. каламио сам свега	
У Темнићу	900 лица
Јагодини	164 "
Левчу	961 "
Свега	2025 лица

Како и с коим успехом сам радио, јавио сам сваке седмице; свакад по каламљењу и уписивању одма се наплаћивало, и дата ест феда, осми дан се

прегледало, и ако кое ние примило, опет се каламило.-Како су Свјаштеници списак кратког Тевтера подносили, и како су Кметови народ приводили, такође јављено ест; но нужно ће убудуће бити, да прие каламљења Г Г. Срезки Началници народу и Кметовима, а Г Г. Архиереии Св. Свјаштенству сваке године особито наложе точност у дужности, да важан посао оваи сасвим уредно извршен буде.

Која лица су Кметови као убога представили од ови се ние наплаћивало, и долуподписани од ови не тражи накнаду из Правитељствене Кассе, премда ово њему закон допушћа; Само списак они лица ставља овамо, кои су могли, а иош нису платили, што сл. Началство из приложеног видити може. До идуће 1846. године мислим само у Јагодини каламити, а по селима оставити зато, ер е деце мало.

У Јагодини 6. Нов. 1845.

Но 50

Др. А. П. Ивановић

Физ. Овоокр.

АС, НОЈ, Ф I, р-191/846.

235.

Сланому Началничеству Окружја Јагодинског
од Физикуса Окружног
к Главном Известију о Каламљењу Прилог

Гди сам до сада каламио, а нисам сам купио закониту таксу од каламљени лица, иош ми ние плаћено; зато пренужден сам сва она лица Сл. Началству представити да ме оно заштитити изволи.

Од године 1844.

У Јагодини 154 лица, коии списак и феде сл. Суду Примирителном предао есам. Наплаћуе се по 1 цванцик на лице.

У Шантаровцу 23 лица, како следе:

Протокол Но

1. Лазар Павлов.

3. Стефан Стојанов.

4. Крста"

5. Петко Ђорђејев.

6. Милое Станков.

7. Никола Милосављејев.

8. Миљко Стојанов.

9. Радосав Иванов.
11. Матеа Миљков.
13. Петар Стојанов.
14. Алемпије Стефанов.
15. Милета Стојанов.
16. Лазар Стојанов.
18. Станое Лазић
19. Никола Марков.
21. Тома Максимов.
22. Петар Павлов.
24. Живан Игњатов.
25. Максим Живков.
27. Рака Јанићијевић.
30. Милован "
31. Никола Ђорђевић.
32. Јова Тимотијевић.
35. Милован Голубовић.
- Свега 48 чергара.

Године 1844 у Дол. Рачнику (Левач)

- Но 1. Ђорђе Стојанов.
2. Најдан Николић
3. Мита "
4. Никола Китановић.
5. Петко Петровић.
6. Вучко Стојановић.
7. " Кузмановић.
8. Тодор Крстинић.
9. Марко Павловић.
10. Ђорђе Спасић.
11. Петар Живковић.
12. Стојан Живковић.
13. Вучко Стојановић.

- 14. Илија Петков.
- 15. Стоја Ђорђеџев.
- 16. Никола "
- 17. Панта Младенов.
- 18. Димитрие Цветков.
- 19. Мита "
- 20. Јован Ранђелов.
- 21. Јован Ранђелов.
- Свега 42 гроша.

Године 1845 у Јагодини

- Но 4. Димитрие Ђорђеџев.
- 7. Александра Радосављева
- 19. Светозар Китанов.
- 20. Давид "
- 21. Никола Миаилов.
- 40. Катарина Стеванова
- 57. Милица Антониева
- 59. Елена Маринкова
- 60. Лазар Стојанов
- 94. Елена Милоева
- 147. Петар Иилин
- 154. Ђорђе Ђорић.
- Свега 12 цванцика.

У Божуровцу (Левач)

- Но 9. Аврам Павлов
- 10. Милован Ездимиров
- 11. Милена Тодорова
- 12. Марија Николина
- Свега 8 гроша.

Године 1845 у Милутовцу (Левач)

Но 3. Заарија Димитриев.

4. Даница Миаилова

5. Милан Митров.

9. Макрена Милетина

11. Мирча Милетин.

12. Лазар Василиев.

16. Милинко Милованов.

18. Јована Спасоева

19. Милос Јованов.

25. Танасие Петров.

26. Васа Петров.

Алекса Јованов.

Свега 24 гроша

У Секуричу (Темнић)

Но 1. Живан Анђелков.

2. Каравилка Павлова

3. Милана Милоева

4. Неранџа Милосављева

5. Бојана Игњатова

6. Јана Евтина

7. Анђелиа Милошева

8. Каравилка Алексина

9. Љубомир Симонов.

10. Еврем Петров.

11. Маргита Стеванова

12. Стеван Живанов.

13. Евдосија Савина

14. Илија Петров.

15. Станика Павлова

16. Милица Јованова
17. Милица Симонова
Свега 34 гроша.

У Коларе (Темнић)

Но 1. Савка Илиина
2. Сениа Павлова
3. Александра Стефанова
7. Петроика Танаскова
8. Савка Илиина
Сега 10 гроша
Свега 207 ½ цванцика.

Молим Славно Началничество, да оно новце ове, особито оне кои од 1844 године иош остадоше преко надлежни власти покупити и мени предати извида не изгуби.

У Јагодини 6. Нов. 1845.
Докторски Но 50.

Др. А. П. Ивановић
Физикус

236.

У Јагодини 1845

Каламљени Неплатише

Но 4. Димитрие Ђорђевић.
7. Александра Радосављевић
19. Светозар Китановић
20. Давид "
21. Никола Миаиловић
40. Катарина Стеванова
57. Милица Антониева
59. Елена Маринкова
60. Лазар Стојанов
94. Елена Милоева
147. Петар Улиин

158. Ђорђе Ђорић
По 4 гроша—48 гр. чарш.

У Шантаровцу (Левача)
Године 1844.

Но 1. Лазар Павлов.
3. Стефан Стојанов.
4. Крста "
5. Петков Ђорђевић.
6. Милое Станков.
7. Никола Милосављевић.
8. Миљко Стојанов.
9. Радосав Иванов.
11. Матеја Миљковић.
13. Петар Стојанов.
14. Алемпије Стефанов.
15. Милета Стојанов.
16. Лазар Стојанов.
18. Станое Лазић
19. Никола Марковић.
21. Тома Максимовић.
22. Патар Павлов.
24. Живан Игњатовић.
25. Максим Живковић.
Рака Јанићијевић.
30. Милован "
31. Никла Ђорђевић.
32. Јова Тимотијевић.
35. Милован Голубовић.
Свега 48 гр. чарш.

Доњи Рачник (Левач)
Године 1844.
Каламљење нису платили

1. Ђорђе Стојанов.
2. Наидан Николин.
3. Мита "
4. Никола Китанов.
5. Петко Петров.
6. Вучко Стојанов.
7. Вучко Кузманов.
8. Тодор Крстин
9. Марко Павлов.
10. Ђорђе Спасин
11. Петар Живков.
12. Стојан "
13. Вучко Стојанов.
14. Илија Петков.
15. Стоја Ђорђејев.
16. Ниукола "
17. Панта Младенов.
18. Димитрие Цветков.
19. Мита "
20. Јован Ранђелов.
21. " "

године 1845.

- Но 2 Милосав Јованов.
3. Милутин Петров.
 5. Стојана Васиљкова
 9. " Ђурђева
 13. Даница Петрова
 14. Стојан Јованов.
- Свега 54 гроша чарш.

У Милутовца (Левач)
Каламљени Неплатише

Но 3 Заариа Димитриев.

4. Даница Миаилова

5. Милан Митров.

9. Макрена Милетина

10. Мирча "

12. Лазар Василиев.

16. Мијушко Милованов.

18. Јована Спасоева

19. Милос Јованов.

25. Танасие Митров.

26. Васа "

27. Алекса Јованов.

Свега 26 гроша чарш.

У Божуровцу (Левач)

Каламљени Неплатише

Но 9. Аврам Оавлов.

10. Милован Ездимиров.

11. Милена Тодорова

12. Марија Николина.

Свега 8 гроша чарш.

У Секуричу (Темнић)

Каламљени а не платили

НО 1. Живан Аншелков.

2. Каравилка Павлова

3. Милана Милоева

4. Неранђа Милосављева

5. Бојана Игњатова

6. Јана Евтина

7. Анђелија Милошева

8. Каравилка Алексина

9. Љубомир Симонов.
 10. Еврем Петров.
 11. Маргита Стеванова
 12. Стеван Живанов.
 13. Евдосиа Савина
 14. Илија Петров.
 15. Станика Павлова
 16. Милица Јовнова
 17. Милица Симонова
- Свега 34 гроша чарш.

У Срње (Темнић)
Каламљени Неплатише

- Но 2. Никола Јованов.
3. Стамена Милоева
 4. Светозар Ђорђевић.
 5. Станица Сретенова
 6. Миат Здравков.
 7. Софија Ђокина
 8. Николе Здравкова
- Свега 14 гроша чарш.

У Коларе (Темнић)
Каламљени а не платили

- Но 1 Савка Илиина
2. Сенија Павлова
 3. Александар Стеванов.
 7. Петроика Танаскова
 8. Савка Илиина
- Свега 10 гроша чарш.
- АС, НОЈ, Ф I,р-191/846.**

237.

Славному Началничеству
Окружја Јагодинског
Од Физикуса Окружног 15-дневно
Извеште

У вароши нашој и у Срезу Темнићу који сам по налогу Славног Началства посетио опште здравље народа прилично ест добро било, но , не престајем Славном Началству предложити, да оно чистоћу авлија и сокака преко Кметова набљудавати не заборави; будући да пролећно време све што тунути и здрављу шкодити може ускорити оће.

У Јагодини
15 Фебруара
1846. Др. А. П. Ивановић
Но 6. Физикус Овоокр.

АС, НОЈ, Ф I, р-208/846.

238.

Физикусу Окружном

Но 331.
19. Фебруар 1846. год.
у Јагодини

Ви сте 5-га Марта прошле 1845. год. поднели овом Началничеству Списак дугова вашиј, који вам неки од варошана, за лекове и визите дугују, поради наплаћенија што е и за удоволетворити Началничество вашој молби, дало е исти списак Примирителному Суду овдашњем но у дејствование, који е под 21. пр.м. и год. Но 757. одговорио Началничеству у обширном смислу зашто ние могао исте дугове наплатити, пославши 3 цванцика од Ђоке Пилиштара наплаћени у исто време, који вам Началничество доставља заједно са вашим Списком и копиом писма Примирителног Суда с два прилога, поради знања с тим својим употствованием, ако ове тамо наведене изговоре дужника не уважите, да се можете Окружном Суду тужити.

Да се експед.

АС, НОЈ, Ф II, р-101/846.

239.

Суд Окружја Јагодинског

Славному Началничеству

Окружја Јагодинског

Но Д 579/К 56.

Марта 1846.

У Јагодини.

Поводом предложења Суду, овом апсанцие свог Милоја Дмитровића, да е апсеник Бранко Радовановић из Братичића Окр. Ваљевског болестан и немоћан, и помоћи лекарске тражи умољава истии предпохвално Началничество, да Физикусу Окружном, да поменутог апсеника Бранка Радовановића визитира, и мнение свое кастално стања здравља његовог Началничеству поднесе, као и Бранка, ако е заиста болестан и помоћи лекарске потребуе, на рачун касе судиске лечи, наложити, и мение лекарско поднешено му Суду послати изволи.

Председатељ Суда

Капетан,

Евт. Угричић

Писар

Јов. Николић

АС, НОЈ, Ф I, р-232/846.

240.

Славному Началничеству

Окружја Јагодинског

О усмену Налогу Славнога Началства од данашњег дана да би прегледао Николу Миловановог и Милована Станковића оба из Залаговца да се види есу ли они здрави ели нису, и нађо:

1-во Никола Милованов има знамените ране у гуши; кое знаци есу од праве френге, 2-го Милован Станков ест у гуши здрав но око десно јако ест болно у ханалу ономе кои од ока у нос води;

На некога Миленка назови лекара, из Јагодине многе тужбе долазе кое и Славному Началничеству и Судовима и мени досађују, и балгополучие Народа кваре, лекарско полицаина дужност налаже долуподписаному по чл.13 у Наставленијама За Физикусе да ја надгледам све оне кои се у моем окружју с лечењем занимају, и да извидим; по коем праву они лече, премда сам досад више пута зактевао да се речени Миленко к мени упуту, да ја видим праву његову досада нисам достигао ово! Зато опет престављам Славному Началничеству и

молим да одма данас исти Миленко к мени се прати с налогом тим да он са собом донесе праву по коему он лечи и исто мени покаже да се знаде имали он ту власт и да тужбама, и незаконима његовим уговорима краи буде.

у Јагодини
Но 10.26. Фебруара 846.

Др. А. П. Ивановић
Физикус Овоокружни

АС, НОЈ, Ф I, р-193/846.

241.

Славному Началничеству
Окружја Јагодинског
Од Физикуса Окружног
Известие

Обште здравље у Јагодину ест било добро, но лекарско полицаина дужност изискуе да се сва варош прегледа, и чистоћа у авлијама и у сокацима строго набљудава, ер сада вруће време и испарение многостручно може лако тешку народну болес проузроковати, особито код нас гди прошле зиме много иљада свиња убиено ест, молим дакле Славно Началничество да оно Кмету вароши ово наложи да он дужан буде с меном читаву варош прегледати; добро би било и то да се мени влас даде, са истим Кметом кад год нужно буде лекарско полицаине предмете и изненада кушати, будући да случаи сваке нужде лако се може тревити, и ред више усигурава.

у Јагодини
15. Марта
846. Др. А. П. Ивановић
Физ. Овоокр.

АС, НОЈ, Ф II, р-64/846.

242.

Славному Началничеству Окружја Јагодинског
Од Физикуса Окружног

У смислу фисочаише Наредбе од 4. Марта т.г. Но 367. о назови лекарима, и налога славног Началничества од 9. о.м. и год. Но 731. пратим ову младу Елену Нешину која се тужи: 1. да нека Маца Петрова речена Швабица њу зло лечила ест

ер е болест њену са природног места у нос и у гушу утерала, што за њу много горе ест, него да е на срамној части тела остала. О чему и ја уверен есам. 2. да е иста Маца од ње едини фистан њен напред узела, и премда од љечења никаке фаиде неима, опет неће да поврати.

Молим дакле да сл. Началство речену Мацу, на коју и досада више пута и варања и тровања тужба е дошла, предзове, Суду предаде, и њои за строго забрани у напредак свако лечење.-Од ове исте младе ће моћи и о томе уверити сл. Началничество, како безобразно иста Маца и о мени и о Судовима говори.

у Јагодини 28. Марта 1846.

Но 15.

Др. А. П. Ивановић
Физикус

АС, НОЈ, Ф Ц, р-62/846.

243.

Славному Началничеству
Окружја Јагодинског

Од Фисикуса Окр.

З-мчно Известие

Време у прва 3 месеца т.год. ест било много меко и променљиво, барометер ест обично на степену и променљиво, а термометер од 0-10 степени одстојао, но влијание времена на здравље људи и стоке ние лоше било, редња се ние никакова појавила. Сви дакле случаи боловања били су случаини.

Болни долуподписани од дана примљеног височаишег Налога високославног Попечительства внутрени Дела то.е. од 15 Фебруарија т.год. лечио и излечио е 14 од разни болести кои характер е наивише...е био, овде се разумевају болни житељи Јагодински.

Болнице у Јагодини имаду две, едну е установио долуподписани ове године, у њои су се окренула 14 лица кои точан Списак показуе Протокола. У овои болници е долуподписани оваи ред увео: Сваки болестник донесе собом на сваки дан 1 оку пшенична брашна и 50 драма масти, а кад се излечи, прорачуна се лек, лежање и квартир, и почем се положи, напише се на артију и прати се к високославному Г. Началнику да он види што и како се чини у болници. Другу има Миленко Михаилович за френгаве, сад е празна, оснива се на уговорима прие лечења кои су од кратког времена.

Од ови и сад се налазу у болници 7 лица ови болују наивише од шуге и од френге. Точније описивање болнице дати ћу други пут; од долуподписаного

забрањени но с том под непосредственим надзирањем моим тако, да нико се не прима нити одпушта док га ја не видим.

Од 1 Јануарија т.год. дошли су од високославног Попечитељства внутрени Дела три налога: 1. о френги да се сви кои од ње болују попишу; свршио е долуподписани лепо оваи налог у Левчу, но у Темнићу ние зато, што Кметови кои тада нису били преправни премда ја и Темнић прошао есам, зато ћу морати исти Срез иошт еданпут проћи, ако Г. Капетан число исти болни мени преко Кметова невручи. 2. О тримесечним известијама т.е. о назови лекарима у коему сам молио Славно Началничество да оно речени допис обнародуе, и све оне кои се с лечењем до сада занимаше, призове, и да од сада не лече, забрани.

Славно Началничество наше на представление мое наредило 1-во да у Села наша црева и кости свињске у земљу укопају, 2. да се велике рупе и баре по сокацима испуњавају. 3. да се сокаци и авлие чисто држе, што исто и долуподписани с главним Кметом прегледао ест.

Бакални еспап ест био добар, отрове нису давали без мое цедуље; између назови лекара Маца Петрова Швабица окварила е одну младу срамну живу рану, отерала е са свог природног места у гушу у нос и проче кое ја данас представљам Слав. Началничеству и узеше иои напред фистан, но Славно Началничество е заповедило да фистан врати и не лечи више; Судеиско лекарски су случаи били 4. Све раане на глави, но од ови ни едан ние погинуо, што ће са наплатом лечења бити, видећемо. У Јагодини 30. Марта 1846.год. Доктор А. П. Ивановић Физикус.

АС, НОЈ, Ф XIII, р-58/846.

244.

Славному Началничеству Окружја Јагодинског

Од Физикуса Окружног

О френги ново Известие

У свомеу допису од 10. Апр. т.г. Сно 1049. коии ја синоћ прими, налаже ми славно Началство

1. да списак свиу у окружју овоме од френге болујући лица, точно састављен што скорие предадем. Зашто нисам исти списак досад предао веч сам јавио Но 5. ови Известија а да заиста ние о мени погрешка познсто ест Началству.

2. да одма, без сваког отлагања ова лица, која од френге у великом степену болују, славном Началству спремна пошљем. Ово премда лица за речену цель способна више има опет не могу одма да извршим а) зато, ер ова лица нису у Јагодини, веч далеко у селима, ја пак неимам власт никога са села звати нити имам лице по коме; ово може само славно Началство преко срезски Началника. б) зато ер се пописивање иош до сада није могло докончати, не зна се дакле која су најспособнија лица; одма како ово готово буде, (на коии посао одма желим поћи, како његова Светлост Господар наш прође, и ја од Г. Капетана Темнићког

зазнадем, есу ли свиу община Кметови зазнали сва овакова лица) дати ћу по могућности точан списак френгави лица, назначити ћу она лица, која за Београдско лечење за наиспособнија нађем, и дати ћу мњење о њиовом стању, како ми е исто сл. Началство наложило.

У Јагодини 14. Апр. 1846.

Др. А. П. Ивановић

Но 18.

Физик. Јагод.

АС, НОЈ, Ф VII, р-127/а/846.

245.

Славному Началничеству Окружја Јагодинског

Од Физикуса Окружног

15-дневно Известие

Обште здравље у Јагодини и у околишу њеном ест добро, редње неима, умрле су 2 стара, и 1 малено лице. За слабости и запуштене болести да наступајућа врућина не би шкодила здрављу, обишли смо с Кметом славну варош и заповедисмо житељима, да све сокаце, авлие и пр. чисто држе. Но едно место, кое сам и досада јавио, опет сам принужден јавити, ово е авлија меане високор. Г-ра Милете Радоиковића прама Примирителног Суда. У овои авлии сасвим нечисто и боим се здрављу убиточнои толико е ђубре, и блато, вода и мокраћа разне скоте, да исто Лекарска Полиција никако не може да трпи. Зато необходимо нужно ест наложити: да иста авлиа се попуни здоровом земљом и песком, да се вода и сок свакојаки у олук чаршије поведе. Тежка ми дужност старања о обштем здрављу налаже да ово опет јавим, и молим да се ово веч еданпут изврши, да се у ономе месту други житељи неугледају. А за високор. Г-ра реченога веруем да он коии толико пута исти живот жртвовао за благополучие сожителја своии, хотиће и сада исто очувати помоћи.

у Јагодини 15. Апр. 1846.

Но 19.

Др. А. П. Ивановић

Физ. Окр. Јагод.

АС, НОЈ, Ф II, р-156/846.

246.

Славному Началничеству Окружја

Јагодинског

Кад долуподписани у почетку прошле 1845. године на благоизвољено питање славног Началничества: могу ли ја лекове држати и изслеђивати, плаћају ли мени они кое лечим? одговори: да у читавои Јагодини само две куће ме

плаћају, а сви други могућни лечени и излечени (ер од сиротога и од умрлога ни за визите, ни за лек не тражим накнаду) и прву и втору квиту без одговора пропустише: изволило ми е сл. Началство наложити: да списак дужника предадем. Предао сам число са суммом од 199 цванцика и 32 гроша дуга 5-га Марта 1845. године. Оваи списак е сл. Началство благоизбраном Примирилном Суду Јагодинском произвело, коии е (како ми сл. Началство под 19 Фебр. 1846. изјасуе) само 3 цванцика од моии дужника узео, а од осталии ја сам обширно одговорио, но оваи одговор до сада нисам примио; У истом Изјаснењу ми советуе: да ако ја ове изговоре лечени и излечени а платити нехтући Јагодинаца неби уважио, можете се као тужитељ к славном Окружном Суду обратити. На ово пренужден сам приметити:

1. Не налазим за добро, да се са житељима, с којима живити и умрети желим, по судовима терам, будућ да оваи поступак поверение народа к свому Лекару и код невини житеља ослабљава; ер дужници би на мене мрзили, а узрок непријатељства неби изкрено сообштили како се веч и догодило!-А и ние фаида даље ићи, ер они кои су могли пред Примирит. Судом изговорити или таити законито зактевање мое хоћеу и пред окружним исто чинити.

2. Молим да се ово Изјаснение мое високославном Попечитељству нашем Внутрени дела у оригиналу прати, да се оно увери, како народ према Лекару поступа; има посла и сувише, но када награда тражи, неће нико ни да чуе. Овако ми се догодило и у Јануару 1846. текуће године, кад сам за лечење 1845. године конте пратио. Што се мене тиче молим, и јако понизно молим: да исто висок. Попечитељство внутрени Дела, за мене израдити изволи: да се лекови, кое ја из Правитељствене Апотеке узео, и у народу потрошио есам, а иош изплаћени нису, из Правитељствене Касе да се изплате, а што сам ја изплатио, не спомињем. А од сада по чему сам се уверио, да многи у Народу окраи што и лепи своиства свои ту слабост имаду да нерад плаћају, гледати ћу, да у ова обстојатељства недођем више, нећу никоме издати лек док не плати, и не боим се да ће ово Народ од мене одвратити, почем од 740 лица која до сада лечена бише, само 2 су умрла. Народ дакле веч знаде да су лекови од фаиде.

3. Молим да ми славно Началничество изговоре моии дужника издати изволи, и ово изјаснение и прошение мое и са свое стране високославном Попечитељству препоручити, и потврдити.

у Јагодини 16. Апр. 1846.

Др. А. П. Ивановић
Физ. Окр. Јагодинског

АС, НОЈ, Ф II, р-101/846.

247.

Славному Началничеству Окружја Јагодинског

Од Физикуса Окружног

О лицима, која ће у Београд праћена бити

У свомеу допису од 10. Апр. т.г. СНо 1049. налаже ми сл. Началство, да назначим она два лица, која су наиспособниа, да се у Београд прате леченија ради од френге, ово извршити желећи, јавим, да за ову целъ наиспособнии есу.

1. Милан Савин из Залаговца, овоме е нос од коже до гуше живом раном проеден, ест стар око 12 година.

2. Тодора Милованова из Бачине, око 16 година, ове тело е пуно краста, и гута, кое 3 године зреју пак се на вечите ране проваљују са ружном крастом.

3. Милована Милића из Коларе жена коиои е сва реса и повелика част тврдога тавана у усти изедена, белим ранама пуна. Способна е

4. и Мара Николина из Црнче око 30 година, ова баш овако болуе као Но 3.

Више лица представљам зато, да ако би се догодило, да едно или друго лице ићи не може, да славно Началничество избирати може.

Но 23.

У Јагодини 22. Апр. 1846.

Др. А. П. Ивановић

Физ. Овоокр.

АС, НОЈ, Ф VII.p-127/a/846.

248.

ЧИСЛО ОНИ ЛИЦА

Која За Сада од Френге Болују

А) у Срезу Левачком

Число	Село	Име болнога	место болести Примечанија
1.	Шантаровац	Милица Јанићиева	жива рана у носу
2.	Цикоте	Петар Обрадов	' " у гуши
3.	Доброселица	Синђа Милосављева	" " у носу
4.	"	Андреина кћи	" " у гуши
5.	Сиљевица	Панта Мандић	" " у носу
6.	Кавадар	Стефан Радоев	" " " "

7. "	Његова маика	" " " "
8. Медоевац	Никола Дачић	красте по телу
9. Комаране	Пауна Радосављев.	Костобоља
10. Рековац	Томанија Станисављева	красте по телу
11. "	Стефан Милосављев	кости ране
12. Црнче	Мара Николина	у носу и гуши
13. Лепоевић	Иван Порчанац сви	ове нисам видио, ер Кмет
14."	Кметово дете	у шуташе, а други доказаше
15. "	Марија Живанова	крастама
16. Белица	Ела Николина гуша,	кости
17. Вел. Дренова	код Стеф. Арсића 3 лица	у гуши и у носу
18."	Васе Глобара жена	? нисам видио
19. Медвеђа	више лица код Анд.Ковачевића	разним местима
20. Медвеђа	Стефан Градиштанац	костобоља
21 "	Божана Живкова	красте
22. Раинац	Стамена Миљкова	ж.р. у гуши
23. "	Цвета Димитријева	'
24. Каленић (село)	Василие Николин	красте по телу
25. " "	Петар Милованов	" "
26. " "	Крста Лукин	" "
27. Опариће	Милосав Андреин	у носу ове опет нисам видио,
28 "	Станица Јоксићева ?	већ сам од други зазнао,
29. "	Јана Крстина сна	у носу,гуши,костима ер Кмет тајаше
болест.		
30. Вукмановац	Благое Милутинов	?

У Превешу много има оваки болни, но Кмет ии немогаше скупити, нити е њиов списак досад пратио по обичају.

Премда код неки лица стоии, да ии нисам видио, опет сам о стању њиовом преко родитеља, Кметова и пр. уверио.

Ивановић

АС,НОЈ,Ф VII,р-127/а/846.

249.

Списак они лица
Која за сада од френге болују
Б) у срезу Темнићком

Число	Село	Име болнога	Болести лик.	Примечанија
1.	Коларе	Стефана Марков.	жена	костобоља
2.	"	Ристе	" "	
3.	"	Здравка Стојанов. ж.	"	
4.	"	Танаска Вељков "	"	
5.	"	Павле Благоев.	"	
6.	"	Стојана Радосављева	"	
7.	"	Милована Милића жена	у гуши	много квар.
8.	"	Алекса Марковић	рана на моћници	
9.		Драгошевац у Неше Воиновог кући	4 лица	у гуши
10.	"	Маринко Ћирков	"	
11.	Ивковић	Стефан Поповић	красте	
12.	Беочиће	Милица Порпирова	у носу и по телу	
13.	"	Петра Весића жена и 2 детета	не виђени	
14.	Секурич	Ружица Максимова	ране дубоке	
15.	"	Петар Симин		
16.	Залаговац	Милосав Радоиков.	у носу и костима	
17.	"	Никола Милованов	у гуши	
18.	"	Милан Станков	"	
19.	"	Ђока Павлов	"	
20.	"	Богдан Стојанов	красте, костобоља	
21.	"	Милан Савин	у носу много кваран	
22.	Мареново	Сара Јовина	у костима	
23.	Глобар	Петрија Милованова	"	
24.	"	Ђурђа "	у устима	
25.	Љубава	АнтаСмиљков	у носу	
26.	"	Попадија	у устима	
27.	Јасика	Петкана Милосављева	гуша и костобоља	

28.	Бачина	Тодора Милованова	красте и гуте
29.	"	Васе Кмета жена и кћи	" "
30.	Потоцац	Аранђел Миаилов	ране дубоке
31.	"	Милован Милетин	красте

По сведитељству Гна Капетана има у Мајуру 5 лица, а по Г. Свештенику Миленку у Ракитово 2 лица, но ове ја нисам могао видети.

У Јагодини 23. Апр. 1846.

Др. А. П. Ивановић
Физ. Овоокр.

АС, НОЈ, Ф VII, р-127/а/846.

250.

Славному Началничеству Окружја
Јагодинског

Примирителног Суда
Вароши Јагодине
Известие

Г. Физикус Андреја Ивановић овдашњи, преставши Примирителном Суду овом с молбом, да му Суд оваи, од Славног Началничества пасош за његову слушкињу Сару и слугу Тасу Живковића овдашњег, за у Аустриску Страну, и то до места Митровице издеитвуе, следством молбе предреченог Г. Примирителни Суд достоии Славно Началничество, у томе више молити, да би предреченои Сари и слуги Таси пасош дати изволи.

Но 172.

22. Априла 846.

у Јагодини

За Председатеља

Прим. Суда

Члан

Ђока Прокопиевић

Писар

Димитрие Поповић

АС, НОЈ, Ф II, р-119/846.

251.

Началнику Ср.Левачког

Но 1213.

24. Априла 1846.

у Јагодини

По гласу вашег Известија од 21. т.м. Но 295. послало е Началничество одма Окружног Физикуса у Рековац да провиди да ли су то истина богиње човечие на тамо именованим лицима појавивше се,-О чему и вас знања вашег ради извештава.

Да се експед.

М. Недељковић

АС, НОЈ, Ф II, р-116/846.

252.

Физикусу Ово Окружном

Г. Ивановићу

Но 1124.

30. Априла 1846.

у Јагодини

Заборавило при експедитирању преписанија овог Началничества од 19. Феб. т.г. Но 331. у копии известиа Примирилног Суда у којем обширно стои изчислена изјасненија ваши дужника зашто вам дуг платити не могу, као и 3 цванцика од Ђоке Пилиштара наплаћени, пошилије вам Началничество у одговору Известија вашег од 16 т.м. с Налогом, да га о приему 3 цванцика известите, а што се тиче предложенија вашег, да се у предреченом известију примечаниа високославног Попечитељства в. Дела поднесе не може вам оно удољетворити, по томе што би управо изванредно поступало, и из тога произићи могућа следства недовољна трпити морало.

Да се експед.

М. Недељковић

АС, НОЈ, Ф II, р-101/846.

253.

Славному Началничеству Окружја Јагодинског
Од Физикуса Окружног

Познато е Славном Началничеству из више пута чињени представленија моји, како ја за каламљење од године иош 1844. за 154 каламљени лица по закону мени припадајући 154 цванцика нисам до данас ни пару примио, премда жителје с којим о овом предмету разговарам кажу да су они с порезом платили веч давно. Ја нећу никоме да досађуем, но и мое право не могу да запустим; иош еданпут, особито сада, када се Примирителни Суд овдашњи мења, представљам сл. Началству, да оно, као моја предпостављена власт не трпи, да се моја права уништавају, ер само тад се може и од мене зактевати да ја моју дужност чиним, ако прама мени сваки своју дужност извршуе, и молим да се мени речени 154 цванцика скоро уруче, да не будем пренужден тужбу ову толико пута понављати.

у Јагодини 6. Маја 1846.

Но 26.

Др. А. П. Ивановић

Физ. Овоокр.

АС, НОЈ, Ф III, р-57/846.

254.

Славному Началничеству Окружја Јагодинског
Од Физикуса Окружног

15 дн. Известие

У Јагодини, и колико у пописивању болни од френге заснати могао, обште здравље ест добро, и по окружју. 2-ог т. месеца изволило е славно Началство мене пратити у Рековац, ја тамо нађо на 2 лица мале богиње кое нису опасне, и магаречии кашаљ. И лек, и начин чувања здравља од болести кое се ест код људи наоди издао сам.

У Јагодини 20. Маја 1846.

Др. А. П. Ивановић

Физикус

АС, НОЈ, Ф V, р-82/846.

255.

Славному Началничеству Окружја
Јагодинског

Примирителног Суда вароши
Јагодине Известие

У следству Предписанија Славног овоокруж. Началничества од 13. јунија Но 1176. прошле године да му изјасњење Примирителни Суд поднесе у томе смотренију зашто Феде о каламљењу богиња Доктором овим за 1844. годину раздао ние;

Поводом Налога предпохвалног Началничества, Примирителни Суд извештавајући Славно Началничество, да му такове феде на кое пишу људи не признају, да су деца богиње примила, а што е пак 20-34 комада раздао, то е писар истог Суда Димитрие Поповић, Господ. Доктору, на квиту пред Началничеством предао, и Феде повратио.

Но 234.

24. Маја 846.

у Јагодини

Председатељ Суда

Милош Миљковић

Писар

Димитрие Поповић

АС, НОЈ, Ф III, р-57/846.

256.

С п и с а к !

раздати и Феда калемљ. Богиња у вароши овои

Имена и Презимена лица

1. Тодор Папуџија1.
2. Коца Јанковић1.
3. Живко Стевановић1.
4. Илија Пандур1.
5. Живан Бранковић1.
6. Милен Мутавџија1.
7. Бранко Крстић1.
8. Петар "1.

9. Прока Цветковић1.
10. Станко Терзија1.
11. Милосав Радоиковић1.
12. Стеван Милић1.
13. Васко Бојација1.
14. Стеван Клисар1.
15. Јован Тодорић1.
16. Мита Врзић1.
17. Танасие Петковић1.
18. Стаменко Ђурић1.
19. Стеван Ранђеловић1.
20. Станко ?1.
21. Мита Баштован1.
22. Коста Радоиковић1.
23. Стеван Сандић1.
24. Тома Мутавција1.
25. Милка Стеванова1.
26. Станко Николић1.
27. Станое Јанковић1.
28. Мита Табак1.
29. Павле Милосављевић1.
30. Алекса Јанковић1.
31. Митар Здравковић1.
32. Коста Наумовић2.
33. Тома Анђелковић1.
34. Дина Стевановић1.

АС,НОЈ,Ф III,р-57/846.

257.

Славному Началничеству Окружја Јагодинског

Од Физикуса Окружног

15 дневно Известие

Обште здравље у Јагодини прошли 15 дана ест било добро, болести е мало; но една редња се почела на децама то е: оток жлезда под вилицама, оваи е

опасан, ако се лекар одма у почетку не зове умори. Два случаја смрти смо имали, оба од речени отока. Узрок ове болести прилично е вода, која се сада из реке пити немогавши из бунара граби, а ови како е познато, нечисту воду содржују. Но ово зло настоии сл. Началство великодушно одвратити ер за саградење чешама и доводење живе воде за мало дана знамениту сумму е скупило, и лепе наредбе учинило.

У Јагодини 29. Маја 1846.

Но 28.

Др. А. П. Ивановић
Физикус

АС, НОЈ, Ф V, р-82/846.

258.

Славному Началничеству Окружја Јагодинског

Од Физикуса Окружног

15 дневно Известие

Обште здравље у нашои вароши ово 15 дана ест добро било, редње никакве неимасмо, само су два мала детета умрла, и то од слабости. Но више напада људе труење назови лекара, нарочито Маца Петрова, која е пред славним Началничество веч више пута стојала чрез овога, опет мишоморећи и пр. ест близу до смрти довела еднога воденичара, кога ја хоћу лично пратити ер се е тужио; овде по нашима постоећима Законима молим, да –

1. славно Началство призове Мацу речену, и њу суду предаде зато што она од овог ил може бити и од други новце узимље, и отровне ствари употребљавати усуђуе се.

2. да исто Славно Началство истражи, у коиима дућанима се продају отровне ствари без зедуље.

У Јагодини 31. Маја 1846.

Но 31.

Др. А. П. Ивановић
Физикус

АС, НОЈ, Ф V, р-82/846.

259.

Началничеству Окружја Јагодинског

Јошт под 8. Јануаром т.г. СНо 2172. (од пр. год.) Попечитељство е внутрени Дела у одговору на представљено тамошњег Началничества од 4. Дек. пр.год. Но 3129. коме е и прошеније његовог Окружног Фисикуса, касателно отворења у вароши Јагодинској Апотеке, прикључено било,-сообштило Началничеству, да ће оно-Попечитељство-надлежно подеиствовати, да се предложене исто уважи, како се прво изучено и способно лице појавило буде, коме се овако важна струка поверити може. И сад почем се едан научен и дипломиран Апотекар пријавио, с молбом, да му се дозволи Апотеку у Јагодини отворити и држати; то налаже Попечитељство ово Началничеству да му ипак оно у смотренију заведенија у вароши тамошњој Апотеке поднесе свое известие и мнение: да ли е ова и ујколико з тамо нужна, и би ли саибија отуда живити и издржавати се могао?

СНо 1327.

3. Јулија 1846. год.

у Београду

Началник

Одд. Санитета

Др. Ем. Линденмаер

Попечитељ внутрени Дела

Полковник, Кавалер

Илија М. Гарашанин

АС, НОЈ, Ф VI, р-3/1846.

260.

Славному Началничеству Окружја Јагодинског

Началника Среза

Левачког о стању

Народа здравља седмод.

И з в е с т и е

Овим као по дужности Славно Началничество извештавам, да, осим други села, у селу Рековцу сушествует в. кашаљ на децама, и у В. Дренови срдобоља, од кое срдобоље да е неколико т.е. до 10 душа по известију пандура умрло. Поради предупредженија ове болести, да е и Г. Доктор кои е се поради пелцовања на подмладку Народа-младежа-богиње удесио на место суштесвујуће болести, ишао, и ту средство против исте употребљавао. А што се тиче у Милутовцу пришла дојако суштесвујућег, а томе му сада у понизности јављам, да е овде ова до сада болест бивша већ престала, а и она лица, која су од истог боловала, видели су себе у повољном здрављу.

Но 555.

7. Јулија 846.

у Рековцу

АС, НОЈ, Ф VI, р-156/846.

Поручик

Илија Николић

261.

Славному Началничеству Окружја Јагодинског

Од Физикуса Окружног !

Из пописивања у Великои Дренови извидио сам, да у истом селу у 26 кућа 84 болују од срченице кржаве, а у Медвеђи 12 кућа, и многи мру; за нужно налазим зауставити болест ову, јавити славном Началству, да јакаки лекови из Јагодине стигну, за кое ја овог истог човека пратим, одма каламљење за време оставити желим док речену болест удаљим, а после исто пелцовање опет продужити мислим. Молим дакле да сл. Началство ову жељу моју одобрити изволи.

У Великои Дренови 7. Јулија 1846.

Др. А. П. Ивановић

Физикус

АС, НОЈ, Ф XIII, р-41/846.

Славному Началничеству Окружја Јагодинског

Покорњеише Прошение

Покорњеише Прошение подносимо Славному Началничеству, да би оно милостиво увидело и наредило.

Младић едан именом Стојан Јовановић остао е сироче без родитеља, од прилике 14 год. стар, и од како е болест неку добио, има пет година, болест његова ест гукe, која се око врата и ушију наоде, она се тако устојава да ако се скоро непредупреди совршено и у очиће остати слеп, трудили су се сродници његови, и на више места доктори су га лечили, да би се од исте излечио, но почем иста болест више устојава а не да се умањава, принуђени се сродни његови налазимо Славно Началничество покорно молити, да би оно милост имало коид више власти издеиствовати, како би се поменути страдајући у Правитељствену болницу примио, и од бољетице ако е могуће такову лечити лечи. Надајући се да ће нам Славно Началничество овои молби нашои уделотворити

Есмо Славног Началничества

Покорнии

У Јагодини

14. Јулија 1846.год.

Миленко Стиошић

Симеон Тодоровић

Пароси.

АС, НОЈ, Ф XI, р-64/846.

262.

Славному Началничеству Окружја Јагодинског

Од Физикуса Окружног

Известие

Прошле седмице сам по налогу славног Началства боравио у Великои Дренови и у Пољну, гди како сам јавио, срчаница влада. У Великои Дренови по изјасненију Свештенства и Кмета умрла су око 18 лица, а ја сам нашао болно 22 лица, овима сам лек дао и оставио, и док сам тамо боравио, само 2 лица су остала без надежде здравља, ер су веч сувише слаби.-У Великои Дренови и Медвеђи у 5 кућа 7 лица болују, и за ове сам лек дао, надам се да су сви оздравили. Лекарско полицаине наредбе кое сам учинио есу ове: да се мртви од ове бољежи умирајући не носе у цркву као до сада; да се хаљине од ови болестника не перу на обштем извору, док се у цеђи не запаре.-да здрави не седе на место, гди срдобољни човек седио ил лежао ест; да се не еде млечан кукуруз док се добро не изпече ил скува; да диње и краставци без соли не еду се.-И наложио сам да обштина сваке недеље јавља о обштем здрављу.-мое и мога писара здравље добро е до сада, но Петар Јаковљевић пандур се разболио мислим баш од срчанице, зато да ову болест не разсејава наредио сам, да док оздрави код куће лежи, и молим за одобрење овог дела.-Сад сам почео опет каламљење, о коему у сво време опет ћу известити.

У Рековцу 17. Јулија 1846.

Но 41.

Др. А. П. Ивановић

Физикус

АС, НОЈ, Ф VI, р-156/846.

263.

Славному Началничеству Окружја Јагодинског

Од Физикуса Окружног

О стању здравља у Јагодини Известие

Како сам од пелцовања и ос извидања срченице се вратио, приметио сам многе погребе, кукање, и болестнике у Јагодини; и изкусио сам да овде срченица крвава влада, међу Србима, а нека болест, која мори, међу Бомаци (Чесима прим.пр.), каква е ова болест ели прелепљива ил ние иош неznam.

Од срченице зна се од куда долази, и зна се да е прелепљива. Долази 1-од диња ако се ове без соли еду 2-од млечног кукуруза док се он добро не испече или скува, 3-од краставаца, ако се ови без соли и сирћета еду.-А прелази на здраве од болни, ако здрави седну или легну на оно место гди болестан седио ил лежае е, ил ако се хаљине болнога човека без парења са цеђом врелим мешају с хаљинама здрави људи; и само у води заедно се перу. Зато за предупредити ову болест потребно е забранити едење диња и краставаца без соли, и непечени ил некувани кукуруза. А да се иста болест даље не простире треба подучит народ: да се здрави чувају од врућег места гди болстни седаше или лежаше, и особито да хаљине, кое од срченице болни запрљали и скинули есу, не машају и не перу се с хаљинама од здрави људи, да се квасац болести на њи не пренеси.

А што се Бемака тиче, потребно е да сл. Началство физикусу свомеу званично наложи, да он све болне из Белице фабрике овамо пренешене огледа. Њиову болест опише и представи све оно, што ова болест у Лекарско Полицаином смотрењу изискуе.

У Јагодини 23. Јулија 1846.

Но 42.

Др. А. П. Ивановић

Физикус

АС, НОЈ, Ф VI, р-156/846.

264.

Физикусу Окруж.Г. Ивановићу

Но 947.

2. Августа 846.

у Јагодини

По Известију вашем од 23. Марта т.г. Но 13. Началничество е ово звало све оне бабе за кое сте ви казали да лече без дозволења и заказало им е да то унапредак не чине, о чему и вас ради знања извештава.

Да се Експед.

М. Недељковић

АС, НОЈ, Ф II, р-54/846.

Число лица, која се у Јагодини
Са лечением занимају

А) мушка лица.

Панта Ристић

Крста Шећерџија

Милосе Бачванџија

Антон Крстић

Сава Бачванџија

Б) женска лица

Стојана Калпаџије жена

Маца Петрова Швабица

Стојанка Ђурђево

Стојана баба Николетића жена

Вана Тодорова

Стојанка Калаиџија

Станка Таушина жена

Ката Калпаџија

Спасена Удовица

У Лођици една жена

У Горњем Дубичу едан момак.

АС, НОЈ, Ф II, р-54/846.

265.

Началничеству Окружја Јагодинског

Началничество Окружја Ћуприиског од 26. пр.мца Но 3029. сообштило е молбу кметова села Стриже подручног му Окружја да се воиник Петар Нешић из истог села из војне службе одпусти због тога, што су отац његов Неша и старији му брат Милосав болујући остали сакати тако, да се не могу излечити, па да е сад сав терет кућни спао на најмлађег брата Петровог, Милована од 16 година стара, који ние у стању с кућом управљати. Да би се дакле на ово надлежно решење одпустити могло, Попечитељство внутрени Дела под данашњим наложило е предпоменутом Началничеству, да оно поднесе овамо Докторско свидетелство,

од куда су ови сакатлуди проишли и којим узроком, па ако неби тамо био Окружни Лекар, то онда да позове Јагодинског од тамошњег Началничества на едан дан, да речене људе преследи и сведетелство от свое стране изда.

О чему Попечительство ово не пропушта и Началничество Окружја Јагодинског уведомити с тим налогом, да оно лекара свог отпусти, кад га Ћуприиско Началничество позове.

СНо 578.

7. Августа 846. год.
у Београду

Попечитель внутр. Дела
Полковник, Кавалер,
Илија М. Гарашанин

Началник Полицаиног
Отделенија,
А. Николић

АС, НОЈ, Ф XI, р-48/846.

266.

Славному Началничеству Окружја Јагодинског
Од Физикуса Окружног
15 дневно Известие

Грознице, и срченица досађују у Јагодини, тако да од ове последње 4 детета су умрла, но по обичају своем само код баба су маике тражиле помоћ. У Ковачевцу 2 црна пришта су се појавила на 2 деце из едне куће, из кое од исте болести едно дете е погинуло, но она оба труд долуподписаного ослободи од смрти.

У Јагодини 15. Авг. 1846.

Др. А. П. Ивановић
Физикус

АС, НОЈ, Ф VII, р-128/846.

267.

Лекарски Преглед

По налогу славног Началства прегледао сам Јована Николиног из Ковачевца који е пре 15 дана од некога едном воде пуном тестиом јако ударен ест био на 9, 10 и 11-то ребро лева страна на леђи.-Сва следства убоја овога описати не могу сада зато ер веч од почетка 5 дана е правило, да се могу од сведока зазнати. Сад сам нашао да ребра нису сломљена но иош и сад јако отечена тако, да се лечити морају. Боле га груди и глава од предње, иош барем 3 недеље неће моћи радити.

У Јагодини 25. Августа 1846.

Др. А. П. Ивановић

Физикус

АС, НОЈ, Ф VI, р-91/846.

268.

Лекарски Преглед

Ђурђа Милетиног

Јову Радоиковића

Тодора Лазиног

Јоксима Милиног

Прегледао сам по Налогу сл. Началства; на првима трима нађо само малене слабе отоке као сочиво без модрице, а на 4-ом три мале модрице. Речени модрици нису оштећени, нити ће имати биение икака зла следства; бола веч неимаду, и у следству биєња неће бити дангубе.

У Јагодини 25. Августа 1846.

Др. А. П. Ивановић

Физикус

АС, НОЈ, Ф VI, р-92/846.

269.

Славному Началничеству Окружја Јагодинског

Од Физикуса Окружног

15 дневно Известие

Свака промена времена жестоке врућине на ладне ноћи произвела е и велику промену у обштем у здрављу. Обичне есење болести: срченица, грозница, и малаксање стомака есу обичне, и мало која запустајућа болест; но, особито ако се

одма у почетку лечи у здравље прелазе. Лекарска полиција овде ништа посла неима.

У Јагодини 30. Августа 1846.

Но 47.

Др. А. П. Ивановић

Физикус

АС, НОЈ, Ф VII, р-128/846.

270.

Славному Началничеству Окружја Јагодинског

Од Физикуса Окружног

Будућ да ми јучер супруга из Пеште пише, да и она са фамилиом скупа хоће у Јагодину се преместити, зато молим славно Началство, да оно мени од високославног Попечитељства допуштење измолити изволи, да могу на сусрет мое фамилие у Београд ићи, ако ова иош ове есени доле дође.

У Јагодини 7. Септ. 1846.

Но 48.

Др. А. П. Ивановић

Физ. Овоокр.

АС, НОЈ, Ф VII, р-89/846.

271.

Попечитељство внутрени Дела

Но 3229.

12. 7-вра 1846. год.

у Јагодини

Ово окружни Физикус Г. Андреи Ивановић поднео е Началничеству овом под 7. т.м. Но 48. молбу своју у томе состојећу се да му се издеиствуе од веће власти дозволение на 12 дана да може у Београд супруги својои из Пеште по добивеним писмима од ње идући, на сусрет ићи и амо е довести.

Пред наведену молбу Г. Ивановића Началничество ово од свое стране уваживши е умољава понизно високославно Поп. в. Дела да истом одсуствовање од дужности на 12 дана што благовремене пред наведене потребе ради одпустити благоизволи.

Да се Експед.
М. Нед.

Р. Е. Нач. Маиор
Р. Матейћ

АС, НОЈ, Ф VII, р-89/846.

272.

Славному Началничеству Окружја Јагодинског

Од Физикуса Окружног

Предложение

Сустане сваки, и набољи закон, коии само написан стои, а не извршуе се, зато за дужност моју држим преступленија закона коии се обштег здравља тичу славному Началничеству јавити.

1. на више места се заповеда у законима да сва отац и маика дужан буде под казном допустити да се од његовог детета калани, ако лекар ово за потребно нађе. У великои сам нужди био за добру материју, а сасвим лепе красте су биле н унучету Стојанке почившег Ђурђа папучие удовице. Но ни Примирителног Суда, ни славног Началства пандура ние слушала, што више и Кмет Коста Ђокић залуд се трудио два пут до ње, она дете ние дала.

2. Код Анте Радоиковића, коии е ови дана преминуо, нека Баба Тодора се усудила, у моему присуствију, лекове давати изнутра, премда е знала, да сам ја веч позван био, да њега лечим. Позната е славном Началству височаиша Наредба од 4. Марта т.г. о Назови Лекарима, молим дакле, да исти сл. Началство речену бабу Тодору онои, наредби сходно покарати изволи. Не велим да речени житељ баш зато погинуо што се она умешала, но у другима случаевима баш може шкодити, ово пак предупредити ваља.

У Јагодини 12. Септ. 1846.

Но 49.

Др. А. П. Ивановић

Физикус

АС, НОЈ, Ф VII, р-56/846.

273.

Славному Началничеству Окружја Јагодинског

Од Физикуса Окружног

Известие

По налогу славнога Началства извидивши стање здравља народног у Белушићу, Великои Дренови и Медвеђи, уверио сам се: да е оно у реченима местима сасвим добро, неznam дакле темеља Известија онога, кое ест славному

Началству достављено било. Само у Малои Дренови су нађена 10 лица од речени болести лежећа, којима е такође лек дат, као и пређашњима, зато се надам, да ће и тамо нестати срдобоља.

У Јагодини 13. Септ. 1846.

Но 50.

Др. А. П. Ивановић

Физикус

АС, НОЈ, Ф XIII, р-41/846.

274.

Славному Началничеству Окружја Јагодинског

Од Физикуса Окружног

15 дневно Известие

Знаменити болести, или јавне редње неимамо у вароши, но грознице, и бечање, кое су у прошлом месецу јавно нападале, лукаву су нарав узеле, повраћају се таино, и чине да лице нити е здраво, нити болно. Есење време и слабост тела чрез пређашње врућине есу узроки тога, ова се одвратити не могу.

У Јагодину 15. Септ. 1846.

Но 51.

Др. А. П. Ивановић

Физикус

АС, НОЈ, Ф VIII, р-57/846.

275.

Началничеству Окружја Јагодинског

Одговором на известие Началничества тога Окружја од 12. тек.мсц. Но 3229. налаже му Попечитељство внутрени Дела, да оно тамо Окружног физикуса Г. Андреју Ивановића на 12 дана од дужности отпусти, како ће за то време овамо у Београд доћи и имајући приватни посао свои свршити моћи.

СНо 1816.

20. Септемврија 846. г.

у Београду.

Попечитељ внутрени Дела

Полковник Кавалер,

Илија М. Гарашанин

Началник одделенија

С а н и т е т а

Др. Ем Линденмаер

АС, НОЈ, Ф VII, р-89/846.

276.

Славному Началничеству Окружја Јагодинског

Од Физикуса Окружног

Из-волило е сл. Началство дана под Но 819. заповедити, да ја одма у Глобаре пођем, и срдобољу, која се тамо на неколико лица појавила лекарским, и лекарско-полицаиним средствама изкореним.-Но ово нити е могуће нити е потребно, да ја лично чиним ер:

Мое здравље од велике, славном Началству добро познате болести, која ме е близу довела до гроба, иош тако е слабо, да мени на коњу до Глобара јашити неи могуће.

А и ние нужно, ер како год се сл. Началство у Вел. Дренови уверити може, све, што за излечение и предупређење болести ове потребно ест, Помоћник мои по Налогу моему баш точно и с успехом извршити е кадар. Но како никада, тако ни сада неби ја ово избегавао, да неморам.

А може сваки час и дозволение високос. Правитељства нашег стигнути, и писмо мое домаћице-која невољна и нужна ест да ја идем њои на помоћ на пут од Београда до Јагодине; ние ли право да ја, коме кроз 3 године никада лењост у дужности се доказати не може, сада на неколико дана од дужности сваке одрешен будем и у Јагодини, како сам у Београду одрешен, особито сада, кад лично мое присуствие ние потребно, а и 3 месечно Известие пред вратима стоии. Ја се надам да сл. Началство ово Представление из вида изгубити неће.

У Јагодини 22. Септ. 1846.

Но 51.

Др. А. П. Ивановић

Физикус

АС, НОЈ, Ф XIII, р-41/846.

277.

Физикусу Ово окружном

Г. Ивановићу

Но 3443.

26. 7-вра 1846. год.

у Јагодини

на молбу вашу од 7. т.м. Но 48. Началничеству овом предложену издеиствовало вм е оно од високославног Попечитељства в. Дела дозволење на 12 дана да можете у Београд супруги своии из Пеште идућои на сусрет ићи, о чему вас одговором овим ради знања извештавајући налаже, да кад у Београд поћи намерили будете да се Начелничеству квите и пасош путни узмете.

Да се Експед.
М. Нед.

Помоћник
Миленковић

АС, НОЈ, Ф VII,р-89/846.

278.

Славному Началничеству Окружја Јагодинског
Од Физикуса Окружног

3 месечно Известие

Време у почетку е било непрекинута силна врућина и ведрина, кад ју е Термометер у Јулу и почетку Августа међу 25 и 27 стаио, но после су дошле добротворне кише, и приличну промену. Прво следствие оне врућине е била грозница но ова ние била опасна; Друга болест која е у Великои Дренови, Медвеђи, и Малои Дренови, док од Славног Началничества окружни физикус с лековима праћен би, многе уморила за мало време, ест срдобоља или срчаница (dizenteria ег пема) но како Славном Началству познато е, одма како речени Физикус у реченима местима сходне лекарско полицаине и строго лекарске наредбе учини, даде Бог да се нико не разболи, и нико не умре више, и нађени 46 болестника сви оздравише; сад се у Темнићу појавила, но надам се да ћемо и овде исто овако срећни бити.

У вароши число болестника ние особито велико ер како познато ест, кое каламљење богиња, кое велика болест моја нису допустили да око болестника се занимам. Месеца Септемвра било ии е 22-ва 3 венерическии, 5 са френгом, све остале грозница или срчаница, но ова у Јагодини одма е стала.

Сл. Началство настојати ваља преписати што, хекмецие наши заиста едан другог надвладати желе у лепоти леба како и велики посао чешме, која скоро готова ће бити, и сву варош довољном и добром водом обрадовати. Ови дана на еднои овци су се праве лепе беле овчие богиње појавиле но одма разлучена би, од други, тако до сад ние даље ишла болест. Ипак се бринуло Славно Началничество, и одма е пратило долеподписаног кои е на Народ поучио о начину каламљења.

Представио сам, како удова меанацика Стојана ние дала да се од њеног унучета калами, премда пандур и Кмет Коста више пута њу наговараше. 2-го како баба Тодора се усудила лекове давати код болестника гди ја прие веч, позван би и рађаше, но ели у овима преступу има Сл. Началничество што учинило не знадем.

Височаиша наредба ово време дошла е една ову е мени Славно Началничество сообштило, но до сада код нас ние била потребна.-Сл. Началничество е тако наложило, да у место редње (срдобоље) изиђем, и ово се догодило. Но 53. 30. Септемвра 1846.год.

У Јагодини Др. А. П. Ивановић Физикус.

АС,НОЈ,Ф XIII,р-58/846.

279.

Началничеству Окр. Ћуприиског

Но 3830.

15. Октомвра 846.год.

у Јагодини

У одговору одтошења тамошњег Сл. Началничества од 13. т.м. Но 4490. јавља ово истому, да е се и у овом окружју болест срдобоља у више села појавила но лекарско иои се предупређење слабо чини, из узрока што е и сам Ово-Окружни Физикус болестан тако да се ни на какови посао употребљавати не може, и зато ние га Началничество ово тамошњем ни послати могло у следству његовог захтевања.

СН Помоћник Маиор

Миленковић

Да се Експед.

М. Недељковић

АС, НОЈ, Ф IX, р-123/846.

280.

Началничеству Окр. Ћуприиског

Но 3900.

22. Октомвра 846.год.

у Јагодини

И на друго отношење Сл. тамошњег Началничества од 15. т.м. Но 4506. овим се исто у сојузу првог свог одговора од 15. т.м. Но 3830. уверава, да е Ово Окружни Физикус болестан, и ни за какво употребление за сад кадар ние, као што се на много места и у овом Окружју срдобоља појавила пак га Началничество из узрока болести његове ние могло на место појавивше се срдобоље изаслати.

СН. Помоћ. Маиор

Д. Миленковић

Да се Експед.

М. Недељковић

АС, НОЈ, Ф IX, р-123/846.

281.

Славному

Началничеству Окр. Жагодинског

Почем е Началничество ово Нешу Јовановића из Стриже и сина му Милосава коии се по предписанију високославног Попечительства внутр. Дела од 11. т.м. СНо 676. о њиовом сакатлуку чрез тамошњег лекара визитирати имаду овде у Ћуприи набавити дало, настоећим долази Слав. там. Началничество званично замолити, да оно изволи свога лекара сутра рано овамо послати, да учини над више именованима визитацију лекарску; У случају ако лекар болестан буде, као што оно јавило, кад га е Началничество ово због срдоболје искало, то нека оно изволи по овом истом момку овамо одговор послати, како ће оно моћи надлежно поступити, да Неша и син му Миосав не седу овде на трошку.

Но 4675.

24. Окромвра 1846.

у Ћуприи

Писар,

Б. Ездимировић

АС, НОЈ, Ф XI, р-48/846.

Началник Окр. Помоћ.

Ађутант Кн. Подполков.

Богдан Ђорђевић

282.

Началничеству Округја Жагодинског

У следству предложена тамошњег Началничества од 25. Јулија т.год. Но 2439. и њиме у исто време спроведеног му прошенија Пароха Вароши Жагодине Миленка Стоишића и Јеромонаха Манастира Манасие Симеона Тодоровића, касателно лечења неког болешћу зараженог детета Стојана Јовановића, - Попечительство е Внутрени Дела код Високославног Совета даљии од свое стране корак учинило, по чему благоволила е Његова Светлост премиловити Књаз и Господар наш Александар Карађорђевић у согласију са Советом под 24. пр.м. Септемвра СНо 1293. одобрити и решити, да се поменуто дете из призрења на бедно стање његово при имајућои болести по цели сходнои наредби Попечительства Внутрени Дела прими на лечење о трошку Правительственном.

По овом височаишем решенију Попечительство е внутрени Дела за најбоље нашло и определило, да се предречени болестник Стојан Јовановић, у београдскои варошкои болници о трошку Правительственном лечи, где ће више удобности имати, него ма где на другом месту.

Сообштавајући ово, као у одговору на известие Жагодинском Началничеству Попечительство внутрени Дела налаже му, да оно истога Стојана Јовановића с писмом своим пошаље, с приликом у Правительству Вароши Београдске, кое ће га по имајућем налогу одавде примити и фисикусу варошком

на лечење у варошкој болници предати и трошак о њему за лечење и издржавање имати; а тако и подвоз му изплатити, ако би се што за испит потрошити морало.

СНo 1882.

17. Октобра 1846.
у Београду

Попечитељ внутрени Дела
Полковник, Кавалер,
Илија М. Гарашанин

Началник Одделенија
С а н и т е т а
Др. Ем. Линденмаер

АС, НОЈ, Ф XI, р-64/846.

283.

Славному Началничеству Окружја Јагодинског
Од Физикуса Окружног

Известие

У Јагодини нашој обште здравље ест добро редње, и знаменити какви болести неима. Овог месеца су сарањена 8 лица, све од стари запуштени, или неизлечени болести. Ове купи листопад месец.

У Јагодини 30. Окт. 1846.

Но 56.

Др. А. П. Ивановић
Физ.

АС, НОЈ, Ф X, р-125/846.

284.

Славному Началничеству Окружја Јагодинског
Од Физикуса Окружног
О Каламљењу Богиња Главно

Известие

Свршио сам каламление у читавом Окружју нашем, брои пелцовани лица и у Јагодини, и у обома Срезовима чини 1819. Г.Г. Капетани знаду а и сл. Началство сам ваше уверио, да су лепе красте, лепо прошле. Само два примечанија имам, која законима и реду добре противна су:

1. и самом сл. Началству е познато, како сам о Манастир Калениће ест предао совршен списак свиу рођени и крштени лица, а сви други или су пратили гол брои без имена, ил, како наивећа част мирски свештеника, никад ништа предала.

2. у Темнићу Шанац, а у Левчу Медоевац села нису принели децу своју ни на први ни втори позив (8-ми дан).

Овде приложени и Протокол каламљења.

Но 57.

У Јагодини 30. Окт. 1846.

Др. А. П. Ивановић

Физ. Окр. овог

АС, НОЈ, Ф XII, р-39/846.

285.

Славному Началничеству

Окружја Јагодинског

Началника Среза

Левачког о стању

Народа здравља 7-мо дневно

И з в е с т и е

Следство Седмодневног известија, учтиво овим извештавам предпохвално Началничество да е за ово време стање здравља Народа благополучно, међу коим подразумева се, да е досад у великом степену суштествовала у Сабанти, Медвеђи, В. и М. Дренови, у Милутовцу, и Грабовцу срдобоља престала јаким суштествовањем, и сада, у врло малом степену влада, без да е оно, коим год болујућем од ове лицу смрт принела. И на последтку да е у овом истом смислу и стока воопште стање здравља доброг за ово време.

Но 989.

7. Новем. 846.

у Рековцу

Поручик

Илија Николић

АС, НОЈ, Ф X, р-125/846.

286.

Славному Началничеству Окружја Јагодинског

Од Физикуса Окружног

15 дневно известие

Обште здравље у Јагодини ест прилично, редње неима. Кашаљ досађуе млогима, но ово е следствие велике и нагле промене врућине на зиму, од ладног пића кад е тело угреано, од наглог излазка из вруће собе напоље на зиму ноћу, и пр. Но ово одвратити не стоии у нашои власти. У окружју е здравље добро, срдобоља е престала.

У Јагодини 15. Нов. 1846.

Но 58.

Др. А. П. Ивановић

Физикус

АС, НОЈ, Ф X, р-125/846.

287.

Славному Началничеству

Окружја Јагодинског

Началника Среза Левачког

О стању Народа здравља

7 дневно Известие

Будући да сам извештен тако, да е пређе суштетвовавша болест срдобоља у селима, Медвеђи, Милутовцу, В. и М. Дренови и Сабанти, већ престала и да се нечуе да она свое заразнение повторав, новие вести донели су ми, да е она т.е. срдобоља у Богалинцу и Малешеву и Прњавору почела да суштествуе, а осим ове, да друга болест нема у подручном ми срезу нити у Народу, ни пак у стоци.

Но 1018.

Поручик

21. Новем. 846.

Илија Николић

у Каленићу

АС, НОЈ, Ф X, р-125/846.

288.

Славному Началничеству Окружја Јагодинског

Од Физикуса Окружног

О здрављу 15 дневно Известие

У Јагодини нашој обште здравље ест добро, премда промена времена честа и напрасна е била, кашаљ и кијавица она, које су као редња готово свакоме досађивали, веч су се удаљили. Што се смрти случи све су биле старе запуштене болести, умрла су само 3 лица.

У Јагодини 31. Нов. 1846.

Но 59.

Др. А. П. Ивановић

Физикус

АС, НОЈ, Ф XI, р-106/846.

289.

Славному Началничеству Окружја Јагодинског

Сбог тога што е Началничество Окружја Крагујевачког пре него што е отношение Славног окружно Јагодинског Начелничества под 4 т.м. Но 3971. примило, добило од високославног Попечительства внутрени Дела под 26 пр.м. СНО 2277. налог, да страдајућег од заразителне болести детета Стојана Јовановића управительству вароши Београда послали, и што е већ у томе нуждни корак учинило, - не може оно потреби похвалног Началничества удоветворити; но, извештава га о томе ради његовог нуждног знања.

Но 7314.

10. Декемвра 1846.

У Крагуевцу

Началник Окр. Крагуев.

Маиор, Кавалер,

Јовица Николаевић

Писар,

Јовановић

АС, НОЈ, Ф XI, р-64/846.

290.

Славному Началничеству Окружја Јагодинског

Од стране Началничества Окружног умољава се Славно тамошње Началничество, да оно изволи 30. т.м. свог Физикуса Г. Андреју Ивановића овамо да Началничеству предстане послати, како ће таи исти дан рано у јутру овде бити, да осакаћеног Нешу Јовановића и сина његовог Милосава истражи по налогу

Попечитељ.внутр. Дела о њиовом сакатлуку, визитира, ер су они овде на конаку остали да наведеног Г. Физикуса очекују.

Но 5611.

29. Декем. 1846.год.

у Ћуприи

Началник Окр. и Почест.

Ађут.Књаж. Подполковник,

К а в а л е р

Богдан Ђорђевић

Практикант,

Тома Лацк. Протић

АС, НОЈ, Ф XI, р-105/846.

291.

Началничеству Ћуприиском

Но 4777.

30. Хвриа 1846

у Јагодини

У одговору на предписание Славног Началничества од јучерашњег Но 5611. пошиље му Началничество ово, Г. Андрију Ивановића ово-окружног Физикуса поради визите у сакатлуку Неше Јовановића, и сина његовог Милосава из Стриже тамошњег окружја.

АС, НОЈ, Ф XI, р-105/846.

292.

Славному Началничеству

Окр. Јагодинског

Од Физикуса Окружног

Годишње Известие

Време прошле год. 1846. било е доста зубато. То зиме неимадосмо у почетку већ само дугу ест, пролеће ни мало, већ од априла до октомвра не прекинуто лето, коега врућина код нас и до 19 од 25 С у ладу ест расла с непрестаном вручином...Следствено е било, да су уморни људи нагло пијући ладну воду у многима селима у срдоболу већег степена падали и умирали; С коим успехом су њи од долуподписанога лечени били, познато ест Славному Началничеству било болни око 130 коии лечени бише од нелечени ние ни пола у

животу остала; у Јагодини су све само случајне болести биле, и доведе од лечени 32 лица ние ни едно умрло.

Донети су више височаиши налога који су и извршени били, френгави су усред зиме од самога Фисикуса пописивани; назови лекарима е забрањено лечити; Тримесечна и Годишње известие пишу се по пропису; Каламление е предузето у читавом Окружју; и да не би чума марвена лекарска ми е дужност бринути се; што се пређашњи налога тиче Славно Началничество е доста се трудило, да се чистоћа надбљудава, да се сокаци ушоравају и рупе подпуњавају, да се из Ћурђева брда извори и чесме воде доводе и проче;

Каламљено е било како до лане и лане тако и ове године читаво окружие, лица свега 1844. с успехом добрим.

Ело и пиће здраво е продавано; мртве сам и сам прегледао; Судијско лекарскии случајеви су мало и од мале важности били. У Јагодини 30. Децембра 1846 год. А. П. Ивановић Фисикус ср.

АС, НОЈ,Ф XIII, р-58/846

1847. ГОДИНА

293.

Славному Началничеству Окружја Јагодинског

Молим славно Началство, да исто прикључено Прощение мое на високославно Попечитељство внутрени дела спровести, и ако може бити препоручити изволи; знам да од овог корака много зависи цель моја, зато опет молим да колико истина допушћа, да славно Началство мени наклоњено буде.

У Јагодини 15. Јануара 1847.

Но 2. Др. А. П. Ивановић

Физикус

АС, НОЈ, Ф II, р-72/847.

294.

Попечитељству внутрени Дела

Но 210.

16-ог Јануара 847.

У Јагодини

Ово-Окружни Физикус Г. Андреи Ивановић писмом своим од јучерашњег Но 2.подао е Началничеству овом под ./ у оригиналу прикључену Молбу на високославно Попечитељство в. Дела гласећу с којом се моли за премештаи у Окружје Неготинско, молећи да се предпохвалном Попечитељству с придатом његовом-Началничества-Молбом спроведе и ун следству односеће се молбе Г. Ивановића на ово Началничество, подноси исто њиово у прилогу стављено прошение високос. Поп. в. Дела с том молбом, да благоизволи ако е какогод могуће поменутог Г. Ивановића Молби уделотворити.

Помоћ. Маиор

Д. Миленковић

АС, НОЈ, Ф II, р-72/847.

295.

Началничеству Окружја Јагодинског

На учињено од стране Попечитељства внутрени Дела предписание у следству молбе тамошњег Физикуса Г. Докт. Андреа П. Ивановића, благоволила е Његова Светлост Господар, Књаз наш, своим височаишим Указом од 31. пр. мес.

Јануарија 671-164. реченог Докт. Андреју П. Ивановића, за Физикуса Краинског Окружја преместити.

Сообштавајући оваи за Докт. Андреју Ивановића премештаи тамошњем Началничеству Попечителство внутрени Дела налаже му, да га оно од досадање дужности њиовог Окружног Физикуса разреши, по томе до дана наведеног височаишег Указа исплати и примивши од њега све касателне наредбе, наставленија и сва проча по струци лекарскои званична акта, која ће другоме лекару, кои се буде на место његово поставио, предати, да га т.е. Докт. Ивановића одмени новоопределение Началничеству Крајинског Окружја с писмом своим упуту, кое ће га по имајућем одавде налогу за свог Окружног Физикуса примити и у дужност надлежно увести.

СНо 135.

1. Фебруара 1847.год.
у Београду

Попечитељ внутрени Дела

Полковник, Кавалер
Илија М. Гарашанин

Начал. Санитета

Др. Е. М. Линденмаер

АС, НОЈ, Ф II, р-72/847.

296.

Суду Јагодинском

Но 546.

У Јагодини

5. Фебруара 847.

Из приложеног под ./ у вернои копии Среског Начелника Темнићког, по истоме Сл. Суд увидити може да се Димитрие Радомировић из Лучине окр. Алексиначког, за доктора прогласио и у село Поточац код куће Марјана Миливоевића да му кћер лечи без пасоша дошао и икакови исправа дошао, како ми е пак поводом тим Марјан извештение учинио исто е Кмета и Помоћника из свое куће изгурао и на њи насртао, кои су дошли да доктора реченог за пасош питају. Началничество е позвало именованог Димитрија одакле он лечи и с чим а он е одговорио да лечи травама, и бае. Како е пак поступак Димитриев противан Уредби Лекарскои, предае га Нач. Сл. Суду да заедно с Маријаном за њиово изступление на Суду, а у исто време пошилие му и ствари првOME нађене и у копии приложенои означене с наводима.

АС, НОЈ, Ф II, р-8/847.

297.

Суд окружја Јагодинског

Славному Началничеству
Окружја Јагодинског

Но Д 248/С 425.

8. Фебруара 1847. год.

у Јагодини

Од овоокружног Физикуса Г. Андрее Ивановича за кућу погившег Мирче Стојановића, наплаћену у 631 грош кирију, да е Суд оваи с отношении похвалног Началничества од 21. Јануара тек. год. Но 3455. примио, овим исто уведомљава, и у исто време јавља му, да се никакова Тапија при Суду од куће Докторове не наоди, разве сверху издана њиме пређашњем притјажитељу новаца две квите, кое су квите поменутоме Г. Доктору на његово зактевање издате.

Секретар,
Е. Н. Давидовић

У недостатку Председ.
Член Суда,
Стеван Радмиловић

АС, НОЈ, Ф II, р-23/847.

298.

Славному Началничеству Окружја Јагодинског
Од Физикуса Окружног

Будућ да ме е Књажевска Милост определила у Неготину, ево предаем Славному Началничеству све височаише налоге; Протокол о известиама и налозима сл. Началства, и све ручне Протоколе о каламљењу од година: 1844, 1845, 1846, а молим: да се ова акта очувају, и доидућем физикусу предаду.

У Јагодини 10. Фебр. 1847.

Но 5.

Др. А. П. Иванович
Физикус

АС, НОЈ, Ф II, р-72/847.

299.

Слав. Началничеству
Окр. Јагодинског

Овди под ./.. приложену пресуду у парници Томе Лилића из Рибара, противу Господ. Дра Андрие П. Ивановича Физикуса Неготинског због плате од 111 гроша чарш. Подигнутои пошилє истии предхвалноме Началничеству с том

званичком молбом, да такову тужитељу Томи Лилићу на краткии под //.
Приложении Извод предати, и оваи по надлежноме подпису Суду доставити
изволи.

Но Д.485/С. 573.

12-ог Фебр. 847. год.

У Јагодини.

Секретар

С. Д. Давидовић

у недостат. Председат.

Член Суда,

Стеван Радмиловић

АС, НОЈ, Ф VI, р-101/847.

300.

Славному Началничеству Окружја Јагодинског

Како е Мијаило Мрљеш надрилекар из Трнаве Среза Студеничког Окружја
Чачанског, под стражом Началничеству овоме доведен, и како е даље са писмима
под Но 677. Началничеству Окружја Рудничког одпраћен, овим се похвално
тамошње Началничество као у одговору на Отношение његово од данашњег числа
Но 677. извештава.

Но 680.

13. Фебруара 847. год.

у Крагуевцу

у од. Г. Началника Пр.

Помоћник Началничества

Симеон М. Божић

Писар,

Јов. Протић

АС, НОЈ, Ф II, р-59/847.

301.

Славному Началничеству Окр. Јагодинског

Дужностно Началничество ово Славно тамошње у одговору на одношење од 13. тек. Но 677. извештава, да е он надри лекара Мијаила Мрљеша из Чибуковца Среза Карановачког, кои е по Окружју тамошњем без пасоша тумарао, примило, за преступление казнило и кући одпустило.

Но 656. и 657.

17. Фебруара 847. год.

у Чачку

Началник Окруж.

Маиор, и Кавалер,

М. Драшковић

Писар, Јов. Елезовић

АС, НОЈ, Ф II, р-59/847.

302.

Суд Окружја Ћуприиског Славному Началничеству

Окружја Јагодинског

Но 544/80.

22-ог Фебруара 1847. год.

у Ћуприи

Тома Николић и Вучко Андрића из села Грабовца Окр. Ћуприиског, кои су нове Кметове себи на непозвољени начин избирали и кои се због таковог преступленија при Суду овому под Испитом Судеиским налазе, нужно е да се лекарској визитацији подвргну, могу ли сиреч телесну казну одржати или не. Зато се Славно Началничество Окр. Јагодинског од стране Суда овог званично умољава, да оно тамошњег Окружног Физикуса Г-на Панчића, за ког е Суд оваи дознао, да е Физикус Јагодински постао, к Суду овому, у колико е могуће скорије, послати изволи, гди ће наведене кривце својој визитацији подвргнути моћи.

Председат. Суда

Димитрии Исаиловић

За Секретара II Писар

Патар Вељковић

АС, НОЈ, Ф II, р-64/847.

303.

Славному Началничеству Окружја Јагодинског

Известием овим јавим Славному Началничеству да од времена уведенија мога у службу Окружног Физикуса, никакве редње по Окружју појавило се ние, и

да болести, коии число, у след прелазка годишње добе, увек веће бива, опасни карактер никако показале нису.

Међу уредбама предати ми од Славнога Началничества налази се и она Нам. 875/С.1384. т.10: да Окружни Физикус има свакога мртваца пре сарањивања визитирати. По смислу те уредбе прегледавао сам свакога мртваца, и свакии пут кад би ствар до моего знања у време дошла, издавао мртваче феде у којима се опредељуе време укопања. Ну случило се е, да су се мртваци и без феде сарањивали: Ђорђе Брдар умро 6-га и Павла Станковића дете 12-га Марта. Молим дакле Славно Началничество да ствар, ако е могуће, тако уреди, или да се никои без знања Окр. Физикуса не укопа, и тако наставление совршено изпуни: или да се лицу, кое увек у обштини присуствуе, набљудавање предписанија, да се мртваци тек 24 саата после смрти саране, наложи.

У Јагодини 18. Марта 1847.

Јосиф Панчић
Физикус Окружја
Јагодинског

АС, НОЈ, Ф III, р-25/847.

304.

Славному Началничеству
Окружја Јагодинског

Молим Славно Началничество да би ми доброту учинило послати ми доктора окружног мене ради кои сам од некога времена болестан. Наипре ми е био неки кашаљ и болела су ме уста а сада мало имам кашаљ него не могу да говорим стегло ме е у гуши и у прсима и тако мени данас да погуши имам неке мале осипе, пак се боим горње среде и зато молим да би Г. доктора нуждне лекове са собом понео и одма овамо.

Међутим што у време Славному Началничеству у смотрење ближе цркве да е од овога великога снега врло много прокасни да и на силу преко мере закасни него нека би Славно Началничество учинило доброту доставити надлежном високославном попечительству да би се с кровом поитило.

У Манастир
Љубостињи
18. Март
847.

Покорњеиши
Мелентии Марко
Архиманд. Љубост.

АС, НОЈ, Ф III, р-153/847.

305.

Началничеству Краинском

Но 1344.

4. Априла 1847.год.

у Јагодини

Началничество е ово с писмом Сл. тамошњег Началничества од 14 пр.м. Но 454. примило списак вересие бившег овог а сада тога Окружја Физикуса Г. Ивановића, но како е оно еданпут таи исти списак Суду Примириителном овдашњем на исплаћение давало, и од овог исто наплаћене вересије са изјасненијама вересијаша остали добило, кое е Г. Ивановићу предало, и кое ... код дугове дужни не примили иначе платити нећеју, да спор преко Окружног Суда поведе, а он и од тога онда одустао, но и да е опет то чинити намерио, имао је времена овде док се бавио, а не то опет отуда зактевати. По чему дакле с повратка вересијалног списка његовог умољава ово тамошње Сл. Началничество, да оно изволи Г. Ивановићу одговор оваи соопштити, и упутити га да вересију његову преко Суда Окружног наплатити где се будућисви спорни предмети грађански воде.

Нач. Маиор Кавалер

Матейћ

Писар. Недељковић

АС, НОЈ, Ф III, р-11/847.

306.

Славному Началничеству Окружја Јагодинског

По налогу Славнога Началничества полазио сам некоја Села у којима се е у стокии марвенои нека подозрителна болест и долазим настоећим јавити у колико сам могао испитати.

Болест ова се показала око Ђурђева дана по читавом Срезу Темнићском а именце у Бреси, Главинци, Јовцу, Колару, Мајуру следујућем знацима; како се говече разболи изгуби вољу к сну, а после неколико дана баш ништа не еде, пие преко обичне мере, ђубре избацуе од бое и течности катрана, из нождрва љигаве бале теку, по неко е се кадкада узтресе са спуштеним ушима непрестано маше сваки час о каком га тамо или дрвету главу трља надме се по трбуу око мошница и бутина оваи оток спадне за 7 дана и онда стока почиње по нешто брстити, ђубре онда бива природне бое бале пресатану тећи из ноздрва, ако се тако до 10 дана не поправи оток наведени расте и наипосле пре 15-ог дана живинче настртајући на приближавше се скапа.

Тако е се показала болест. У горенаведеним селима од коии е до сада у Бреси мањкало два вола, у Јовцу 5, у Колару 3. Окром они кои су заклати пре нег би болест до највећег степена стигла у Мајуру и Главинци по 2 вола.

У Бреси сам 5. Маја вола кои е био дан пре мањкао секцирао. Кожа му е била одрта, месо видало се е природне бое; како се е трбушина отворила изтекло е за 2 оке воде, шкембе е било напуњено са наимање 10 ока полупрокуване траве око ртењаче и у цикерицама, ништа из природног се налазило ние.

Сравњајући горенаведени знакова а особито оно што се е у мртвои стоки нашло са оним што се појављуе у чуми марвенои, закључити се може да ово ние она заразителна редња која е у Влашкои и Бугарскои толико говеда поморила него е спорадична болест која е у слани око Ђурђева дана траву изпоганила у првашњем недостатку а садашњем изобиљу траве и у похлепности чрез зиму гладом измучене стоке основана; ну свака болест која веће число живине нападне може с временом и заразном постати ако се оне мере у деиствие не уведу кое у свакои редњи набљудавати треба т.е. да свакии своју стоку чува што мање могуће са туђом не меша, рад и рану паметно размери отпадно месо не еде него одељану укопа и.т.д.

Будући да кратко време и мало число виђене болестне и мањкавше стоке ние допустило да ствар потанко изтражим можће ово мое извеште за сада недостоточно бити ну старање мое бит ће да се укратко оствари совршено извештем што у свое време Славному Началничеству јавити пропустити нећу.

Но 8.

6. Маја 1847. год. у Јагодини

Јосиф Панчић

Физикус Окр. Јагодинског

АС, НОЈ, Ф V, р-68/847.

307.

Славному Начелничеству Окружја Јагодинског

Будући много званичника а и приватни лица у различитим болестима лекарско мое мнение траже врлу дејствия лековити вода, а ја у Србији и још никакву илицу нити киселу воду видио и испитао нисам; желио би око половине до идучег месеца Јуниа у Бању Алексиначку путовати тога искуства ради, а и зато, да некоим тамо послати болестницима нужна предписаниа на месту дадем. Тога ради долазим Славно Началничество молити, да ми оно при Високославном Попечительство молити, да ми оно при Високославном Попечительству Внутренних дела нужно на ту цель разрешение од дужности за 8 дана издејствовати изволи.

У Јагодини 28 Маја 1847.

Јосиф Панчић

Физикус Окружја

Јагодинског

АС, НОЈ, Ф V, р-40/847.

(Окружно начелство је проследило молбу Попечитељству унутрашњих дела 30. маја.)

308.

Начелничеству окружја Јагодинског

На предложену тамошњег Началничества известиам од 30.пр.м. Но 2448. молбу његовог Окружног Физикуса Г. Докт. Ј. Панчића, одобрава Попечитељство Внутрених дела. да он -Г.Докт. Панчић – може на 8 дана поради промотрениа Бање Алексиначке, од свое дужности одсуствовати: по чему и налаже Началничество, да га на толико времена отпусти, а тим, да се по истечениу истог, на своју дужност повратити има.

РНо 970.

3. јуна 1847.

у Београду

Попечитељ Внутрени Дела

Полковник,Кавалир

Илија М. Гарашанин

Начелник Одделения

Санитета

Др. Ем. Линденмаер

АС, НОЈ, Ф V, р-40/847.

309.

Но 21.

Славному Началничеству Окр. Јагодин.

Тримесечно известие физикуса окружног

По смислу предписаниа високославног Попечитељства внутрени дела СНо 145. 31. јануариа 847. год. Подносим Славному Начелничеству тримесечно известие кое концем марта м. зато написао нисам, ер тек 6. недеља дужности окружног физикуса извршавајући довољнима ту цель дата покупити нисам могао, а од приемника мога каталог болестника и други амо припадајући примечения примио нисам.

1. Стање здравља е од 20 фебруара до конца маја у људма у обште добро било. Редња средњи богиња, која марта и априла м. царствоваше с никаквом опасћу скопчена ние била, почетком јуниа појавио ае е у Јагодини магараћи кашаљ, кои и сада трае и у коему је до сада само едно дете умрло; с концем истога м. показала се е у Избеници Ср. Темнићског срченица, о чему сам Славному Начални-

честву 28. јуниа под Но 20 обширно известие поднео. Стока е око Ђурђева дна у шумои болести,-...страдале и о томе предмету поднео сам у свое време под Но 8 и 16. Славном Началничеству мое мнение.

2. Време е од пола фебруара до конца марта м. необично за ово поднебие зимно било и причинило е највећу част они запални болести кое сам ниже назначио пролеће е обичном својом нестатосћу катарелно реуматическе болести скопчане понаивише с гастческим карактером проузроковало, што се стоке тиче она у след. Придужене зиме и недостатка ране тако балдисала била да овце нису могле свое јагањце извести од кои е тим поводом много скапало гладом изслабљена марвена стока е наваливши на пуполке и младо лишће пала. Као пре навео шумну болест у коиои е по Срезу Темнићком преко 80 глава малаксало од пола априла до конца маја време е настало постојано и здрављу људи и стоке боље служеће, ну почетком јуниа навалиле су почесте кише што е катарални карактер болести поновило кои и сада постои.

3. Болестника сам имао 221. Сиреч, запале разни органа 16, гастрическа б. 15. Катаралне 10, реуматическе, 7, мучне 6, пресећајући грознице понаиве у Фабрики Белици 41...френга и херпетическа осип 10, шуга 12, срдобоља 3 (остале болести наведене у латинским називима нечитко) превасходно царствујући дуг болести: гастричерско-катарални особити случај е био (латински назив болести) у Богдана Нешића село Праћина која се е услед трљања и намештања пупка узпалила и у гангрену прешла, кад су мене звали ја сам ослободивши затвор, трудио се сходним средствима природну цреве одржати, ну будући да су след гангрене повеће парче (латински назив) пропало, морао сам дејствие своје на докучен начин (латински назив) ограничити. Човек е сада месец дана после изпричишћења класе жив добро прокувава рану и од дана до дана се поправљава, ну да му сам под сваким наглим телодвижением на десној страни малога трбуа изилази ђубре а природним путем никако. Лекарска заведениа у јагодинској нахии нема, а у кратко време мое службе нисам могао нити добро промотрити шта и како би требало, само едно приметити, да би за Јагодину пробиточно било едну филијалу апотеку установити, ево зашто: чаршиа е ова после Београда у числу житеља една назнатниа посложена е она главном друму близу фабрике Белице у којој су страни људи лекару вешти засељени по дућанима се продају лековите ствари које су често скупље и горе од качества него би се у Апотеки добивале, а има и состављани послужти лекове, кое е народ и без лекарског савета навико тражити коии издаважниа ради се често од физикуса дозвољење умољава, ну која се ипак понаивише без квите продавају, прављење лекова одузимље физикусу много времена, кое би он читание полезни књига и на испитивање природе обратити мого. А што се понаивише чини да физикус помоћнике узме, кои му лекове прави и радае, то никако не ваља, ер у случају смрти или преселения лекара остае у окружју едан надрилекар кои ако сад наследничеством пређашњега приписаниа не погоди, осим ако му е воља независимому бити на сваки могући начин окружном лекару шкоди јер ако е иоле предостржан, не може му се у траг доћи будући да га сам народ ако му зна добро (прим.прир. штити) ако му зна добро лагати, ер е и заштитава, народ би много више долазио к лекару да му своју нужду вовери и да сес њим саветуе, и

упућениа не само за паки получения здравља но и правила природног и уредног живота получавао, да не би лекар као другога трговца сматрао, кои нема у виду здравље човеческо, него изпродавање скупи лекова и своју фајду.

5. Лекарску наредбу за подучавање народа есам едну Славному Началничеству под Но 20 доставио сиреч правила како се има срдоболје поступак предудити постоећа болест утаманити а повратак њен одвратити.

6. Пелцование богиња нисам за ову годину услед решениа високославног Попечитељства внутрени Дела но 609, 14.априла 1847. предузео.

7. Раана се по овом окржју као по читавој Србији одвич љутим зачинкама квари, а од туда следуе да све болести а особито разни осипи, као лишеи шуга красте на глави и лицу а наивише венериа сасвим други образац имаду него код народа кои у многострчности уготовљавања и промени зачинка нужну стомаку за прокуване ране нагон траже. Амо и то пристае да народ и ош ние научио постиним јелима потребну вкнутност поделити што више да у пост готово ништа друго не еде окром пасуља и лука чиме људи чрез дуже време ослабљени навале на мрсна ела а од те неумерености произлазе гастрическе мучне болести и пр. Овому незнаниу се има даље приписати да деца ваздан сам леб еду и тако од глистени болести утоликом числу страдају, даље да мене не могући уготовити накнаду материнског млека т.е. ело млади животи ние прикладно две и три године децу дае и зато пре времена ослабе и остаре. Пиће е на исти начин љуто и неумерено, ну другчие бити не може ер паприка и лук водом се гасити не могу. Најнесрећнии пак и много распрострањени обичаи есте децама вино и ракије давати што е причина без числени болести коима по Србии деце много више него другде страдају.

8. У смотрениу предавања отрова ја сам се више пута са овдашњим трговцима пријатељским начином разговарао и неколико толико до сада услужне налазио. Што се надрилекара тиче поднео сам два пута Славному Началничеству моја примечаниа и жалбе а оно ме е у тим као у свачему усрдно подпоравало.

9. Уредба високославног Попечитељства внутрени Дела о сарањивању трговаца се по Јагодини и како испуњавају по вилаету пак слабо ер ако свештеници подреде време упопања оно се не држи, тако да они доста пута умрлога после у гроб упопаног опое. Предписание да се мртваци окружним физикусом прегледавају строго се набљудава, ну обичаи да физикус феду у којој се рок сарањивања опредељуе издае ме е више пута са људма у препирке и свадбе бацао те сам се споразумљењем Славнога Началничества од тога одустао остављајући надлежному свештенику извршавање височајше уредбе.

у Јагодини 1. Јулиа 847.

Јосиф Панчић

Физикус Окр. Јагодинског

АС, НОЈ, Ф XI, р-75/847.

(Извештај Јосифа Панчића јагодинско окружно начелство проследило је Попечитељству 24. августа)

310.

Но 22

Славному Начелничеству
Окружја Јагодинског

Молећи ја долупотписани сожителство Србско ступити будући ми е за нужни за ту цел одпуст од Аустријског поданства потребно од правителства Србског уверење, да ћу бити у понуђено сожителство примљен и правителственом службом снабдевен имати. Умољавам Славно Началничество да ми оно од високославно Попечителство внутрени Дела горе наведено уверење издејствовати изволи.

у Јагодини 10 јулиа 1847. год .

Јосив Панчић
Физикус Окружја
Јагодинског

АС, НОЈ, Ф VI, р-2/847.

311.

Попечителству внутрени Дела

Н 3191

18-ог Јулиа 847

у Јагодини

Ово-Окружни Физикус Гос. Јосиф Панчић желећи у поданство Србско ступити, подао е под прикладну молбу с којом тахтева уверено од високославног Попечителства дате у Поданство примљен бити, а потом дејствовати, о одпусту, за уделотворити дакле Началничество молби поменутог Панчића доставља пред приложену молбу и стога Предпохвалном Попечителству по гласу 3-ће тачке височише издате по наведеном дану Уредбе, од 2 Маја 1844 год. вН 603/СН 494 на високо његово Решение.

Начелник Матеић
Писар Недељковић

АС, НОЈ, Ф VI, р-2/847.

312.

Началничеству Окружја Јагодинског

У следству молбе физикуса Окружја тамошњег Г. Јосифа Панчића коју, предпоменуто Началничество под 18. тек. м. Н 3191. овамо поднело, издавши Попечительство внутрени Дела Уверење, истоме, да ће у Сажительство Србско примљен бити, како уредан Отпуст од надлежне власти свое набави;-пошилије таково овде Началничеству као у одговору на наведено известие његово, с налогом, да га реченом Г. Панчићу на реверс даљег с њиме употребљениа ради преда, а реверс овамо поднесе.

П Н 3480

28.-ог Јулиа 847. год.

у Београду

Привр. Извршилац дужности

Попечительства внутр. Дела

Члан Совјета Полк. Кавалер

М. З. Ресавац

АС, НОЈ, Ф VI, р-847.

313.

Попечительству внутрени Дела

Н 3559

7. Августа 847. год.

у Јагодини

С предписанием високославног Попечительства внутрени Дела од 28. пр. м. ПН 3480. послато Началничеству овому Уверење, за ово-окружног Физикуса Г. Јосифа Панчића, с којим се исти да ће се у поданство србско примити уверава, примило е оно, и Г. Панчићу на Реверс који овде у прилогу Предпохвалном Попечительству понизно доставља, предало.

Нач. Матейћ

Писар Недељковић

АС, НОЈ, Ф VI, р-2/847.

314.

Но 31.

Славному Началничеству Окружја Јагодинског

По налогу Славног Началничества изишао сам 2-8-ог Септембра т.г. у Јасику Среза Темнићског да појавишу се тамо болест у овцама испитам; и даље у село Коњуси и Ср. Да срченица која у људма постала бијаше, лекарским средствима пресретнем. Настоећим долазим јавити Славному Началничеству у колико сам се известио.

У Јасики показале су се на овцама природне богиње око Св. Илие у стада Милосава Марковића; од овога пређоше у стадо Сројадина Милошевића, и тако редом Живадина Петковића, Јовке удовице и Јове Милоевића. Укупно разболеше се до 70 глава; 15 и то само Јове Милоевића, липсаше, остале, окром 7 кое и сада болуе пребачене у красте. Постанак и течение богиња мада никако мотрили нису, тек, када поче по која да мањка, опазили су, да се оне по навише на губици мање и за ушно, а редко по слабом излегу и да око 10-15-ог дана почимају љуштити тако, да за 3-8 дана њино место остае прљаво. Сад овде на којим се у већем числу и то по назначеним частима богиње излегоше, све су окром 3, после 10-дневног купања оздравиле; кое пак красте изтерати не моглоше, липсале су, што по навише матори, ер на млађу стоку редко се и наметну красте. Од они кое красте изтераше липсаше само 3 од црвади, која се у топлим око ноздрва упати и стоку до скончања получи.

Што се сачувашнии мера тиче, учинио сам у колико обстојатељства допустише, све оно што се у височаишои Уредби ВНо 208/СНо 148. од 16 Фебруара 1844. г. предписуе. Пелцовање богиња на здоровој стоки предузети нисам могао, ер су све красте биле претуриле главни рок; ну за сваки нужни случај научио сам неколико ондањних житеља, како се има у тој ствари поступити. -За обезбеђење оних оваца, кое су красте преболеле, а од буба страдале, наредио сам да се, окром осталих начина чишћења рањави места с катраном помажу оне пако, кое би се од сад разболеле, и красте из терати не би могле, да се у каквом топлој, склоњеном простору помлаком водом поливају, док би се красте излегле.

Конечно имам додати да се ова редња као една од најблажијих сматрати има: и да е болест ова из Крушевца, где сам разумео, да сушестествуе, у Јасику прешла; што тим веројатније бива, будући да општина Јасичка са Крушевачком страном Срб. Мораве паше и ливаде притјажава у којима се оностране овце са оностанима мешају.

Срдобоља која се беше у Коњуси показала, сада више ни трага нема. У кући Илие Ракића, где боловаше домаћин, његова маика и дете, маика е умрла а син и дете му оздравише.

У Јагодини 11. Септембра 1847.

Јосиф Панчић

Физикус Окр. Јагодинског

АС, НОЈ, Ф VIII, р-161/847.

315.

Началничеству крагујевачком

Но 4477

27 7вра 1847 год

у Јагодини

Ово-Окружни Физикус Г Јосиф Панчић од неколико дана почео е гушити грозницу, и таква још већ до најопасније станиа довела, па из узрока тога молио е да му се то-Окружни физикус Г. Мајнерт што пре ради помоћи добави, - изложено дакле молбу именом болестника као у следствију уваживши Нач. Ово званично тамошње Сл. Началничество моли, да Г. Маинерта што е прие могуће пред наведеног конца ради послати изволи.

Начелник Матеић

Помоћник Недељковић

АС, НОЈ, Ф XI, р-161/ 847.

316.

Н 36.

Славному Началничеству Окружја Јагодинског

Будући ми е Митров дан као термин од Правитељствене Апотеке постављен коим имам за послате ми лекове 115 ф 15 кр у Београд послати, а Славному Началничеству е познато, да сам у оно време, којим да би могао и морао од људи за подате медицине трошкове потражити, боловао, а и сада иош потпуно здравља неуживам; умољавам Славно началничество да би оно Високославном Попечитељству Внутрених Дела ово јавило с тим додатком, да ми Високославно Попечитељство термин до конца М. Новембриа продужити благоизволи, којим ћу се постарати горе наведену суму правитељственои Апотеки доставити.

у Јагодини 29. Октобра

1847.

Јосиф Панчић

Физикус Окр. Јагодинског

АС, НОЈ, Ф VIII, р-51/847.

(Окружно начелство је проследило молбу Јосифа Панчића, Попечитељству унутрашњих дела, 4. новембра)

317.

Началничеству Окружја Јагодинског

Његова Светлост Господар и Књаз наш у следству предложениа Попечитељства внутрени Дела благоизволио е височаишим предписаним својим од 7 окт. мес. Н 1762, одобрити: да се Доктор Медицине Г. Ђорђе Малаћ прими у службу Правитељствену за Окружног физикуса II-ге класе, под оним условима и на

онај исти начин као што су и друга подобна лица у нашу Правитељствену службу примљена; а другим предписанијем својим под 12—м. тек. мес. Н 1789, благоизволио е решити: да се тамошњи привремени физикус Доктор Медицине Г. Јосиф Панчић премести на упраздњено место за Физикуса Окружја Крагујевачког, под истим условима и Контрактом.

На основаниу височајши ови Књажески решенија, Попечитељство внутре-ни Дела определило е реченог Доктора Ђорђа Малаћа за Привр. Физикуса Окружја тамошњег; и кога настојећим предписанијем пошиљујући Началничеству окружја предпоменутог, налаже му, да оно кад овај тамо приспео буде, наипре бившег до садањег Привр. Физикуса свог Г. Панчића разреши од те дужности, и одузевши од њега и одузевши од њега сва званична акта, налоге, лекарска наста-вления и наредбе, да га с писмом својим Началству Окружја Крагујевачког упуту; а потом истог пошиљујућег му се Доктора Ђорђа Малаћа призвавши у своју Кан-целарију, да му горе наведено височајше за њега одобрение соопшти и прочита ов-де прикљученом Контракту у два равнообразна екземплара, па пошто он исти под-пише, и својим печатом снабде, нека га Началничество по имајућој при себи фор-ми закуне и његову заклетву да овамо у свое време с едним Екземпларом контрак-та пошље,, имајући напоследку, еден Екземплар таковог Контракта Доктору Мала-ћу предати.

Пошто Началничество овај налог у деиство приведе, оно ће сва од Доктора Панчића примљена вопросна акта и касателне протоколе, као и проче свои Привр. Физикусу Доктору Малаћу предати, и у исто време заказати му, да се он по овима и посвима осталим изданим и издавајући изданим наредбама и налозима тачно управља.

Што се плате за Доктора Малаћа тиче Началничество ће му такову рачуна-јући од дана са њима закљученог Контракта издавати по Буџету на 350 талира го-дишње у свое време као и прочим подведомственим му чиновницима; а плату Панчићу Началничество ће закључително до 12-ог тек. мес. измирити и Начални-честву Окружја Крагујевачког о томе јавити имајући од Г. Панчића онај стари Контракт одузети и овамо уништованија ради поднети, будући ће он други Кон-тракт у Крагујевцу затећи.

РН 1924. и 1951.
14 – од Новембра 1847.
у Београду
АС, НОЈ, Ф XI, р – 75/847.

Попечитељ внутрени дела
Полковник Кавалир
Илија М. Гарашанин

318.

Славному Началничеству Оруг. Јагодинског

Тримесечно известие окружног
физикуса

Известием овим доносим до знања Славнога Началничества, да стање здравља прошла три месеца није било онако пожелателно, како би се било могло од ове иначе красне добе годишње очекивати. Магарећи кашаљ по читавоме окружју свирепатовао ну приметног помора проузроковао ние, а сада е готово по свуда престао. Непостојано време, и почесте кише проузроковале су августа месеца разне небесне болести, кое тек онда престадоше, кад половином Октобриа постојание време настаде, назебне ове и назебномучне грознице прелазиле су у [...], оваи концем Септембриа тако завлада да читава редња постаде, која у неколико и јошт и сад постои; у Избеници Среза Темнићског била е се концем Августа појавила у едној кући срченица: послати лекови и вооштрене мере, кое сам противу тои болести под Но 28. Јуниа издао утаманиле су болест у постанку, - Стока е уобште здрава била, само овце су у циглом едном месту, с. Јасики, Срезу Темнићском у богињама страдале обширно о том предмету извеште поднео сам Славном Началничеству под Но 30. 10. Септембра число болестника е било ових 3 месеца 180. Међу овим е било понаивише назебки, назебномучни и просецајући грозница. Особитога случаја нисам овај пар имао, онај болестник о коме сам у прошлом 3. месечним известиу јавио, жив е и здрав.

Лекарскиа заведениа у Јагодини нема. Да би една прилежна Апотека овде нуждна била то сам у прошлом три месечном известиу обширно изложио.

Лекарска наредба ние издата ниедна.

Што се обичаја народа и постоећи недостатака у раани или пићу тиче, морамо се такођер позвати на извеште Но 21. 1. Јулиа.

Предписаниа високославног Попечитељства внутрени Дела се понаивише набљудавају; само онаи којом се мртваци тек после 24 саата упокати имаду народ се тешко привикава и зато би добро било наредити да бар веће и богатије обштине мртвачке капеле саграде, и да обштина Јагодинска чије гробље се такођер такове капеле лишава, у овој ствари другима примером буде.

у Јагодини. 24. Новем. 1847. године

Јосиф Панчић

Физикус окр. Јагодинског

АС, НОЈ, Ф XI,p-75/847.

319.

Началничеству Окружја Крагујевачког

Но 5336

27 – ог Новембра 847 г.

у Јагодини

Решением Књажеским од 12 т. м. Но 1789. ово окружни Физикус бивши, Г. Јосиф Панчић опредељени за Физикуса окружја Крагујевачког разрешен е, Началничеством овим по предписаниу високославног Попечитељства в. Дела од 14 т. м.

Но 1924–1951. од дужности ово окружног физикуса и до 12 т. м. испраћен. О чему Похв. Началничество извештавајући упућуе му именованог Г. Панчића да се на ново определение у дужност уведе, с молбом, да за определение истог у извесност поставити изволи.

АС. НОЈ, Ф XI, р–142/847.

320.

Попечитељству Внутрени Дела

Но 5336

27. Новембра 847 г.

у Јагодини

По гласу предписаниа високославног Попечитељства вну. Дела од 14 т. м. Но 1924–1951. височаишим Решением од 12.т.м. Но 1789. постављен е за Физикуса окру. Крагуевачког, досадањи ово-окружног физикуса Г. Јосифа Панчића Началничество е ово од ове дужности почем е од њега Архиву Лекарску примило и до 12 т. м. с платом га измирило, разрешило, и с писмом своим Началничеству Крагуевачком упутило, па потом наведеним Предписанием за привременог овог окружја Физикуса постављеног Г. Ђорђа Малаћа почем високо предписание тако и уговор прочитано, и почем е заклетву положио увело га е у дужност предавши му службу од Г. Панчића примљену, тако и едан екземплар уговора и његовим потписом и печатом утврђени, а едан са заклетвом и старим Уговором од Г. Панчића учестием са Изјавлением преднаведеног високославном Попечитељству на даљи поступак учтиво доставља.

Помоћ. Миленковић

Писар Недељковић

АС, НОЈ, Ф XI, р–142/847.

321.

Славному Началничеству

Окружја Јагодинског

Ради прописаног Поредака, Началничество ово извештава славно тамошње да е с Отношением његовим под 27 Ноевра т. г. Но 5336 упућени Г. Јосиф Панчић кои е за ово окружног Физикуса опредељен, Началничество овом предстао.

Но 7680

5 Декемвра 1847

Началник Окружни

у Крагујевцу

Писар Радивоевић
АС, НОЈ, Ф ХІ, р-142/847.

Подполковник Кавалер
Јовица Николаевић

САДРЖАЈ

ИЗВОД ИЗ РЕЦЕНЗИЈЕ	5
ПРЕДГОВОР	5
УВОД	9
ЗДРАВСТВЕНЕ ПРИЛИКЕ У ЈАГОДИНСКОМ ОКРУГУ ДО 1839. ГОДИНЕ .	11
ЗАКОНСКА УРЕЂЕЊА ЗДРАВСТВА У СРБИЈИ ТОКОМ ПРВЕ ПОЛОВИНЕ XIX ВЕКА	15
КАРЛО БЕЛОНИ	27
БИОГРАФИЈА ДР КАРЛА БЕЛОНИЈА	29
СЛУЖБОВАЊЕ ДР КАРЛА БЕЛОНИЈА У ЈАГОДИНИ.....	33
ОДЛАЗАК ИЗ ЈАГОДИНЕ.....	37
ЈАГОДИНА БЕЗ СТАЛНОГ ФИЗИКУСА (1841–1844)	41
РАД ДР ДИМИТРИЈА КАПАРИСА И ДР ГЛИГОРИЈА РИБАКОВА.....	43
НАДРИЛЕКАРСТВО	45
АНДРИЈА ИВАНОВИЋ	47
БИОГРАФИЈА ДР АНДРИЈЕ ИВАНОВИЋА	49
РАД ДР АНДРИЈЕ ИВАНОВИЋА У ЈАГОДИНИ (1844-1847).....	51
ЈОСИФ ПАНЧИЋ	55
БИОГРАФИЈА ДР ЈОСИФА ПАНЧИЋА.....	57
БОРАВАК И РАД ДР ЈОСИФА ПАНЧИЋА У ЈАГОДИНИ	59
ИЗВЕШТАЈИ ЈАГОДИНСКИХ ФИЗИКУСА (1839–1847)	61
1839. ГОДИНА	63
1840. ГОДИНА	73
1841. ГОДИНА	89
1842. ГОДИНА	99
1843. ГОДИНА	127
1844. ГОДИНА	149
1845. ГОДИНА	211
1846. ГОДИНА	227
1847. ГОДИНА	283

CIP-Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
614(497.11)”1839/1847”(093.2)

Од Карла Белонија до Јосифа Панчића:

1939-1847: прилози за историју здравства у
Јагодинском округу/приредили Дејан Танић,
Добривоје Јовановић.-Јагодина: „Штампа”

230 страна. ; 23 цм.- (Посебна издања/

Историјски архив, Јагодина)

(едиција Здравствене прилике у Јагодинском
округу у 19. веку; св. 2)

Тираж 250.-Стр. 1: Извод из рецензије/

Драгољуб Живојиновић.-Напомене и

Библиографске референце уз текст.

ISBN 86-902609-4-3

А) Здравство-Јагодински округ-1839-1847

-Историјска грађа

COBISS. SR-ID 122554124